KOTTAYAM PUBLIC LIBRARY

Call No. MA9 Acc.No. 91284

Author. പരമേശ്വരയ്യർ ഉള്ളൂർ എസ്

Title. ഉമാകേരളം
(മഹാകാവ്യം)

BOOK To READER

* Thank you for not tearing my pages.
* Grateful for not Writing Comments or putting unsightly markings.

CALLING URGENT ATTENTION

1. Tearing of pages causes permanent damage to the Book. Please think of the Reader who finds missing pages after reading that far. It is cruelty to the innocent.

2. Writing Comments and putting markings disfigure the Book. Please take care.

Secretary

ഉമാകേരളം

ഭാഷാമഹാകാവ്യം

THE KOTTAYAM PUBLIC LIBRARY
KOTTAYAM.
TRAVANCORE.

ഉള്ളൂർ എസ്. പരമേശ്വരയ്യർ

91284

ULLUR PUBLISHERS,
TRIVANDRUM
JAGATY.

ULLUR PUBLISHERS
TRIVANDRUM

NATIONAL BOOK S...
KOTTAYAM.
KALARIKAL ...

All Rights Reserved] വില രൂപ 2 ണ. 14

പ്രസാധകരുടെ മുദ്രയില്ലാത്ത പ്രതി വ്യാജനിർമ്മിതമാകുന്നു.

10-ാം പതിപ്പ് കാപ്പി — 1000

ശ്രീധര പ്രിൻറിംഗ് ഹൌസ്,

തിരുവനന്തപുരം

1130

INTRODUCTION

Mr. S. Paramesvara Aiyar, M. A., B. L., M. R. A. S., familiarly known as Ullur Paramesvara Aiyar, needs no introduction to the reading public of the West Coast. He comes of an old and loyal family, many of whose members have, in the past, faithfully served their Sovereign and State. One of his ancestors carried the historical note of apology from Maharaja Bala Rama Varma to the camp of Colonel St. Leger—a fact mentioned in Welsh's **Military Reminiscences.** Paramesvara Aiyar's father, the late Assistant Inspector Subrahmanya Aiyar, was a Sanskrit scholar of eminence, a persuasive speaker, and a pioneer of vernacular education in North Travancore.

Paramesvara Aiyar was born and brought up at Changanaseri, my birth-place. He received his early Sanskrit education from my late lamented cousin, Ravi Varma of Lakshmipuram, a sound Sanskrit scholar and one of the greatest of modern Malayalam poets. Scarcely was the pupil 14, when the preceptor wrote congratulating him :—

വിശിഷ്യ ശിഷ്യേഷു കുശാഗ്രശാതയാ
മനീഷയാ യഃ പ്രഥമം മമാതനോൽ
സ മേത്യ സത്വം വിജയം സതാം മുദം
കരിഷ്യസീത്യേവ ഹി വിശ്വസിമ്യഹം.”

This prophecy has been amply fulfilled. Paramesvara Aiyar had a brilliant academic career. He was the favourite pupil of the late Mr. Boyle who used to give him record marks in English. He passed the B. A. Degree Examination in the first class, taking Sanskrit for his second language, and was preparing for M. A. in

THE KOTTAYAM ... KOTTAYAM TRAVANCORE

English Literature, when, at the instance of some of us, he changed it for Malayalam and Tamil, in which languages no one had till then passed the highest examination in Arts. He was the first M. A. & B. L. in the State service, where his career has been, so far, universally admired. The late Mr T. Rajaram Rao, officiating Dewan, has written of him: "He has given good proof of his command over the English Language. He is a young man of bright parts and destined some day to shine well in the world," while the late Mr. Sankara Pillai, Dewan Peishcar, has recorded: "I can bear ample testimony to the sound and practical common sense, strict integrity and earnest devotion to duty, which have hitherto characterised his career as a public servant and made it a great success and which give promise of a brighter career in future." I know that, in every station he has worked, he is remembered by the people with gratitude and affection. His unofficial career has been equally successful. He is an earnest student of literature and history. His translation of "Mayurasandesa" and other English poems were greatly admired by the late Mr. R. C. Dutt, and show the perfect mastery he holds over English rhyme, while his numerous pamphlets on South Indian history, such as "Travancore and Vijayanagar" illustrate the depth of his historical learning. While only a head clerk, he was appointed by the Government as one of the three members of the "Historical Relics Preservation Committee." Paramesvara Aiyar has been Chief Examiner to the University in Malayalam for the past many years, and His Highness the Maharaja has been graciously pleased to present him with a golden **virasrinkhala** in recognition of his talents. The two most admirable traits about Paramesvara Aiyar are the range of his knowledge and the tenacity of his memory. The stock of first-hand information that he

possesses in diverse direction is really marvellous, while, in the dim and slippery fields of early Malabar history and early Malayalam literature, he is rightly regarded as an authority by scholars. As a Malayalam poet, scholar and critic, I need hardly say that Paramesvara Aiyar stands in the very forefront of the literary men of the West Coast, while as a speaker in Malayalam, he has hardly any rivals. His works such as **Vanchisagiti**, **Sujatodvaham** and **Nercha** mark him out as a poet of the highest order, while his edition of the **Aranyakanda** of **Kannassa Ramayana** shows the depth of his scholarship in the language. His writings have, to a large extent, been responsible for raising Malayalam verse to the level of Sanskrit poetry.

But the work that is now presented to the public the **Mahakavya** by name **Umakeralam**, is no doubt the magnum opus of Paramesvara Aiyar. The Poem consists of 19 cantos. The argument is simple and briefly this:—Maharaja Aditya Varma who ruled over Venad in the middle of the 9th century of the Malabar era was a weak and inefficient ruler. He had a fair daughter by name Kalyani and a young minister named Ravi Varman Tampan. Kalyani and Ravi Varma fall in love with each other and the Maharaja gives his assent to their union. But the course of true love never runs smooth, and the local barons, well-known in Travancore History by the name of Ettuvittil Pillamar, sow seeds of suspicion in the mind of the sovereign against his trusted and valiant minister. One of these men sets fire to the palace of the Maharaja and Ravi Varma catches the miscreant in the very act of the mischief, and puts him to death. By an ingenious contrivance, however, the pillamar succeed in making the king believe that the incendiarism in question was the work of the minister and

get him banished from the country. The barons, having gained their object, poison the Maharaja, and Ramanamadam, the most notorious of them, murders five of the infant sons of Umayamma Rani, who succeeds the Maharaja to the throne. In the meantime, the nephew of the baron who set fire to the palace makes love to Kalyani and, having failed in his object, tries to carry her away. A Moghul Sirdar who invaded Travancore at the time sees this. The minister himself arrives at the spot to effect the rescue of his beloved, but the Sirdar kills the baron and abducts the heroine. The Rani then sends Revi Varma to Kottayam in British Malabar to seek the help of Kerala Varma, the Elaya Raja of that State. He comes over to Travancore, and, as the result of a miracle, defeats the Moghul Sirdar. The latter, in his attempt to outrage the modesty of the heroine, is killed by her. Ramanamadam is then hunted down, and after the country is restored to peace and quiet, the minister and his lady-love are united in wedlock. On the advice of the minister, the Rani gives permission to the English to erect a fort at Anjengo. With this auspicious event in the history of Travancore, the story appropriately closes.

Paramesvara Aiyar deals with the life and times of Umayamma Rani in a masterly manner, skilfully clothing the dry bones of history with the flesh and blood of romance. The parting of the minister and his lady-love in canto III, the poisoning of the king in canto V, the drowning of the princes in canto VII, the lament of the Rani in canto VIII, and the murder of the Sirdar in canto XV, are all portrayed with a freshness of imagination, an originality of thought, and a delicateness of touch, which does infinite credit to our talented author. There is hardly a dull or uncouth line in the whole poem. In the vividness of its

imagery; in the grandeur of its conception, and in the exquisiteness of its workmanship, this great poem of Paramesvara Aiyar, with its lengthy cantos, may not be inaptly compared to that admirable masterpiece in Sanskrit literature, the Naishadhiyacharita of Sriharsha, and will be seen not to suffer in the least by the comparison. Both these great works are not meant for the ignorant or the careless reader, but, on the other hand, for persons of taste and culture who are prepared to make a study of them. There are innumerable passages of striking beauty and exceptional elegance in **Umakeralam.** As every canto abounds in them, I should not be doing justice to other cantos, were I to make excerpts from some and present them to the reader. While I am of opinion that this is, by far, the best of the Mahakavyas hitherto published in Malayalam, I doubt whether, since the days of **Krishnagatha,** we have had a poem with such a wealth and variety of imagery. Present and future generations of Travancoreans will, I feel sure, read this great poem with interest and profit. It has an educative value of its own, being eminently calculated to foster feelings of the deepest devotion and loyalty to the throne.

In conclusion, I heartily congratulate Mr. S. Paramesvara Aiyar on the production of this noble work which substantially enriches the present scanty Malayalam literature, and invite the people of Kerala to a right rich and royal literary repast.

Trivandrum, 9th Sept. 1913. } (Sd.) KERALA VARMA, *Valia Koil Thampuran C. S. I.*

അവതാരിക

സാധാരണയായി ഉള്ളൂർ പരമേശ്വരയ്യർ എന്ന പേരിൽ പ്രസിദ്ധനായ മിസ്റ്റർ എസ്. പരമേശ്വരയ്യർ എം. ഏ., ബി. എൽ., എം. ആർ. ഏ. എസ്സിനെ മലയാളികളായ വായനക്കാരുടെ സമക്ഷം അവതരിപ്പിക്കേണ്ട പ്രത്യേകാവശ്യമൊന്നുമില്ല. തങ്ങളുടെ രാജ്യത്തെയും രാജാവിനേയും പൂർവകാലങ്ങളിൽ അതിഭക്തിയോടുകൂടി സേവിച്ചിട്ടുള്ള അനവധി അംഗങ്ങൾ അടങ്ങിയ ഒരു പുരാതന കുടുംബത്തിലാണ് അദ്ദേഹത്തിൻെറ ജനനം. വെൽഷ് എന്ന പാശ്ചാത്യപണ്ഡിതൻെറ "മിലിറെററി റെമിനിസെൻസസ്" (സൈനികസ്മരണകൾ) എന്ന പുസ്തകത്തിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന ചരിത്രപ്രസിദ്ധമായ ക്ഷമാപണപത്രം ബാലരാമവർമ്മമഹാരാജാവിൻെറ പക്കൽ നിന്നു കർണ്ണൽസെൻറലഗറിൻെറ പാളയത്തിലേക്കു വഹിച്ചുകൊണ്ടുപോയതു് അദ്ദേഹത്തിൻെറ പൂർവ്വന്മാരിൽ ഒരാളായിരുന്നു. സംസ്കൃതത്തിൽ ഒരു വിശിഷ്ടപണ്ഡിതനും, ഹൃദയംഗമമായി പ്രസംഗിക്കുന്നതിൽ സമർത്ഥനും, വടക്കൻ തിരുവിതാംകൂറിൽ നാട്ടുഭാഷാഭ്യാസത്തിൻെറ പ്രഥമപ്രവർത്തകന്മാരിൽ ഒരാളും ആയിരുന്നു പരമേശ്വരയ്യരുടെ പിതാവും പരേതനും ആയ അസിസ്റ്റൻറു ഇൻസ്പെക്ടർ സുബ്രഹ്മണ്യയ്യർ.

എൻെറ ജന്മസ്ഥലമായ ചങ്ങനാശേരിയിലാണു് പരമേശ്വരയ്യർ ജനിച്ചതും വളർന്നതും. സംസ്കൃതത്തിൽ ദൃഢവ്യുൽപന്നനും ആധുനികമലയാളകവികളിൽ പ്രഥമഗണനീയന്മാരിൽ ഒരാളും ആയ എൻെറ മാതൃഷ്വസേയൻ കഴിഞ്ഞുപോയ ലക്ഷ്മീപുരത്തു കൊട്ടാരത്തിൽ രവിവർമ്മകോയിത്തമ്പുരാൻെറ സമീപത്തുനിന്നായിരുന്നു അദ്ദേഹം സംസ്കൃതത്തിൽ പ്രാരംഭവിദ്യാഭ്യാസം ലഭിച്ചതു്. ശിഷ്യനു പതിന്നാലുവയസ്സ് തികയുന്നതിനുമുമ്പേതന്നെ, ഗുരുനാഥൻ അയാളെ അഭിനന്ദിച്ച്

> "വിശേഷമായ് ശിഷ്യരിലാരു സമ്മദം
> സ്വശേമുഷീതീക്ഷ്ണതയാലിയററിമേ ;
> അശേഷമാ നീ ജയമാന്നു സത്തരിൽ
> കൃശേതരപ്രീതിവളർത്തിടും ; ദൃഢം."

എന്നൊരു പദ്യം ചമച്ചിരുന്നു. ഈ ദീർഘദർശനം നല്ലതിൻവണ്ണം ഫലിച്ചിട്ടുണ്ടു്. പരമേശ്വരയ്യരുടെ കലാശാലാഭ്യാസ

കാലം എത്രയും ശോഭനമായിരുന്നു. അദ്ദേഹം പരേതനായ മിസ്റ്റർ ബോയിലിന്റെ പ്രിയശിഷ്യനായിരുന്നു. മിസ്റ്റർ ബോയിൽ അദ്ദേഹത്തിന് ഇംഗ്ലീഷിൽ അന്യോപലഭ്യമല്ലാത്ത മാർക്കുകൾ കൊടുക്കുക പതിവായിരുന്നു. അദ്ദേഹം സംസ്കൃതം ഉപഭാഷയായി എടുത്തുകൊണ്ട് ബി. ഏ. പരീക്ഷയിൽ ഒന്നാംക്ലാസ്സിൽ ജയിച്ച് ഇംഗ്ലീഷ് സാഹിത്യത്തിൽ തന്നെ എം. ഏ.-യ്ക്കു കൂടുന്നതിനു പഠിച്ചുവരവെ, ഞങ്ങളിൽ ചിലർ നിർബന്ധിക്കുകയാൽ ആ ശ്രമം ഉപേക്ഷിച്ചു മലയാളവും തമിഴും എടുത്ത്, അതുവരെ ആരും ആ ഭാഷകളിൽ ലഭിച്ചിട്ടില്ലാതിരുന്ന ഉന്നതപരീക്ഷാവിജയം നേടി. ഈ സംസ്ഥാനത്തെ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരുടെ ഇടയിൽ ആദ്യത്തെ എം. ഏ. ബി. എൽ. അദ്ദേഹമാകുന്നു. ഒരു ഉദ്യോഗസ്ഥന്റെ നിലയിൽ അദ്ദേഹം ഏതാവൽപര്യന്തം സാർവത്രികമായ ശ്ലാഘയെ സമ്പാദിച്ചിട്ടുണ്ട്. "ഇംഗ്ലീഷ് ഭാഷയിലുള്ള പരിജ്ഞാനത്തിന് അദ്ദേഹം നല്ല ലക്ഷ്യം തന്നിരിക്കുന്നു. പ്രജ്ഞാവാനായ ഈ യുവാവ് ഒരു കാലത്തു നല്ല സ്ഥിതിയിൽ വരും" എന്നു ദിവാൻ പണി നോക്കിയിരുന്ന കഴിഞ്ഞുപോയ മിസ്റ്റർ ടി. രാജാരാമരായരും "ഒരുദ്യോഗസ്ഥന്റെ നിലയിൽ അദ്ദേഹത്തിൽ ഇന്നോളം ശോഭിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന, അതിനെ സാഫല്യസംപൂർണ്ണമാക്കിത്തീർത്ത്, ജാജ്വല്യമാനമായ ഭാവിയെ ആശംസിക്കുന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ പരിപാകവും, പ്രയോഗക്ഷമവും ആയ ബുദ്ധിവിലാസത്തിനും, ദൃഢമായ ആർജ്ജവത്തിനും, ഗാഢമായ കൃത്യശ്രദ്ധയ്ക്കും ഞാൻ വേണ്ടുവോളം സാക്ഷ്യം വഹിക്കുന്നുണ്ട്" എന്നു മരിച്ചുപോയ ദിവാൻ പേഷ്കാർ മിസ്റ്റർ ശങ്കരപ്പിള്ളയും അദ്ദേഹത്തെക്കുറിച്ച് അഭിപ്രായം രേഖപ്പെടുത്തീട്ടുണ്ട്. അദ്ദേഹം ഉദ്യോഗമായിരുന്നിട്ടുള്ള എല്ലാ സ്ഥലത്തേയും ആളുകൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ നാമധേയത്തെ നന്ദിയോടും സ്നേഹത്തോടും സ്മരിക്കുന്നുണ്ടെന്നുള്ള വിവരം എനിക്കറിയാം. ഇതുപോലെതന്നെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ അനുദ്യോഗസ്ഥജീവിതവും വിജയസംപൂർണ്ണമാകുന്നു. അദ്ദേഹം സാഹിത്യത്തിലും ചരിത്രത്തിലും സതൃഷ്ണനായ ഒരു വിദ്യാർത്ഥിയാണ്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ "മയൂരസന്ദേശപരിഭാഷ"യേയും മററ് ഇംഗ്ലീഷ് കവിതകളെയും കുറിച്ച്, കാലധർമ്മഗതനായ ശ്രീമാൻ രമേശചന്ദ്രദത്തൻ വളരെ ശ്ലാഘിച്ചു പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്; അവ

അദ്ദേഹത്തിനു് ഇംഗ്ലീഷ്ഭാഷാകവനത്തിലുള്ള പാടവത്തെ വ്യക്തപ്പെടുത്തുന്നു. "തിരുവിതാംകൂറും വിജയനഗരവും" എന്ന ഉപന്യാസംപോലെ, ദക്ഷിണ ഇൻഡ്യാചരിത്രത്തെ സംബന്ധിച്ചു് അദ്ദേഹം എഴുതീട്ടുള്ള അനവധി ലേഖനങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ അഗാധമായ ചരിത്രജ്ഞാനത്തെ ദൃഷ്ടാന്തീകരിക്കുന്നു. ഹജ്ജൂരിൽ കേവലം ഒരു ഹെഡ്ക്ലാർക്കായിട്ടിരിക്കവേ തന്നെ, അദ്ദേഹം "ഹിസ്റ്റോറിക്കൽ റെലിക്സ് പ്രിസർവേഷൻ കമ്മിററി" (പുരാണവസ്തുപരിപാലനസംഘം)യിലെ മൂന്നംഗങ്ങളിൽ ഒരാളായിട്ടു് നമ്മുടെ ഗവർമ്മെണ്ടിനാൽ നിയമിക്കപ്പെട്ടിരുന്നു. കഴിഞ്ഞ ഏതാനും കൊല്ലങ്ങളായി പരമേശ്വരയ്യർ മലയാളഭാഷയിൽ സർവകലാശാലയിലെ പ്രധാന പരിശോധകനാണു്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ബുദ്ധിമാഹാത്മ്യത്തെ അഭിനന്ദിച്ചു് നമ്മുടെ മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു് അദ്ദേഹത്തിനു് ഒരു സ്വർണ്ണവീരശൃംഖല സമ്മാനിച്ചിട്ടുണ്ടു്. പരമേശ്വരയ്യരുടെ സംഗതിയിൽ സ്തുത്യർഹമായി പ്രശോഭിക്കുന്ന രണ്ടു ഗുണങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജ്ഞാനത്തിന്റെ വൈപുല്യവും ധാരണാശക്തിയുടെ ദാർഢ്യവും ആകുന്നു. അസ്പഷ്ടവും തരളവും ആയിക്കിടക്കുന്ന പ്രാചീനങ്ങളായ മലയാളദേശചരിത്രത്തിലും സാഹിത്യത്തിലും അദ്ദേഹത്തെ ഒരു പ്രാമാണികൻ എന്നു പണ്ഡിതന്മാർ ന്യായമായി ഗണിച്ചുവരികയും പല വിഷയങ്ങളിലായി അദ്ദേഹം സമ്പാദിച്ചുവച്ചിട്ടുള്ള നൂതനജ്ഞാനം വാസ്തവത്തിൽ അത്ഭുതജനകമായിരിക്കയും ചെയ്യുന്നു. മലയാളത്തിലെ ഒരു വാഗ്മി എന്ന നിലയിൽ പരമേശ്വരയ്യരോടു കിടനിൽക്കുവാൻ ആരുമുണ്ടായിരിക്കയില്ലെന്നു തന്നെ പറയാം. ഒരു മലയാളകവിയുടേയും പണ്ഡിതന്റേയും നിരൂപകന്റേയും നിലയിൽ അദ്ദേഹം കേരളത്തിലെ സാഹിത്യവീരന്മാരുടെ കൂട്ടത്തിൽ മുന്നണിയിലാണു് നില്ക്കുന്നതു്. "വഞ്ചീശഗീതി", "സുജാതോദ്വാഹം" "ഒരു നേർച്ച" മുതലായി അദ്ദേഹം ഉണ്ടാക്കീട്ടുള്ള കൃതികൾ അദ്ദേഹത്തെ ഉന്നതതരത്തിലുള്ള ഒരുത്തമകവിയായി വേർതിരിച്ചു കാണിക്കുകയും അദ്ദേഹം പ്രസാധനം ചെയ്തിട്ടുള്ള കണ്ണശ്ശരാമായണം ആരണ്യകാണ്ഡം ഭാഷയിൽ അദ്ദേഹത്തിനുള്ള പാണ്ഡിത്യത്തിന്റെ ഗാഢതയെ വെളിപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്യുന്നു. മലയാളപദ്യനിർമ്മിതിയെ സംസ്കൃതകവിതയോടു സമമാക്ക

ന്നതിന് അദ്ദേഹത്തിൻെറ കൃതികൾ ഒട്ടുവളരെ ഉപകരിച്ചിട്ടുണ്ട്.

എന്നാൽ ഇപ്പോൾ പൊതുജനസമക്ഷം അവതരിപ്പിക്കുന്ന ഈ കൃതി, ഉമാകേരളമെന്ന മഹാകാവ്യം, പരമേശ്വരയ്യരുടെ മഹാകൃതി തന്നെയാണെന്നുള്ളതിനു സന്ദേഹമില്ല. ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൽ പത്തൊൻപത്തു സർഗ്ഗങ്ങൾ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. കഥാവസ്തു ലളിതവും, ചുരുക്കിപ്പറഞ്ഞാൽ, അടിയിൽ കാണും വണ്ണവും ആണു്:—"കൊല്ലവർഷം ഒമ്പതാം നൂററാണ്ടിടയ്ക്കു വേണാട്ടു ഭരിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന ആദിത്യവർമ്മ മഹാരാജാവു് ദുർബലനും രാജ്യകാര്യാക്ഷമനും ആയിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിനു കല്യാണി എന്ന പേരോടുകൂടി സുന്ദരിയായ ഒരു പുത്രിയും, രവിവർമ്മൻതമ്പാൻ എന്ന പേരോടുകൂടി യൌവനയുക്തനായ ഒരു സചിവനും ഉണ്ടായിരുന്നു. കല്യാണിയും രവിവർമ്മനും അന്യോന്യം അനുരക്തരായി ചമയുകയും മഹാരാജാവു് അവരുടെ വിവാഹത്തെ അനുവദിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. എന്നാൽ യഥാർത്ഥമായ പ്രണയത്തിൻെറ ഗതിക്കു മദ്ധ്യേമാർഗ്ഗം പല തടസ്സങ്ങളും നേരിടാറുണ്ടല്ലോ. എട്ടുവീട്ടിൽ പിള്ളമാർ എന്ന പേരിൽ തിരുവിതാംകൂർ ചരിത്രത്തിൽ കുപ്രസിദ്ധന്മാരായിത്തീർന്നിട്ടുള്ള ഇടപ്രഭുക്കന്മാർ വിശ്വസ്തനും ധീരനും ആയ മന്ത്രിയുടെ മേൽ രാജാവിനു് ഓരോ ആശങ്കകൾ ജനിക്കുന്നതിനുള്ള ബീജങ്ങളെ പാകുന്നു. ഇക്കൂട്ടത്തിൽ ഉൾപ്പെട്ട ഒരാൾ മഹാരാജാവിൻെറ കൊട്ടാരത്തിനു തീവയ്ക്കയും ആ ദുഷ്ടനെ ആ ദുഷ്പ്രവൃത്തി ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കവേതന്നെ രവിവർമ്മൻ പിടിച്ചു വധിക്കയും ചെയ്യുന്നു. ഏതായാലും, പിള്ളമാർ ഒരുപായം ചെയ്തു്, മന്ത്രിയായിരുന്ന കൊട്ടാരത്തിനു് തീവയ്ക്കുവാൻ ശ്രമിച്ചതെന്നു് മഹാരാജാവിനു വിശ്വാസംവരുത്തി അയാളെ നാടുകടത്തിയ്ക്കുന്നു. തങ്ങളുടെ ഉദ്ദേശം ഫലിച്ചതിനുശേഷം, മാടമ്പിമാർ മഹാരാജാവിനു വിഷംകൊടുക്കുകയും അവരിൽവച്ചു് അധികം ദുഷ്ടനായിരുന്ന രാമനാമഠം മഹാരാജാവിൻെറ അനന്തരം രാജ്യം ഭരിച്ചുവന്ന ഉമയമ്മറാണിയുടെ അഞ്ചു പുത്രന്മാരെയും കൊല്ലുകയും ചെയ്യുന്നു. ഇതിനിടയ്ക്കു് കൊട്ടാരത്തിനു തീവച്ച മാടമ്പിയുടെ അനന്തരവൻ കല്യാണിയെ വശത്താക്കുവാൻ ശ്രമിച്ചതിൽ സാധിക്കായ്കയാൽ അവളെ ബലാൽകാരേണ കൈക്കലാക്കിക്കൊണ്ടുപോകുന്നു. അക്കാലത്തു തിരുവിതാംകൂറി

ന്നെ ആക്രമിച്ച ഒരു മുഗൾ സർദാരൻ ഇവരെ കാണ്മാൻ ഇടയായി. പ്രിയതമയെ രക്ഷിപ്പാൻ മന്ത്രിതന്നെ അപ്പോൾ ആ സ്ഥലത്തു് എത്തുന്നു; പക്ഷേ ആ സർദാരൻ മാടമ്പിയെക്കൊന്നു കല്യാണിയെ അപഹരിക്കയാണുണ്ടായതു്. അനന്തരം ബ്രിട്ടീഷ് മലബാറിൽ കോട്ടയം നാട്ടിലെ ഇളയരാജാവായ കേരളവർമ്മാവിന്റെ സഹായം അപേക്ഷിക്കുന്നതിനായി റാണി രവിവർമ്മനെ പറഞ്ഞയയ്ക്കുന്നു. അദ്ദേഹം തിരുവിതാംകൂറിൽവന്നു് ഒരത്ഭുതപ്രയോഗത്താൽ മുകിലനെ തോല്പിക്കയും, അവൻ കല്യാണിയുടെ ചാരിത്രഭംഗം ചെയ്‌വാൻതുടങ്ങവേ അവൾ അവനെ കൊല്ലുകയും ചെയ്യുന്നു. അതിൽപിന്നെ രാമനാമഠത്തിനെ അന്വേഷിച്ചുകണ്ടുപിടിച്ചു്, അയാളുടെ മരണാനന്തരം രാജ്യത്തിൽ സമാധാനവും സ്വസ്ഥതയുംവരുത്തിയതിന്മേൽ, മന്ത്രിയും അയാളുടെ പ്രിയതമയും വിവാഹബന്ധത്താൽ സംഘടിക്കപ്പെടുന്നു. മന്ത്രിയുടെ ഉപദേശമനുസരിച്ചു് റാണി ഇംഗ്ലീഷുകാർക്കു് അഞ്ചുതെങ്ങിൽ ഒരു കോട്ടകെട്ടിക്കൊള്ളുന്നതിനു് അനുവാദം നൽകുന്നു." തിരുവിതാംകൂർ ചരിത്രത്തിലെ ഈ ശുഭസംഭവത്തോടുകൂടി കഥയും ഉചിതമായ സ്ഥാനത്തിൽവച്ചു് അവസാനിക്കുന്നു.

ചരിത്രശുഷ്കാസ്ഥികളെ കല്പനാവൈചിത്ര്യമാകുന്ന രക്തമാംസങ്ങൾ കൊണ്ടു് അതിഭംഗിയായി ആവരണം ചെയ്തു പരമേശ്വരയ്യർ ഉമയമ്മറാണിയുടെ കാലത്തേയും ജീവിതത്തേയും അദ്വിതീയമായ പാടവത്തോടുകൂടി വർണ്ണിച്ചിട്ടുണ്ടു്. മന്ത്രിയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രിയതമയും തമ്മിൽ പിരിയുന്നതു് മൂന്നും, രാജാവിനു് വിഷം കൊടുക്കുന്നതു് അഞ്ചും, രാജകുമാരന്മാരെ വെള്ളത്തിൽ മുക്കിക്കൊല്ലുന്നതു് ഏഴും, റാണിയുടെ വിലാപങ്ങൾ എട്ടും, സർദാരന്റെ വധം പതിനഞ്ചും സർഗ്ഗങ്ങളിൽ മുറയ്ക്കു വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നതു് വിദഗ്ദ്ധനായ ഗ്രന്ഥകാരനു് അത്യധികം ശ്ലാഘ്യമായ വിധത്തിലുള്ള നല്ല മനോധർമ്മത്തോടും സരസമായ ചാതുര്യത്തോടും കൂടിയാണു്. പുസ്തകം മുഴുവനും നോക്കിയാൽ നീരസമോ അഭംഗിയോ ആയ ഒരു ശ്ലോകപാദം പോലും കാണുകയില്ല. ഭാവനാവൈശദ്യംകൊണ്ടും, കല്പനാമഹത്വംകൊണ്ടും, ഘടനാരാമണീയകം കൊണ്ടും, പരമേശ്വരയ്യരുടെ ഈ വലിയ കൃതിയെ, അതിലെ സർഗ്ഗങ്ങളുടെ ദൈർഘ്യം കൊണ്ടെന്നപോലെ തന്നെ, സംസ്കൃതസാഹിത്യത്തിലെ പ്രസിദ്ധമഹാകാവ്യമായ "നൈഷധീയചരിതം" എന്ന ശ്രീ

ഹർഷകൃതിയുമായി ഔചിത്യത്തോടുകൂടി താരതമ്യം ചെയ്യാവുന്നതും അങ്ങിനെയുള്ള താരതമ്യവിചാരംകൊണ്ടു് ആ ഗ്രന്ഥത്തിനു് യാതൊരു ന്യൂനതയും സംഭവിക്കുന്നതല്ലാത്തതും ആകുന്നു. ഈ രണ്ടു മഹാഗ്രന്ഥങ്ങളും അപണ്ഡിതന്മാരായും അനവധാനന്മാരായും ഉള്ള വായനക്കാരെ ഉദ്ദേശിച്ചല്ല എഴുതപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതു്; എന്നാൽ നേരെ മറിച്ചു്, ബുദ്ധിവികാസവും, രസികതവും ശ്രദ്ധവച്ചു വായിച്ചു ധരിപ്പാൻ സന്നദ്ധതയും ഉള്ള ആളുകളെ ഉദ്ദേശിച്ചാണു്. അത്യത്ഭുതകരമായ ചമൽക്കാരവും അനുപമമായ ലാളിത്യവും ഉള്ള അനവധി പദ്യങ്ങൾ ഉമാകേരളത്തിൽ ഉണ്ടു്. അവ ഓരോ സർഗ്ഗത്തിലും ധാരാളമായി കാണാവുന്നതാകയാൽ, ഞാൻ ചിലതിൽ നിന്നുമാത്രം ചില പദ്യങ്ങൾ ഉദ്ധരിച്ചു വായനക്കാർക്കു നൽകുന്നതായാൽ അതു മററു സർഗ്ഗങ്ങളുടെ നേരെ പ്രവത്തിക്കപ്പെട്ട ഒരന്യായമായിത്തീർന്നേക്കാം. മലയാളത്തിൽ ഇതുവരെ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തീട്ടുള്ള മഹാകാവ്യങ്ങളിൽ വച്ചു് ഇതുതന്നെയാണു് ശ്രേഷ്ഠതമമെന്നാകുന്നു എന്റെ അഭിപ്രായം. കൃഷ്ണഗാഥയ്ക്കുശേഷം, ഇത്ര വളരെ ആശയങ്ങളും വിചിത്രകല്പനകളും അടങ്ങിയ ഒരു ഗ്രന്ഥം മലയാളത്തിൽ ഉണ്ടായിട്ടുണ്ടോ എന്നു ഞാൻ സംശയിക്കുന്നു. തിരുവിതാംകൂറിലെ ഇപ്പോഴുള്ളവരും ഇനിയുണ്ടാകുവാനുള്ളവരും ആയ സന്താനങ്ങൾ ഈ മഹാഗ്രന്ഥത്തെ പ്രമോദത്തോടും പ്രയോജനത്തോടും കൂടിത്തന്നെ വായിക്കുമെന്നു് എനിക്കു തീർച്ചയുണ്ടു്. രാജാവിന്റെ നേക്കു് ഗാഢമായ ഭക്തിശ്രദ്ധാദികളെ വളത്തുന്നതിനു് നല്ലപോലെ ഉപകരിക്കുന്ന ഒരു ഗ്രന്ഥമാകയാൽ, ഇതിനു് സംസ്കാരകാരകമായ ഒരു വിലയുമുണ്ടു്.

അവസാനമായി, കൃശമായ അധുനാതനമലയാളസാഹിത്യത്തിനു് സഗൌരവമായ പോഷണത്തെ നൽകുന്ന ഈ അത്യുൽകൃഷ്ടഗ്രന്ഥത്തെ രചിച്ചതിനു്, ഞാൻ മിസ്റ്റർ എസ്സ്. പരമേശ്വരയ്യരെ ഹാർദ്ദമായി അഭിനന്ദിക്കയും, സരസവും സമഞ്ജസവും സാരതരവും ആയ ഒരു സാഹിത്യസദ്യയ്ക്കായി കേരളീയമഹാജനങ്ങളെ ക്ഷണിച്ചുകൊള്ളുകയും ചെയ്യുന്നു.

പരിഭാഷകൻ, സി. പി. പരമേശ്വരൻപിള്ള,

എം. ആർ. ഏ. എസ്സ്.

ഒന്നാം പതിപ്പിൻെറ

മുഖവുര

എൻെറ കഴിഞ്ഞ നാലഞ്ചു കൊല്ലങ്ങളിലെ സാഹിത്യപരിശ്രമത്തിൻെറ പ്രധാനഫലമായ ഉമാകേരളമഹാകാവ്യത്തെ ഏററവും വിനയത്തോടും ഭയത്തോടും കൂടി ഇതാ ഞാൻ വായനക്കാരുടെ മുൻപാകെ കാഴ്ചവച്ചുകൊള്ളുന്നു. കാവ്യഗുണങ്ങളിൽ ഏതെങ്കിലും ഒന്നിൻെറ കണിക ഈ പുസ്തകത്തിന്റെ ഒരു കോണിലെങ്ങാനും കിടപ്പുണ്ടെന്നു് അവരിൽ നിർമ്മത്സരന്മാരും വിശാലഹൃദയന്മാരുമായ സഹൃദയന്മാരിൽ ആരെങ്കിലും സമ്മതിക്കുന്നു എങ്കിൽ അതിനാൽ ഞാൻ അനുഗൃഹീതനായി. പുരോഭാഗികളോടു് എനിക്കു പറവാനുള്ള സമാധാനം

> "പ്രായോ ജഡാ മത്സരിണശ്ച ലോകാ-
> ദോഷോത്തരം മൃഗ്യഗുണം വചോ നഃ
> ഗുണൈകലുബ്ധോഽപി ജനഃ ക്വചിൽ സ്യാ-
> ദിത്യാശയൈവായമിയാൻ പ്രയാസഃ"

എന്നുള്ള നീലകണ്ഠദീക്ഷിതമഹാകവിയുടെ സംസ്കൃതപദ്യത്തിലടങ്ങീട്ടുള്ളതാണു്.

എൻെറ മാന്യസുഹൃത്തും വിശിഷ്ടകവിയുമായ പന്തളത്തു കേരളവർമ്മതമ്പുരാൻ അവർകൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ രുക്മാംഗദചരിതവും ഞാൻ എൻെറ ഉമാകേരളവും ഒരേ കാലത്താണു് ആരംഭിച്ചതു്. പക്ഷേ വശ്യവാക്കും കുശാഗ്രബുദ്ധിയുമായ അവിടത്തെ കാവ്യം ഒരു കൊല്ലംകൊണ്ടു് അവസാനിച്ചു; മന്ദനും അസ്വതന്ത്രനുമായ എന്റേതിനു് ഒരററമെത്തുവാൻ നാലഞ്ചുകൊല്ലവുംവേണ്ടിവന്നു. കൂട്ടുകാരനെ ഉദ്ദേശിച്ചു വാസ്തവത്തിൽ അദ്ദേഹം വളരെക്കാലം കെട്ടിക്കിടക്കുകയായിരുന്നു. അതാണു് രുക്മാംഗദചരിതത്തിൻെറ പ്രസിദ്ധീകരണത്തിനു് ഇത്രമേൽ കാലതാമസം നേരിട്ടതു്. അവിടുത്തെ പുറകെയായി ഒരുവിധത്തിൽ ഉന്തിയും തള്ളിയും ചവിട്ടിയും തുഴഞ്ഞും ഇതാ ഞാൻ എൻെറ ഗ്രന്ഥവും കൊണ്ടുവന്നു് കടവിൽ അടുപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. അവിടുന്നു കൂടക്കൂടെ എന്നെ ഈ വിഷയത്തിൽ ഉത്സാഹിപ്പിച്ചിരുന്നില്ലെ

ങ്കിൽ ഞാൻ ഇതു് ഇപ്പോഴെങ്കിലും അവസാനിപ്പിച്ചിരുന്നിരിക്കുമോ എന്നുള്ളതു സംശയമാണു്.

ഈ മഹാകാവ്യത്തെ ഒന്നിലധികം ആവൃത്തി മനസ്സിരുത്തി വായിച്ചുനോക്കി, ഭാഷയ്ക്കു് ഐകരൂപ്യം വരുത്തി, പലദിക്കുകളിൽ പാഠഭേദങ്ങൾ കാണിച്ചു്, നിഷ്കൃഷ്ടിച്ചു് കൂലങ്കഷമായി പരിശോധിച്ചുതന്ന എന്റെ പ്രാണസ്നേഹിതനും പ്രസിദ്ധവാസനാകവിയുമായ വള്ളത്തോൾ നാരായണമേനോൻ അവർകളുടെ പേരിൽ ഞാൻ ഏററവും കൃതജ്ഞനായിരിക്കുന്നു. അതുപോലെ തന്നെ ഈ കാവ്യത്തെ പലപ്രാവശ്യവും വായിച്ചുനോക്കി ഇതിലെ സ്ഖലിതങ്ങളെ തിരുത്തി പാഠഭേദങ്ങളെ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചു് ഇംഗ്ലീഷിൽ ഉജ്ജ്വലമായ ഒരവതാരിക എഴുതിച്ചേർത്തു് സമപ്പണത്തിനു് അനുവാദവും തന്ന ഭാഷാസാഹിത്യചക്രവർത്തി, സാക്ഷാൽ കേരളകാളിദാസൻ തിരുമനസ്സിലെ കാരുണ്യാതിശയം എന്നെ ഇതികർത്തവ്യതാമൂഢനാക്കി യാവജ്ജീവം ആ തിരുമേനിയുടെ അക്രീതദാസനാക്കിത്തീക്കുന്നു എന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. ഇംഗ്ലീഷ് അവതാരികയ്ക്കു ഭംഗിയായി ഒരു മലയാളതജ്ജമ എഴുതിത്തന്ന എന്റെ പ്രിയശിഷ്യൻ സി. പി. പരമേശ്വരൻപിള്ള അവർകളോടും, ഈ പുസ്തകത്തെ ഇത്രമാത്രം വൃത്തിയായി അച്ചടിക്കുന്നതിനു വേണ്ട ശ്രമം ചെയ്തിട്ടുള്ള മനോമോഹനം അച്ചുക്കൂടം ഉടമസ്ഥൻ ഈ. വി. രാമൻഉണ്ണിത്താൻ അവർകളോടും പ്രകാശകൻ മണക്കാട്ടു പി. നാരായണപിള്ള അവർകളോടും എനിക്കുള്ള നന്ദിയെ സൂചിപ്പിക്കുന്നതിനും ഇതാണു് അവസരം.

ചരിത്രപ്രസിദ്ധമായ ഇതിവൃത്തത്തിൽ സന്ദർഭാനുഗുണമായി ചെയ്തിട്ടുള്ള മാററങ്ങൾ വായനക്കാക്ക് കാണാവുന്നതാകയാൽ പ്രത്യേകമെടുത്തു വിവരിക്കണമെന്നു വിചാരിക്കുന്നില്ല.

തിരുവനന്തപുരം,
5—2—'89

ഉള്ളൂർ എസ്. പരമേശ്വരയ്യർ.

സമൎപ്പണം

കേരളകവിചക്രവൎത്തിയായ

മഹാമഹിമശ്രീ

കേരളവർമ്മ വലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ

സി. എസ്. ഐ.

തിരുമനസ്സിലെ

മഹനീയങ്ങളായ പാദാരവിന്ദങ്ങളിൽ

തദീയകാരുണ്യവശംവദനായ

ഗ്രന്ഥകൎത്താവ്

സഭക്തിപ്രശ്രയകൃതജ്ഞതാദരം

സാനുവാദം

സമൎപ്പിച്ചുകൊള്ളുന്നു.

ഉമാകേരളം

മഹാകാവ്യം

ഒന്നാം സർഗ്ഗം

ശ്രീക്കേററ ലാസ്യപദമായ് ഭുവി സഹ്യമാകു-
മാക്കേളിപൂണ്ട മലയുണ്ടു വിളങ്ങിടുന്നു
ഈക്കേരളാഖ്യവിഷയത്തിനു നേർകിഴക്കാ-
യൂക്കേറിടും പ്രകൃതി കെട്ടിയ കോട്ടപോലെ. 1

വന്ധ്യം ശമിക്കരിതമെന്നറിവാനൊടുക്കം
വിന്ധ്യപ്രഭേദി മുനി സഹ്യമിതിൽത്തപിപ്പാൻ
സന്ധ്യർത്ഥി കുന്നുകളൊടെന്ന വിധം കടന്നു
സന്ധ്യയ്ക്കു ചണ്ഡകിരണൻ ചരമാദ്രിയിൽപ്പോൾ. 2

നാട്ടാക്കലും ഘനരസത്തെയണ, ച്ചിളക്കം
കാട്ടാതെ, വീതി, ഗജ, മാരം മുതലായ ചിഹ്നം
ക്കൂട്ടാന്റ, വംശമണി,യിക്ഷിതിഭൃത്തു കേളി-
കേട്ടാളുമഗ്ര്യകടകത്തൊടു മിന്നിടുന്നു. 3

വൻകേസരീന്ദ്രർ വിതരും മദയൂഥനാഥർ-
തൻകേടകന്ന നറുമുത്തുകൾ കണ്ടിടുമ്പോൾ
സങ്കേതസീമ്നി ചതിചെയ്തു മണാളരെന്നു
വിൺകേഴമാൻമിഴികൾ നെററിചുളിച്ചിടുന്നു. 4

പാലഞ്ചുമാറിഹ കിരാതികൾ പാട്ടുപാടി
നീലത്തഴക്കുഴലഴിച്ചു പകുത്തിടുമ്പോൾ
ചാലത്തണഞ്ഞു പകവിട്ടു ഫണാകലാപ
ജാലം വിരിച്ചുരഗകേകികളാടിടുന്നു. 5

ഘോണാളുമങ്ങു നിജമൌലിയിൽനിന്നു പൊങ്ങും
ശോണാശ്മഭാസ്സുടയ ചന്ദനകാനനത്തിൽ
പ്രാണാധികപ്രണയമേന്തുകിലും പണിപ്പെ-
ട്ടാ, ണാനയിക്കുവതഹീന്ദ്രർ നവോഢമാരെ. 6

കാട്ടാളരേകമൊരു ചന്ദനദാരു ലോഭം
കാട്ടാതെയുണ്ടനലനായവരെ, പ്രകാമം
കൂട്ടാളി ഗന്ധവഹനോടരികത്തു ഘോഷം
കൂട്ടാതെ ചെന്നുപചരിപ്പതിനോതിടുന്നു. 7

സോമോപമാസ്യകൾ പിണങ്ങുകമൂലമുള്ളിൽ-
ക്കാമോപരോധമിയലും തരുണർക്കു തെന്നൽ
പ്രേമോക്തിയിൽ പ്രിയകളെസ്സവിധത്തിലാക്കി-
യാമോദമേററമരുളുന്ന സഖാവുപോലെ. 8

തുംഗദ്രുരോമ, മരുവിക്കരെയഷ്ടി, പാദം,
ശൃംഗപ്പെരുന്തല, ഗുഹാസ്യമിതൊക്കെയേററം
അംഗത്തിലാളുമിവനാദിവിരാൾപുമാൻപോൽ
ഭംഗംവെടിഞ്ഞു മുനിസേവിതനായിടുന്നു. 9

മേട്ടുംപുറത്തു ഹിമമന്തിയിലെത്തി സാന്ധ്യം-
ക്കൂട്ടുന്നനേരമനിമേഷർ, തടസ്ഥമെന്ന്യേ
വേട്ടുള്ളോരോമനകൾ കണ്ണുമിഴിച്ചു നില്ക്കെ-
ക്കാട്ടുന്നു കാടുകൾ പരാംഗനമാരുമായി. 10

ആക്കത്തിലേററവുമുയർന്നു നിരന്നുനില്ക്കും
മെല്ലമ്പു തെന്നലിലുലഞ്ഞ വനദ്രുമങ്ങൾ
നോക്കട്ടെ നിൻകരമടിക്ക കടപ്പതെന്നാ-
യാകർമ്മസാക്ഷിയൊടുരസ്സുതുപോലെ തോന്നും. 11

പാരിച്ച ദുഷ്ടമൃഗപക്ഷിഗണത്തെ വേട്ട-
പ്പോരിൽ ജയിച്ചിവിടെ മേവിന ഭൂതനാഥൻ
ഹാരിതപമാർന്നമരപങ്ക്തി പൊഴിച്ചിടും പൂ-
മാരിത്തണുപ്പരുവിയിൽത്തലകാട്ടിടുന്നു. 12

വ്യാലം വിഭൂതിയിവ പൂണ്ടഖിലാഗമങ്ങൾ-
ക്കാലംബമായ്, ഭൂതഗണൗഘതാപമൊടൊത്തുകൂടി,
കോലം ശിവാകലിതമാക്കിടുമിഗ്ഗിരീശൻ
ശ്രീലദ്വിജാധിപനെ മൌലിയിലേന്തിടുന്നു. 13

ത്വിട്ടെമ്പടിക്കടയ വിന്ധ്യനിൽ നിന്നു താൻ താ-
ഴ്പൊട്ടെയ്ക്കിറങ്ങിയലയാഴിയിലെത്തുവോളം
മുട്ടെക്കിടക്കുമിതു ദക്ഷിണഭാരതത്തിൻ-
നട്ടെല്ലുപോലെ വിലസുന്നു നവാഭമായി. 14

ഭൂഷയ്ക്കു വൃക്ഷതൃണപങ്ക്തികളന്നു ചാരു-
വേഷത്തിൽ മിന്നുമൊരിതിൻ പുകളം തീർത്തുരപ്പാൻ
ശേഷന്നുമുണ്ടു പണി ; നല്ല ഗിരീശനായാൽ
ഭാഷയ്ക്കുവന്നു കുറവിന്നവകാശമുണ്ടോ ? 15

ഉണ്ടാഗ്ഗിരീക്കരികിൽ മേക്കുവശത്തൊളിപ്പൂ-
ച്ചെണ്ടായ് ശ്ശിവാദ്രിയുടെ തെക്കളകാപുരം പോൽ
തണ്ടാരിൽമാതിനുടെ കൂത്തു വെളിക്കുനിന്നു
കൊണ്ടാടുമാഴിയതിരാം മലയാളരാജ്യം. 16

പാരം കരിമ്പു പനസം മുളകേലമിഞ്ചി
കേരം കവുങ്ങു തളിർവെററിലയേത്തവാഴ
ഈരമ്യ വസ്തുതതി ചേർന്നു വിളങ്ങുമീനൽ-
പ്പാരഗ്ര്യകല്പതരുമണ്ഡിതനന്ദനാഭം. 17

ഓരോ വിദേശമമതും വണിഗീശരെത്ര
പേരോ കടന്നിവിടെയുള്ള ധനം കവർന്നു
ആരോമലാമിതിനു താഴ്ചയശേഷമില്ല ;
സൂരോഗ്രരശ്മികളുമാഴിയൊടെന്തെടുക്കും ? 18

വൻനർമ്മദാനദിയെയും വഴിമേൽത്തടഞ്ഞ
മന്നൻെറ വീര്യ്യ, മവളോതിയറിഞ്ഞൊരാഴി
തന്നന്തികത്തിലവനെസ്സകലം വധിച്ചു-
വന്നപ്പൊഴാബ് ഭൃഗുസുതന്നിതു കാഴ്ചവച്ചു. 19

വാരാശി, തന്നൊടുവിലെശ്ശിശു കേരളത്തെ
നേരായ്പ്പുലർത്തിടണമെന്നു കരാറുവാങ്ങി,
ധാരാളമംബുവരുളുന്നതുകൊണ്ടു മേന്മേൽ
ധാരാധരങ്ങളിതിൽ മാരി പൊഴിച്ചിടുന്നു. 20

ഇല്ലീഷലിങ്ങു, ഹിമബിന്ദുവഹിച്ച കുന്നിൻ-
വല്ലീതൃണങ്ങളിലിനപ്രഥമാംശു ചെന്നാൽ,
ചൊല്ലീടുമാറുമുള്ള മൌക്തികമാല പച്ച-
വില്ലീസുറൌക്കിയുടെ മേലണിയുന്നുവെന്നായ്. 21

ജീവിട്ട കുന്തൽവല, ചൂണ്ടിര, ബാഹുപാശം,
ഭ്രൂവില്ലപാംഗവിശിഖം, മുഖചന്ദ്രഹാസം,
ഈ വിശ്രുതായുധഗണം കലർന്നും വധുക്കൾ
ഭാവിപ്പു തത്ര യുവഹൃന്മൃഗയാവിനോദം. 22

സാരാനനേന്ദു, മിഴിമീൻ, ഗളകംബു, കേശ-
ധാരാധരം, കടമിഴിത്തിര, ഹാസഫേനം,
ധാരാളമാമണി, യിളങ്കുളുർകുന്നമൊത്തു
പേരാണ്ടനന്തസുഷമാബ്ധികൾ തത്ര കാണാം. 23

വിൺമാനിനീമകുടഭൂഷകൾ വാനിൽനിന്നി-
പ്പൊൻമാൻകിശോരമിഴിമാരുടെ ഭംഗിനോക്കി
വൻമാലൊടക്ഷിയടയാത്തൊരമർത്ത്യഭാവം
ജന്മാന്തരാഘഫലമെന്നു നിനച്ചിടുന്നു. 24

രാവില്ലതിന്നു പകലി,ല്ലരികത്തണഞ്ഞു
സേവിച്ചിടും ജനതയെ ത്വരയോടു വഞ്ചി
കൈവിട്ടിടാതെയിഹ കായൽ കടത്തിടുന്നു
ഗോവിന്ദമൂർത്തി ഗുരുവാം ഭവമെന്നപോലെ. 25

മാനാതിരിക്തഗുണവാം മഹിയിൽപ്പെടുന്ന
നാനാപദാർത്ഥനിരയൊക്കയുമൊത്തു മേന്മേൽ
ഈ നാടു വാച്ചുവിലസുന്നു സമസ്തസമ്പൽ-
സ്ഥാനാഢ്യമായ് പ്രകൃതിതൻ പ്രതിലേഖപോലെ. 26

ഖേണ്ടാന്നിട്ടും പുകഴുമണ്ണം ദിശി നീളെ വീശും
വേണാടിതിന്നരിയ ദക്ഷിണഖണ്ഡമല്ലോ ;
കാണാൻവരുന്നവരെയപ്പൊഴുതേ കരിങ്കൽ-
ത്തൂണാക്കി നിർത്തിടുമതിൻ സുഷമേന്ദ്രജാലം. 27

ഉണ്ടായതിൽത്തിരുവനന്തപുരാഖ്യയോടു
കണ്ടാൽ വിശപ്പു മറയും പുരമൊന്നുദാരം ;
തണ്ടാർമകൾപ്രിയനതിങ്കലുറക്കമാണു
രണ്ടാമതാമരിയ പാൽക്കടലിൽക്കണക്കേ. 28

സന്താനമേറുമമരാവതിതന്റെയേക
സന്താനമിപ്പുരി, ശുചീന്ദ്രപുരസ്ഥനീശൻ
തൻതാപമാററിയതുകൊണ്ടു തെളിഞ്ഞു വൃത്ര-
ഹന്താവു, നന്ദിയൊടു വഞ്ചിധരയ്ക്കു നൽകി. 29

മേദിന്യലങ്കരണമാമിതിൽ വാണു പൌരർ
മോദിച്ചിടുംപടി നയത്തൊടു വഞ്ചിരാജ്യം
ആദിത്യവർമ്മനൃപനാണ്ടു കുറച്ചുകാല-
മാദിത്യനംബരതലം പകലെന്നപോലെ. 30

ധീ, വിദ്യ, ശാന്തി, വിനയം, ഹരിഭക്തിതൊട്ടി-
ബ്ഭുവിൽപ്പുകഴ്ന്ന പല നന്മ നൃപന്നു ചേർന്നും
ആവിശപശില്പി ബത ! ബാഹുബലം പിലാശിൻ-
പൂവിന്നു ഗന്ധസമമായവനേകിയില്ല. 31

ചണ്ഡപ്രതാപഗുണശൂന്യതകൊണ്ടു രത്ന-
ഷണ്ഡം പെരും ജലധിമേഖലയെബ്ഭുജിപ്പാൻ
ദണ്ഡം വളർന്നിതു നരേന്ദ്രനു നാൾക്കുനാളിൽ
ഷണ്ഡൻ ഗൃഹസ്ഥനു കുടുംബിനിയെക്കണക്കേ. 32

സ്നാനം നമസ്കൃതി ജപം വ്രതമംബുജാക്ഷ-
ധ്യാനം തുടങ്ങിയൊരുവൃത്തികൾകൊണ്ടു കാലം
സാനന്ദമാപ്രഭു കഴിച്ചു കുലർഷിരാമ-
ന്നൂനം പെടുന്നതകലെക്കളവാൻകണക്കേ. 33

ഭൂവാസവാനപായസമുൽഭവമാന്റ ശ്രുഭം
ഭൂവാനവന്റെ നിലപൂണ്ടിടുമിപ്രജേശൻ
പൂവാപിവിട്ടപവനത്തറമേൽപ്പതിക്കെ-
മാവാരിജത്തിനെതിരായൊളിമങ്ങലന്തി. 34

തന്നാദരേപായുമഥ വിഷ്ണുപദാന്തരേമററം
നന്നായ് ഭജിച്ചുമൊട്ടുവിൽക്കരമൊക്കെവിട്ടും
അന്നാറം ജലാശയസമാശ്രയമാന്റ മുഴി-
തൻനാഥനന്തിയിലെയക്കന്റ തുല്യനായി. 35

കന്യാകുമാരിമുതലന്നിടവാവരയ്ക്കും
ധന്യാഗ്ര്യമെന്ന പുകൾപൊങ്ങിന നാട്ടിലെങ്ങും
സന്യാസിയാം റ പന്റിലുള്ളൊരനാദരത്താ-
ലന്യായമേറി, യിതരംഗപോലെ കരുത്തവാവിൽ. 36

ഭൂരിക്ഷിതീശബലവും പുരവാസിമുത്തും,
പാരിച്ച കോശധനവും, പരരാജഭീയും,
പാരിങ്കൽ വേനലിലുദനപദപാന്തകല്യാ-
വാരിക്കെഴും രുചികണക്കെ കുറഞ്ഞുവന്നു. 37

തട്ടിപ്പറിപ്പു കലഹം കൊലതൊട്ടനേകം
മട്ടിന്നു ധൃഷ്ടതകൾ ഭൂപബലക്ഷയത്താൽ
നാട്ടിൽപ്പെരുത്തു, മൃഗയയ്ക്കനധീനമായ
കാട്ടിന്നകത്തു കടുവന്യമൃഗങ്ങൾപോലെ. 38

അന്നാട്ടിലത്ഭുതബലം പെടുമെട്ടുവീട-
രെന്നാഖ്യപൂണ്ട ഖലമൌലിവിഭൂഷണങ്ങൾ
അന്നാൾ വിളങ്ങി, മലർതിങ്ങിന വാപിയിങ്ക-
ലൊന്നായ് മലത്തൊടണയും ദിഗിഭങ്ങൾപോലെ. 39

ശ്രീലാരാസുരാഗ്രണി ഹിരണ്യനൊടൊത്തു വീണ്ടും
ഹാ! രാവണത്രിപുരതാരകശൂരകംസർ
പാരാതെയിക്കലിയിൽ വന്നവതാരമാന്നാ-
ലാരാമനാമമൊടൊത്ത ഖലക്കു പാറും. 40

ശ്രീമായ് പുഷ്ടിപോയ് ശിഥിലമംഗലയായ വഞ്ചി-
ഭൂവാകെയപ്പുരുഷർ തൻ ഭുജദർപ്പപ്രതാപം
ഹാ! വാച്ച വേനലിലുണങ്ങിയ കാട്ടിനുള്ളിൽ
ദാവാഗ്നിപോലെ പിടിപെട്ടിതു നാലുപാടും. 41

ആതുംഗഭാസ്സോടതിയായ്പ്പുരപുച്ഛമേന്തി-
യെത്തും തടസ്ഥമിയലാതെയനന്തമെങ്ങും,
ഓടുന്നതിന്നു പണ്ടിയാംപടി,യെട്ടുധൂമ-
കേതുക്കൾപോലെ,യവർ ഭീതിദരായ് നടന്നു. 42

സാഹന്തരാകുമിവർ, തങ്ങൾ കണക്കു രാജ-
ദ്രോഹം തുടർന്നു മുഖ,മീർഷ്യകലർന്നു, കണ്ടോ
മോഹംതഴ,ച്ചരികലായവമതിപ്രദന്മാ-
രാഹന്ത! നാസ്ത്വവമതിപ്രദരായ് ഭവിച്ചു? 43

ഏല്ലവക്കു കൈയിലൊരു ചക്രമിരിപ്പു,തേററ-
പ്പാവങ്ങളോടതിവർ തല്ലുപറിക്കമൂലം,
കൈവന്ന ഭീതിയൊടു ചക്രധരൻ സുഷുപ്തി-
ഭാവം നടിച്ചു തലതെല്ലുമുയർത്തിയില്ല. 44

ഭൂവല്ലഭന്നൊരുവനാശ്രിതനെന്നുവന്നാൽ
ദൈവം തടുക്കില്ല,മവൻെറ ഗൃഹത്തിനുള്ളിൽ
ആവമ്പർപോമളവു, മുമ്പിലകമ്പടിക്കായ്
വൈവസ്വതൻെറ ഭടരാഞ്ഞു വലിഞ്ഞുകേറും. 45

ഒന്നായ്പ്പരസ്പരമിണങ്ങിയുമർത്ഥമാളാൻ
നന്നായ്ക്കുവൃത്തികൾ തുടങ്ങിയുമാക്ഖലന്മാർ
അന്നാട്ടിലെപ്രജകളെപ്പിശിതാശവാച്ച
ചെന്നായ്ക്കളാടുകളെയെന്നവിധം മഥിച്ചാർ. 46

ഹാ! ദിഷ്ടമിങ്ങനെ മറിഞ്ഞു തമോമയന്മാ-
രാദിത്യരാജശുഭമണ്ഡലമാക്രമിക്കേ
ആ ദിക്കിലുള്ള പുരവാസികളാകമാനം
ഖേദിച്ചു ബാഷ്പജലരാശിയിൽ മഗ്നരായി. 47

ആ രാജവൈരികളെയെട്ടരയോഗമെന്നു
പേരാന്ന ഗോഷ്ഠിയിലെഴും ദ്വിജർ, നാടടക്കാൻ
നേരായ്ത്തുണച്ചു,കടുവേനലിൽ വീടെരിപ്പാൻ
പാരാതെ പാവകനെ മാരുതനെന്നപോലെ. 48

ഇങ്കാളുമപ്പുരുഷർ നല്ലവരെന്നുവച്ചാ-
മൻകാക്കുവോനവരെയേററവുമാദരിച്ചു,
വൻകാളഭോഗികളെയല്ലലപുഷ്പദാമ-
ശങ്കാകുലൻ ഗളതലത്തിലിടുന്നപോലെ. 49

പങ്കം വെടിഞ്ഞ നൃപനായവർ ദുഷ്ടരെന്ന
ശങ്കയ്ക്കു തെല്ലുമവകാശമുദിച്ചതില്ല;
തൻകണ്ണു നല്ലവനു നല്ലതുതന്നെ കാട്ടും;
തിങ്കൾക്കുളിർക്കതിരിലഞ്ജനവും വെളുക്കും. 50

കണ്ടാലമിത്രയമനായൊരു കൊച്ചുതമ്പാ-
നുണ്ടായിരുന്നു രവിവർമ്മ, നിജേശമന്ത്രി;
പണ്ടാരമാം മുതലു കണ്മണിപോലെ കാത്തു-
കൊണ്ടാനവൻ നൃപനു ദക്ഷിണബാഹുതുല്യൻ. 51

ക്രൂററന്നുതക്ക ചുമൽ, മുട്ടുതൊടുന്ന കൈകൾ,
മാററമ്പി നിർഭരമുയന്നു തടിച്ച മേനി,
ഊററം നിറഞ്ഞ മുഖലക്ഷ്മി, വിരിഞ്ഞ വക്ഷ,-
സ്സേററം കരുത്തു, മവനാണ്ടു, രിപുക്കൾ ഭീയും. 52

ആയം വ്യയത്തിലധികം പ്രജകൾക്കു നിത്യ-
മായത്തമാക്കി, യവനിക്കഴലാകെയാററി-
ആയംപെടും ഗുണഗണത്തിനു കേളിരംഗ-
മായസ്സുമന്ത്രസമനാം സചിവൻ വിളങ്ങി. 53

ആണ്ടുകൾ തന്നണിമണിക്കിരുപത്തിനാലു
കാണുംവയസ്സതിനിടയ്ക്കുവനാജിഭൂവിൽ
വേണുംപടിക്കഹിതകീർത്തിഹിമാനിയെത്തൻ
ചേണുററ ബാഹുബലവഹ്നിയിലാവിയാക്കി. 54

വമ്പാന്ന ദോർബ്ബലമിയന്നിട്ടുമാ യുവാവാം
തമ്പാനെ, വൃദ്ധരിലെഴും കൊതിയൊക്കെനീക്കി,
വെൺപാൽപ്പുകൾക്കമെനിപോയ്‌ത്തനിയേ പുണർന്നാൾ
ശമ്പാമതല്ലി നവവർഷഘനത്തിനെപ്പോൽ. 55

വഞ്ചിക്കു, മാരി, യിരുൾ, കാ,റിവ വാച്ച രാവിൽ,
വഞ്ചിച്ചിടാത്തൊരു വിളക്കുമരംകണക്കേ,
വഞ്ചിത്തധൈര്യമെഴുമസ്സചിവാഗ്ര്യനപ്പൂ-
വഞ്ചിക്കുഴങ്ങുമൊരു പൌരരെ രക്ഷചെയ്തു. 56

പൂമാത്തു പാൽക്കടലിനെന്നകണക്കു കാന്തി-
ഭൂമാവെഴുന്നൊരു കുമാരി നൃപാന്നുദിച്ചു.
ആ മാന്യതന്നുടലൊളിക്കളി മൂടിനിന്ന
കൌമാരമാം തിരയെ യൌവനബാഹു നീക്കി. 57

വർഷർത്തുവൊത്ത നിലമെന്നതുപോലെ, സാരോൽ-
കർഷം വസന്തമരുളും മലർവാടിപോലെ,
വർഷർത്തു നീങ്ങി വിലസും മുഴുതിങ്കൾ പോലെ,
ഹർഷത്തെ നല്കി ജനതയ്ക്കവൾ യൌവനത്തിൽ. 58

രണ്ടായിരം ജലധരങ്ങൾ തുടർച്ചയായ്‌ക്കാൽ-
ത്തണ്ടാരുകണ്ടടിയിൽവന്നു ജലംതിരക്കി
തിണ്ടാട്ടമാ, റമലതൻ കുഴൽ നീണ്ടിരുണ്ടു-
കൊണ്ടാഭപൂണ്ടിടതിരണ്ടു ചുരുണ്ടു മിന്നി. 59

രണ്ടിപ്പൊളല്ലലദലങ്ങളടിക്കു കാണു-
ന്നുണ്ടിങ്ങു, മുൻപവയിലേതൊടടുപ്പതെന്നായ്‌
രണ്ടിങ്കലും മുകളിൽനിന്നു പകച്ചുനോക്കും
വണ്ടിൻകിടയ്ക്കവൾ തൊട്ടും തിലകം വിളങ്ങി. 60

അന്നിർമ്മലാംഗിയുടെ കണ്ണുകൾ, മുന്നിൽ മൂക്കു;
പിന്നിൽ ശ്രവസ്സു, തടവിങ്ങനെ രണ്ടുപാടും
വന്നിങ്ങമങ്ങുമുഴലും, വിധിവേർപിരിച്ചി-
ട്ടൊന്നിച്ചിടാത്ത കരിമീനിണപോലെ മിന്നി. 61

രക്താധരോർദ്ധ്വമുഖരശ്മിപതിഞ്ഞ ഞാത്തിൻ-
മുക്താഫലത്തെ നവദാഡിമബീജമെന്നായ്
കൊത്താൻവരുന്ന ശുകിതന്നുടെ കൊക്കുപോലാ-
നൽത്താമരാക്ഷിയുടെ നാസികയുല്ലസിച്ചു. 62

കാണിക്കുമുള്ളിൽ നവയൌവനലക്ഷ്മി മാന്ദ്യം
കാണിച്ചിടാതെ വിലസും മുഖമന്ദിരത്തിൽ
മാണിക്യദീപികകൊളുത്തിയപോലെ മഞ്ജു-
വാണിക്കെഴും ചൊടി പെരുത്തു തുടുത്തുമിന്നി. 63

ചുററും ദ്വിജങ്ങളെയടക്കിയ വക്ത്രമാണതാൽ
പററും ദ്വിജേശമുഖിയെന്നഭിധാനമാക്കും ;
മുററും ദ്വിജേശനവനുള്ള നിസർഗ്ഗമാനം
വിററവുണ്ട വക്ത്രമജനേകിയവൾക്കു മാത്രം. 64

ആ മങ്കതൻ മൊഴിയൊടൊററയിൽ മല്ലടിച്ചുൾ-
പ്പൂമങ്ങിവീണൊരു വിപഞ്ചിയെമന്നിടത്തിൽ
നാമന്നുതൊട്ടു തടവെന്നിയെ വീണയെന്ന
നാമത്തിലിന്നുമറിയുന്നതിലെന്തു ചിത്രം ? 65

തന്തുപ്രവേശവുമിടയ്ക്കുരുതാതെ മാറിൽ-
പ്പൊന്തും കുചങ്ങൾ, മദനപ്രതിഹാരകാര്യൻ
ജന്തുക്കളെപ്പടി മയക്കിടുമാറു ചെപ്പും
പന്തും കളിപ്പതിനു വെച്ചവിധം വിളങ്ങി. 66

പേരുററ പത്മജകല്ലാദനിറങ്ങി രണ്ടു
മേരുക്കൾ തീർപ്പതിനു തങ്കമെടുത്തശേഷം
ആരും നികത്തിടുവതിന്നണയാതെ വാച്ചും
ശ്രീരുക്മനിമ്നഖനിപോലെ വിളങ്ങി നാഭി. 67

ഏകത്ര കൊങ്കകൾ, പരത്ര നിതംബബിംബം,
പാകത്തിലീയവയവങ്ങൾ തടിച്ചിടുമ്പോൾ,
ശോകത്തൊടക്കഥ നിനച്ചു ചടച്ചു മദ്ധ്യം ;
ലോകത്തിലേവനുമസൂയ കൃശത്വമേകും. 68

മുട്ടാം തടത്തിനകമേ തലകുത്തി രംഭ
മുട്ടാതെയത്തരുണിതൻ തനസൌഭഗമാർന്നും
കിട്ടാൻ കൊതിച്ചു കിടവിട്ടു തപിച്ചിടുന്ന
മട്ടായ് മനോജ്ഞമവൾതൻ തുട മിന്നി രണ്ടും. 69

വാടുന്ന ചമ്പക, മധർമ്മുഖഭാസ്സുരന്നു
ചൂടുണ്ടു ; പൊന്നിനു മണം ലവലേശമില്ല ;
ഈവട്ടുള്ളോരത്തന്നു കിണഞ്ഞു പണിഞ്ഞ കൈകൾ
കേടറ്റ പിന്നെ വിധി സൃഷ്ടിയൊഴുക്കനൊക്കി. 70

മന്നാകെ വെന്നു മഹിതധ്വജപങ്ക്തി നാട്ടാൻ
സന്നാഹമാർന്നരുളിടും സ്മരസാർവ്വഭൌമൻ
അന്നാൾ വഹിപ്പൊരു മലർക്കണ തീർന്നിടാത്ത
പൊന്നാവനാഴിയവളെന്നു നിനയ്ക്കുമാരും. 71

ക്ലാന്തിപ്പെടാതെയഴകാം കടലിൽക്കിടന്നു
നീന്തിക്കളിക്കുമവൾ നൂതനയൌവനത്തിൽ,
പൂന്തിങ്കൾ പൂർണ്ണമയിലെന്നു കണക്കു, കാമ-
ഭ്രാന്തിൽക്കുഴക്കി യുവമുഖ്യരെയാകമാനം. 72

പാടാം പ്രവീണതരയോടുർവ്വശിയെന്നപോലെ ;
കൂടാം സുധീസഭയിലൂക്കൊടു ഗാർഗ്ഗിപോലെ ;
നേടാം പടയ്ക്കണയുകിൽപ്പുകൾ ഭാമപോലെ ;-
യീടാളുമത്തരുണിയേതിനുമൊത്തിരുന്നു. 73

കണ്ടാൽ ശരിക്കു കടലിന്മകൾ, നാവിളക്കി-
ക്കൊണ്ടാൽ സരസ്വതി, കൃപാണിയെടുത്തുനിന്നാൽ
വണ്ടാറണിക്കുഴലി, ദുർഗ്ഗ,യിവണ്ണമാരും
കൊണ്ടാടുമാറു, പലമട്ടു ലസിച്ചിരുന്നു. 74

ആ യാമിനീശമുഖിതൻ പുതുമേനി നിത്യ-
വ്യായാമമേ,റ്റധികകാന്തികലർന്നു മിന്നി,
പോയാശ്ശുശുക്ഷണിയിൽ വീണുതിരിച്ചുനല്ല-
ശ്രീയാർന്നുപോരുമൊരു ഹേമശലാകപോലെ. 75

ബാലാമണിക്കളികവീഥിയിൽ മിന്നിടുന്ന
നീലാഭപൂണ്ട തിലകപ്പൊടി, ശസ്ത്രദാക്ഷ്യം
ആലാക്കിൽ മേനിയൊളികൂട്ടുകതന്നെ ചെയ്യു ;
പേചാന്തിടുന്ന വടിവിന്നണിയാകമെന്നും. 76

കല്യാവലിക്കണിയലം, യലകിൻമിഴിക്കു
കല്യാണദമേകി, യഭിധയ്ക്കിതുമട്ടിലർത്ഥം
കല്യാണിയാമവൾ വരുത്തിയു,മൊന്നുകൂടി-
ക്കല്യാണമാ,ണതു ശരിപ്പെട്ടുവാൻ കൊതിച്ചു. 77

അൻപാകെയത്തരുണിയപ്പന മന്ത്രിയായ
തമ്പാനെ വിട്ടിതരനിൽക്കുടിവച്ചതില്ല ;
വൻപാർന്നിടും നദി, പയോധിയെ വിട്ടു, കൂപം-
തൻപാർശ്വമെത്തി നിലനിന്നറിവില്ലയല്ലോ. 78

താനേ വിയത്തടിനി വ,ന്നൊരുവൃദ്ധതീർത്ഥ-
സ്നാനേച്ഛുവിൻ നടവഴിക്കൊഴുകുന്നതായാൽ
അന്നേരമന്നരനെഴും നിലയാണമാത്യ-
സ്ഥാനേശനാം തരുണമൌലി വഹിച്ചതന്നാൾ. 79

ഭൂകാന്തനാത്മസുതതൻ മനമന്യദിക്കിൽ-
പ്പോകാതെ മന്ത്രിയിലണഞ്ഞതു കണ്ടു മോദാൽ,
രാകാബ്ജബിംബമുദയാദ്രിയിൽ നിന്നു പൊങ്ങി-
യാകാശമെത്തുവതു കണ്ടിടുമാഴിപോലെ. 80

ആവശ്യമുള്ളൊരനുകൂലതയാകമാനം
കൈവന്നു നന്മയെഴുമായുവകാമുകന്മാർ
ദൈവത്തെ വാഴ്ത്തിയകമേ വളരുന്നൊരാശ-
പ്പൂവല്ലിപൂക്കുവതുകണ്ടു തെളിഞ്ഞിരുന്നാർ. 81

ആമട്ടമാത്യനൃപർ വാഴ്‌വതു കണ്ടുകണ്ട-
സ്സാമർത്ഥ്യമേററമിയലും ഖലരെട്ടുവീടർ
ധീമങ്ങി, യേഷണി മുറയ്ക്കു തുടങ്ങി, തോററ-
പോമന്നു മായത്തുടരുന്നൊരരക്കർ പോലെ. 82

ച്ചെന്നെട്ടുവീടരുടെ ദുഷ്ടതയൊക്കെമന്ത്രി
ചൊന്നിട്ടുമുള്ളിലതു വാസ്തവമെന്നു മന്നൻ
അന്നോട്ടമേ കരുതിയി,ല്ലവനോത്തുമകതി
വൻപിട്ടിലന്ധനു പിടിച്ചു വിളക്കൊടൊത്തു. 83

ആരാൽപ്പരക്കടയൊരേഷണിയാം വിഷച്ചാ-
റാരാജവയ്യുന്നു ചെവിക്കമൃതെന്നുതോന്നി;
ഹാ! രാഗമാം പുഴയെയെങ്ങു തടസ്ഥമററു
നേരാം വഴിക്കൊഴുകുവാൻ വിധി സമ്മതിപ്പൂ? 84

കാലക്രമേണ നൃപനാസ്സചിവങ്കൽറായ്ക്കും
ക്രൂലങ്കഷപ്രണയശൈവലിനീജലത്തെ
മാലമ്പുമാറഫിതദുർവ്വചനാക്കരശ്മി-
ജാലം വരട്ടി, തടിയെ ക്ഷയമെന്നപോലെ. 85

ഉള്ളിൽക്കറുപ്പു, ദിവി കാർമ്മുകിൽപോൽ,പ്പരന്നു
കൊള്ളിച്ചു പുഞ്ചിരിനിലാവിനമന്ദമാന്ദ്യം;
തള്ളിക്കടന്നതിലെഴും തിരുവുള്ളമെന്ന
വള്ളിക്കുമേലരിശമാമിടിവാളു വീണു. 86

ആവൃത്തമൊന്നുമകളങ്കശശാങ്കകീർത്തി-
ശ്രീവൃദ്ധനാം പ്രിയതമൻ പറയായ്കമൂലം
ഭ്രൂവൃത്രശാസനതനൂജയറിഞ്ഞതില്ലാ-
പ്രാവൃട്ടുതൻവരവു ബാലമരാളിപോലെ. 87

അന്നാളൊരിക്കലെരിപാശർ നൃപൻെറ മുമ്പിൽ
ചെന്നാദരത്തൊടു വണങ്ങി വിനീതരായി
നിന്നാർ, തരത്തിനു ശിരസ്സു പറിച്ചെടുത്തു
തിന്നാൻ കുനിഞ്ഞൊരു തരക്ഷുകുലംകണക്കേ. 88

വെൺപട്ടിൽമൂടിയൊരു പാഴ്ക്കിണറെന്നപോലെ
വൻപിട്ടിലല്പഹസിതത്തെ വെളിക്കുകാട്ടി
കുമ്പിട്ടുനിൽക്കുമവരിൽ ഗുണശാലി മന്ന-
നൻപൊട്ടുപൂണ്ടു കുശലാദികൾ പൃച്ഛചെയ്താൻ. 89

ചൊന്നാരതിന്നവർ : "പര: തിരുമേനി കാക്കു-
മിന്നാട്ടിലെങ്ങനെയമംഗലമെത്തിനോക്കും ?
നന്നായ് വിളക്കു തെളിവോരറമേലിരുട്ടു
നിന്നാളുമോ ? കനലരിപ്പൊരുറുമ്പുമുണ്ടോ ? 90

ശ്രീരാമനെന്നവിധമുത്തമസൽഗുണങ്ങൾ-
ക്കാരാമമാകുമവിടുന്നിളകാത്തിടുമ്പോൾ
പോരായ്മയെങ്ങനെയതിങ്കൽ വരുന്നു ? ദുശ്ശ-
വാരാകാരത്തിരയിലുപ്പിന്നു മാർഗ്ഗമുണ്ടോ ? 91

എന്നാലുമല്പമടിയങ്ങളുണർത്തിടുന്ന-
തിന്നാണുറച്ചതു ; മടിക്കിലബദ്ധമാകും ;
ചൊന്നാൽ മുഷിഞ്ഞിടുകിലും ഭയമില്ല ; പത്ഥ്യ-
ത്തിന്നാർക്കു വാഞ്ഛരം ? ഗദശാന്തി വരേണമല്ലോ. 92

ഹൂങ്കമ്പുമിസ്സുഖിവരെല്ലാരു ദോഷമേതും
പങ്കംപെടാത്തൊരവിടേയ്ക്കുറിയാവതല്ല ;
തൻകണ്മണിക്കുടയ ദുഷ്ടു തെളിഞ്ഞുകാണ്മാൻ
തൻകണ്ണു പോര, മുകുരം കരതാരിൽ വേണം. 93

സന്മാന്യരിൽ പ്രഥമനാമവിടേയ്ക്കു മേലി-
ദ്ദുർമ്മാനവന്റെ സഹവാസമനർത്ഥബീജം ;
തേന്മാവിലിത്തിളൊരു തെല്ലു പടർന്നുപോയാൽ-
ത്തേന്മാവുവിട്ടൊടുവിലിത്തിൾ തനിച്ചുനിൽക്കും. 94

ഈ രാജ്യമൊക്കെയവിടേയ്ക്കനധീനമാക്കാൻ
ധാരാളമായ് പണിതുടർന്നിടുമീയമാത്യൻ
പാരാളുവാൻ കൊതിയൊടും ഭജനം മുഴുത്തി-
ട്ടൂരാണ്മയെന്നു പറയും മൊഴി സത്യമാക്കും. 95

കാലിച്ചെറുക്കനെയമാത്യപദത്തിലേററി-
പ്പാലിച്ചുവെങ്കിലിതുതന്നെ കലാശമാകും ;
കാലിൽത്തളപ്പിന്നു ചെരിപ്പു കൊടുത്തുപോയാൽ
മേലിൽത്തനിക്കതു മുഖത്തു ചവിട്ടിനത്രേ. 96

ഷിച്ചയ്ക്കു വന്നവനെ വീട്ടുകയററി വിട്ടാ-
ലച്ചിക്കു നായരവനെന്നു നിനയ്ക്കുമപ്പോൾ ;
മൊച്ചക്കരങ്ങനെയടുക്കൽ വിളിക്കിലങ്ങോ-
ട്ടച്ചിക്കു മേൽക്കയറിനാടകമാടിനില്ക്കും. 97

കോയിക്കലെഗ്നിയിലെരിച്ചവനീതലത്തെ
സ്ഥായിക്കു കാക്കുമവിടത്തെ വധിച്ചുകൊൾവാൻ
ആയിക്കഴിഞ്ഞു പണി ; പാലുകൊടുത്തുതീന്ന
കൈയിൽ കടിക്കുവതു ജിഹ്മഗസമ്പ്രദായം. 98

ശ്രേയസ്സയന്ന തവവംശമിതിന്നു ഘോരാ-
പായം വരുത്തുവതിനിക്ഖലദാവവഹ്നി
മായത്തിലോപ്തതധുനാ ബകബന്ധനാഖ്യ-
ന്യായത്തിലെന്നു വരുമോ ? കലിയാണു കാലം. 99

സേവയ്ക്കുരയ്ക്കുയടിയങ്ങൾ പഠിച്ചതല്ല ;
ദേവൻ പ്രമാണമിനിവേണ്ടതി" നെന്നുചൊല്ലി
അഘ വമ്പർ വിട്ട നയനോദകവാരുണാസ്ത്രം
ഭൂവല്ലഭന്റെ ഹൃദയത്തിലമന്ദമേററു. 100

തങ്കൽപ്പെരുത്ത ഭയഭക്തി നടിച്ചവണ്ണം
പങ്കാപെറും കിതവർ ചൊന്നതുകേട്ടനേരം,
ശങ്കയ്ക്കധീനമരചന്റെ മനം നടുക്കു
വൻകല്ലുവീണ കുളമെന്നവിധം ചലിച്ചു. 101

"എന്തിജ്ജനങ്ങൾ പറയുന്നതു ? കൊച്ചുതമ്പാൻ
ചിന്തിക്കയാണു മമ വംശവിനാശ, മെന്നോ ?
പൊന്തിച്ചിടുന്ന പരമത്ഭുതമീയുദന്തം ;
പന്തിക്കകത്തിയിമ കണ്ണുപൊടിക്കയോ ദയോ ? 102

കാശിന്നുമില്ല വിലയങ്ങനെയുള്ളൊരിഭ്യ-
രാശിക്കു ഞാൻ പ്രഥമമന്ത്രിപദത്തെ നല്കി,
ആശിച്ചെടുത്തു ഹരിചന്ദനമെന്നു വച്ചു
പൂശിക്കഴിഞ്ഞു കനൽ മേനിയിലാകയെന്നോ ? 103

ഈ വന്ന പൂരുഷരിലോ സചിവങ്കലോ ഹൃൽ-
പൂവിന്നു വഞ്ചനയെനിക്കറിയാവതല്ല!
ഓവിന്നകം ഫണി, വെളിക്കു വിഡാല, മേവം
മേവുന്ന മൂഷികനുമിത്തരമില്ല ദുഃഖം. 104

ആമോദദം മധുരനാരകസൽഫലത്തിൻ
വ്യാമോഹമേകമിവനുള്ളിൽ വിഷംപുലർത്തി
ഹാ! മോടിവായ്പു പുറമാണ്ടൊരു കാഞ്ഞിരക്കാ-
യാമോ? ഹരേ! കഥയിതത്ഭുതമാരറിഞ്ഞു? 105

ഒന്നുണ്ടു വാസ്തവ, മിളയ്ക്കിവനാണു നാഥ-
നെന്നുണ്ടു ബോധമഖിലപ്രജകൾക്കുമിപ്പോൾ;
എന്നും പകൽസമയമമ്പിളിയംബരത്തിൽ
മിന്നുന്നതില്ലതുലകിന്റെ നിസർഗ്ഗരീതി. 106

ഹാ! കാന്തയെഗ്ഗഹനസീമ്നി വെടിഞ്ഞു രാമൻ;
ശ്രീകാമുകൻ മണിതിരഞ്ഞു വനത്തിലോടി;
നാകാധിപാത്മജനടക്കു മടിച്ചുനിന്നു;
ലോകാപവാദഭയമേതൊരു ധീരനില്ല? 107

നാവോതിടുന്നതു, കരം തുടരുന്ന, തങ്ങൾ—
ള്ളൂവോർത്തിടുന്ന,തിവ മൂന്നിനുമൈക്യമെന്യേ
ആവോളമത്രമനുജാധമനോ മമാപ്ത-
നാവോ? കലിക്കുടയ വൈഭവമാരു കണ്ടു? 108

ആശാന്തകീർത്തിതഗുണക്കുമഹോ ജഗത്തി-
ലാശാന്തമക്ഷിയുഗളത്തിനു ലക്ഷ്യമല്ല;
കാശാഞ്ജനപ്പൂക്കളെഴും പുരുഷക്കു കൂടി-
ക്കാശാർജ്ജനത്തിലുയിരും തൃണവും സമാനം. 109

ഞാനേക,നെന്റെ സഹജയ്ക്കു ശിശുക്കളെല്ലാ-
തീനേരമില്ല സുതർ; പക്ഷമൊടിസ്സ്വഗോത്രം
താനേ മുറിപ്പതിനുറച്ചൊരു ജിഷ്ണുവാം നീ
ഹാ നേരുമെൻ സചിവ! നീതിയുമററദുഷ്ടൻ." 110

കമ്പിത്തപാലിൽ മൊഴിപോവതിൽ നൂറിരട്ടി
വമ്പിച്ച വേഗമൊടു ചിന്തകളീവിധത്തിൽ
മുൻപിൻ മറന്നു ഹൃദി പൂണ്ടരചൻ ഭയത്താൽ
തുമ്പിപ്പടിക്കു വിറയാർന്നവരോടു ചൊന്നാൻ. 111

“എൻകാര്യപിക്കണികൾ നിങ്ങൾ പറഞ്ഞിടാനീം
ഹൂങ്കാണ മന്ത്രിയുടെ സത്യമറിഞ്ഞമൂലം
ശങ്കാവിഹീനമകതാരു തെളിഞ്ഞിടുന്നു,
വൻകാറുമാറുമളവമ്പിളിയെന്നപോലെ. 112

ആണത്തമോടരികിലെപ്പൊഴുമേവമെട്ടു
ചാണക്യർ നിങ്ങൾ തുണയുള്ളതു കാരണത്താൽ
ക്ഷീണത്വമററിവിടെ രാക്ഷസമന്ത്രി ചെയ്യും
വീണപ്രവൃത്തികൾ ഫലിച്ചിടുവാൻ പ്രയാസം. 113

ധീ വിങ്ങിടും പ്രജകൾ നിങ്ങൾ നമുക്കവനൾ-
ഷ്ഷൂവിൽപ്പെടും മദമറുത്തിടുവാൻ, തുണയ്പിൻ ;
ഭൂവിൽ ഭവത്തൊടമർചെയ്തു ജയം ലഭിപ്പാൻ
ജീവിക്കു നൽശമദമാദിഗുണങ്ങൾ പോലെ. 114

പാപപ്രസക്തിപെടുമായവരോടിവണ്ണം
ഭൂപൻ കഥിച്ചു വചനങ്ങൾ തനിക്കു മേലിൽ
ഹാ! പത്രപുഷ്പഫലശാഖകളൊത്തു വാച്ചു-
മാപദ്ദ്രുമങ്ങളുടെ വിത്തുകളായ് ഭവിച്ചു. 115

ഝടിതി പണിഫലിച്ചെന്നോററവും തോഷമോട-
ക്കുടിലമതികൾ തത്തന്മന്ദിരം ചെന്നുപുക്കാർ ;
കടിയിൽ മൃതി ദൃഢംതാൻ ദുഷ്ടനെന്നോത്തു മോദാൽ
കൊടിയ ഫണികൾ വീണ്ടും പോടു പൂകുംകണക്കേ. 116

കാകം, പട്ടി, പരുന്തു, ഗൃദ്ധ്രമിവയജ്ജീവൻ
വെടിഞ്ഞുള്ളതാം
ലോകത്തിൻ തനു കീറി നാലുപുറവും പുണ്ണാ-
ക്കിടും പോലവേ,

ശോകം, സാദ്ധ്വസ,മീറ, ശങ്കയിവയബ്ഭ്രപ-
ന്റെ ധീവിട്ട ഹൃ-
ത്താകപ്പാടെ മുറിപ്പെടുത്തി ദയതെല്ലില്ലാ-
തെയെല്ലായ്പ്പോഴും. 117

ഒന്നാം സർഗ്ഗം സമാപ്തം.

രണ്ടാം സർഗ്ഗം

അനന്തരം പാദുക ചെയ്ത പുണ്യമായ്,
മനസ്സുകൊണ്ടോക്കിലെത്തും ചുടുന്നതായ്,
ജനത്തെ നിർമ്മിച്ച വിലയ്ക്കു നിർത്തു,മാ-
ക്കനംപെറും ഗ്രീഷ്മമണഞ്ഞു വഞ്ചിയിൽ. 1

തദാമൃതത്വം സലിലത്തിനും പരം
സദാഗതിത്വം പവനന്നുമൂഴിയിൽ
നിദാഘശക്ത്യാ തപനത്വമർക്കനും
നിദാനമന്വർത്ഥത പൂണ്ടു വിസ്മയം. 2

ഇനൻ തദാനീമതിഹൃഷ്ടചിത്തനാ-
മനന്തതൻ നായകനെന്നപോലവേ
അനന്തരായോഗ്രകരം പതിക്കയാൽ
ജനം തപിച്ചാകുലമായിതങ്ങുമേ. 3

ദുരാശപോൽ നീണ്ടു ദിനം; വിയുക്തയാം
വരാംഗിപോൽ രാത്രി മെലിഞ്ഞു നിർഭരം;
വിരാമമില്ലാത്തൊരു തൃഷ്ണ വന്നുപോയ്
നരാഗ്രിമക്കും, പിശുനക്കു തുല്യമായ്. 4

വിരിഞ്ഞതാമഞ്ജുനകുന്ദമുള്ളിടം
തിരഞ്ഞു കൃഷ്ണാളിയണഞ്ഞു മഞ്ജുവായ്
ചൊരിഞ്ഞ ഗീതാമൃതമാസ്വദിക്കുവാൻ
നിറഞ്ഞു കൌതൂഹലമുള്ളിളവനം 5

ദുരാതപക്രൂരത വായ്ക്കുമഹ്നനാൾ
സുരാജഹംസം ജലദേവയെന്നിയെ
പരാർദ്ധ്യയാം പത്മിനിതൻറെ കോരകം
നിരാകുലം കൊക്കുകൾകൊണ്ടു കൊത്തിനാൻ.

സ്ഫുരിച്ചിടും സൂരകരങ്ങൾ, കാന്തയെ-
പ്പിരിഞ്ഞു വാഴും തരുണർക്കു വേനലിൽ
കരിഞ്ഞുവാടുന്ന കരൾത്തളിർക്കൊടി-
ക്കെരിഞ്ഞതീയ്യെണ്ണകണക്കു തീർന്നതേ. 7

രവിസ്ഫുരദ്ദീധിതിയക്ഷിപാളിതൻ
കവിഞ്ഞ കീലാലപിപാസതീക്ഷ്ണയാൽ
ഛവിക്കിരിപ്പാം തടിനീനതാംഗിമാർ
ഭവിച്ചു ശോഷത്തിനു ഭാജനങ്ങളായ്. 8

ചൊരിപ്പു കാലും, കുട കയ്യു, മാസ്ഥയാ
വരിച്ചു, ഭർത്താവിനെ മങ്കപോലവേ;
ശരിക്കിളംപുൽത്തറമേൽ മൂടുപ്പടം
വിരിച്ചു വിത്തേശരുറങ്ങി നിസ്പൃഹം. 9

സ്ഫുടം നിശായാം ധൃതചക്രരായി, നൽ-
പ്പടം ധരി,ച്ചങ്ങനെ രാജവീഥിയിൽ
കടന്നു, ദുഷ്ടുള്ള ഭുജംഗർ മേൽക്കുമേൽ-
പ്പടന്ന ധൂളിക്കൊതിയോടു ലാത്തിനാർ. 10

പടങ്ങൾക്കൂടാതെ കഴിക്കുവാൻ ശ്രമം
തുടർന്നിടും മാനുഷർപാർത്തതുകളും
ഉടൻ ദലൌഘത്തെ വെടിഞ്ഞു ; സത്തമൻ
നടപ്പതല്ലോ വഴി മന്നിലന്യനും, 11

ജനം തദാനീം കമലാകരപ്രിയം
മനസ്സിലുൾക്കൊണ്ടു മുരാരിയെന്നപോൽ ;
ഫലനക്ഷയം നല്കി ജലാശയത്തിനും
ദിനങ്ങൾ വാനത്തിനുമൊന്നുപോലവേ. 12

അണഞ്ഞു ഹേമന്തവിരോധിയെങ്കിലും
തുണച്ചു തീച്ചട്ടി കൊതുക്കളെ ചാകുവാൻ ;
ഗുണങ്ങളേറെപ്പെട്ടുവോനിൽ നന്ദിപൂ-
ണ്ടിണങ്ങുമല്ലോ ജനമേതുകാലവും. 13

പഴിച്ചു ദുഷ്ടൻ ഹരിദശ്വനെജ്ജനം ;
പൊഴിച്ചു ബാഷ്പം പ്രതിരോമകൂപകം ;
മിഴിച്ചുനോക്കിത്തരുണീകുചങ്ങളിൽ-
ക്കഴിച്ചുകണ്ടീലൊരു ശൈത്യമെങ്ങുമേ. 14

പരം ഗവാക്ഷാദിസമീപമെത്തിയാ
നരവ്രജം ലങ്കയിൽ വാനരങ്ങൾപോൽ
നിരന്തരം മാരുതപോതമാശ്രയി-
ച്ചൊരല്പമാശ്വാസമിയന്നിരുന്നുതേ. 15

തരംഗിണീവാരി വിയൽപ്രസൂനമായ് ;
സരസ്സയസ്കാരകുടീരഭസ്ത്രയായ് ;
വരണ്ടു കൂപം പരിതാപമേററവും
തിരണ്ടിടും ചാതകകണ്ഠമെന്നപോൽ. 16

ഒരേതരത്തിൽപ്പനിനീരുമത്തലും
സരോഗനും നിർഗ്ഗദനും തനിക്കുമേൽ
വിരോധമില്ലാതെയണിഞ്ഞു ; ഭാനുമത്-
കരോൽകരത്തിൻ സമബുദ്ധി നോക്കുവിൻ. 17

ഒരാതപത്രത്തിനടിക്കു സൂരനി-
ധരാതലം വെന്നു നിറുത്തിടുന്നതായ്
നിരാമയം ചൊൽവതുപോലെ പാന്ഥർതൻ
കരാഗ്രമോരോ കുടയേന്തിനിന്നുതേ. 18

നിദാനമീമട്ടു നിതാന്തതീവ്രമാം
നിദാഘകാലം പ്രചരിച്ചുകൊള്ളവേ
മുദാ രവിക്കെത്തുമപായമന്തിയിൽ
സദാരരായ് നോക്കി രസിച്ചു മാനുഷർ. 19

ഒടുക്കമെല്ലാം സുഖമാകുകിൽജ്ജനം
നടുക്കെഴും മാൽ വകവയ്ക്കയില്ലപോൽ ;
അടുക്കുവോരന്തി യുവാക്കളൊക്കവേ
കടുക്കമുച്ചക്കതിർ ചെററു ശീതമായ്. 20

വരോരുമാർ വല്ലഭരൊത്തു നിത്യവും
തിരോഹിതോഷ്ണദ്യുതിയായ വേളയിൽ
പ്രരോഹദാഹ്ലാദരസം നടത്തിനാർ
സരോജലക്രീഡനസന്മഹോത്സവം. 21

നിസർഗ്ഗരമ്യാകൃതികൾക്കലംകൃതി-
പ്രസംഗമാവശ്യകമല്ലയെന്നതിൽ
അസംശയം നീററിലിറങ്ങിനിന്നൊരാ
വിസപ്രസൂനാക്ഷികൾ താൻ നിദർശനം. 22

ഇളംകുളിർക്കാററളകവ്രജത്തെയി-
ട്ടിളക്കമാസ്സുന്ദരിമാർക്കെഴും മുഖം
മിളദ്ദ്വിരേഫാംബുജശങ്കയാർക്കുമുൾ-
ക്കളത്തിലുണ്ടാക്കി വിളങ്ങി വാപിയിൽ. 23

മുടിക്കു നൽപ്പിച്ചകമാലതാനു, മ-
പ്പടിക്കു കണ്ഠത്തിനു മുത്തുമാലയും,
വെടിഞ്ഞനേരത്തുമിണങ്ങി പൊയ്കയിൽ-
ത്തടില്ലതാംഗിക്കുദബിന്ദുരൂപമായ്. 24

ചിരിച്ചു നല്ലാർകൾ തുടിച്ചു നീന്തവേ
തെറിച്ച നീർത്തുള്ളികളശ്രുരീതിയിൽ
സ്ഫുരിച്ചു തദ്വക്ത്രപരാഭവാൽ നിറ-
പ്പിരിച്ചിലേൽക്കും കമലങ്ങളിൽത്തദാ. 25

ഒരുത്തി കാന്താനനശങ്കയാൽ പ്രിയം
പൊരുത്തു ചുംബിച്ചൊരു താമരയ്ക്കകം
ഇരുന്ന വണ്ടാത്തരളാക്ഷിതൻ മുഖ-
ത്തൊരുമ്മവച്ചാനരവിന്ദബുദ്ധിയാൽ. 26

വരോരുവാമന്യ ജലത്തിലാണ്ട തൻ
ശിരോരുഹം കണ്ടസിതാഹിശങ്കയാൽ
സരോവരത്തിൽസ്സഖികൾക്കമുന്നിലും
വിരോധമില്ലാതെ പുണർന്നു കാന്തനെ. 27

ഒരംഗനാമൌലി കരങ്ങൾ നീട്ടി,നി-
ർഭം പൃഥുശ്രോണിയിളക്കി, നീന്തവേ
തരത്തിൽനോക്കിസ്സഖിമാർ ചിരിക്കയാൽ
പരന്ന നാണത്തൊടു നീററിൽ മുങ്ങിനാൾ. 28

മുലയ്ക്കുമേൽ മുന്നിരവിൽശ്ശശപ്ലുതം
നിലച്ചതന്യാംഗന, രക്തചന്ദനം
ജലത്തിൽ മായ്ക്കുന്നതിനോർമ്മവിട്ടതായ്,
സലജ്ജമാമൽസ്സഖിമാരൊടോതിനാൾ. 29

ദിനങ്ങൾതോറും പ്രിയരൊത്തുവാണിടും
മനസ്വിനീമൌലികലത്തിനിത്തരം
അനല്പമന്തിക്കെഴമംബുകേളിതാ-
നനർഘവാജീകരണപ്രകാണ്ഡമായ്. 30

വരിഷ്ഠനാം വഞ്ചിനൃപൻ തമിസ്രയിൽ-
ശ്ശരിക്ക തൻസൌധമണഞ്ഞു നിദ്രയെ
ഒരിക്കലാശിച്ചു കിടന്നു, തന്വിയെ
സ്മരിച്ചു സങ്കേതമണഞ്ഞ കാമിപോൽ. 31

അടുത്തു ധൂമം കിളരുന്നതഗ്ഗുണം-
പെടുന്ന മന്നന്നുടനക്ഷിലക്ഷ്യമായ്,
ചുടുന്നൊരുള്ളത്തൊടു രാജ്യലക്ഷ്മിയാൾ
വിടുന്ന ദീർഘശ്വസിതം കണക്കിനെ 32

ജ്വലിച്ച ദീപത്തൊടു ഭൃത്യയുക്തനാ-
യൊലിച്ചുപോകുന്ന മനക്കരുത്തൊടും
ചലിച്ചു ഭൂപൻ മറവിട്ടു ; തീബ്ഭയം
ബലിഷ്ഠനും ദുർബ്ബലനും സമാനമാം. 33

തുടിച്ചിടും നെഞ്ചൊടു ഭൂമിജാനി പേ-
പിടിച്ചവൻപോലൊരു പാച്ചിൽ പായവെ
സ്ഫുടിച്ച മോദത്തൊടു വഹ്നിയാം നടൻ
നടിച്ചിടും നാടകശാലകണ്ടുതേ. 34

ഹരേ ! പരം നാലുവശത്തുനിന്നുമ-
ങ്ങൊരേതരം പൊങ്ങുമുദഗ്രപാവകൻ
നരേന്ദ്രഗേഹത്തിനെ മുപ്പുരത്തിനെ-
പ്പുരേശബാണാഗ്നികണക്കെരിച്ചുതേ. 35

അപാരഹേത്യാനനമോടുമസ്സലാ-
മപാംസുധൂമോൽക്കരകുന്തളത്തൊടും
നൃപാലസൌധത്തിലണഞ്ഞു വഹ്നി നി-
സ്ത്രപാലവം കൂത്തുകളാടി ദാസിപോൽ. 36

പരം ജഗൽപ്രാണത മന്നനുള്ളതോ-
ത്തരം മനസ്സിൽ കരവായ്ക്കുമൂല്യമോ
നരർഷഭാരാതിശിഖിഭ്രകംസനെ-
ത്തരത്തിലാടിച്ചു സമീരനട്ടുവൻ ? 37

വയററിനുണ്ടായൊരു തൃപ്തിയെ സ്വയം
വയസ്യനാം വാസവനോടുരയ്ക്കുവാൻ
അയത്നമോർത്താ ദഹനൻ കൃതാർത്ഥനായ്
വിയൽപഥത്തോളമുയർന്നു തൽക്ഷണം ! 38

ധരാധവാഗാരമെരിച്ചു തൃപ്തികൈ-
വരായ്കയാൽ ഭൂമിപഹൃത്തുഷർബുധൻ
അനർപ്പിതം കാണികളും തന്മനസ്സൊടും
നിരാമയം ചെന്നു പിടിച്ചിതോ ബലാൽ ? 39

പെരുത്തകാലത്തിൽ മയൂരസമ്മദം
വരുത്തുവാനോ ധരണീഗൃഹോപരി
ഉരത്ത മേഘദ്യുതിപൂണ്ട ധൂമമാം
കറുത്ത മേൽക്കെട്ടി കൃശാനു കെട്ടിനാൻ ? 40

അനല്പമാകും ശുചിദീപ്തിയാൽ സ്വതേ
ജനത്തിനാമോദമാം നൃപാലയം
അനല്പമാകും ശുചിദീപ്തി വീണ്ടുമാ-
ന്നനന്തസന്താപമണച്ചതത്ഭുതം. 41

ദ്വിതീയമാം ഖാണ്ഡവമെന്നപോലെയാ-
ക്ഷിതീശ്വരൻതൻെറ മനോജ്ഞമന്ദിരം
അതീവ മോദത്തൊടു ഭക്ഷ്യമാക്കിനാൻ
സുതീവ്രകർമ്മാക്കളിലഗ്ര്യനാം ശിഖി. 42

വലത്തുകൈ വാളു, മിടത്തുകൈ കനം
കലന്നിടും പന്തവു, മേന്തി നിർഭരം
കലങ്ങുമുള്ളൊത്ത നൃപന്നുമുന്നിൽ നി-
ശ്ചലൻ പുമാനെത്തിയൊരുത്തനക്ഷണം. 43

ക്ഷമാപനമ്മട്ടരികത്തു ചെല്ലുവോ-
രമാത്യനെക്കണ്ടു കടുത്തവാക്കുകൾ
ക്രമാൽക്കഥിച്ചാൻ ; ക്രുധതന്നെ ചിത്തവി-
ഭ്രമാദിമൂലം ബത ! മർത്ത്യനൂഴിയിൽ. 44

“അരേ ദുരാത്മൻ ! മതി, നില്ലു നില്ലു ! നീ
ചിരേച്ഛ സാധിച്ചു കൃതാർത്ഥനായിതോ ?
വരേണ്യമാമിത്തൊഴിലിന്നു വല്ലതും
തരേണമല്ലോ തവ പാരിതോഷികം ! 45

നിനക്കു നേരാരു കൃതഘ്നർ മന്നിൽ ? നിൻ
മനസ്സു ഹാലാഹലമെന്നു കണ്ടു ഞാൻ ;
കനത്തതാം മൂടുപടത്തെയും കുറേ-
ദ്ദിനങ്ങളാൽക്കാലമരുത്തു മാററിടും. 46

THE KOTTAYAM PUBLI...
KOTTAYAM
TRAVANCORE

ചരക്ക വേണ്ടില്ല, വിലയ്ക്കു പോക,മി-
ത്തരത്തിലെൻ മാളിക ചാമ്പലാകവാൻ
പരക്കുമൂരംക്കുട്ടി വരില്ല ; ഭൂമിയിൽ
പരം ഭവാനേ കലികാലപൂരുഷൻ ! 47

നലത്തൊടും പാലു കൊടുത്തു പാമ്പിനെ-
പ്പുലർത്തി വക്ഷസ്സോടണയ്ക്കിലപ്പഫണി
കൊലയ്ക്കു കോപ്പിട്ടു കടിക്കയില്ലയോ ?
ഖലർക്കെഴും നന്ദിയുമീക്കണക്കു താൻ. 48

9/284

മരിക്കു കൊമ്പാലുടവേകിയോടിടും
കരി,ക്കതൊളും ഹരികണ്ടെതിർക്കുകിൽ,
ഇരിക്കുമല്ലോ ഭയ,മാക്കു മോഷണം
ശരിക്കുഷഃസ്സാളവുമെന്നുമോർത്തിടും ? 49

തുറന്നു ദൈവം മമ ദൃ,ക്കിനിബ്ഭവാൻ
പറന്നു പോകാൻ പണി ; ഖഡ്ഗവിദ്യ ഞാൻ
മറന്നതി,ല്ലാജിതുലയ്ക്കു മേലതിൽ-
ത്തിറം നമുക്കൊക്കു തൂക്കിനോക്കണം. 50

കളഞ്ഞു തൊണ്ടിച്ചുടുപന്ത,മത്ര നീ
മിളദ്ഭ്രമം വന്നു, കരാസിധാരയാൽ,
പിളക്കുകെൻ മാറിടമോ യശസ്സുഖം
വളർത്തിടും വാനിനെഴും കവാടമൊ ?" 51

ഇവണ്ണമോതും പ്രതിഘാരുണാക്ഷനാ-
മവന്ന്യധീശാഗ്രണിതൻ പുരോഭുവി
വിവർണ്ണനായ്ച്ചേഷ്ടവെടിഞ്ഞു തൂണുപോ-
ലവൻ ക്ഷണം നിന്നനിലയ്ക്കു നിന്നുപോയ്. 52

മനസ്സിലാകാത്തൊരു ഭാഷകേട്ടപോൽ
മനസ്വിയാം മന്ത്രി മുഖത്തെ വച്ചുടൻ
അനന്തബാഷ്പം മഴപോലെ വാർത്തുകൊ-
ണ്ടനന്തതൻ നാഥനോടേവമോതിനാൻ. 53

"ഭുവി ക്ഷമാധീശരണിഞ്ഞ ഹീരമേ!
ചെവിക്കിടിത്തീയിതു സഹ്യമല്ല മേ;
രവിക്കു ചിന്തിക്കിലനൂരു ശത്രുവായ്
ഭവിക്കുമോ? മാരുതി രാമവൈരിയോ? 54

മുധാ തവാശങ്ക; ഭവാന്റെ ദാസനായ്
പ്രധാനമന്ത്രിത്വമിയന്ന സാധു ഞാൻ
വിധാതൃദത്തം വരമാൎന്ന മത്തനാം
സുധാശനാരാതി വൃകന്റെ തുല്യനോ? 55

ശരിക്കു ദുൎയ്യോഗവിളക്കിലേഷണി-
ത്തിരിക്കു കത്താനിട തെല്ലു കിട്ടുകിൽ
തെരിക്കനേ സ്നേഹവിനാശമെത്തിടാ-
തിരിക്കുവാനില്ലൊരു മാൎഗ്ഗമേവനും. 56

കടന്നു കണ്ണംവഴി കണ്ണിൽ മണ്ണിടാൻ
തുടങ്ങുമീയേഷണി ലേശമേല്ക്കുവോൻ
സ്ഫുടം നശിക്കും ചിതൽതിന്ന കാതൽപോൽ;
ചടങ്ങിനൊക്കും ഫലമാൎക്കുമൂഴിയിൽ. 57

പുരസ്സു തീവച്ചൊരു ചെമ്പഴന്തിതൻ
കരത്തിൽനിന്നൂരിയെടുത്ത പന്തവും
പരം തരംഗത്തിലണച്ചു വാളുമെൻ
നരപ്രഭോ! കാണ്കെ; കരുക്കുമോ ഹിമം? 58

ശിതാഗ്രമാം വാളിതെടുത്തു ദാസനെ-
പ്പിതാവൊടൊക്കും തിരുമേനിയിപ്പോൾ
കൃതാപരാധത്വമിരിക്കിലിപ്പൊഴേ
കൃതാന്തഗേഹത്തിനയച്ചുകൊള്ളണം." 59

ഇവണ്ണമോരോ മൊഴി ഗദ്ഗദത്തൊടാ-
ണ്ടുവച്ചനോടോതി, ശരാതിജീവിതം
കവൎന്ന വാളും ചുടുപന്തവും വെടി-
ഞ്ഞവൻ നിലത്താശു മയങ്ങി വീണുപോയ്. 60

നളൻ കലിക്കെന്നോ കണക്കിലേഷണി-
ക്കിളക്കമെന്യേ വശനായ മന്നവൻ
അളക്ജജക്ഷോപളമകത്തുവാച്ചപോൽ
വളന്നൊരുൾപ്പിളെച്ചൊട്ടിവണ്ണമോതിനാൻ. 61

"കടുത്തുപോയ് ധൃഷ്ടത, യിത്രവേണ്ട ; നിൻ
മിടുക്ക രംഗത്തിനു പറവതെങ്കിലും
എടുത്തിടേണ്ടീവക ജാല,മിങ്ങതിൽ-
ക്കുടുങ്ങുവാൻ തക്കൊരു മത്സ്യമല്ല ഞാൻ. 62

സദംഭമെന്നെക്കൊലചെയ്തു വഞ്ചിഭ്രു-
വുദഞ്ചിതശ്രീയൊടു വാണിടേണ്ട നീ
പദം ഗ്രഹിക്കായ്ക, കരാളയക്ഷി വൻ-
മദത്തൊടും മോഹിനിയായിടുംവിധം. 63

മരിച്ചതാരെന്നറിയട്ടെ, പിന്നെയാ-
ണിരിപ്പ്"തെന്നോതി നൃപൻ നടക്കവേ
തിരിച്ചു പിൻപേ നിഴൽപോലെ മന്ത്രിയും ;
സ്ഫുരിക്കുമോ ദുർദ്ദശയിൽ സുഖാ നൃണാം ? 64

ധരിച്ചു രക്തം ബത! ധൂളിമെത്തമേൽ
വരിച്ചുകൂട്ടും മൃതികാന്തയാളുമായ്
സ്ഫുരിച്ചു മുത്തോടു രമിച്ചു സുപ്തനാ-
മരിക്കെഴും മേനിയെ നോക്കി മന്നവൻ. 65

മലന്നു കൈകാലുകൾ നീട്ടിയൂഴിമേ-
ലലംഘ്യദൈവാഹതിയാൽ പതിക്കയാൽ,
നിലയ്ക്കു നിൽത്താതെ മരുത്തു ശാഖയോ-
ടുലച്ചു വീഴിച്ച വനദ്രുപോലവേ ; 66

കരിക്കുനേരാം നിറമാണ്ട മേനിമേൽ
മുരിക്കുതൻ പൂവെതിർ ചോരയേൽക്കയാൽ
ശരിക്കുഷസ്സിൽ സ്സജലാഭ്രപൂണ്ണമാം
ഹരിക്കെഴും ദിക്കിലണഞ്ഞ ഭാനുപോൽ ; 67

ദരീക്കകം നിദ്രിതനാം മൃഗാധിപൻ
കരിക്കുപോൽ ചേഷ്ടകളൊക്കെ വിട്ടഹോ!
മരിക്കിലും മേനിയെ നോക്കിടുന്ന ത-
ന്നരിക്കു ഹൃത്തിൽ ഭയമേകി നിർഭരം ; 68

കിടന്ന ദുഷ്ടാഗ്രണി ചെമ്പഴന്തിയെ-
സ്ഫുടം നിരീക്ഷിച്ചു തന്നവ്രണങ്ങളെ
പടന്ന ശോകത്തൊടു, ചോരചേർന്നതൽ-
പടം ധാരാധീശനകററി നോക്കിനാൻ. (കളകം) 69

വിരോധിതൻ പൊന്നരഞ്ഞാണതന്നടി-
ക്കൊരോലക,ണ്ടായതിലുള്ള ലേഖനം
നരോത്തമൻ നോക്കി ചലിക്കുമുള്ളൊട്ടും,
സരോവരം ചണ്ഡമരുത്തിലെന്നപോൽ. 70

"ഇതാണു, തമ്പാൻ തിരുമേനിതൻ ഗൃഹം
ഹുതാശനേകും നിശ ; നിങ്ങൾ മൂലമായ്
ധൃതാദരം പന്തമെടുത്ത പാപിപോയ്
കൃതാന്തഗേഹത്തിന്നിരുട്ടകററണം." 71

ഇതംകഴയ്ക്കൂട്ടമമന്നപിള്ള തൻ
സദംഭപത്രം ബത! വേദമായ് നൃപൻ
മദം വെടിഞ്ഞൊ,ത്തതപങ്കമാക്കുവാ-
നദഭ്രബാഷ്പാംബുവിൽ മഗ്നമാക്കിനാൻ. 72

ചതിച്ചുംടാം മർത്ത്യനെയാക്കുമെങ്കിലു-
ണ്ടതിന്നുമേലീശ്വരനെന്ന വാക്കൊടും
ക്ഷിതിപ്രിയൻ തത്സചിവന്നുടൻ, മരി-
പ്പതിന്നു നഞ്ഞിൻപടി, യോല നൽകിനാൻ. 73

തനിക്കു തൂക്കിന്നൊരു നീട്ടൊടൊപ്പമായ്-
പ്പനിക്കുമുള്ളോടതു വാങ്ങിയപ്പുമാൻ
ശനിക്കുഴപ്പത്തിനു നേരാക്കി, കേരളാ-
വനിപ്രിയൻ ക്രുദ്ധനവൻെറ വക്ത്രവും. 74

“കണക്കിൽ മാരീചനിളാത്മജയെ-
ക്കണക്ക വഞ്ചിച്ചു വിരോധിമന്നനെ ;
പിണക്കമെന്തിന്നവനോടതിന്നു ? ഞാ-
നണക്കപുല്ലിട്ടുരുഷ്ടവഹ്നിയിൽ.” 75

ഇവണ്ണമോത്തോതി യമാത്യ, “നില്ല ശമ
ലവം സമാധാനമിനിക്കുദിക്കുവാൻ ;
നൃവര്യ ! തീവര്യിനുമീവിധത്തിനും
ധ്രുവം ഭവാൻ നൽകുക ശിക്ഷയിക്ഷണം.” 76

ചൊടിച്ചു ഭൂപാലനതിന്നു മന്ത്രിയെ-
പ്പിടിച്ചു പാറാവിലടച്ചു പൂട്ടുവാൻ
മടിച്ചിടാതാജ്ഞകൊടുത്തു, മന്നനും
കടിച്ചിടും പാമ്പിനുമീക്ഷണം ശ്രുതി. 77

ജനങ്ങൾ തൻ ബാഷ്പമനന്തമാക്കിയാൽ
ധനഞ്ജയൻ കെട്ടിടുമെന്നുതീർച്ചയായ്
മനസ്സിലോർത്തോ സചിവന്നു ബന്ധനാ
കനം പെരും മന്നവനന്നു നൽകിനാൻ ? 78

എരിഞ്ഞിടും വഹ്നിയിലും ശിതാസിയാൽ
മരിച്ച യോധൻറെ പിശാചിലും ഭയം
സ്ഫുരിക്കകൊണ്ടോ ബത ! നിദ്ര തൽപുരം
സ്മരിക്കുവാൻകൂടി മറന്നിതന്നിശി ? 79

തമസ്സിനാൽത്തൻറെ സഗർഭ്യനാകുമാ-
ക്കമർത്ത്യനീയൂഴിവെടിഞ്ഞു പോകയാൽ
അമന്ദമാം ശോകമുയർന്നമൂലമോ
ഭ്രമം നിശയ്ക്കേറി പിരിഞ്ഞു മാറുവാൻ ? 80

ക്രമാദചിയത്തോളമുയർന്ന വഹ്നി തൻ
ഹിമാംശുജാലത്തെയുമാവിയാക്കുകിൽ
അമാന്തമാമെന്നു നിനയ്ക്കമൂലമോ
വിമാന്ദ്യമന്യത്ര മറഞ്ഞുപോയ് വിധു ? 81

പെരുത്തു രാജാവിനനർത്ഥസഞ്ചയം
വരുത്തിടും കാഴ്ചകൾ കണ്ടുനില്ക്കുവാൻ ?
കരുത്തുവിട്ടോ ദിവി വന്നതില്ല നൽ-
ഗ്ഗുരുത്വമുള്ളോരുഡുരാജി രാത്രിയിൽ ? 82

കടന്നു സൌധത്തിലിരുട്ടിലക്രമം
തുടന്നു കള്ളശ്ശിഖിയെപ്പിടിക്കുവാൻ
സ്ഫുടം നിനച്ചോ ഹൃദി പൌരരെത്തിനാർ
പടന്ന കോപത്തൊടു നാലുഭാഗവും ? 83

പഴിക്കുവോർക്കും തുണചെയ്തു ജീവിതം
കഴിക്കുവോർ സത്തുകളെന്നു കാട്ടിയോ,
വഴിക്കിരുട്ടിൽ പ്രജകൾക്കു ഹേതിയാൻ
മിഴിക്കു നൽക്കാഴ്ചയണച്ചു പാവകൻ ? 84

വിഷപ്പടികൾപ്പനിദ്രയേറി നിർഭരം
വിഷണ്ണരാം കാണികൾതൻ ഭയത്തൊടും
ഉഷർബുധൻ കിഞ്ചന കെട്ടമന്നവാ-
രുഷസ്സു ഭ്രൂഭംഗമലങ്കരിച്ചുതേ. 85

മലർന്നു സന്മിത്രസമാഗമോത്സവം
കലർന്ന നേരം ഹരിദിങ്മുഖാംബുജം ;
വിലങ്ങുവെട്ടീടിന ബന്ദിപങ്ക്തിപോൽ
ചലൽപതത്രം ദിവി പാഞ്ഞു പക്ഷികൾ. 86

ജനിച്ച വന്മാലൊടിരുട്ടറയ്ക്കകം
തനിച്ചു മേവും സചിവാഗ്ര്യനേകനെ
അനിച്ഛയാൽ തീണ്ടിയതില്ല ഭാസ്കരൻ
സനിശ്ചയം പഞ്ചമനെ ദ്വിജാതിപോൽ. 87

അനന്തരം രാജസദസ്സിൽ മന്ത്രിമാ-
ർക്കനർഘരത്നത്തിനെയാനയിക്കുവാൻ
അനല്പരോഷം നൃപനോതി ; തോന്നുകി-
ല്ലനർത്ഥകാലങ്ങളിൽ വേണ്ടതാർക്കുമേ. 88

തരത്തിലല്പം വിഷമോ കൃപാണമോ
കരത്തിലില്ലാഞ്ഞു വലഞ്ഞൊരപ്പുമാൻ
ദരത്തെവിട്ടന്നൊരു കററവാളിപോൽ-
പ്പുരത്തിലുള്ളോരുടെ മുന്നിലെത്തിനാൻ. 89

അരണ്യമദ്ധ്യത്തിൽ നിശീഥവേളയിൽ-
പ്പരന്നിടും ശാന്തത കൈവശത്തിലായ്
പരം വിളങ്ങുന്ന സദസ്സിലിത്തരം
നിരന്നുകേൾക്കായി നൃസിംഹഗർജ്ജിതം. 90

“ശ്രവിക്കുവിൻ സർവ്വരു,മിന്നു ദുർഗ്ഗുണം
കവിഞ്ഞിടും ദ്രോഹിയമാത്യനിപ്പുമാൻ
ഭവിച്ചു മന്മന്യുവിനേകലക്ഷ്യമായ്
പവിക്കു കുന്നിൻ ചിറകെന്നപോലവേ. 91

വരില്ല തെറ്റെങ്കിലുമീശകല്പിതം
ധരിക്കുവാൻ നമ്പി, മദാജ്ഞകാരണം,
തിരിച്ചുപോയ്ച്ചീട്ടുകളിട്ടുനോക്കിനാൻ ;
ഹരിക്കു ഹസ്താമലകം സമസ്തവും. 92

അതിങ്കലും പങ്കിലനെന്നു വന്നുപോയ്
ചതിക്കു വാസസ്ഥലമാകുമിപ്പുമാൻ ;
മതിക്കിനിസ്സംശയമില്ല ; ചെന്നിവൻ
പതിക്കുമല്ലോ നരകക്കുഴിക്കകം. 93

മയാ ദൃഢം സമ്പ്രതി വദ്ധ്യനെങ്കിലും
രയാനുചിതം നാട്ടുകടത്തലെന്നിയേ
ഇയാൾക്കു കല്പിക്കുവതില്ല ശിക്ഷ ഞാൻ ;
ദയാർദ്രചേതസ്സുകൾ വഞ്ചിഭൂവരർ. 94

അമന്ദമുച്ചാടനയോഗ്യനാകുമി-
ക്കമന്ത്രി ദൂരത്തു കടക്കിലെന്നിയേ
ക്ഷമയ്ക്കു തെല്ലും സുഖമില്ല ; മേനിമേ-
ലമന്ന രക്ഷസ്സുബലയ്ക്കു പോലവേ. 95

പിടിച്ചു ദൂരെക്കളയട്ടെ വഞ്ചിഭ്രു-
മുടിച്ചു ദുർമർത്ത്യമൃഗത്തെയിപ്പോഴേ."
ചൊടിച്ചിതോതി ക്ഷിതിജാനിമണ്ഡപം
വെടിഞ്ഞു,മോദം ജനമാനസത്തെയും. 96

തെരുതെരെ ലഹളയ്ക്കൊരുങ്ങുവാൻ രു-
ട്ടരുളുകിലും ദൃഢമായ രാജഭക്തി
അരുതരു പിരികെന്നരുളുമൂലം
വരുമൊരു മാലൊടു പിൻതിരിഞ്ഞു പൌരർ. 97

വളരെവളരെ നാളായ് രൂഢമാം കോട്ട വീഴ-
ന്നളവു ഭടർകണക്കെ മന്നവൻ മന്ത്രിതന്നെ
കളയുമവസരത്തിൽ പ്രീതി ചേതസ്സിലേറി-
പ്പുളകഭരിതരായാർ ദുഷ്ടരാമെട്ടുവീടർ. 98

ഉരഗവനിതപെറ്റോരണ്ഡമെന്നോർത്തു ഹാഹാ!
കരതലഗതചിന്താരത്നമബ്ധ്യന്തരത്തിൽ
വിരവിലെറിയുമുർവ്വീകാന്തനും ഭ്രാന്തനെപ്പോൽ-
പ്പുരജനപരിഹാസത്തിന്നു പാത്രീഭവിച്ചു. 99

രണ്ടാം സർഗ്ഗം സമാപ്തം

മൂന്നാം സർഗ്ഗം

നിഷ്കാരണം മന്ത്രിയെ മന്നനേവം
മുഷ്കാണ്ടിരിപ്പോൻ വിനയത്തിനെപ്പോൽ
നിഷ്കാസനം ചെയ്തു വിളിച്ചു ഹേമ-
നിഷ്കാഭയാം പുത്രിയെയന്തികത്തിൽ. 1

ആലോകനീയാകൃതി പൂണ്ടു മിന്നു-
മാലോലദൃക്കപ്പൊഴുതാളിമാരാൽ
ചേലോലുമസ്വപ്നിതാഗണത്താൽ
പ്പൗലോമിപോലാവൃതയായിരുന്നു. 2

ഓരോ വിനോദങ്ങൾ കഥിച്ചു മുഗ്ദ്ധ-
സ്മേരോഡുപാഭാനനയായ്ത്തദാനീം
ആരോമലാൾ വാണു! മഴയ്ക്കു മുൻപു
നേരോർക്കിൽ വെയ്‌ലിന്നൊളി കൂടുമല്ലോ. 3

ജീവന്നു നേരാം സചിവന്റെ വൃത്തം
സ്ത്രീവര്യയോടാരുമുരച്ചതില്ല :
പൂവൻപിലാളും പുത്തുപിച്ചകത്തെ-
ത്തീവച്ചെരിക്കുന്നതിനാർക്കുതോന്നും ? 4

ആ മഞ്ജുവാണിക്കു നിമിത്തദോഷ-
സ്തോമം തദാ ദൃക്കിനു ലക്ഷ്യമായി,
ഓമൽശരൽജ്യോത്സ്നിയിലംബരത്തിൽ
ഭീമത്വമാളും ഘനപങ്‌ക്തിപോലെ. 5

അത്തന്വിയാൾക്കന്നു വലത്തുകണ്ണു
ചിത്തത്തൊടൊന്നിച്ചിളകിത്തുടങ്ങി;
വൃത്തം കടുപ്പം! മിഴികൾക്കു കാഴ്ച
ഹൃത്തട്ടിൽമൂത്തെന്നവിധം കുറഞ്ഞു. 6

സ്ഥാനം പിഴച്ചന്നു നശിച്ചു ഭാഗ്യം
പീനസ്തനിക്കെന്നു കഥിച്ചു ഗൌളി;
ആനന്ദവാഴ്വിന്നതിരിട്ടു പൂച്ച
ദീനസ്വനം പൂണ്ടു കുറുക്കെയോടി. 7

ആ കാമിനിക്കന്നു ശിവാരുതത്തേ-
ക്കേൾക്കയായ് പരം ദുർവ്വിധിഗർജ്ജിതംപോൽ ;
ശ്രീകൈപ്പുടം കങ്കണമൂരിവീണു
പോകാഞ്ഞിട്ടും ലക്ഷ്മികണക്കു മന്നിൽ. 8

ആതങ്കമോടിങ്ങനെ ദുർന്നിമിത്ത-
വ്രാതം കരിങ്കാറണിവേണി കാൺകെ
ഹാ! തങ്കനേർമേനിയിലശ്രുവീഴ്ത്തി
പ്രേതം കണക്കാൾച്ചൊടിയററിരുന്നാൾ. 9

‟എന്തോ വരാൻപോവതു മേലിലെന്നായ്
ചിന്തോർമ്മിജാലത്തിൽ മനസ്സമുങ്ങി
തൻതോഴിമാരോടുരിയാടൽവിട്ടു
പന്തോടെതിർക്കും മുലയാളിരുന്നാൾ. 10

ഹേ! തനൂജി! നിന്നെ ക്ഷിതികാത്തിടും നിൻ
താതൻ വിളിക്കുന്നു ജവത്തിലെന്നായ്
സ്വാതന്ത്ര്യമോടേകനണഞ്ഞു കാല-
ദൂതൻ കണക്കോതിയടുത്തുചെന്നാൻ. 11

പോ നീ വരാം ഞാൻ പിറകെ മുറയ്ക്കെ-
ന്നാനീലലോലാളക ചൊന്നനേരം
ആനീതയാകുന്നതിനാജ്ഞയുണ്ടെ-
ന്നാ നീണ്ട ദണ്ഡധന്തിന ദൂതനോതി, 12

വന്നോ ഫലം ദുശ്ശകുനവ്രജത്തി-
ന്നെന്നോർത്തു തീയിൽത്തളിർപോലെ വാടി
പൊന്നോമലാ,ളെങ്കിലിതാ വരുന്നേ-
നെന്നോതിയദ്ദൂതനൊടൊത്തുപോയാൾ. 13

സ്മേരാനനം പൂണ്ട പിതാവിനെക്ക-
ണ്ടാരാമ തൻ ദുശ്ശകുനങ്ങളെല്ലാം
ആരാലുണർത്തുന്നതിനോർത്തു ചെന്നാ-
ളാരാലുമേ ഭാവിയദൃശ്യമല്ലോ. 14

തന്നാലയിൽ സ്വൈരമണഞ്ഞിടുമ്പോൾ
ചെന്നായെ നേരിട്ടിടുമാടുപോലെ
അന്നാരി രുട്ടാലധരം വിറയ്ക്കും
മന്നാളുവോനെബ്ഭയമാണ്ടു കണ്ടാൾ. 15

ആയംപെടും കോളിൽ വിശാലമാകും
കായൽക്കകംപോലരിശത്തഴപ്പിൽ
ഭൂയസ്തരാം ഭൂപതി ദുന്നിരീക്ഷ്യ-
ശ്രീയന്നു ഹാഹന്ത! വഹിച്ചിരുന്നു. 16

മോടിക്കനേകം സുഗുണങ്ങൾ കൂട്ടം
കൂടിക്കളിക്കുന്ന നൃപാശയത്തിൽ
ചാടിക്കടുംക്രോധമണഞ്ഞു പുഷ്പ-
വാടിക്കകം മൂത്തകരങ്ങൾപോലെ. 17

വൻമാരിവിട്ടാലുമതിൻതണുപ്പു
പിന്മാറുകില്ലൂഴിയിലക്കണക്കേ
സന്മാന്യനാം മന്ത്രിയകന്നുമന്നാ്
നന്മാനവൻതൻ ക്രുധ നീങ്ങിയില്ല. 18

ചൊന്നാനവൻ നന്ദിനിയോടു : കേൾക്ക
നിൻനാഥനാകുന്നതിനോർത്ത തമ്പാൻ
ഇന്നാശു തോവാള കടന്നിടുന്നു ;
തൻനാശബീജം തദകൃത്യമാക്കും. 19

കുന്നിങ്കൽ നിന്നാറുകണക്കു കണ്ണിൽ-
നിന്നിത്ഥമെന്തശ്രു പതിച്ചിടുന്നു ?
പൊന്നിൻപതക്കത്തെയെടുത്തു പൊട്ട-
ക്കുന്നിക്കുരുത്താലിയിലാരു കോർക്കും ? 20

പോകട്ടെ പുല്പ്പുരുഷൻ; നിനക്കു
പാകത്തിൽ ഞാൻ കാന്തനെ വേറെ നൽകാം ;
വാകപ്പൂത്തുത്താരിനു കള്ളിമുള്ളു
ശോകത്തിനല്ലാതെ സുഖത്തിനാമോ ? 21

മറ്റുക്കതിയെന്തെന്നറിയാതെ ശുദ്ധ-
ത്തുറ്റുസ്വഭാവം തുടരൊല്ല കുഞ്ഞേ !
ഇറ്റുസ്സു കൊല്ലുംകൊലയും നടത്താ-
മറ്റുന്നവൻ മന്നവനോർമ്മവേണം.” 22

ഏവം കഥിച്ചൊട്ടു സമാശ്വസിച്ചാൻ
ഭൂവല്ലഭൻ ഭാരമിറക്കുവോൻപോൽ ;
സ്ത്രീവർഗ്ഗമുത്തും പിളർമിന്നലേററ
പൂവല്ലിപോൽ വാടി നിലത്തു വീണാൾ. 23

താപക്കൊടുംകാററടിയേററ കന്യാ-
ദീപത്തിനെത്തന്നുടെ മുന്നിൽനിന്നും
ഭൂപൻ വെളിക്കാക്കി ; കൃപാംബുവാക്കും
കോപക്കനൽക്കട്ടയിലാവിതന്നെ. 24

വ്യാധൻെറ ബാണം ഹൃദയത്തിലേററു
ബോധം നശിക്കും ഹരിണിക്കു മുററും
സാധർമ്മ്യമാർന്നീടിന തയ്യലാളെ
സൌധത്തിൽവച്ചാളികൾ താങ്ങിവാങ്ങി. 25

ശീതോപചാരം ചിരമേററനേരം
പ്രേതോപമാവസ്ഥയെ വിട്ടുനീങ്ങി
ശാതോദരീമുത്തെഴുന്നേററു മന്ത്രി-
ക്കേതോ പുരാപുണ്യമിരിക്കുമൂലം. 26

പിന്നീടമാത്യന്നു പിണഞ്ഞൊരാപ-
ത്തന്നീലപത്മാക്ഷിയൊടാകമാനം
ചൊന്നീടിനാരാളികൾ ; വിശ്വസൃട്ടേ !
നിൻനീട്ടൊരാൾക്കും നിരസിച്ചിടാമോ ? 27

എൻതോഴിമാരേ ! ഹതയായി ഞാനെ-
ന്നെന്തോതിയാലും വിലപിച്ചു പാരിൽ
വെന്തോരു ഹൃത്തോടു പതിച്ചു പാവ-
മെന്തോന്നു ദൈവപ്പകയോടു കാട്ടാം ? 28

അന്നാടുവിട്ടീടുമമാത്യവര്യൻ
തൻനാഥയെക്കാണ്മതിനക്ഷണത്തിൽ
മന്നാളുവോൻ കല്പനനൽകി മുന്നിൽ-
ച്ചെന്നാൻ ; വിയോഗാർത്തിയസഹ്യമാക്കും. 29

ധീരത്വമേറീടിന മന്ത്രി വന്ന
നേരത്തു ലജ്ജാഖ്യയെയേകയാക്കി
ദൂരത്തു പിൻമാറി നതാംഗിയാളുതൻ
ചാരത്തെഴും മററു സഖീകദംബം. 30

ഹൃത്തിൽക്കിടക്കും സുഖവിത്തമാകെ-
ക്കത്തിക്കവന്നീടിന ദുഃഖചോരൻ
അത്തിഗ്മഭാസ്സൊത്തൊരമാത്യനിൽഭീ-
മെത്തിക്കുരംഗാക്ഷിയെയപ്പൊഴും വിട്ടോ ? 31

ശ്രീലാസ്യഭൂവാമബലാമണിക്കു
ചേലാന്ന നേത്രങ്ങളിലശ്രുബിന്ദു
ആലാക്കിലുരുച്ചേന്നിതു, മഞ്ഞുതുള്ളി
നീലാബ്ജപത്രങ്ങളിലെന്നപോലെ. 32

അത്തയ്യലാൾ തന്നതിനിമ്നമാകും
ഹൃത്തട്ടിലാഴിക്കുകമൂർമ്മിപോലെ
ഒത്തന്നുദിച്ചോരു വികാരവായ്പിൻ
വൃത്തം വെളിപ്പായ് മുഖഭാവമോതി. 33

രണ്ടായിരംനാക്കു കഴുത്തിലുള്ള
തണ്ടാർദലാക്ഷന്റെ കിടക്കക്കൂടി
കണ്ടാൽക്കൊതിക്കും പടി കണ്ണുകൊണ്ടു
രണ്ടാളുമന്തർഗ്ഗതമൊക്കെയോതി. 34

നാവിൻപരാതിക്കിടനൽകിടായ്വാൻ
ധീ വിങ്ങിടും മന്ത്രി നിനയ്ക്കുകൊണ്ടോ
ആവിശ്വസമ്മോഹിനിയോടിവണ്ണ-
മാവിഷ്ടഹൃത്തായുരചെയ്തു പിന്നെ. 35

“ബാലേ! വധൂടീകുലമൌലിമുക്താ-
മാലേ! മനോജ്ഞാംഗി! മരാളയാനേ!
ബാലേന്ദുഫാലേ! വിധിവൈപരീത്യ-
ത്താലേതുകല്ലാലിലയാവതില്ല ? 36

കൊററിന്നു പോക്കററു വടക്കുനിന്നു
തെററിത്തെററിച്ചെത്തിയൊരെന്നെ മേന്മേൽ
പോററി, ക്കലാശത്തിലിളേശനേവം
പററിച്ചു, പററീശ്വര ! രാമരാമ ! 37

വയ്യാക്കുമോതാൻ ; നൃപനുച്ചിവച്ച
കയ്യാൽക്കഴിച്ചാനുദകപ്രദാനം !
തയ്യാകുമെൻ ജീവിതവല്ലിയോടോ
കയ്യാങ്കളിക്കേററു വിപത്തടിത്തേ ? (യുഗ്മകം) 38

നിഷ്കാരണം വഞ്ചിയിൽനിന്നുമെന്നെ
നിഷ്കാസനം ചെയ്തു നൃപൻനിമിത്തം
ദുഷ്കാലദാവാഗ്നിയിലെന്നഭീഷ്ട-
ശുഷ്കാശമത്തെ ചുട്ടുചാമ്പലായി. 39

ചേലാളുമോരെൻ പുകൾവെള്ളിമേട
മേലാകവേ താർമഷി കോരിവീഴ്ത്തി
വേലാതിഗക്ഷേമസരിത്തു ദുഃഖ-
ഹാലാഹലാംഭോനിധിയാക്കി മന്നൻ. 40

ആഴത്തിലെൻനെററിയിലററമെന്യേ
വീഴക്ഷരം ചേർത്ത വിരിഞ്ചനിപ്പോൾ
പാഴററ പീയൂഷഘടം പിടുങ്ങി-
ത്താഴത്തു തട്ടിച്ചിതറിക്കളഞ്ഞു. 41

പോകട്ടെ സർവസ്വമുണക്കപുല്ലു !
നീ കൈക്കലായാൽ ജഗദീശ്വരൻ ഞാൻ ;
ഹാ കഷ്ട,മില്ലായ്കിൽ നിരർത്ഥമാകും
ലോകത്രയം നേടുകിലും ദരിദ്രൻ. 42

ഹേ വഞ്ചിഭൂപാലകപുത്രി ! നിന്നി-
ലേവം തഴയ്ക്കുന്ന മമാനുരാഗം
ദൈവം സഹിച്ചില്ല ; ലഭിച്ചിടാത്തൊ-
രാവസ്തുവിൽ കാംക്ഷ വിപന്നിദാനം. 43

എന്തിന്നതെല്ലാം പറയുന്നു, തററു,
ചിന്തിക്കിൽ നമ്മൾക്കു പെടുന്ന ബന്ധം;
പന്തിക്കിതെൻ പൂർവ്വജനുസ്സിൽ നട്ട
വൻതിന്മയാം വിത്തിനു കൊയ്ത്തുകാലം. 44

വേകുന്നൊരുൾത്തട്ടൊടു നിന്നെവിട്ടു
പോകുന്നു ഞാനെങ്കിലുമോമലാളേ!
ചാകുന്ന കാലംവരെ നിന്നഭിഖ്യ
തൂകുന്ന മേനിക്കുളു പീഠമത്രേ.” 45

ഒട്ടിത്തരം പല്ലുകടിച്ചു വല്ല-
മട്ടിന്നുമോരോന്നവനോതിടുമ്പോൾ
വെട്ടിത്തുറന്നക്ഷിയിൽനിന്നു സേതു
പൊട്ടിക്കുമാററിൻപടി ശീതവാന്നു. 46

ഭീതങ്കുമുള്ളത്തൊടു വത്തമാനം
ഭൂതം ഭവിഷ്യത്തിവയോത്തനേരം
മതാംഗയാനയ്ക്കുളവാം വികാര-
ഭൂതവ്രജം നാക്കു പിടിച്ചുതാഴ്ത്തി. 47

ചൊന്നാൾ പണിപ്പെട്ടവൾ വല്ലപാടു-
“മെൻനാഥ! ഞാനന്യസഹായമററോൾ;
എന്നാൽ സഹിപ്പാനരുതീവിയോഗ,
മെന്നാളുമുണ്ടോ നിഴൽ വസ്തുവെന്യേ? 48

ശ്രീരാമനെബ്ഭൂസുത, പാണ്ഡുപുത്ര-
ന്മാരാമിളനാഥരെ യാജ്ഞസേനി,
ധീരാഗ്ര്യനാകും നിഷധേശനെപ്പ-
ണ്ടാരാമ വൈദഭിയുമെന്തുചെയ്തു? 49

ആ, മട്ടു ഞാനും പ്രിയനൊത്തുടന്നു
പോമബ്ധിപാരത്തിലു, മില്ല വാദം;
ഓമൽക്കഴൽത്താർപണിയുന്നൊരെന്നെ-
ധീമൻ! വെടിഞ്ഞാലതു ഘോരപാപം. (യുഗ്മകം) 50

പങ്കം പെടാത്തൊരു ഭവാനെയിട്ട-
ശ്ശങ്കയ്ക്കു ലാക്കാക്കി വലച്ച താതൻ
തങ്കത്തിനെപ്പിച്ചളയായ് മതിച്ചു
തൻകണ്ണു താൻതന്നെ പൊളിച്ചുവല്ലോ ! 51

മാതാവിനെക്കണ്ടറിവില്ലെനിക്കു
ഹാ ! താതനോ സാധു, തുണയ്ക്കു മന്നിൽ
ഏതാണൊരാൾ നാഥ ! ഭവാൻ വെടിഞ്ഞാൽ ?
ജേതാവുതാൻ ദുർവ്വിധി, യെന്തുചെയ്യാം ? 52

ഷൂറോട്ടുപത്താകിൽ വയസ്സു നിന്നിൽ-
ക്രൂരോട്ടു തമ്പാൻ മുറിനൽകുമെന്നായ്
മാറോട്ടുചേർത്തന്നു പിതാവു കണ്ണീ-
രാറോട്ടുമാറോതിയതേവമായോ ? 53

താരാഗണംതൊട്ടു ശശിക്കു താപം
തീരാൻ പദാർത്ഥങ്ങളനേകമുണ്ടാം ;
ആ രാവിനും നാഥ ! കുമുദപതിക്കു-
മാരാണൊരുത്തൻ തുണ തിങ്കളെന്ന്യേ ? 54

ധീയെന്നുമാറ്റേന്തൊരവിടുന്നു നായർ-
സ്ത്രീയെന്നു ചിന്തിക്കരു, തന്യനുള്ളം
ഹ്രീയെന്നിയേ നൽകിലുടൻ നശിപ്പാ-
നീയെന്നെ ഞാൻതന്നെ ശപിച്ചിടുന്നു. 55

കുഞ്ഞാക്കിലീ ഞാൻ പുകഴിൻനിറത്താൽ
മഞ്ഞോടെതിർക്കുന്ന ഭവാൻ വെടിഞ്ഞാൽ,
നെഞ്ഞോടു തീചേർന്നു കഴിഞ്ഞു; പിന്നെ
നഞ്ഞോ തുണയ്ക്കാൻ കയറോ പയസ്സോ ?" 56

എന്നോതിയശ്രുപ്പുഴയിൽക്കുളിച്ച
തന്നോമനബ്ബാഹുലതായുഗത്തെ
അന്നോഷധീശാനന മന്ത്രിതൻെറ
മുന്നോട്ടു ചായുന്ന കഴുത്തിലിട്ടു. 57

ത്തുക്കിന്നുമുൻപായ്ക്കൊലപാതകിക്കു
ലാക്കിന്നു കിട്ടുന്നൊരു സദ്യപോലെ
ഊക്കിന്നരങ്ങാം സചിവാഗ്രഗാമി-
ക്കാക്കന്യകാലിംഗനമന്നു തീൎന്നു. 58

ഒന്നേ പുണൎന്നുള്ളു വധൂപുമാന്മാ-
രന്നേരമന്യോന്യമനല്പരാഗം ;
പിന്നേടമെന്തോ കഥ ? മാനസത്തിൽ
വന്നേറിടും മാലൊട്ടു മാറിനിന്നു. 59

ശ്രീതിങ്ങുമാ മങ്കയൊടൊത്തു വഞ്ചി-
ഭൂ തിട്ടമന്നാം വെടിവാൻ കഴിഞ്ഞും
ചെയ്തില്ലതൊന്നും ക്ഷിതിപാലമന്ത്രി ;
നീതിജ്ഞൎതൻ പദ്ധതിയേവമല്ലോ. 60

പേരാൎന്ന മന്ത്രിക്കെഴുമുൾക്കളത്തിൽ-
പ്പോരാടി രാഗത്തിനെ രാജഭക്തി
ആരാൽ ജയിക്കുന്നതു കണ്ടു പോവാ-
നാരാമ കണ്ണാലനുവാദമേകി. 61

നില്ലാതനന്താന്തമമാത്യഭാസ്വാൻ
വല്ലാതെ കൈവിട്ടു ഗമിച്ചിടുമ്പോൾ
ഉല്ലാസമപ്പത്മിനിതൻ മുഖത്തി-
ന്നില്ലാതെയായ്ത്തീൎന്നതിലെന്തു ചിത്രം ? 62

സ്നേഹം വഹിക്കാതെ നൃപാലകൻ ദു-
ൎമ്മോഹത്തിനാൽ മന്ത്രിയെ നീക്കിയപ്പോൾ
ഹാഹന്ത ! രാവിങ്കൽ വിളക്കുകെട്ട
ഗേഹം കണക്കായിതു വഞ്ചിരാജ്യം. 63

ഏകാകിയായപ്പോൾ സചിവന്നു സാഹ്യ-
മേകാനൊരാളില്ല വഴിക്കതോൎത്താ
ലൈകാതെയത്തുല്യലകമ്പടിക്കു
ശോകാഢ്യമാം തൻഹൃദയത്തെ വിട്ടാം ? 64

തള്ളിക്കടക്കുംവധുവിന്റെ മേനി-
ക്കുള്ളിൽ സ്ഥലം നൽകിടുവാൻ നിനച്ചോ
പുള്ളിക്കുരംഗാക്ഷിയെ വിട്ടുപോമ-
പ്പുള്ളിക്കു നേത്രാംബു വെളിക്കുചാടി ? 65

ഏതിങ്കൽ മേവും കമനിക്കു വായു-
വെത്തിച്ചു ജീവൻ നിലനിർത്തുവാനോ
അ,ത്തിങ്ങിടും കീർത്തികലർന്ന മന്ത്രി-
മുത്തിദ്ധതാപം നെടുവീർപ്പുവിട്ടു ? 66

അമ്മാന്യനാം മന്ത്രിയകത്തുകേററി-
യമ്മാ ! വീടും നിശ്വസിതം തദാനീം
കമ്മാളനുള്ളോരുലയൂത്തുപോലെ-
യമ്മാനസത്തിൽച്ചുടുതീവളർത്തി. 67

കൂറൊത്തു വേണ്ടുംപടി ബാഷ്പവൃഷ്ടി
മാറത്തു നേത്രാബ്ജയുഗം പൊഴിച്ചും
ആറിത്തുടങ്ങീലകമെന്നു ചൂടു
പേറിത്തഴയ്ക്കും നെടുവീർപ്പുരച്ചു. 68

വേകുന്നൊരുള്ളാർന്നു ശിവത്തൊടസ്സു-
ലാകുന്ന വഞ്ചിക്ഷിതി വിട്ടുദൂരെ
പോകുന്ന മന്ത്രിക്കഴലോടു പൌര-
രേകുന്നൊരാശിസ്സുകൾ കൂടെയെത്തി. 69

ഭീമാഗ്ര്യരാം കിങ്കരരാറുപേര-
സ്സാമാന്യനല്ലാത്ത പുമാനെ മുററും
കാമാദിഷൾക്കം മലഹീനമാകു-
മാമാനസത്തെപ്പടി പിൻതുടർന്നു. 70

സന്മന്ത്രിയെത്തെല്ലുമലിഞ്ഞിടാതാ-
വന്മർത്ത്യർ തോവാള കടത്തിവിട്ടാർ,
തിന്മയ്ക്കു ദുർവാസനമൂക്കുവോർ മു-
ജ്ജന്മത്തിലെപ്പുണ്യഫലത്തിനെപ്പോൽ. 71

തർഷം നിലങ്ങൾക്കു കുറ,ച്ചനല്പോൽ-
കർഷം നിചോളപ്രകരത്തിനേകി,
ഹർഷം കൃഷിക്കാർക്കുമേ വരുത്തി,
വർഷർത്തുവും വഞ്ചിയിൽ വന്നിതപ്പോൾ. 72

ലോകം വിറയ്ക്കുംപടി ഘോഷയാത്ര
ഹാ കഷ്ടമേ! ചണ്ഡമരുത്തു ചെയ്തു;
കൈക്കണ്ടപോലാശുഗബാധ മേനി-
ക്കാകമ്പമേവർക്കുമിയററുമല്ലോ. 73

മങ്ങാതമാനത്തൊടു കാമനാം തൻ-
ചങ്ങാതിയെത്താണുവണങ്ങിടാത്തോർ
എങ്ങാനുമുണ്ടെങ്കിൽ വരട്ടെയെന്നാ-
യങ്ങാർത്തു മന്നൊക്കെ നടന്നു വായു. 74

നീരൊത്തവാതം തനുവിൽക്കടന്നാൽ
തീരെത്തരംപോര സുഖത്തിനെന്നായ്
പാരിൽത്തുലോം മാനുഷരോത്തതേറെ-
ദ്ദൂരത്തുനിൽക്കുംപടി വാതൽപൂട്ടി. 75

ആശാവകാശങ്ങളിലൂക്കനെന്താ
ധീശാഗ്ര്യനാദിത്യനു നീങ്ങിയപ്പോൾ
ഹാ! ശാശ്വതഖ്യാതി ലഭിച്ചു വന്നു
പേശാൻ വെറും കമ്പിളിയും മതിന്നു. 76

പാരാണ്ട ചണ്ഡാനിലദൈത്യമേകം
ഘോരാർത്തിനീങ്ങിസ്സുഖമാളുവാനോ
നേരായ്ക്കനംവാച്ച മുകില്പുതപ്പാൽ
പാരാകെ വാനും തനുവാകെ മൂടി? 77

ഭൂവിന്നധീശന്റെയകീർത്തിപുഞ്ജ-
മാവിണ്ണിലും വാച്ചു പരക്കെക്കൊണ്ടോ
ദ്യോവിങ്കലെങ്ങും നിലവിട്ടു നീല-
ശ്രീവിങ്ങി, യാരോ കരിതേച്ചപോലെ? 78

മന്നന്റെ നന്മാളികയാം ചുരുട്ടു
മന്നം വലിച്ചഗ്നി വമിച്ച ധൂമം
അന്നന്തരീക്ഷത്തിൽ നിറഞ്ഞുകാണായ്
കന്നൽക്കരിങ്കാർകപടത്തിനാലേ. 79

മിന്നൽപ്പിണർപ്പൊന്നണിമാലപൂണ്ടു-
മെന്നല്ലഹോ! സജ്ജ്വലനാഢ്യയായും
അന്നാത്രയും തീർത്തിതു നീലകണ്ഠ-
ഖിന്നത്വമാദ്യോവഗപുത്രിപോലെ. 80

സ്വാദത്തൊട്ടും ശത്രുതപൂണ്ട ചക്രി
ഖേദത്തിൽ ഞെട്ടുന്നതു നോക്കിനോക്കി
വാദംവിനാ കേകി വഹിച്ചു മേഘ-
നാദപ്രിയത്വം ദശകണ്ഠനൊപ്പം. 81

വായുംപിളന്നംബരസാഗരത്തിൽ-
പ്പായുന്ന കാളാബ്ദതിമിവ്രജത്തിൽ-
ലീയുററ നിത്യാഢ്യപകേളിവിട്ടു
പോയുള്ളിൽ മാദലന്തിന കാലദാശൻ. 82

ഭ്രമിക്കു താപം ഷല്ലണവിട്ടുണച്ചോ-
രാമിത്രനെ ക്രോധഹുതാശനങ്കൽ
ഹോമിക്കുവാൻ കാറുകൾ വാനിലെങ്ങും
തുമിന്നലാം ചൂട്ടുപിടിച്ചു നോക്കി. 83

ദ്യോവാകെയാദിത്യനെഴാതെ മിന്നൽ-
ക്കൈവാളുമന്നിന്ദ്രധനുസ്സുമേന്തി
ആവാരിദശ്രേണിയുറക്കെ,യക്ക്!
വാ വാ പടയ്ക്കെന്നിടിയാൽ വിളിച്ചു. 84

ഇണ്ടൽപ്പെടുത്തും സ്തനിതാട്ടഹാസം
പൂ,ണ്ടത്തടിദ്ദംഷ്ട്രകൾ കാട്ടി,യാത്തം
രണ്ടക്ഷിയും കാത്തുമടയ്ക്കുമാറു
കൊണ്ടൽക്കരിങ്കാളികൾ പാഞ്ഞുവാനിൽ 85

വ്യോമപ്പെരുമ്പാറയിൽ വാരിദേഭ-
സ്തോമം മദത്താൽ കൊലകൊമ്പുരയ്ക്കെ
കാമം തെറിച്ചൂഴിയിൽ വന്നുവീഴും
ഭീമസ്ഫുലിംഗപ്പടി മിന്നൽ മിന്നി. 86

സാമർത്ഥ്യമേറും ജലദം ദിനേശ-
സോമഗ്രഹോഡുക്കളെ വാനിൽനിന്നും
കാമം പറപ്പിച്ചിതു, മന്നിൽ നിന്നു
രാമൻ പുരാ ബാഹുജരെക്കണക്കേ. 87

വക്രത്വമാണ്ടും, സുഗുണം വെടിഞ്ഞും,
തക്കത്തിൽ നാനാവിധവർണ്ണമാർന്നും,
പാർക്കിൽ ത്തുലോമിക്കലികാലമർത്ത്യ-
ന്മാർക്കൊത്തുകാണായ് മഴവില്ലു വാനിൽ. 88

നന്നായിടിബ്ഭേരിമുഴക്കി മിന്ന-
ലെന്നാഖ്യയാം ദീപികയും കൊളുത്തി
സന്നാഹമോടും ജയയാത്ര വാനി-
ലന്നാരംത്തുടന്നാർ ഭുവനം ഭരിപ്പോർ. 89

ആമട്ടുപോകും ഘനസാർവഭൌമ-
സ്തോമത്തിനാത്മപ്രഭുഭക്തി കാട്ടാൻ
വ്യോമത്തിൽ വർഷർത്തു ചമച്ചൊരാർക്കായ്
ശ്രീമത്ത്വമേറും മഴവില്ലുതോന്നി. 90

നീലം നിറംമങ്ങി നശിച്ചുപോക-
മൂലം കറുപ്പേറിടുമംബരത്തെ
വെയ്ലററു വർഷാരജകാംഗനയ്ക്കാ-
ക്കാലത്തലക്കാൻ കഴിവായതില്ല. 91

ഹാ ! ദംഭമില്ലാതെ രജസ്സിണങ്ങി
സ്സാദം ഭവിച്ചോരു ധരിത്രിയാളെ
ശ്രീദം കഴിപ്പിച്ചു ജലാഭിഷേകം
കാദംബിനിത്തോഴികൾ ശുദ്ധിചെയ്പ്പാൻ. 92

ദീനക്കു വേണ്ടും രസമേകിടാഞ്ഞാൽ
മാനത്തിൽ നൽജീവനമെന്തിനെന്നായ്
ആ നല്ലമേഘങ്ങൾ നിനച്ചുതന്നെ
നൂനം തദാ ചാതകതൃപ്തിനൽകി. 93

കൂട്ടാക്കിടാതാജ്ഞിതുടന്നു കൊണ്ടൽ-
ക്കോട്ടാന രണ്ടിൻെറ ശിരസ്സിൽ നിന്നും
ത്വിട്ടാർന്നു താഴെച്ചിതറുന്ന മുത്തിൻ
മട്ടായി മന്നിൽക്കരകങ്ങൾ വീണു. 94

ഊക്കൊത്ത ഭൂപൻെറ കൊടുംകൃപാണം
സൽക്കീർത്തിപുഞ്ജം വിളയിച്ചിടുംപോൽ
ലാക്കിൽത്തുലോം കാർഷ്ണ്യമെഴും ഘനങ്ങ-
ളൊക്കെത്തദാ ശുഭ്രപയസ്സു പെയ്തു. 95

ഹാ ! കഷ്ടമേ ! നമ്മുടെ നാടുകാക്കാൻ
പാകത്തിലാരുള്ളതു മേലിലെന്നായ്
നാകസ്ഥരാം വഞ്ചിധരേശരശ്രു
ശോകത്തൊടും വർഷമിഷാൽപ്പൊഴിച്ചോ ? 96

'ഭൂയസ്തരാം നീരസയായ് ഭവിച്ചാൽ
ജായയ്ക്കു പൊയ്യോം രസയെന്ന നാമം' ;
ശ്രീയമ്പുമാവിഷ്ണുവിവർണ്ണമോർത്തു
തോയം പൊഴിച്ചോ സ്വപദത്തിൽ നിന്നും ? 97

ഭേകങ്ങൾ കൂകി കുകവീന്ദ്രർപോലെ
ലോകത്തിനെല്ലാം ശ്രുതിശല്യമേകി ;
പാകത്തിലാരും നദിയെസ്സസാധ്വീ-
കോകസ്തനിക്കൊപ്പമടുത്തതില്ല. 98

ധാരാധരേശദ്വിപദാനവാരി
ധാരാളമെങ്ങും പ്രസരിക്കമൂലം
പ്വാരായതിൽ ഭോജനിരുന്ന നാരംക
നേരായ് വിളങ്ങീ സുമനസ്സമൂഹം. 99

ചാരുത്വമേറുന്നൊരു ജാതിതന്റെ
പേരൊത്ത പുഷ്പോദ്ഗമവേലയിങ്കൽ
ചാരത്തു തേന്മാവിലെഴും ശുകസ്ത്രീ-
വാരത്തിൽനിന്നുത്തമഗീതി പൊങ്ങി. 100

വാർക്കുന്ന നീരാർന്ന വിയുക്തയാമാ-
മയ്ക്കണ്ണിയാൾതൻ മിഴിയെന്നപോലെ
മൂക്കുന്ന വർഷത്തൊടിരുട്ടു ചുററും
വായ്ക്കുന്നതാം യാമിനി ദീർഘമായി. 101

നല്ലാർക്കു വായ്ക്കുന്ന പയോധരങ്ങൾ
വല്ലാതെ കണ്ടാർത്തിയെഴും യുവാക്കൾ
നല്ലാർക്കുവായ്ക്കുന്ന പയോധരങ്ങ-
ളല്ലാതെ കണ്ടില്ല സഹായമൊന്നും. 102

കാന്താനനേന്ദുസ്മിതചന്ദ്രഭാസ്സിൽ
നീന്താത്ത ദൃക്ചഞ്ചുപുടങ്ങളോടും
ഹന്താധികം ഭൂപസുതാചകോരി
സന്താപമന്നാളകതാരിലേന്തി. 103

കോപത്തൊടഭ്രങ്ങൾ പൊഴിച്ച തോയ-
രോപങ്ങളേല്പാൻ പണിയാകമൂലം
താപപ്രൂജം മന്നിനകം വെടിഞ്ഞു
ഭൂപന്റെ പുത്രിക്കകമേ കടന്നോ ? 104

ലോകാന്തരത്തിൽപ്പെട്ടവോർക്കുകൂടി-
ക്കൈകാൽവിറയ്ക്കുന്ന മഴദ്ദിനത്തിൽ
വൈകാതെയാബ്ബാലികതൻ മനസ്സിൽ-
ത്തീകായുവാൻതന്നെ കടന്നു കാമൻ 105

ധ്വാന്തംനിമിത്തം വഴിതെററുപററി-
ക്ലാന്തത്വമുൾക്കൊണ്ടതു ഹേതുവാലോ
താൻതന്നെ കേഴുന്നളവിൽത്തുണയ്പാൻ
കാന്തയ്ക്കു നിദ്രാസഖി വന്നതില്ല ? 106

പെണ്ണാകുമസ്സാധു നിമേഷമൊന്നു
വിണ്ണാളുവോർതൻ ശതവഷ്മെന്നായ്
എണ്ണാൻ തുടന്നാം ; പരമെന്തു ഭൃത-
ക്കണ്ണാടിയോ മന്നിൽ വിയോഗദുഃഖം ? 107

പ്രാണങ്ങളാം തന്നപ്രിയെവിട്ടമൂലം
ഞാണററവില്ലിൻെറ ശരിപ്പകപ്പായ്
ക്ഷീണപ്രഭാവൻ സചിവപ്രധാനൻ
കേണങ്ങുമിങ്ങും നടകൊൾകയായി. 108

ധാരാളമോരോവിധമുള്ള മാലിൽ
മാരാത്തി ക്രന്നിൽക്കുരുവെന്നപോലെ
പാരാതെ പൊങ്ങുമ്പൊഴമാത്യനാന്ന
ഘോരാകുലത്വം പറയാവതല്ല. 109

മേനിക്കുമുള്ളിന്നുമമന്ദദുഃഖ-
ഹാനിക്കു വേരായ മഹേന്ദ്രശൈലം
വാനിൽക്കുതിക്കും ശിഖരത്തൊടാരും
മാനിക്കുമാറങ്ങവനന്നു കാണായ്. 110

ഓത്താനവൻ : "നൂനമിതിങ്കലല്ലോ
പാത്താധിപോക്കുന്നതു മാമുനീന്ദ്രർ ;
ആത്താവനംചെയ്യുമിളാഭൃദഗ്ര്യൻ
പേത്താശ്രയിപ്പാനഖിലക്ഷമഘ്നൻ." 111

വാഴ്ക്കും രസത്താൽത്തൊഴുവോക്കഭീഷ്ടം
കായ്ക്കുന്ന സത്താം ഹരിചന്ദനത്തെ
പോയ്ക്കുമ്പിടാനായ് മണിസാനുവൊക്കു-
മാക്കംഭിനീഭൃത്തിലണഞ്ഞു തമ്പാൻ. 112

തീരാതെവായ്പോരസമാധിതീപ്പാ-
നാരാൽ സമാധിപ്രിയനായമാത്യൻ
പേരാളുമാ മാമലമേൽ വസിച്ചു ;
ധീരാഗ്രഗക്കെങ്ങു വിപദ്വിഷാദം ? 113

അന്മട്ടവൻ വാഴ്‌വളവെത്തി കീർത്തി-
സ്തോമംപെടും ഹൂണമഹർഷിയേകൻ,
ഈ മന്നിൽ നാം സേവിയരെന്നു ചൊല്ലും
കേമൻെറ ശിഷ്യാഗ്രിമശിഷ്യശിഷ്യൻ ; 114

അടവിൽ സാത്വികഗുണമോ,
സ്ഫുടമാം പാശ്ചാത്യകീർത്തിസമ്പത്തോ,
ഉടലാന്നപോലെ ശുഭ്രത
തടവും മെയ്പൂണ്ട ജെസ്യൂവിറ്റ്സിദ്ധൻ. (യുഗ്മകം) 115

ചേതസ്സിനുള്ള വിമലത്വമകംനിറഞ്ഞു
ചൈതന്യമുററു വെളിയിൽപ്പടരുന്നപോലെ
ശ്രീതങ്ങിടും സ്ഫടികവും തൊഴുമാറവൻതൻ
പൂതത്വമാളുമുടൽ കാണ്മതു പൂർവ്വപുണ്യം. 116

പാലാഴിയിൽ പരിണതേന്ദുശരത്തിലംശു-
മാലാകലാപമണിയിപ്പുളവെന്നപോലെ
ചേലാന്ന മന്ദഹസിതം നിജമാം വളർക്ഷ-
ശ്രീലാസ്യഭൃതനുവിൽ വെങ്കളിയിട്ടിടുന്നു. 117

ആരാന്മഹേന്ദ്രഗിരിമേൽ പ്രഭുസന്നിധാന-
മാരാഞ്ഞണഞ്ഞിടുമൊരഭ്രമുകാന്തനെന്നോ ;
പാരാളുമീശനുടെ നന്മകരം വാഴ്ത്തി വാനിൽ-
പ്പാരാതെപോകുമൊരു പത്മജപുത്രനെന്നോ ; 118

തന്നിഷ്ടപോലെ നയനത്തിനു ശൈത്യമാക്കും
കന്നിച്ചിടുന്ന ഘനസാരവിശേഷമെന്നോ ;
ഉന്നിദ്രമാം പരിമളം ദിവസാത്യയത്തിൽ
മന്നിൽപ്പരത്തുമൊരു പിച്ചകമാല്യമെന്നോ ; 119

നാളത്തിൽനിന്നു വിടരും സിതപത്മമെന്നോ ;
മേളത്തിൽ മീട്ടിടുമൊരോമനവീണയെന്നോ ;
ക്ഷ്വേളംകുടിച്ച വിഭുവിൻ വരവാഹമെന്നോ ;
കോളുററുമിന്നുമതലാന്തികസിന്ധുവെന്നോ ; 120

ഏനസ്സമിക്കടയ ദിവ്യകുഠാരമെന്നോ ;
ദീനവ്രജത്തിനിയലും നിധികുംഭമെന്നോ ;
ആനന്ദവാരി നിറയുന്ന തടാകമെന്നോ ;
വാനത്തു മർത്ത്യനണവാനൊരു കോണിയെന്നോ ; 121

ആരും വിരുക്മിയലുന്നൊരവൻെറ പുണ്യ-
ചാരുതപമാർന്ന തനുകണ്ടു തെളിഞ്ഞു തമ്പാൻ
ചേരുന്ന മൈത്രിയൊടു തന്നുടെ പേരുമെന്ന-
ല്ലൂരും കഴിഞ്ഞ കഥയും മുഴുവൻ കഥിച്ചു. (കുളകം) 122

ആജാനപാവനനപാരകൃപാസരസ്സാ-
നാജാനുബാഹുയുഗനത്ഭുതചാരുവൃത്തൻ
രാജാർച്ചിതാംഘ്രി മുനിയും നിജമാം ചരിത്രാ
പൂജാർഹനാം സചിവനോടുരചെയ്തു സർവ്വം. 123

വൈകല്യമററിരുവരും ദൃഢസഖ്യമൊന്നു
പാകത്തിലന്നവിടെവച്ചു മുറയ്ക്കുചെയ്തു,
ശോകം ശമിപ്പതിനു പണ്ടൊരുകാലമൃശ്യ-
മൂകത്തിൽവച്ചിനജരാഘവരെന്നപോലെ. 124

ധീയിൽപ്പെരുത്തുയരെന്നിൽക്കുമമാത്യനൊട്ട-
സ്സായിപ്പുമായ് സുദൃഢമൈത്രി ലഭിച്ചനേരം
ഹ്രീയിൽപ്പുരുങ്ങിവലയാതെയരാതിഹാനി-
ക്കായിപ്പുതുക്കെയവനൊത്തവിടം വെടിഞ്ഞു. 125

മൂന്നാം സർഗ്ഗം സമാപ്തം.

നാലാം സർഗ്ഗം

അന്നിമ്മട്ടാമന്ത്രിപോകെ പ്രമോദം
കുന്നിക്കും ഹൃത്താർന്നമാവാസ്യരാവിൽ
ഒന്നിച്ചുഷ്ടാഗാരർചേർന്നാർ, ശ്മശാനം-
തന്നിൽ ഭൂതശ്രേണിപോൽ, ഗോഷ്ഠിയിങ്കൽ. 1

ആരാവിങ്കൽക്കൊണ്ടൽതൻപങ്ക്തി വാനം
സ്ഫാരാടോപം ഫേരവശ്രേണി പാരം
ആരാവത്താൽ പൂൎണ്ണമാക്കിച്ചമച്ചു
പാരാവാരം വൻതരംഗവ്രജംപോൽ. 2

വൻദൎപ്പത്താലിന്ദുഹൎമ്മ്യക്ഷിതീവി-
ട്ടുന്നമ്രധ്വാന്തേഭയൂഥം ചരിച്ചു;
കന്ദൎപ്പച്ചൂടേററ വേശ്യാഗണംപോൽ
മിന്നൽക്കൂട്ടം പാഞ്ഞു തെക്കും വടക്കും. 3

ആരാവിൻ വീടെത്തുവാൻ ധ്വാന്തഭീയാൽ
താരാനാഥൻ റാന്തൽ കത്തിച്ചിടുമ്പോൾ
ആരാൽക്കാററിൽക്കെട്ട തീക്കോലിനേററം
നേരായ്ക്കൂടെക്കൂടെ വിദ്യുത്തു മിന്നി. 4

പാരാവാരംപോലെ വായ്ക്കും തമസ്സിൻ
ഘോരാകാരംകണ്ടു നക്ഷത്രവൃന്ദം
ആരാൽപ്പേടിച്ചക്ഷിമൂടിത്തുറക്കു-
ന്നോരാമട്ടിൽക്കത്തി വിദ്യുത്തു മേന്മേൽ. 5

ആലസ്യംപൂണ്ടേവരും നിദ്രയാകും
ജാലക്കാരിക്കുള്ള കൺകെട്ടിലായി;
നീലക്കൊണ്ടൽ ഗ്ഗൎജ്ജിതത്തിൻകണക്കു-
ക്കാലം ഭേകം സിംഹനാദം മുഴക്കി. 6

തീയുംതോൽക്കും കണ്ണുരുട്ടിജ്ജഗത്തിൽ-
ഭീയുണ്ടാക്കിക്കൂകിയാൎത്തങ്ങുമിങ്ങും
പായുംഭൂതം, യക്ഷി, രക്ഷസ്സു, മാടൻ,
പേയും, നാരിക്കുള്ള ഗൎഭം കലക്കി. 7

കന്നക്കോലും കത്തിയും കയ്യിലേന്തി
കന്നൽക്കണ്ണാൾക്കുള്ള കാതും കഴുത്തും
മന്ദം ദസ്യുശ്രേഷ്ഠർ ശൂന്യപ്പെടുത്താൻ
സന്നദ്ധാതപംപൂണ്ടു ലാത്തിത്തുടങ്ങി. 8

കാമം മാവിൻ പട്ടകൊമ്പിൽ കരേറി-
ക്കൂമൻ ധ്വാന്തത്തിൻെറ വൈതാളികൻപോൽ
കേമത്വം പൂണ്ടാശു പാടുന്നതാർക്കും
രോമംതോറും രോമഹർഷത്തെ നൽകി. 9

ചൊല്ലാനെന്തോന്നുള്ളൂ ? നാട്ടിന്നു രാജാ-
വില്ലാതായാലപ്പൊഴുണ്ടാം കലാപം
എല്ലാം മന്നിൽക്കണ്ടു ; സാധുക്കളെങ്ങും
ചെല്ലാൻ ഭീയാൽ വീട്ടിലുൾപ്പുക്കൊളിച്ചു. 10

ഏവം വായ്ക്കും ഘോരമാമർദ്ധരാത്രം
ഭീ വല്ലോർക്കും ഭുവിൽ നൽകാതിരുന്നാൽ
ആ വമ്പന്മാർ, കട്ടി മെയ്ക്കും കരാംക്കും
കൈവന്നോരീയെട്ടുപേർ മാത്രമത്രേ. 11

എട്ടാളെന്യേ പോയതില്ലശ്ശ്രുവസ്സിൽ-
പ്പെട്ടാൽക്കൂടിപ്പേടിതോന്നും സദസ്സിൽ;
മുട്ടാളന്മാർ ബാഹ്യമാം വൻതമസ്സാ-
ത്വിട്ടാർന്നീടും പൊൻവിളക്കാലകററി. 12

ഭൂനാഥൻതൻ മേട ഭക്ഷിക്കമൂലം
മാനാതീതപ്രത്യയം വായ്ക്കകൊണ്ടോ
ആ നാലാശയ്ക്കാധിനൽകും പുമാന്മാ-
രൂനാപേതം വഹ്നിയെക്കൂടെ നിർത്തി? 13

ഉള്ളിന്നേററം ചഞ്ചലത്വം ഭവിക്കും
പുള്ളിക്കാരെത്തെല്ലു വിശ്വസ്തരാക്കാൻ
കൊള്ളില്ലെന്നോ ദുഷ്ടരോർത്താശുഗത്തെ-
ത്തുള്ളിക്ഷിപ്രം വാതിലൂക്കോടടച്ചു ? 14

കീലാലത്തിൽ പ്രത്യഹം മുങ്ങിയാലും
വേലാതീതം പങ്കമാളും കൃപാണം
കാലാഹീന്ദ്രക്രൂരമൌഗ്ര്യവാന്മാർ
സ്ഥൂലാഹ്ലാദം കൈയിൽ മിന്നിച്ചിരുന്നു. 15

കല്ലാം മാറിൽക്കല്ലനേകം ധരിച്ചാ
വല്ലാസ്ത്രക്കാർ യുദ്ധസന്നദ്ധരായി
പുല്ലായ് മന്നിൽജീവനെക്കണ്ടു മേന്മേ-
ലുല്ലാസംപൂണ്ടസ്സമാജത്തിൽ വാണു. 16

ധീരന്മാർക്കന്നെക്കഴയ്ക്കൂട്ടമാളും
വീരൻ നേതാവെത്തിയദ്ധ്യക്ഷനായി
ഘോരം കല്പാന്താബ്ദനിർഘോഷമിത്ഥം-
കാരം വാക്യം സ്നിഗ്ദ്ധഗംഭീരമോതി. 17

"കേട്ടാലും ഞാൻ ചൊൽവ, താരെ ക്ഷണം നാം
കൂട്ടാക്കേണം ? ദൈവവും സാരമില്ല ;
നാട്ടാരെന്തും കാട്ടിനോക്കട്ടെ ; കാട്ടിൽ
പാട്ടാളിക്കോ ജംബുകത്രാസമുള്ളൂ ?

പൊയ്പ്പോയല്ലോ ഹന്ത ! മെയ്യും മതിക്കും
കെല്പോലും ദുർമ്മന്ത്രി ; മറ്റെന്തുവേണം ?
ഇപ്പോഴെന്തും നോക്കു കാട്ടാം ; വിരിഞ്ചൻ
വാഴ്പ്പോന്നായുസ്സെന്നമട്ടാരെതിർക്കും ? 19

കാറ്റാടൊക്കും ഘോരസൈന്യങ്ങൾ പത്തോ-
ന്നൂറോ കൂടിക്കൊൾകിലും പുല്ലുപോലെ
വീറോടെല്ലാം വെന്നിടും വീരനീയെൻ
വാറോലക്കീറിന്നു തീനായതില്ലേ ? 20

രാമാസ്ത്രത്താൽ വാനിൽ നിന്നാർത്തിപൂണ്ടോ-
രാ മാരീചൻ വാർദ്ധിമേൽ വീണപോലെ
ധീമാനാമെൻ കൌശലത്താലമാത്യൻ
ഭൂമാവെന്യേ പാണ്ടിപോയ്പ്പററിയില്ലേ ? 21

ചൊല്ലേറും മൽസൂത്രമേകം നിമിത്തം
കല്ലേറൊന്നാൽ മാങ്ങ രണ്ടെന്നപോലെ
കില്ലേശീടാതുർവ്വരേശന്നു പൊയ്പോ-
യില്ലേ ഹർമ്മ്യോത്തംസവും മന്ത്രിമുത്തും ? 22

പേർത്തമ്പമ്പോ ! പാർത്ഥരെക്കാട്ടിലാക്കാ-
ന്നോർത്ത്ദ്യൂതം സൌബലൻ ചെയ്തപോലെ
മൂർത്തം ശൌര്യംപോലെഴും മന്ത്രിതന്നെ-
ദ്ധൂർത്തല്ലീഞ്ഞാൻ കൌശലംചെയ്തുകററി. 23

ഏതായാലും വഞ്ചിനിധ്യന്തികത്തിൽ
ഭൂതാപത്തില്ലെന്നു തോന്നുന്നു മേലിൽ ;
ജാതാമോദം നോക്കു കൈകൊട്ടിയാർക്കാം ;
ജേതാക്കന്മാർ തിട്ടമീയെട്ടുവീടർ. 24

കാററുള്ളപ്പോൾപ്പാററിടുന്നോനെയല്ലോ
മൂററും ലക്ഷ്മീദേവി മാനിപ്പതെങ്ങും ;
പാററുന്നേരം പാർത്തു പാററിച്ചിടാഞ്ഞാൽ
തെററും പിന്നെത്തായമെന്നാപ്തവാക്യം. 25

കോളില്ലാത്തോരത്തരം നോക്കിവേണം
മേളിച്ചാരും കായലിൽത്തോണിവയ്പാൻ ;
കേളിക്കെന്നും കേളിഗേഹങ്ങളാം നാം
വാളിന്നിപ്പോൾ വിശ്രമം നല്കിടൊല്ല. 26

ബാലന്നായിച്ചെട്ടി കാശെന്നപോൽ നൽ-
ക്കാലം സ്വല്പം മർത്ത്യനേകുന്നു ദൈവം ;
ആലസ്യംവിട്ടപ്പൊഴാളും ശ്രമംതാൻ
മൂലം പിന്നീടുള്ള സമ്പത്തിനെല്ലാം. 27

വാണിജ്യം ചെയ്തർത്ഥലാഭംവരുത്താ-
നാണിക്കാശെന്നോർത്തു വർത്തിച്ചിടാഞ്ഞാൽ
കോണിൽത്തള്ളും ചെട്ടിയാർ പുത്രനേയും ;
ക്ഷോണിത്തട്ടിൽ ശിഷ്ടവും തിട്ടമേവം. 28

ഉന്നമ്രശ്രീസഞ്ചിതം വഞ്ചിരാജ്യം ;
മന്നൻ പേർത്തും ദുർബ്ബലൻ ഭീരു ശുദ്ധൻ ;
കന്നൽക്കണ്ണാൾക്കളെല്ലാരാശ്ലേഷസൌഖ്യം
നൂനം പ്രേയാൻ കുഷ്ഠരോഗാർത്തനായാൽ. 29

ചട്ടക്കാരൻ ഭസ്മമുണ്ടോ ധരിപ്പൂ ?
മൊട്ടശ്ശീഷം മാല ചൂടുന്നതുണ്ടോ ?
പൊട്ടുന്നുണ്ടോ പാട്ടുകേട്ടാൽ വികാരം ?
പൊട്ടച്ചട്ടിക്കാരു പൊൻപൂച്ചിടുന്നു ? 30

ചേരും വസ്തുബന്ധമല്ലാതെ മന്നിൽ-
ച്ചേരുന്നേരം ദോഷമത്യന്തമുണ്ടാം ;
ഭൂതട്ടേന്യ പാറചേരുന്ന മല്ലീ-
വീരുത്തുണ്ടോ വാച്ചു പൂക്കുന്നു തെല്ലും ? 31

എല്ലാംകൊണ്ടും ന്യൂനമിബ്ഭൂമിപാലൻ
കൊല്ലാൻതക്കോൻ തന്നെ സന്ദേഹമില്ല ;
നല്ലാളാരും വേൾക്കുവാൻ വന്നിടാഞ്ഞാൽ
നല്ലാക്കുണ്ടോ കന്യകാഭാവദുഃഖം ? 32

കല്ലോ നീരോ രണ്ടിലൊന്നെന്നുവച്ചാ-
ണല്ലോ നാമീവേല കൈയ്യേററതാദ്യം ;
കല്ലോടിപ്പോയ് ; രണ്ടുവെട്ടിന്നു വെള്ളം
കില്ലോതാനി, ല്ലിങ്ങു കാണാറുമായി. 33

ഇപ്പോൾത്തുമ്പയ്യാരു താരാട്ടുപാടാൻ
നിഃല്ലാൻ? ന്യച്ചിൽക്കോത്ത പത്താക്കരുക്കി
വയ്യോളുണ്ടോ ഭൂഷ മറെറാന്നുതീക്കാ,-
തെപ്പോഴും മാൽ മദ്ധ്യവത്തിക്കു സിദ്ധം.” 34

വെങ്ങാന്തുരിൽപ്പിള്ളയപ്പോൾ കഥിച്ചാൻ ;—
“ചങ്ങാതിക്കുള്ളോരു സത്താം നിദേശം
ഇങ്ങാധാരം കൃത്യമേതിന്നുമോത്താൽ ;
മങ്ങാതെന്നും ഭൂതമീശാജ്ഞകേൾപ്പൂ. 35

ഊനം കൈവിട്ടേറെനാൾ വഞ്ചിരാജ്യ-
ശ്രീ നമ്മെത്താൻ വേൾക്കുവാൻ വന്നിരന്നും
മൌനം മേന്മേൽപ്പൂണ്ടു നാം വാഴ്‌വതെന്തേ ?
ദീനത്രാണം ദൈവവും സമ്മതിക്കും. 36

കേമന്മാർ തൻപൂർവഗന്മാരതിന്നെ-
ന്തീമന്നന്നീനാട്ടു യോജിപ്പതില്ല ;
കാമം ജന്മംമാത്രമോത്താദരിപ്പാൻ
നാമജ്ഞന്മാരല്ല ; കൈയൂക്കകാര്യം. 37

ആരാൽക്കാരന്നോർതൻെറ ചൊൽകേട്ടു വസ്ത്രം
നേരായ്‌വാങ്ങിപ്പോകി, ലെന്താണു പോട്ടേ ;
ചേരാത്തുള്ളോൻ നായരായാലുദപക്ഷി-
പ്പോരാരോമൽത്തയ്യലാൾക്കെന്തുകുററം ? 38

നാമല്ലാതീവഞ്ചിരാജ്യം ഭരിപ്പാ-
നീമന്നിൽപ്പററില്ല മററാരുമിപ്പോൾ ;
ക്ഷേമം കാഷ്ഠാമണ്ഡലത്തിന്നു നല്‌കാൻ
സാമത്ഥ്യം ദിക്‌പാലകൎക്കെന്നു സിദ്ധം. 39

വേഗംചെന്നാ വൃദ്ധനെക്കൊന്നു പൃത്ഥ്വീ-
ഭാഗം കാക്കാം ; വാക്കുകൊണ്ടെന്തു കിട്ടും ?
രാഗം കേട്ടാലാതുരന്നെന്തുലാഭം ?
രോഗം മാററ്വാനൌഷധാതന്നെവേണം.” 40

അപ്പോൾ ചൊന്നാനക്കുളത്തൂർഗ്ഗൃഹേശൻ :—
“കെല്ലോലും നാം മന്നനെ ഖഡ്‌ഗമേന്തി
ഇപ്പോൾക്കൊന്നാൽ പന്തിയാവില്ല ; സൂത്രം
വയ്യോളം നന്നല്ല നേരായ മാർഗ്ഗം. 41

ആപത്തീ നാം മന്ത്രിമുഖ്യന്നു നല്‌കി-
ബ്‌ഭൂപശ്രേഷ്ഠന്നന്തവും ചെയ്തുവെന്നാൽ
തീപററുംപോൽ കാട്ടിൽനി,ന്നററമെന്ന്യേ
കോപം പൊങ്ങും പൌരവർഗ്ഗത്തിൽനിന്നും. 42

വേനൽക്കാലം, കാററു ചൊവ്വിന്നടിച്ചാൽ
നൂനം കൈത്തോടാണു വഞ്ചിക്കു കായൽ ;
മാനം കാറിൽപ്പെട്ടു വൻകോളുകൊണ്ടാ-
ലൂനംപാററും ലന്തതൻ കപ്പലിന്നും. 43

പൌരാമർഷാഗ്നിക്കു നാം ഭക്ഷ്യമായാൽ
പോരാ; പിന്നെബ്ഭൂമിപൻ ചത്തിടുമ്പോൾ
ആരാജശ്രേഷ്ഠാനപായത്തിലുള്ളോ-
ർവരായ്യാലും കൂടവേ വദ്ധ്യരത്രേ. 44

സ്ത്രീയാകട്ടെ, ബാലരാകട്ടെ, കാര്യം
പേയായ്പ്പോകും ശത്രുശേഷത്തെ വച്ചാൽ;
നായാട്ടുണ്ടോ ജാതിയും പ്രായവും പാ,-
ർത്തീയാണെല്ലാം പാവകന്നൊന്നുപോലെ." 45

അപ്പോൾ മാർത്താണ്ഡാലയേശൻ കഥിച്ചാൻ:—
"നല്പോരിന്നുള്ളോരു നാളല്ലിതൊന്നും;
ഇപ്പോൾ സൂത്രംതന്നെവെയ്ക്കേണം,മെന്ന-
പ്പപ്പോ! കാര്യം തെററി; കാലം മറിഞ്ഞു. 46

ആലസ്യംവിട്ടുർവരാകാന്തവംശം
മൂലച്ഛേദം ചെയ്കിലേ പന്തിയാവൂ;
മേലത്തേക്കിബ്ബാധപറെറാല്ല ചെററും;
കാലംനോക്കിക്കല്യർ കാണുന്നു കാര്യം. 47

യോഗക്കാരാം ബ്രഹ്മബന്ധുക്കളൊട്ടു-
ക്കാഗസ്സില്ലാത്തോരു സാധുക്കളെന്നായ്
ധീഗന്ധം വിട്ടോക്ക്മീ മന്നനെപ്പോയ്
വേഗം കൊല്വാൻ മററുപേർവേണ്ടതുണ്ടോ ?" 48

പിന്നീടല്പം ചെമ്പഴന്തിക്കുകൂടി-
ച്ചൊന്നീടാനുണ്ടസ്സദസ്സിങ്കലെന്നായ്
അന്നീടാന്നോരപ്പൂമാനോതിയപ്പോൾ-
ച്ചൊന്നീടട്ടെ വേണ്ടതെന്നായി കൂട്ടർ. 49

നാശംകാരന്നോരാന്നതോർത്തുള്ളിലേററം
ക്ലേശംപൂണ്ടോരായുവാവപ്പൊഴോതി:—
"മോശപ്പെട്ടോരെന്റെ നാവിന്നു പൊങ്ങാൻ
ലേശംപോലും ശക്തിയില്ലിസ്സദസ്സിൽ. 50

കന്നൻ മന്ത്രിക്കുള്ള കൈയ്യൂക്കമൂലം,
പൊന്നമ്മാമൻ—ശേഷമെന്തൊന്നു ചൊൽവൂ ?—
എന്നമ്മയ്ക്കും ബാലനായോരെനിക്കും
സൂന്നം മേലിൽ ക്ഷേമമെന്നായിതല്ലോ. 51

ഈരാജ്യംവിട്ടെങ്കിലന്യത്ര പോയ-
ദ്ധീരാമാത്യൻ സൌഖ്യമായ് പ്പാൎക്കുമല്ലോ ;
പോരാ, തദ്രക്തത്തിലാറാടിടാതെൻ
ഘോരാസിക്കില്ലേതുമേ ചാരിതാൎത്ഥ്യം. 52

എന്നല്ലായുസ്സല്പമാണുള്ള കാലം
മന്ദം നമ്മൾക്കുള്ള ഭാഗ്യം നിതാന്തം ;
ഉന്നമ്രശ്രീഭാനു വാരാശിതന്നിൽ-
ച്ചെന്നല്ലാതില്ലൂഴിയിൽ ധ്വാന്തലേശം. 53

പിന്നീടും ഞാനൊന്നുരയ്ക്കുന്നു ; നാണം
ചൊന്നീടുമ്പോളേറ്റമില്ലാതെയുള്ളിൽ
വന്നീടുന്നുണ്ടെങ്കിലും വാരിജാസ്യൻ-
തന്നീടാന്നോരാജ്ഞയാകൎണ്ണിക്കേണ്ടതല്ലേ ? 54

ക്ഷോണീത്തട്ടിൻനായകനുള്ള പുത്രീ-
മാണിക്യത്തിൻ മഞ്ജുളാഭിഖ്യയിന്നാൾ
ത്രാണിക്കൊട്ടും താഴ്ച്ചയില്ലാത്തൊരെൻ കൺ-
കോണിൽത്തട്ടിച്ചത്തു ഞാൻ ചത്തിടാതെ. 55

ചേലുള്ളോരപ്പെണ്ണിനുവീശനച്ഛൻ ;
കാലുഷ്യത്തിൻ കാതലാം മന്ത്രിയിഷ്ടൻ ;
മേലും കീഴും നോക്കിയല്ലെൻെറ രാഗം ;
വാലും തുമ്പും കാമന്നി, ല്ലെന്തു കാട്ടാം ? 56

വിത്തം, കൈയ്യൂ, ക്കാഭ, സൽസാഹ്യമെല്ലാ-
മൊത്തമ്പൂന്നോരെന്നെയീയൌവനത്തിൽ
അത്തങ്കപ്പെൺമൌലി കൈക്കൊണ്ടിടാഞ്ഞാൽ—
വ്യൎത്ഥം മേലീയെട്ടുവീടേഴുവീടാം. 57

ആ നല്ലാരിന്നുള്ളു മോഷ്ടിച്ച കള്ള-
ന്നൂനംകൂടാതന്തമേകിത്തദംഗം
സാനന്ദം ഞാൻ പുൽകുവാൻ നിങ്ങളോർത്താൽ
ന്യൂനം പാററും ; സംഘതിക്കെന്തസാദ്ധ്യം ?" 58

ഏവം വാക്യംകേട്ടു പള്ളിച്ചൽമേവും
ദേവശ്രേഷ്ഠന്നൊത്ത വീരൻ കഥിച്ചാൻ:—
"ശ്രീ വഞ്ചിക്കും തന്വിയെസ്സക്തനായ്ത്താൻ
ദൈവം ന്യൂനം സൃഷ്ടി ചെയ്യുന്നു മന്നിൽ : 59

എങ്ങാൻ നില്ക്കും ചന്ദനം മങ്കതൻ ശ്രീ-
മങ്ങാത്തുള്ളൊരോമനക്കൊങ്കയിങ്കൽ
തങ്ങാൻ മൂലം തൽഗ്ഗുണം ; നല്ല പെണ്ണും
ചങ്ങാതിക്കൊത്തുള്ള ധന്യന്നുതന്നെ. 60

ഇത്താരുണ്യക്കാതലാം ചെമ്പഴന്തി-
ക്കൊത്താരുള്ളു ഭൂപപുത്രിക്കു വേൾപ്പാൻ ?
അത്താരേശൻ പൂനിലാവിന്നു കാന്തൻ ;
നൽത്താരിന്നപ്പെൺകൊടിക്കുന്തൽ ശേഷം. 61

കണ്ണുണ്ടെങ്കിൽത്തിട്ടമെന്നിഷ്ടനെത്താ-
നെന്നും ഭർത്താവെന്നു രാജന്യപുത്രി ;
മണ്ണും വിണ്ണും മറെറാരാൾ നൽകിയാലും
പെണ്ണുങ്ങൾക്കൊള്ളും പ്രീതി സൌന്ദര്യവാങ്കൽ. 62

ശ്രീതിങ്ങീടും തന്വി തക്കിക്കുകിൽ തൽ-
പാതിവ്രത്യം മാററുവാൻ മാലനല്പം
ജാതിക്കേകാം ; പോക്കുമുട്ടുന്ന കാല-
ത്തോതിക്കോനും പച്ചമാംസം ഭുജിക്കും. 63

ശ്രീക്കും സ്ത്രീക്കും കാററിനും സ്ഥൈര്യമുണ്ടോ ?
തീക്കുണ്ഡത്തിൽക്കാട്ടിടും വെണ്ണ മുററും
നില്ക്കുന്നുണ്ടോ വെണ്ണയായേറെനേരം ?
ഭീക്കുള്ളും നാം ലക്ഷ്യമാക്കേണ്ട ലേശം." 64

ഈമട്ടാം വാക്കക്കെഴയ്ക്കൂട്ടമാളും
കേമൻ മുററും കേട്ടു വീണ്ടും പറഞ്ഞു:—
"നാമന്യോന്യം ചൊല്ലുവാനുള്ളതെല്ലാം
കാമം ചൊല്ലിത്തീൎത്തുവെന്നോൎത്തിടുന്നേൻ. 65

രണ്ടിഷ്ടന്മാരിസ്സമാജത്തിലൊന്നും
മിണ്ടിക്കൂടെന്നാണയിട്ടേച്ചു വന്നോ ?
വേണ്ടി,ല്ലാട്ടേ മൊത്തമായ് ഞാനവൎക്കും
വേണ്ടിസ്വല്പം ചൊല്ലുവൻ വല്ലപാടും. 66

യോഗക്കാരാം പോററിമാരുള്ള തന്മ-
ല്യോഗം ; തെല്ലും പൌരർ ശങ്കിച്ചിടാതെ
വേഗം നാമാൾ ശുദ്ധരെക്കൊണ്ടു പൃത്ഥ്വീ-
ഭാഗം കാക്കം സാധുവിന്നന്തരമേകാം. 67

ശേഷം കാൎയ്യം പിന്നെയാകട്ടെ ; രാജ്ഞീ-
വേഷം കെട്ടും തത്സഗൎഭ്യയ്ക്കു രാജ്യം
ഈഷത്തും താൻ സ്വന്തമാവില്ല ; ചുമ്മാ-
ഘോഷം കൂട്ടാൻ പൊട്ടരല്ലെട്ടുവീടർ. 68

സ്ത്രീഹത്യയ്ക്കും ഭ്രൂണഹത്യയ്ക്കുമീ ഞാൻ
മോഹം വ്യത്തിൽ പൂണ്ടിടുന്നില്ല തെല്ലും ;
സ്നേഹം ഭൂവോടുണ്ടതിന്നെന്തു ? നിസ്സ-
ന്ദേഹം പാപം വേണ്ടതേ നേടിടാവൂ. 69

കള്ളം വിട്ടെന്നാൻപെഴും ചെമ്പഴന്തി-
പ്പിള്ളയ്ക്കുള്ളോരോമനബ്ഭാഗിനേയൻ
ഉള്ളപ്പെണ്ണിന്നേകിയെന്നുള്ള വൃത്തം
വെള്ളം ചാടിക്കുന്നു ചക്ഷുസ്സിൽ നിന്നും. 70

എന്തോ വല്ലാത്തുള്ള ദോഷത്തിനാണ-
പ്പന്തോടൊക്കും കൊങ്കയാളോടു രാഗം ;
എൻതോഴൻതൻ ഭാഗിനേയന്റെ ചേത-
സ്സെന്തോതേണ്ടൂ ? ചെന്നു വേണ്ടാത്ത ദിക്കിൽ. 71

നെല്ലും മോരും പോലെ പെൺ, നാടിവററിൽ-
ച്ചെല്ലും മോഹം രണ്ടുമൊന്നിക്കയില്ല ;
കല്ലും നഞ്ഞും ചേന്നിട്ടും മാനസത്താൽ-
ക്കൊല്ലും നല്ലാരാരെയും പാരിടത്തിൽ. 72

ഏതായാലും മാമനെക്കൊന്നൊരീഞാൻ
ധീതാവും തൽഭാഗിനേയന്നു ഹൃത്തിൽ
ഹാ! താപത്തെച്ചേക്കുവാൻ തക്കതായോ-
രേതാവത്താം വാക്യമോത്തുന്നതില്ല. 73

അമ്മാവൻ തൻമൃത്യുവോത്തീയുവാവിൻ
വൻമാൽ തീപ്പാൻ ജീവനെസ്സന്ത്യജിച്ചും
നമ്മാലെന്തും ഹന്ത! കത്തവ്യ, മെന്നാൽ
ബ്രഹ്മാവിന്നെന്തിച്ഛയെന്നാരറിഞ്ഞു ? 74

എല്ലാം നേരേ പോയിടേണം ; നടുക്കീ-
നല്ലാർ ചാടിക്കാര്യമെല്ലാം കുഴച്ചു"
ഉല്ലാസംവിട്ടക്കഴയ്ക്കുട്ടമേവം
ചൊല്ലാൻമൂലം കണ്ടതില്ലന്യരാരും. 75

ചൊന്നാർ ഭീവിട്ടപ്പുമാന്മാർ സരോഷം :—
"നന്നായ് കാര്യം ! മന്നവൻ ചാവതെന്നോ
അന്നാരംപ്പുത്രന്മാരൊടും റാണിയിബ്ഭ്രൂ-
തൻനാഥത്വം സ്വീകരിക്കട്ടെയെന്നോ ? 76

ചൊല്ലാമെന്നാലെന്തിനമ്മന്നനെത്താൻ
കൊല്ലാനോത്തീടുന്നു ? ചുമ്മാതിരിക്കാം ;
വല്ലായ്മയ്ക്കല്ലാം മദ്ധ്യവത്തിത്വമെന്ന-
ങ്ങുല്ലാസം പൂണ്ടോതിയല്ലോ ; മറന്നോ ? 77

സ്ത്രീഹത്യയ്ക്കും ഭ്രൂണഹത്യയ്ക്കുമേതും
മോഹംവേണ്ടാ ; രാജ്യവുംവേണ്ട ; പോട്ടേ ;
ഗേഹംതോറും തെണ്ടിടാം ഭിക്ഷുവെപ്പോൽ ;
ദേഹംപോയാൽ മോക്ഷവും കൈക്കലാകും. 78

ധർമ്മം ഭർമ്മം രണ്ടുമൊന്നിച്ചുനേടാൻ
കർമ്മം നൂനം മന്നിലെല്ലാർക്കുമില്ല ;
ശർമ്മത്തിങ്കൽ കാംക്ഷയില്ലായ്കകൊണ്ടോ
നർമ്മത്തിന്നോ ഞങ്ങളോടേവമോതി ? 79

പോരും പോരും! ഭീരുവിൽക്കൂടിയേററം
ഭീരുത്വം പൂണ്ടങ്ങുരച്ചോരുവാക്യം
ആരും കേൾപ്പാനില്ല ; സായുജ്യമിച്ഛി-
ച്ചൂരും പേരും ഞങ്ങൾ മാററുന്നുമില്ല. 80

ശ്രീരാമന്നും ജാഹ്നവിക്കും കളങ്കം
ചേരാൻതക്കോരോമനക്കീർത്തിയോടും
സ്വാരാജ്യത്തിന്നേകനായ്പ്പോക ; ഞങ്ങൾ-
ക്കീരാജ്യംതാൻവേണ്ടതന്യേച്ഛയില്ല. 81

കയ്യുംകെട്ടിദ്ധർമ്മവും പാർത്തിരുന്നാൽ
പയ്യും തൂട്ടും നീക്കുവാനാവതല്ല ;
ഈയ്യുള്ളോരെദ്ധ്യാനവും കണ്ട വൃക്ഷ-
ത്തയ്യും പോററി,ല്ലൂഴി വിണ്ണാകയില്ല. 82

ഭ്രൂണത്രാണം ഹന്ത! നമ്മാൾക്കുകാല-
പ്രാണത്യാഗത്തിന്നു ഭൈഷജ്യരത്നം.
ആണത്തം വിട്ടുള്ള വാക്യം ശ്രവിപ്പാൻ
തൂണല്ലല്ലോ ഞങ്ങ,ളെന്തോന്നുചെയ്‌വൂ?" 83

എന്നും മററും ദുഷ്ടർചൊല്ലുന്നതേക്കേ-
ട്ടന്നുദേവഗാലക്കഴയ്ക്കൂട്ടമോതി:-
"എന്നും നിങ്ങൾക്കിഷ്ടമെന്തായതെന്യേ
മന്നും വിണ്ണും നോക്കിയല്ലെന്റെ കൃത്യം. 84

ബാലന്മാരെക്കൊല്ലുകിൽത്തൽക്ഷണം മ-
ററാലംബം വിട്ടാർത്തയാം റാണി കായം
കാലന്നേകും ; വേനലിൽക്കൊമ്പു പട്ടാൽ
മൂലം താനേ ശുഷ്കമാം തർക്കമില്ല. 85

ആരാൽച്ചെന്നബ്ബാലരെക്കൊന്നിടുന്നോ-
നാരാണെന്നേ ശങ്ക ഹൃത്തിങ്കലുള്ളൂ ;
ധീരാഗ്ര്യന്മാരെന്നിയേ പിന്നെയാരും
പോരാ ; പോയാൽ ദുർഘടം ; കയ്യറയ്ക്കും. 86

മററുള്ളോരെക്കൊണ്ടു ചെയ്യിച്ചുവെന്നാൽ
തെററും ; കാര്യം തീർന്നതായ് നമ്മോടോതി
മുററും ഗ്രദ്ധം ബാലരെപ്പോററിയെന്നാൽ
ചുററും നാമീവേലയൊക്കെക്കഴിച്ചും." 87

ഇവണ്ണമപ്പൂരുഷനോതവേ കട-
ന്നവർണ്ണ്യമാം ഹൂങ്കൊടു രാമനാമഠം
ജവത്തിലപ്പൂതന കംസനോടുപോൽ
ലവം ഭയം ഹ്രീയിവ വിട്ടു ചൊല്ലിനാൻ. 88

"ശിശുവോ വധുവോ, ജരാർത്തനോ, നൽ-
പ്പശുവോ ഭൂസുരനോ, പിഴയ്ക്കിലാക്കും
അശുഭത്തെ വരുത്തിടുന്നതെങ്കിൽ
പിശുനത്വം മമ വാളിനില്ല തെല്ലും. 89

പുല്ലു മന്നിലുയി,രില്ല ഭയം, ഞാൻ
കൊല്ലുവൻ നൃവരബാലരെയെല്ലാം ;
കല്ലുമെൻ കരളുമൊക്കുമിവണ്ണം
ചൊല്ലുമാമൊഴി വികത്ഥനമാമോ ? 90

നാവെട്ടുനീളത്തിൽ വെളിക്കു നീട്ടി
വാവെട്ടു വെട്ടാൻ പലക്രൂരരുണ്ടാം ;
ഈ വിഷ്ടപത്തിൽ ക്രിയയൊന്നു ചെയ്‌വാൻ
ഭീവിട്ടുറപ്പോന്നയുതത്തിലേകൻ." 91

അതിപാപിയവൻകടന്നിതോത്തു-
ന്നതിൽവച്ചന്ത്യരമന്ദമോദമേന്തി,
മതിയസ്സൽ സബാസ് ബലേ ബലേ ഭേ-
ഷിതി കൈകൊട്ടിയുരച്ചു ക്രുകിയാത്തു. 92

മുഷ്കാളുമപ്പുരുഷർ ഗോഷ്ഠിയു,മന്ധകാരം
തൽക്കാലമൂഴിയു, മൊരേ നിമിഷത്തിൽ വിട്ടു ;
രുക്കാന്റു പൂർവ്വദിശ സൂര്യ്യസമാഗമത്താ-
ലക്കാമിനീമണി നൃപാത്മജയെന്നപോലെ. 93

പോരുള്ളൊരപ്പുരുഷർ കേരളരാജ്യലക്ഷ്മീ-
ചാരുസ്വരൂപയം വരസുഖത്തെ ലഭിച്ചുകൊൾവാൻ
ആരും മടിക്കുമൊരു വേലത്തുടങ്ങി ; നാട്ടി-
ന്നാരുണ്ടു താങ്ങ,ലറിയാമഖിലരന്നെല്ലാം. 94

നാലാം സർഗ്ഗം സമാപ്തം.

അഞ്ചാം സർഗ്ഗം

പക്ഷമൊന്നു പരമെട്ടവീടർ തൻ
നൽക്ഷമാഗുണമൊടൊത്തതീതമായ് ;
തൽക്ഷപാതിമിരമെന്നപോൽ ധരാ-
രക്ഷകന്നു കുറവായി ഭാഗ്യവും. 1

പുള്ളിനോണവു, മതീവ മോഷക-
പ്പുള്ളികൾക്കിളവു, മേകി, മന്നിടം
വെള്ളിപൂശുമൊരു പൂർണ്ണിമാനിശ-
പ്പുള്ളിമാൻമിഴി യശശ്ശരീരയായ്. 2

ഭൂമിഭൃദ്ദുഹിതൃവക്ത്രദർശന-
ഹ്രീമികയ്ക്കുമകമാർന്നമൂലമോ
ആ മിടുക്കു കലരുന്ന പൂർണ്ണിമാ-
യാമിനീപതി മറഞ്ഞിതാഴിയിൽ ? 3

ചത്ത കാന്തയുടെ കർമ്മമാവിധി-
ക്കൊത്തമട്ടു സകലം നടത്തുവാൻ
ചിത്തകൌതുകമൊടോ തരംഗമാ-
യുത്തമൻ ശശി ജലത്തിൽ മുങ്ങിനാൻ ? 4

ഭൂഗതം തിമിരമാകെ മാറവേ
നാഗലോക നിബിഡാന്ധകാരവും
വേഗമോടു കളവാൻ നിനച്ചുതാൻ
സാഗരംവഴി ഹിമാംശു പോയിതോ ? 5

മാനമററളവു ജീവനോടു മേൽ-
ത്താനമന്നിടരുതെന്നു തോന്നിയോ
ദീനനാം ശശി കുടിച്ചു ചാകുവാൻ
ന്യൂനമാഴിയിലെടുത്തു ചാടിനാൻ ? 6

'ഏവനും നിയതമന്ത്യകാലമു-
ണ്ടാവതല്ലതിനെ നീക്കിനിർത്തുവാൻ.'
ഏവമോതി മൃതിയാൽ സുധാരസം
കൈവശത്തിലെഴമോഷധീശ്വരൻ. 7

മായമററു മൃദുവാം കരം മഹ-
ത്തായ സൽപഥമണഞ്ഞു തൂകവേ
ഈയനർഘഗുണരാജനെന്തിനായ്-
പ്പായസാന്തമരുളുന്നു ദുർവ്വിധി ? 8

'ത്യക്തയായിരവിൽ ഞാൻ പരാംഗനാ-
സക്തനായ രവിയാം മദീശനാൽ.'
വ്യക്തമിങ്ങനെ നിനയ്ക്കുമൂലമോ
രക്തമായ് വിലസി പൂർവ്വദിങ്മുഖം ? 9

'നായകൻ നിരപരാധി തയ്യൽമു-
ത്തായ നിന്നരികിലെത്തുമിക്ഷണം.'
ഈയവസ്ഥ പുരുഹൂതദിക്കൊടായ്
മായമററു രവിസൂതനോതിയോ ? 10

മാലകന്നു വിജിഗീഷുവാമുഷഃ-
കാലഭൂപനുടെ കൈനിലപ്പടി
ചേലമന്നിടുമൊരമ്പലങ്ങളിൽ
ചാലവേ വിലസി ശംഖനിസ്വനം. 11

താരകാധിപകലാപവൈരിയാം
മാരദക്ഷനുടെ മഞ്ജുളാലാപരം
വീരഭദ്രനു സമം മുടക്കുവാൻ
ഘോരനാദമൊടണഞ്ഞു കുക്കുടം. 12

കോകമൊന്നൊഴികെയന്യവർഗ്ഗമായ്
ലോകമാർന്ന മിഥുനവ്രജത്തിനെ
കാകനുള്ള കടുവാം രവം ശ്രവ-
ശ്ശോകസാഗരനിമഗ്നമാക്കിപോൽ. 13

നാരിമാരുടെ ചുകപ്പുകൂടിടും
ചോരിവായു,മൊളി പൂണ്ടമേനിയും
പോരിളംകുളുർമുലത്തടങ്ങളും
പാരിൽ വിഭ്രമമിയന്നു പിന്നെയും. 14

വാടിവീണ മലർമാല്യവും ഘ്രാണം
തേടിടുംകളഭപൂരവും, പരം
കൂടി രാത്രിയിലെഴും യുവാക്കൾതൻ-
കൂടിയാട്ടമുരചെയ്തു മെത്തകൾ. 15

ശേഷമൊക്കെയിനി നാളെ രാവിലെ-
ന്നോഷധീശമുഖിമാരുരയ്ക്കവെ
മോഷകപ്രിയരതീവവന്ധ്യമാം
രോഷമാർന്നു ഹരിദശ്വസൂതനിൽ. 16

ജാലകംവഴി കടന്നകത്തെഴും
ലീല കാണുമരുണാംശുപങ്ക്തിയാൽ
സ്ഥൂലലജ്ജയൊ, ടളീകരെ ക്ഷണം
നീലവേണികൾ വെടിഞ്ഞു നീങ്ങിനാർ. 17

ദ്യോവിൽ വായ്ക്കുമുഡുരാജിയും, തഥാ
ഭൂവിൽ മിന്നുമൊരു ദീപപാളിയും,
ശ്രീവിവസ്വദവലോകനം മടി-
ച്ചാവിഭാതമതിലന്തരിച്ചുവോ ? 18

താരഹാര, മിരുളാം കചം, വിധു-
സ്മേരവക്ത്ര, മിവപൂണ്ട രാത്രിയെ
പാരമംബരമൊഴിഞ്ഞു കാണവേ
കൈരവങ്ങൾ മിഴിപൊത്തി ലജ്ജയാൽ. 19

ഉത്തമാളികളുമീശനും വെടി-
ഞ്ഞത്തലേറിന കുമുദ്വതീമുഖം
ചിത്തമോദമൊടു കണ്ടു പത്മിനീ-
ക്കൊത്ത ഹാസമബലാജനോചിതം. 20

ചന്ദനം മലരിവററയാൽ മണ-
ക്കുന്ന മെയ്യൊടുദബിന്ദുയുക്തനായ്
മന്ദവായു നടകൊണ്ടു, കാമുകൻ
സ്വിന്നനായ് പ്രിയയെ വിട്ടുപോംവിധം. 21

താന്തരായ് മരുവും യുവാക്കളിൽ-
ത്താൻതനിച്ചുടൽ തലോടി നിത്യവും
സ്വാന്തമോദമരുളാനുഷസ്സിലെ-
ശ്ശാന്തവായു പടുവാം ഭിഷഗ്വരൻ. 22

സ്ഥൂണയെന്ന പടി മന്നിൽ നിദ്രയാൽ
വീണ പാരിനെ മുറയ്ക്കുണർത്തുവാൻ
ആണഹർമ്മുഖമരുച്ശ്രമം ; ജഗൽ
പ്രാണനാമവനതൊത്തതല്ലയോ ? 23

ചിന്തവിട്ടു നരർ കണ്ണടച്ചുപോയ്
വൻ തമസ്സിൽ നിതരാം മയങ്ങവെ
സ്വാന്തബോധമരുളാൻ ദ്വിജവ്രജം
ഹന്ത ! ഗീതമതിനായ്പ്പൊഴിച്ചുതെ. 24

കൂടുവിട്ടു പുലർവേളറാണിയിൽ-
ക്കൂടുമുത്തമഗുണങ്ങൾ ഭംഗിയായ്
പാടുമോമനകളാം ശുകങ്ങൾ ത-
ന്നോടുചേർന്നു വിലസി നഭസ്ഥലം. 25

ചെന്നു പാദപതനത്തിനാൽ തന്നി-
ക്കെന്നുമുള്ള കൊതി പൂർവ്വദിക്കൊടായ്
അന്നു രാഗമെഴുമർക്കനോതവേ
വന്നു നൽത്തെളിവവൾക്കു തൽക്ഷണം. 26

രാവിലെത്തിയൊളിവിൽ സ്വകാന്തയാം
ദ്യോവിനെത്തഴുകി വാണ ചന്ദ്രനിൽ
ആ വികർത്തനനമർഷമേറിയോ
കാവിപോലെ പരിരക്തമായ് മുഖം ? 27

'ഹൃത്തടത്തിലവിടേയ്ക്കു കോപമ-
ച്ചത്ത ശത്രുവൊടയുക്തമല്ലയോ ? '
ഇത്തരത്തിലരുണന്റെ വാക്കു കേ-
ട്ടുത്തമൻ രവി വിളങ്ങി ശാന്തനായ്. 28

ആയിരം കരമെഴുന്ന മിത്രനാ-
ലായിരം ദലമൊടൊത്ത പങ്കജം
ശ്രീയിയന്നു വികസിച്ചു ; തുല്യരൊ-
ന്നായിണങ്ങുവതു കാണുവാൻ രസം. 29

ഗോമയം ഭുവനമാകെയാകവേ
കാമമാ നില ഗൃഹോദരത്തിനും
രാമമാരരുളി ; യജ്ഞിയം പെടും
കേമർ പോവതിതരർക്കു പദ്ധതി. 30

ശാതമന്യവദിഗംസു,മംശുമ-
ല്ലാതകുംഭമണികുംഭമേന്തവേ
കാതരേക്ഷണകൾ മന്നിലും ഘടം
ജാതകൌതുകമെടുത്തു യാത്രയായ്. 31

നേരമൊട്ടുകളയാതെ പൊയ്കതൻ
തീരമെത്തിയവഗാഹപൂർവ്വമായ്
ആരണാഗ്ര്യരിനനെ സ്തുതിപ്പതാ-
മാരവം നിഖിലഭീതിതാരകം. 32

നിദ്രയാകുമൊരു ഘോരയക്ഷിതൻ
വിദ്രവത്തിനുപാന്തികേ തദാ
സദ്രസം കലരുമാറു ചൊല്ലിനാർ
ഭദ്രമന്ത്രതതി വന്ദിമാന്ത്രികർ. 33

"വ്യോമചാരികൾ, ഭവദ്വിട്സ്സുതൻ
സീമവിട്ടൊരു വെളുപ്പു വന്നിടാൻ,
സോമനെച്ചരമവാരിരാശിയിൽ-
ക്കാമമിപ്പൊഴുതലക്കിടുന്നതേ. 34

തട്ടി തൽപ്രഥഭവാനശേഷമും-
കട്ടികൊണ്ടു ദൃഢമെന്നു കാൺകയാൽ
മുട്ടിണങ്ങി നവരക്തപങ്കജ-
തതിട്ടിയന്നി,തുദയാചലാനനം. 35

വെല്ലുമെന്നെയരചൻ സ്വകാന്തിയാ-
ലല്ലുനീങ്ങിയെഴുന്നേൽക്കിലെന്നുതാൻ
കില്ലുവിട്ടു നിരുപിച്ചു മന്മഥൻ
വില്ലുവച്ചുലകിൽനിന്നു വാങ്ങിനാൻ. 36

ഹേ രസാധിപ! ഭവാനു ദിവ്യകല്—
ഹാരഗന്ധമുപഹാരമാക്കുവാൻ
ദ്വാരസീമ്നി തരമായിടാതെയീ-
നേരമുണ്ടു മരുവുന്നു മാരുതൻ. 37

താവകാക്ഷികതുകത്തെ നല്കുവാ-
നാവതും ഗഗനവാരിരാശിയിൽ
ദേവദാശർ തരണിക്കളിക്കിതാ
ഭ്രുവലാന്തക! തുടന്നിടുന്നതേ. 38

ഹന്ത! ദിവ്യഹരി പാദസംശ്രയം
വൻതമസ്സുകലുമാറു ചെയ്കയാൽ
സ്വന്തമീശനുടെ ഹൃത്തൊടൊപ്പമായ്
ശാന്തമാന്നു തവ ഭ്രമിയിട്ടിനം. 39

എത്രയോ വഴികൾകന്നിരിക്കിലും
ചിത്രമാം തവ ഭുജപരാക്രമം
അത്ര പാൎത്തു ഭയമാർന്നു നിൻ കരം
മിത്രഭാവമൊടണച്ചിടുന്നതേ. 40

സാരസപ്രദവികാസമൂഴിയിൽ
പാരമെങ്ങുമരുളുന്ന ഭാനുമാൻ
സാരമാം തവദൃഗബ്ജപത്രവും
സ്മേരമാകിൽ നിതരാം കൃതാൎത്ഥനാം." 41

സാവധാനമവർചൊല്ലിടുന്നതാ-
മാവചസ്സു വഴിപോൽ ശ്രവിക്കവേ
'ദേവദേവ! കമലാക്ഷ! പാഹിമാ'—
മേവമോതിയെഴുന്നേററു മന്നവൻ. 42

മെത്തവിട്ടുഴറി വേഗമപ്പുഭാ-
സ്സോത്ത നല്ലൊ,രു സരസ്സിൽ മഗ്നനായ്
ചിത്തഭക്തിയൊടു ദേവകാൎയ്യവും
സത്തമൻ നൃപതി ചെയ്തു വേണ്ടപോൽ. 43

പിൻപനന്തശയനസ്ഥമാം രമാ-
ശമ്പ പുല്കുമജിതാംബുദത്തിനെ
കമ്പമററു തൊഴുവാൻ വിശിഷ്ടമാ-
മമ്പലത്തിനകമെത്തി മന്നവൻ, 44

പാവനം ഭവഭയങ്കരാടവീ-
ദാവപാവകവിപാകമാസ്ഥലം
ദേവരാജനയനേർഷ്യ വായ്ക്കുമാ-
ബ്ഭ്രുവലാന്തകനു നല്കി സമ്മദം. 45

ലോകലോചനരസായനായിതം,
ശ്രീകരം ശിവദമിഷ്ടസാധകം,
ഏകമത്ഭുതമമേയവൈഭവം,
നാകനാഥവിധിശംഭുദുർല്ലഭം, 46

ഭോഗിവൽപ്രഥിതശയ്യമേൽ പരം
യോഗനിദ്ര തുടരുന്ന തമ്പുരാൻ
ആഗമപ്പൊരുൾ വിളങ്ങുമമ്പലം
രാഗരോഗമഥനീയഭേഷജം. (യുഗ്മകം) 47

താൻ തനിക്കു മതിയെന്ന ഭാവവും,
കാന്ത കാശിവയിലുള്ള കാമവും,
ഭ്രാ,ന്തബന്ധ,മരുതെന്നറിഞ്ഞിടും
സ്വാന്തമേവൻമതോടടക്കുകിൽ. 48

ദേഹതുച്ഛതയറിഞ്ഞുകൊള്ളുവോർ,
മോഹമററു ശമമുററിരിക്കുവോർ,
സോഹമീശനിതി ബോധമാളുവോർ,
ശ്രീഹരിപ്രഥിതഭക്തസത്തമർ, 49

വായനയ്ക്കു ചിലർ കോപ്പുകൂട്ടിനാ,-
രായപോലെ ഭജനത്തിനെത്തിനാർ ;
ഗേയമായ തിരുനാമമോതിനാർ ;
മായമററു നമനം തുടങ്ങിനാർ. (യുഗ്മകം) 50

മേനിയും മനവുമൊപ്പമായ് വ്യഥാ-
ഹാനി കൊൾവതിനു സൽപ്രദക്ഷിണം
താനിയററുമനവദ്യഭാഗ്യരാം
ജ്ഞാനികൾക്കുമളവില്ല തദ്ദിശി. 51

ആരണപ്രവരവേദഘോഷവും
സ്ഫാരവാദ്യചയഗീതഘോഷവും
പൌരർതൻ ഭജനഘോഷവും തദാ
പാരമൊത്തു വിലസീ ത്രിവേണിപോൽ. 52

ക്ഷേത്രതല്പജമതിൽക്കടന്നു ചി-
ന്മാത്രരൂപമിയലും മുരാരിയെ
ഗോത്രതൻപതി കരങ്ങൾകൂപ്പി നൽ-
സ്തോത്രമോതി വഴിപോൽ വണങ്ങിനാൻ. 53

"കാമനീയകനിവാസഗേഹമേ!
പൂമകൾക്കുടയ പൂർവ്വപുണ്യമേ!
കോമളാഗമസുമപ്രകാണ്ഡമേ!
കാമമേകുക; കഴല്ക്കു കൂപ്പിനേൻ. 54

നെയ്യുറുമ്പുമുതലാത്മഭൂവരെ-
പ്പയ്യു, പക്ഷി, പുഴ, മീൻ, നരൻ, സുരൻ,
കയ്യുമില്ലൊരു കണക്കു, മെന്തു ഞാൻ
ചെയ്യു,മിജ്ജനികളെത്ര പോക്കിയോ? 55

മുററുമിങ്ങനെ ഭവാംബുരാശിയിൽ-
ച്ചുററുമന്ധനിവനല്പമെങ്കിലും
തെററുവിട്ടു കടവൊന്നടുക്കുവാൻ
പററുമെങ്കിൽ മതി; ചാരിതാർത്ഥ്യമായ്. 56

തുട്ടു, പെൺ, പുകളിവയ്ക്കുവേണ്ടി ഞാൻ
പെട്ടപാടു പല,തിത്തരങ്ങളിൽ
ഒട്ടമില്ല കൊതി; മേലുമെന്നെ നീ-
യിട്ടുവട്ടമിതുപോൽത്തിരിക്കൊലാ. 57

ദേവകീതനയ! ദേവദേവ! നിൻ
സേവകൊണ്ടു ദിവസങ്ങൾ പോക്കുവാൻ
ആവതും വഴിതരാതിരിക്കുകിൽ
പാവമെൻകഥ പരുങ്ങലാകുമേ. 58

കല്ലുവച്ച മുടിയും പ്രഭുതപവും
പുല്ലുപോലെ കരുതുന്നൊരെന്മനം
അല്ലുമീശ! പകലും ഭവൽപദം
തെല്ലുണർന്നു നിരൂപിച്ചിടേണമേ! 59

കാലമേഘകമനീയകായ! നല്-
ക്കാലമൊട്ടു വളരെത്തുലച്ച ഞാൻ
കാലനെത്തുമളവിൽബ്ഭവാന്റെ തൃ-
ക്കാലണഞ്ഞു പിടികൂടിടേണമേ! 60

കൌസ്തുഭം, കമല, ഭൂമി, പന്നഗം,
നിസ്തുലായുധഗണം, മഹാഖഗം,
അസ്തു സർവ്വ, മിവനൊട്ടുമിത്തരം
വസ്തു വേണ്ടൊടുവിൽ മുക്തി പോരുമേ. 61

നിൻകഴൽപ്പൊടി ശിരസ്സിലേല്പുവാ-
നെങ്കലുണ്ടു കഴിവെന്നിരിക്കകിൽ
സങ്കടങ്ങൾ സകലം ശമിപ്പതിൽ-
ശ്ശങ്കയെന്തു ? സരസീരുഹേക്ഷണ ! 62

ദാനവാന്തക ! ദയാപയോനിധേ !
ദീനബാന്ധവ ! വിഭോ ! രമാപതേ !
ഞാനസാരനസഹായനെന്നെ നീ-
യൂനമററു കരയേററിടേണമേ” 63

ഏവമോതി വിധിപോൽ മുരാരിയെ-
സ്സേവചെയ്തു പരിതൃപ്തചിത്തനായ്
ശ്രീവളർന്ന നിജഗേഹമെത്തിയ-
ബ്ഭൂവലാരിയമൃതേത്തു ചെയ്തുതേ. 64

അന്നമുണ്ടു, കളമോ ? കബന്ധമു-
ണ്ടുന്നതക്ഷിതിപയുദ്ധഭൂമിയോ ?
എന്നതല്ല പലഹാരമുണ്ടു, നൽ-
സന്നതാംഗിയുടെ ചാരുകണ്ഠമോ ? 65

വൃത്തമുണ്ടമലപദ്യമോ ? ഫലം
മൊത്തമുണ്ടു, ശുഭമായകർമ്മമോ?
ഒത്തവണ്ണമിയലുന്ന രംഭതൻ
പത്രമുണ്ടു, സുരനാഥഹസ്തമോ ? 66

ക്രൂരചേൻറദധിയുണ്ടു, ലക്ഷ്മിയോ ?
ചാരുവത്സനിയലുന്നു, ധാത്രിയോ ?
ഏറുമാറു രസമോടു നല്ല സാം-
ബാറുമ,ങ്ങരിയ കാശിദേശമൊ ? 67

ഒന്നുപോൽ പ്രഥമനേറെയുണ്ടു ; വാ-
യ്ക്കുന്ന കാളനു സുധാംശുവിൻനിറം ;
നന്നു നാരകഫലത്തിലും രുചി-
ക്കുന്നു മാനസ,മിതെന്തൊരത്ഭുതം ? 68

നല്ലനല്ല വിഭവങ്ങളൊത്തുചേ-
ന്നുല്ലസിക്കുമൊരു സദ്യയിത്തരം
മല്ലവൈരിപദഭക്തനാം മഹീ-
വല്ലഭന്നു വഴിപോലെ ലബ്ധമായ്. 69

കൈകടന്ന രസമോടു വൃത്തിയും
പാകവും ഗുണവുമൊത്ത ഭക്ഷണം
ആകവേ നൃവരനേകി വയ്പുകാർ
ശ്രീകവിപ്രവരർ കാവ്യമെന്നപോൽ. 70

സാരശോഭനമിവണ്ണമുള്ളൊരാ-
ഹാരവസ്തുമുരരീകരിക്കവേ
ആ രസാധിപതി മുത്തു വേണ്ടപോൽ-
പ്പാരമൊന്നതിൽ വിചിത്രമെന്തുവാൻ ? 71

ശ്രീയമന്ന ഭഗവന്നിവേദ്യമാം
പായസത്തിലുമൊരല്പമട്ടിനം
മായമററ പതിവിൻപടിക്കു ഭൂ-
നായകാഗ്ര്യനു വിളമ്പി പാചകർ. 72

കഞ്ജനാഭനുടെ നൽപ്രസാദമെ-
ന്നഞ്ജസാ ഹൃദി മുഴുത്ത ഭക്തിയാൽ
അഞ്ജനാഭ കലരുന്ന പായസം
വൻജനാധിപതി ഭക്ഷ്യമാക്കിനാൻ. 73

“നീരിൽ മുക്കിയൊരു കൊള്ളിപോലെയും,
മാരിപെയ്യുമൊരു കൊണ്ടൽപോലെയും,
നാരിമാരുടയ കുന്തൽപോലെയും,
ശൌരിതൻ വരനിവേദ്യമായിതോ ? 74

ഇക്കറുപ്പുരവണയ്ക്കു വന്നിടാൻ
തക്ക കാരണമറിഞ്ഞു ചൊല്ലുവിൻ ;
ശർക്കരയ്ക്കു വളരെപ്പഴക്കമായ് ;
തർക്കമില്ല, ശക്തിയും കുറഞ്ഞുപോയ്. 75

വേപ്പു, കൊയ്ന, കിരിയാത്തു, കാഞ്ഞിരം,
കയ്പുകൊണ്ടിവയെ വെന്ന പായസം
ചിൽപുമാനുടെ നിവേദ്യമല്ലയോ ?
തുപ്പുവാനരു,തിറക്കുവാൻ പണി. 76

ശാന്തി ദേവനു കഴിക്കുമവർക്കു ശു-
ഷ്കാന്തിയില്ല ലവലേശമെങ്കിലും ;
ക്ഷാന്തികൊണ്ടു ഫലമില്ല ; ദുഷ്ടരായ്
ശാന്തിയെന്തുമവനീസുരാഗ്ര്യരും. 77

നാവുതൊണ്ണയിവ തീപിടിച്ചപോൽ
വേവുപൂണ്ടു വരളുന്നു ദൈവമേ !
ആവു ! പായസവിനിന്ദയപ്രിയം
ഭാവുകാബ്ധി ഭഗവാനു ചെയ്യുമോ ? 78

പോരു,മില്ല സുഖമെന്നുരച്ചുഴ-
ന്നോരു ഭൂപനെഴുന്നേറ്റു സത്വരം
ചാരുവായ മണിമെത്തയേറിനാൻ ;
ദാരുണം ഹഹഹ ! ദുർവ്വിധിക്രമം. 79

നാക്കുചൊന്നപടി കേട്ടിടാതെയാ-
ശ്രീക്കു വാസഗൃഹമാം നൃപാലകൻ
ചായ്ക്കു ശീഘ്രമരുളുന്ന കാഞ്ഞിര-
ക്കായ്ക്കു വാച്ച വിഷമുണ്ടു കഷ്ടമേ ! 80

വല്ലപാടുമൊരു നാഴികയ്ക്കകം
നല്ലഭൂപതി കഴിച്ചു മെത്തമേൽ ;
ഇല്ലതെല്ലു സുഖമെന്നുമാത്രമ-
ല്ലുല്ലസിച്ചു ഗദവും പ്രതിക്ഷണം. 81

കാസപീഡിതനതുല്യമാമഹീ-
വാസവന്നഹഹ ! തെല്ലിടയ്ക്കകം
ശ്വാസരോധമുളവായനല്പമാം
ത്രാസവും വ്യഥയുമേകി മേല്ക്കുമേൽ. 82

സന്നിപാതരുജയിങ്കലെന്നപോ-
ലന്നിളാധിപതി ഗോഷ്ഠി കാട്ടിനാൻ ;
മന്നിലാൎക്കുമൊരുമാത്രയെങ്കിലും
വന്നിടും വിധിവഴിയ്ക്കു തങ്ങുമോ ? 83

കായമാകെ വിറപൂണ്ടു മൂൎച്ഛയിൽ-
ഭീയനല്പമുളവായ പോലവേ ;
തോയപാനമതിലാശമെത്തി ; നൽ-
ച്ഛായ മങ്ങി വദനത്തിനേററവും. 84

നീണ്ടു കാലുകൾ ; മലന്നു മേനി ; മാ-
ലാണ്ടു ചാഞ്ഞു തല പിൻവശം തുലോം ;
രണ്ടുനേത്രവുമുരുണ്ടുകൂടി; ഭീ
പൂണ്ടു കാണികൾ വിറച്ചു നിൎഭരം. 85

സാരസേക്ഷണനിവേദ്യസംയുതം
ഘോരമാം വിഷമശിച്ച ഭൂപനിൽ
പാരമന്നു സുഖമേകിനോക്കിടും
വീരരൊക്കെയഭിമാനഹീനരായ്. 86

ചൂൎണ്ണഭസ്മഗുളികാദിയാൽ ഗുണം
നിൎണ്ണയം നൃവരനെത്തിടാതെയായ് ;
അൎണ്ണവം കരകവിഞ്ഞു കേറുകിൽ-
ത്തൂൎണ്ണമായതൊരു സേതു നിൎത്തുമോ ? 87

ഒട്ടനേകമഗദാസ്ത്രസഞ്ചയം
വിട്ടു വൈദ്യരെ രുജാ നിശാചരി
പൊട്ടരെന്നപഹസിച്ചു മാറുവാൻ
വട്ടമേറ്റുമിയലാതെ നിന്നുതേ. 88

ആ മരുന്നുകളശേഷവും സമിൽ-
സ്തോമമാശുഗസഖൻ കണക്കിനേ
കാമമുണ്ടു ഭയലേശമെന്നിയേ
ഭീമമാം ഗദമതിപ്രവൃദ്ധമായ്. 89

രണ്ടുമൂന്നു ഘടികയ്ക്കകം ദൃഢം
കണ്ടു ഭൂമിപതി മൃത്യുലക്ഷണം ;
മീണ്ടുവാൻ പണി പെരുക്കിലും കരം-
കൊണ്ടുപുത്രിയെ വിളിച്ചു മെല്ലവേ. 90

രാജതക്കുമിളപോലെ കണ്ണിലാ-
രാജവര്യനിരുബാഷ്പശീകരം
ഹാ! ജനി,ച്ചൊരു ഞൊടിക്കുനിന്നു, നി-
ർവ്യാജമാമനുശയത്തിനങ്കമായ്. 91

പാവമൊന്നുമറുതാതെ ശുദ്ധമേ
പാവപോലരികിൽ നിന്ന പുത്രിയേ
ഭൂവലാരി തഴുകിക്കരഞ്ഞുകൊ-
ണ്ടേവമൊട്ടരുളി ഗദ്ഗദാക്ഷരം. 92

“മൂലമെന്നിയെ മുഴുത്ത പിച്ചിനാൽ
മാലണച്ചു മകളേ! നിനക്കു ഞാൻ ;
കാലരൂപി കമലാക്ഷനീശ്വരൻ
മേലതാറവുമതിനില്ല സംശയം. 93

ഓമനേ! പിഴപൊറുക്കുവാൻ കനി-
ഞ്ഞാമഹാനൊടുമപേക്ഷ ചെയ്യണേ!”
കാമമേവമുരചെയ്തു ശാർങ്ഗിതൻ
നാമമോതി നരപാലസത്തമൻ. 94

“സാരസാക്ഷ! സനകാദിവന്ദ്യ! സം-
സാരസാഗരമഹാതരേ! ഹരേ!
നീരദാഭ! നിഖിലേശ! നല്കണേ
നീ രമാരമണ! നിത്യമുക്തി മേ.” 95

ഏവമാദി തിരുനാമമോസ്സുമ-
ബ്ഭൂവലാരി, ഗരളത്തിനാക്ഷണം
ദാവപാവകനു ദാരുപോൽ,ക്കഥം
ഹാ ! വചിപ്പു,തിരയായ് ഭവിച്ചുതേ. 96

കഞ്ജനാഭപദഭക്തനാകുമാ-
വൻജനേശനുടെ ദേഹി മൂർത്തിയേ
പഞ്ജരത്തെയൊരു തത്തപോൽ വെടി-
ഞ്ഞഞ്ജസാ മുകളിലേക്കു പോയിതേ. 97

വ്യാജമററു ബത ! ദശ്രാത്രിയിൽ-
ത്തേജസാ രഹിതമഭ്രമെന്നപോൽ
രാജഹംസവിലയത്തിനാൽത്തദാ
ഹാ ! ജഗത്തിരുളിനാൽപ്പരീതമായ്. 98

ആവിലതപമതിമാത്രമാർന്നതാ-
മാവിഷാഗ്നിശിഖയിൽദ്ദഹിക്കുവാൻ
ഹാ ! വിരോധമൊട്ടു ദേഹി മേനിവി-
ട്ടാവിരാമയമകന്നുപോയിതോ ? 99

ഹന്ത ! വിഷ്ണുപദയോഗമെത്തുവാ-
നന്തരംഗമതിലാശ മുററിയോ
അന്തരായമിയലാതെ ഭൂമിപൻ-
തൻതനുസ്ഥിതിയസൂക്കൾ വിട്ടുപോയ് ? 100

ആക്കബുദ്ധികലരുന്നപോററിമാർ
ചാക്കനൽകി നൃവരന്നു നഞ്ഞിനാൽ ;
ലാക്കുവച്ചപടിപററി,യാക്കുമേ
നീക്കുവാനരുതു ദൈവകല്പിതം. 101

സോദരീദുഹിതൃഭാഗിനേയരാൽ
സാദരം നൃപതി ദൃഷ്ടനെങ്കിലും
വേദവിത്തു ഹരിയെ സ്മരിക്കയാൽ
ഖേദമററുലകുവിട്ടു മൌനിയായ്. 102

എട്ടു ഗേഹമെഴുവോരുമർദ്ധമോ-
ടെട്ടുയോഗമതിലുള്ള വിപ്രരും
പെട്ടു മൃത്യു, ഹൃദി ; മററുപേക്ഷകം
ചുട്ടു ഭൂപമൃതിവാർത്ത കേൾക്കവേ. 103

എന്തുചെയ്വതിനിയെന്ന ചിന്തയാൽ
വെന്തുവെന്തുരുകുമുള്ളൊടേററവും
ജന്തുവൃന്ദമിഴിതൂകി ബാഷ്പമാ-
വൻതുഷാരഗിരിഗംഗയെന്നപോൽ. 104

കൈകൾ മാറു തലയെന്നിവററിൽ വ-
ച്ചാകവേ തനുവിലശ്രു വാർത്തുടൻ
ഭീകരാർത്തനിനദം പുരന്ധ്രിമാർ
ശോകവിഹ്വലകളായ് മുഴക്കിനാർ. 1

“ഹാ! രസാഭിധവധൂഗളോല്ലസ-
ദ്ധാര! സാരസദലാക്ഷസേവക !
ഹാ! രസാധിപഗഭീര ! ദുഷ്ടസം-
ഹാരസാംബസമ ! സൽഗുണാംബുധേ !” 106

ആർത്തനാദമിതുപോൽ വളർത്തി നീർ-
വാർത്തനല്പമലസേക്ഷണങ്ങളാൽ
മൂർത്തമായ പരിതാപമെന്നപോൽ-
പ്പാർത്ത നാരികളുരുക്കി പാറയും. (യുഗ്മകം) 107

ക്രൂരനാം വിധി ചതിച്ചുകൊന്നൊര-
ദ്ധീരനാം നിജസഹോദരനുടൻ
സാരസാക്ഷിയുമയമ്മറാണി സം-
സ്കാരമാം ക്രിയ നടത്തി വിപ്രരാൽ. 108

മന്നവൻെറ മരണം നിമിത്തമാ-
യന്നനല്പരുജപൂണ്ട മേദിനി
സന്നതാംഗിയുമയമ്മറാണിയിൽ
ച്ചെന്നണഞ്ഞു ശിലപോലെ വല്ലിയിൽ. 109

വീരരാമരികളേറെ വാഴുമ-
പ്പാരടക്കി വഴിപോൽ ഭരിക്കുവാൻ
പാരമുണ്ടു പണിയെന്നു ഭാമിനീ-
ധീരമാമവളറിഞ്ഞു മാഴ്കിനാൾ. 110

എങ്ങു സാധു ബലഹീനയായതാ-
നെങ്ങു വഞ്ചിധരയെങ്ങു വൈരികൾ
എങ്ങു തൻ ചെറുശിശുക്കളേവമോ-
ർത്തങ്ങു രാജ്ഞി ഭയശോകപാത്രമായ്. 111

കാണിപോലുമുയിരോടു വാഴുവാൻ
ത്രാണിവിട്ടുഴുമിളേശനന്ദിനി
റാണിതന്നുടെ ഗഭീരയായിട്ടും
വാണികേട്ടു ചെറുതാശ്വസിച്ചുതേ. 112

ബാലന്മാരുടെ ലാളനം, ഹരിപദാം
ഭോജാർച്ചനം കുംഭിനീ-
പാലക്ലേശദവൃത്തി ശത്രുനിധനോ-
ദ്യോഗം, തുടങ്ങിപ്പരം
നാലഞ്ചാറു വിധത്തിൽ വന്നെതിരിടും
കർത്തവ്യ കർമ്മങ്ങളെ
ചാലഞ്ചുംമൊഴി ചെയ്തുപോന്നു ; പെരുമോ
സത്തുക്കൾക്കു ബുദ്ധിക്ഷയം ? 113

അഞ്ചാം സർഗ്ഗം സമാപ്തം.

ആറാം സർഗ്ഗം

ജീവിതേശനടുത്തെന്യേ ജീവിതേശനടുത്തപോൽ
ആ വിശാലാക്ഷിയാം കന്യ മേവി, താതൻ മരിക്കവേ. 1

ഉമാവാക്യൗഷധം തെല്ലു സമാശ്വാസമണയ്ക്കിലും
ക്ഷമാധിപസുതാതങ്കം ക്രമാൽ വേരൂന്നി വാച്ചുതേ. 2

തോഴിമാർതൻ ശ്രമം നാടുവാഴിശ്രേഷ്ഠന്റെ പുത്രിയിൽ
പാഴിലായ്ത്തീർന്നു; വാനോളം കോഴിക്കുഞ്ഞു പറക്കുമോ? 3

തന്നുരത്തടം പ്രിയവപുസ്സൊന്നുകൊണ്ടു ഞെരുങ്ങവേ
അന്നു മറ്റൊന്നിനുമതിൽച്ചെന്നുകേറാൻ പ്രയാസമായ്. 4

ധ്യാനം രാപ്പകലാരെത്താൻ സൂനഗാത്രി തുടർന്നുവോ,
ആ നല്ലൊരീശൻ വൈകാതെ നൂനം പ്രത്യക്ഷമാകുമോ? 5

ആരോടും സല്ലപിക്കുന്നില്ലാരോമൽപ്രിയനെന്നിയേ;
ഓരോന്നാളികൾ ചൊന്നാലിപ്പാരോ വാനോ ശ്രവിക്കണം. 6

“എന്നു ഞാൻ കാന്തനെക്കാണുമെന്നു നാല്‌വരൊടൊപ്പമാം?
എന്നും പാപിക്കു പാതാളമെന്നുള്ള മൊഴി തെററുമോ? 7

കളങ്കമില്ലാതശ്രാന്തം വിളങ്ങുന്ന തദാനനം
ഇളമ്പുഞ്ചിരിയാലെന്നുൾക്കളം ശീതളമാക്കുമോ? 8

തെളിഞ്ഞു രാഗസുധയിൽക്കുളിച്ചു കുളുർശീകരം
തളിക്കും തൽകടാക്ഷത്തിൻ കളി ഞാനേല്പതെപ്പോഴോ? 9

അരികേശനിയായ് പ്രേമം സ്ഫുരിപ്പോക്കബ്‌ജനാളമായ്
ഇരിക്കുമബ്ബാഹുവെന്നോ ശരിക്കെൻ ഗളമാല്യമാം? 10

ആക്കണ്ണാഗ്ഗണ്ഡമധരമാക്കണ്ഠം ബാഹു മാറിടം
ആക്കരം കൈവിരൽ നഖമാക്കമ്രമുഖമാപ്പദം, 11

ആവപുസ്സായശോരാശിയാവചസ്സാ മനോഗുണം
ആവദാന്യതപമട്ടാക്ഷ്യമാവൻപുമവനേ വത്രു. (യുഗ്മകം) 12

നീളമേറുന്ന നിശയെക്കാളഹസ്സത്ര മഞ്ജുളം !
കാളരാത്രിയെനിക്കോരോ നാളതിൻ പരമാർദ്ധവും 13

കിടക്കാമൃതളാം വീണ്ടും പിടയ്ക്കാമെഴുനേററിടാം ;
ഇടയ്ക്കാം മിഴിതൻ പോളയടയ്ക്കാനെന്തുപായമോ ? 14

അപേക്ഷിച്ചാലൊട്ടുവത്തുമപേക്ഷിച്ചാലടുപ്പുള്ളം
അപേതവ്രീളയാം ലജ്ജാക്ഷപേശാനനതൻ ഗുണം. 15

പതിവായിപ്പൊഴസാപത്നസ്ഥിതിവായ്ക്കുന്നൊരെൻറ മേൽ
മതിയിൽ ക്രോധമാളുന്നങ്ങതിമായയാ നിശാചരി.” 16

ഇത്തരം വിപ്രയോഗാഗ്നി ഹൃത്തടത്തിൽ ജ്വലിക്കവേ
അത്തയ്യൽ പലതും ചൊല്ലിയത്തലാർന്നു കുഴങ്ങിനാൾ. 17

ഉള്ളിൽപ്രബലമാം രാഗം തള്ളിത്തിങ്ങിയിരിക്കിലും
വെള്ളിപോൽ വിളറും മേനി പുള്ളിമാൻമിഴി പേറിനാൾ. 18

വട്ടണിക്കൊങ്കയാൾതൻ നൽതപിട്ടണഞ്ഞ, ത്തുനാൾവരേ,
കട്ട ഹേമകലാപങ്ങൾ പെട്ടകം പുക്കൊളിക്കയായ്. 19

മുക്താഹാരം ധരിക്കാതെ മുക്താഹാരമെഴും തനു
രക്താധരയ്ക്കു കണ്ടേകി മുക്താഹാരത്തെയക്ഷികൾ. 20

മിഴിയും തനുവും പൂന്തേൻമൊഴിക്കന്വർത്ഥമാംപടി
കഴിയുംമട്ടു കാമൻ പോംവഴിമുട്ടിച്ചു തല്ലിനാൻ. 21

സ്നേഹം വിട്ടെങ്കിൽ മങ്ങും സന്ദേഹം വിട്ടേതുദീപവും
സ്നേഹം വാച്ചതുപോലുള്ള ദേഹം മങ്ങിയതത്ഭുതം. 22

ഗരളത്തിന്മൌലിയാം ദോഷാകരന്റെ കരജാലവും,
ഉരഗങ്ങൾ വമിച്ചീടുമൊരമ്മലയവായുവും, 23

തന്നാനനാരിയെത്താങ്ങീടുന്നാപ്പങ്കജനാളവും,
നന്നായ്പ്പാമ്പിൻവിഷംചേർന്നീടുന്നാമാലേയതൈലവും ; 24

നേരായ്സ്വഭാവമൊത്തുന്ന പേരാളും പനിനീരതും,
ക്രൂരാനംഗഭടന്നുള്ള നാരാചങ്ങൾ സുമങ്ങളും, 25

മറവും ശീതോപചാരാർത്ഥം പറവും പല പദാർത്ഥവും,
മുറവുമാവധുവിന്നുൾത്തീ പറവുവാൻ വിറകായിതേ. (കുളകം) 26

വീണയെത്തൊട്ടുവോരാളി വീണയായ് ; പാട്ടിലാഗ്രഹം
വേണമെന്നോതിടും തോഴിക്കാണന്നാൾപ്പാട്ടിൽ നിന്നടി. 27

കുളിക്കമൂണിനും തീരെക്കളിക്കും കൊതിയററുപോയ് ;
വെളിക്കു യാത്രയും തീർന്നു, വിളിക്കുള്ളൊരു മൂളലും. 28

'തവാധരാമൃതം വേണം ജ്വാ'ലെന്നവളോതവേ
ശിവാനുയോഗം ചെയ്തില്ല നവാധിയൊടു റാണിയും. 29

കാമജ്വരൌഷധം മന്നിൽ പ്രേമപാത്രാധരാമൃതം ;
ഓമലാൾക്കതു കിട്ടാതെ ഭീമമായ് ഗദമെത്രയും. 30

"വണ്ടേ ! നീയെന്റെ വരനെക്കണ്ടേനെന്നുരചെയ്യുകിൽ
പണ്ടേതിലധികം മാധ്വീക്കണ്ടേനം തവ നിർണ്ണയം. 31

മരമേ ! നായകൻ വാഴും പുരമേതെന്നുരയ്ക്കുകിൽ
വരമേത്തും തരാം ; മൌനം ചിരമേവം ഭജിക്കൊലാ." 32

പിടഞ്ഞിവണ്ണം പ്രലപിച്ചുടനഞ്ചിന്ദ്രിയത്തെയും
അടച്ചവൾ മനസ്സിങ്കൽസ്ഫുടം പായിച്ചു നോക്കിനാൾ. 33

ഒന്നിലും ഫലമില്ലാതെ നിന്നിരുന്നു കിടന്നവൾ
വന്നിടും മാലിൽ വെട്ടേററ കന്നിനൊപ്പം പിടച്ചുതേ. 34

ഹൃത്തിങ്കലമരും മന്ത്രിമുത്തിനായുസ്സിരിക്കുവാൻ
അത്തിങ്കൾമുഖി ചിന്തിച്ചോ പത്തില്ലാധി മുഴക്കിലും? 35

വിഷപ്പുടി പടർന്നോരീ വിഷമവ്യാധി നീങ്ങുവാൻ
ഭിഷഗ്വരർ പണിപ്പെട്ടാർ ; തുഷം കാററിനെ നിർത്തുമോ? 36

കേണിവണ്ണം കഴിക്കും തേൻവാണിമുത്തിന്നുറങ്ങുവാൻ
കാണിക്കുണ്ടാം കടൽക്കാററാൽ ത്രാണിയെന്നേകനോതിനാൻ.

"എന്നാലതു പരീക്ഷിക്കാം ; ചെന്നാലും കടൽവക്കിൽ നീ ;
അന്നാരായണനാധാരം നന്നായ്മുത്തേകുവാൻ ക്ഷമം. 38

നിമിത്തം നോക്കി ഞാൻ ; കൊള്ളാം ; ശമിക്കുമഴലൊക്കെയും ;
ക്ഷമിച്ചു പാർത്താൽ പ്രത്യൂഷം തമിസ്രയ്ക്കപ്പുറം വരും." 39

എന്നു രാജ്ഞി കഥിക്കും വാക്കന്നു കേട്ടാളിമാരുമായ്
ചെന്നു സിന്ധുതടത്തിങ്കൽക്കുന്നുതോൽക്കുന്ന കൊങ്കയാൾ. 40

പാരം കാട്ടാതെ ഗാംഭീര്യം പാരം കാട്ടുന്നൊരാഴിയെ
ആരമ്യ ഭംഗമില്ലാതന്നേരംകണ്ടു സഭംഗമായ്. 41

തടം തല്ലിത്തകർക്കുന്ന കടലിൻ മേന്മ തോഴിമാർ
സ്ഫുടമിമ്മട്ടിലന്നന്നനടയാളോടു ചൊല്ലിനാർ. 42

"കണ്ടാനന്ദിച്ചു കൊണ്ടാലും വണ്ടാർപൂവേണിമാർമണേ !
പണ്ടാസ്സഗരപുത്രന്മാരുണ്ടാക്കിത്തീർത്ത പൊയ്കയെ. 43

രമയ്ക്കു താതൻ, തൽക്കാന്തനമരും മണിമന്ദിരം ;
സമം തദക്ഷിയുഗളം ഭ്രമം തീർക്കുന്ന താവളം ; 44

മെച്ചം വിധികരത്തിന്നു ; കച്ഛപ്പൂരമിളയ്ക്കിവൻ ;
പച്ചക്കർപ്പൂരമക്ഷിക്കു ; കൊച്ചബ്‌ജന്നുള്ള പാവയും ; 45

കാറാം വേഴാമ്പലിൻ ദാഹമാറാൻ പാഥസ്സു നൽകുവോൻ ;
മാറാതെത്തിബ്‌ഭജിപ്പോർക്കു ക്രറാന്നൈശ്വര്യമേകുവോൻ.
(വിശേഷകം) 46

നല്ലവിസ്താരമിവന്നുണ്ടുല്ലസിക്കുന്ന ജീവനം ;
ചൊല്ലണം തുല്യരായ്‌സ്സിന്ധുവല്ലഭപ്രൗഢദിവാകരെ. 47

ഇവൻ ജലേശനെന്നാലും ധ്രുവം സ്വാപഗാനുകൻ ;
ലാവണ്യംതന്നെ നോക്കുന്നു ധവനിൽ ചാരുവേണിമാർ. 48

പരമൌർവ്വാഗ്നിഭീപൂണ്ടു പറക്കും ഭംഗപക്ഷികൾ
അരം തച്ശിഖയാൽത്താഴെ മരണംപൂണ്ടു വീഴ്കയോ ? 49

നീലയില്ലാത്ത കടലിന്നലയും നിലയെന്നിയേ
ഉലകിൽച്ചാടിവീഴുന്നു ; ഫലം ബീജസമം ദൃഢം. 50

വൻകടൽത്തൃണക്കൈകൊണ്ടും നിൻകചാഭ വരായ്കയാൽ
ശങ്കവിട്ടശ്രുവാക്കുന്നോ തിങ്കൾനേർമുഖി! കാറുകൾ ? 51

നിന്നോമനഭ്രൂലതകൾ വെന്നോരീയബ്ധിവീചികൾ
ഇന്നോർക്കിൽത്തലതാഴ്ത്തിക്കൊണ്ടൊന്നോടേ കരയുന്നുവോ? 52

നിൻകണ്ണുകൾക്കെഴും ഭംഗി ശങ്കവിട്ടണവാൻ ഝഷം
കാൺക നിർന്നിദ്രമായ് തീരത്തിങ്കൽ ചെയ്യുന്നുവോ തപം? 53

നിൻഗളം പോലിരിക്കാത്ത ശംഖം വേണ്ടെന്നു വാരിധി
തുംഗവ്യഥയൊടിത്തീരത്തിങ്കലേക്കെറിയുന്നുവോ ? 54

നിൻകുചത്തെ നിനച്ചുള്ളിൽത്തങ്ങും ലജ്ജനിമിത്തമോ
വൻകുലാദ്രി സരസ്സാനിലെൻകുരംഗാക്ഷി! മഗ്നമായ് ? 55

വിലയ്ക്കോ വെറുതേ താനോ ജലപാനമൊരാൾക്കുമേ
ഉലകിങ്കൽക്കൊടുപ്പീല ; ഖലൻതാൻ ലുബ്ധനംബുധി. 56

നാരത്തിന്നുള്ളൊരർത്ഥം താൻ നീരത്തിന്നെന്നു കാൺകയാൽ
ക്ഷാരത്തെ ക്ഷീരമെന്നോതിപ്പാരം വഞ്ചിക്കയോ ബുധർ ? 57

ചാരുവസ്തുക്കൾ വാനോക്കു ചേരുമാറായി മുന്നമേ ;
നീരു മെയ്യെങ്ങുമാർന്നോനെയാരു കൂട്ടാക്കുമൂഴിയിൽ ? 58

ഗുണമേറും കടൽക്കാറേ ! തുണ മേലാലിവർക്കു നീ ;
ചുണ മേളിക്കുമുള്ളോടിക്ഷണമേ മാലകററണേ !” 59

എന്നിവണ്ണം സഖീവൃന്ദം ചൊന്നീടും വാക്കു കേൾക്കവേ
അന്നിളേശജതന്നാധിമുന്നിലും വലുതായ് പരം. 60

“ഈ നല്ല വരനോടൊന്നിച്ചാനന്ദിക്കും സരിത്തുകൾ
ഫേനച്ഛലത്താലിയെന്നെ നൂനമിപ്പോൾ ഹസിക്കയോം. 61

കാമന്റെ കേതനങ്ങൾക്കു ഹാ! മമ വ്യഥ സമ്മദം
കാമമേകാറ്റിലവ ചേർന്നീമട്ടു വിളയാടുമോ ? 62

മാരന്നു മുഖ്യസേനാനിയാ,രവന്നു പിതാവിവൻ
നീരജാക്ഷികളേ! പാർക്കിൽപ്പാരമെൻ ശത്രുവല്ലയോ ? 63

ശ്രീനന്ദനൻ പഞ്ചശരൻ ; നൂനം ശ്രീ,യാഴിതൻ മകൾ ;
ഹാ! നമുക്കഴലിൻ ബീജമൂനം വിട്ടിവനല്ലയോ ? 64

വെള്ളപ്പൂക്കളൊടൊത്തെന്നുമുള്ളത്തിൽ;വിധു വാസമായ്
ഉള്ള കാന്തനൊടൊക്കുന്ന കള്ളം വിട്ടിപ്പയോനിധി. 65

അനുകമ്പ കുറഞ്ഞുള്ളിലനുകൻ പോകയാലിനി
അനുകൂലം വരും വീചിയനുകൂലം പതിക്കുവാൻ. 66

ശംബരാരിയെ വെന്നീടാൻ ശംബരാധിപനോർക്കുകിൽ
കിം ബലം? നിങ്ങളെക്കാളും സ്തംബവും ബുദ്ധിമത്തുതാൻ." 67

ഏവമോതി വിഷാദിക്കും ഭൂവലാരിതനൂജയെ
ആ വരാളികൾ പിന്നീടും സാവധാനപ്പെടുത്തിനാർ. 68

ക്ഷമതൻ വക്ത്രമാം ചന്ദ്രൻ തമസ്സിൻ വായിൽ വീഴവേ
സുമഗാത്രികൾ ഭീതിപ്പെട്ടമന്ദം കേറി മഞ്ചലിൽ. 69

ചെമ്പഴന്തിപ്പിള്ള തന്റെ വമ്പനും വീട്ടിൽ വാഹകർ
ശമ്പ തോൽക്കും മേനിയാളെക്കമ്പം കൈവിട്ടിറക്കിനാർ. 70

പാതതെററിയതാണെന്നപ്പാതകിക്കൂട്ടരോതവേ
വീതശങ്കം യുവാവേകൻ വാതിലിൽക്കൂടിയെത്തിനാൻ. 71

കോപാശ്ചര്യഭയങ്ങൾക്കു ഭൂപാലസുത പാത്രമായ്
ഹാ ! പാപ്പുളവിലീമട്ടാ മാപാപിയുരിയാടിനാൻ. 72

"വരുവിൻ ! പാത തെററിച്ചു പെരുവിഡ്ഢികൾ വാഹകർ ;
മരുവിക്കൊൾവിനെൻ വീട്ടിലൊരു വില്ലങ്കമില്ലതിൽ. 73

രണ്ടു നാഴിക പോയെങ്കിലുണ്ടു ചന്ദ്രികയിട്ടിനം ;
തണ്ടുകേറ്റിഗ്ഗൃഹത്തിങ്കൽക്കൊണ്ടു ചെന്നപ്പൊഴാക്കുവൻ." 74

ഇത്തരം വാക്കു കേട്ടൊന്നുമുത്തരം ചൊല്ലിടാതവൾ
ചിത്തരംഗത്തിൽ വൻത്രാസമൊത്തരം വിട്ടു വാഹനം. 75

വമ്പുലിക്കൂട്ടിനുള്ളിൽച്ചെന്നമ്പുമാടെന്നപോലവേ
വെമ്പുമാറുള്ളാടവൻതന്റെ പിമ്പുപോയുത്തകാശിനി. 76

മലമ്പാമ്പിൻെറ വായ്ക്കുള്ളിൽത്തലയിട്ടിട്ടമാഖുപോൽ
അലസേക്ഷണ വല്ലാതെ വലഞ്ഞാൾ നിസ്സഹായയായ്. 77

കരുത്തു ഭയമുൾത്തട്ടിൽപ്പെരുത്തു വലുതാകവേ
കരുത്തു സതികൾക്കീശൻ വരുത്തും ചില വേളയിൽ. 78

അതുപോൽ വിപദിസ്ഥൈര്യമതുലം പൂണ്ട സുന്ദരി
കതുകം നല്കിടാതുള്ളാപ്പുതുവീട്ടിങ്കലെത്തിനാൾ. 79

അരിയല്ലാതെ സഖിമാരരികത്താരുമെന്നിയേ
ഹരി! നന്മുറിയൊന്നിൽ പോയ് ഹരിണേക്ഷണകേറിനാൾ. 80

സ്ഫാരപ്രഭയെഴും ദീപവാരത്താലാഗ്ഗൃഹാന്തരം
താരവ്രജത്താൽ വാനംപോൽ പാരം ശോഭിച്ചിരുന്നതേ. 81

ആ മുറിക്കകമാരോമൽപ്പൂമുഖീത്ത്വിലാൾ ദിവി
ശ്രീമുററുമിയലും പർവകൌമുദിക്കൊപ്പമെത്തിനാൾ. 82

ചാതകത്താൽ നവാംഭോദജാതമാം വാരിധാരപോൽ
ജാതരൂപാംഗിതൻ കാന്തി പീതമായ് കാമുകാക്ഷിയാൽ. 83

ഉരച്ചു കാമി: "കേട്ടാലും ശരച്ചന്ദ്രനിഭാനനേ!
പരമീന്നപ്പഴം കണ്ട ഗരമെന്നോർത്തിടൊല്ല നീ. 84

ശരിക്കു ഫലകത്തിങ്കൽ സ്ഫുരിക്കും ചിത്രമെന്നപോൽ
ഇരിക്ക മണിമഞ്ചത്തിൽ; ചിരിക്ക ചെറുതേൻപ്രിയേ! 85

ചിന്തയാം തീയിൽ മലർമെയ് വെന്തല്ലോ പോയി കഷ്ടമേ!
എൻതന്വി! ചുവരില്ലാഞ്ഞാൽ ഹന്ത! മേൽ ചിത്രമെങ്ങനെ?

കാമനേ! നിൻെറ തനുവിബ്ഭീമവ്യഥ സഹിക്കുമോ?
കാമം പൂപോലെ മലയെത്താമരത്തണ്ടു താങ്ങുമോ? 87

കഥയെന്തി, തണ്ണിക്കോപ്പിൽക്കഥമേവമനാദരം ?
അഥവാ പൊൻകുടത്തിൻ നൽപ്രഥ പൊട്ടാലുയർന്നിടാ. 88

നിന്നാസ്യാബ്ജം ബാഷ്പവർഷം വന്നൊരാലഴകററതായ്
എന്നാരുരയ്ക്കു,മെൻകണ്ണിന്നൊന്നാന്തരമതോമനേ ! 89

കുറച്ചിൽ മതി; വേധസ്സു വരച്ചാലാക്കുഴിച്ചിടാം ?
വരട്ടെ വരുവോന്നെല്ലാം ; നരക്കുഴൽ നിസർഗ്ഗജം. 90

എത്രനാളീവിയോഗാഗ്നിസത്രം ദീക്ഷിപ്പതോമലേ ?
പുത്രന്മാരായ് നിനക്കെന്നും നേത്രവാരികൾ പോരുമോ ? 91

ഒരാളെപ്പാർത്തു ഭർത്താവായ് സരാഗം സ്വീകരിക്ക നീ ;
വരാംഗി ! വിധുവില്ലാഞ്ഞാൽ വരാ തെല്ലൊളി രാവിനും. 92

മാനിയാം സചിവൻ തേജോഹാനി പററുക കാരണം
താനില്ലാന്തമഹോ വിട്ടു, വാനിനൻപോലെയന്തിയിൽ. 93

കുലശീലകലാരൂപബലകീർത്തികളൊക്കെയും
നലമേറും സചിവനൊത്തുലകം വിട്ടതായ്‌വരാ. 94

ഇവയെല്ലാം തികഞ്ഞോരു നവയൌവനയുക്തനിൽ
ജവമോടനുരഞ്ജിക്ക, ഹരനിൽ ശൈലപുത്രിപോൽ. 95

ആരുംതന്നെ ഭുജിക്കാതെ താരുണ്യം കളയായ്ക നീ,
വാരുററ വനമദ്ധ്യത്തിൽ വീരുത്തു മലരെന്നപോൽ. 96

നീയാലോചിക്ക ; മെയ്യൂന്നുമീയാഭ നിലനില്ക്കുമോ ?
പോയാൽവരില്ല മൃതനാം പ്രേയാനെപ്പോലെ യൌവനം. 97

ചേലേറും മുടിയോരോന്നും ചാലേ ഹന്ത ! വെളുത്തു പോം,
പ്രാലേയാംശുവുദിച്ചീടും കാലേ ദിക്കുകണക്കിനേ. 98

അലം രാഗം വിട്ടും ഞാനും വിലയേറിട്ടുമോക്ഷവും,
മൂലയും രൂപമദവുമലഞ്ഞൊന്നിച്ചു വീണുപോം. 99

ചുക്കിച്ചുളിഞ്ഞീടും മേനി; മൂക്കിൽ മുത്തി കിടന്നിടും;
ത്വക്കിൻെറ ഭംഗി മങ്ങീടും; വിക്കിക്കരമുഴന്നിടും. 100

അന്തിക്കു വേഷം കെട്ടീടിൽപ്പന്തിക്കാടാം; വെളുക്കുകിൽ
എന്തിനക്കോപ്പു കൊള്ളിക്കാം? ചിന്തിക്കു ജീവനായികേ!

ചത്തുപോയ് മന്ത്രി, പോകട്ടേ; മുത്തുപൂണ്ടെന്നെ വേൾക്ക നീ
അത്തുഷാരാംശുവെക്കാന്തിമെത്തും രാക കണക്കിനി. 102

ചാരുസൌധത്തിൽ ഞാനൊത്തു ഫേരുക് മാംഗി! രമിക്ക നീ
മേരുമേലിന്ദ്രനോടൊപ്പം പേരുററ ശചിപോലവേ. 103

ചരണം കൂപ്പുമീയെൻെറ മരണം നീ വരുത്തൊലാ;
തരണം മാരതാപാബ്ധി തരണം ചെയ്യുവാൻ തരം." 104

ഏവം ഭാരതി കേട്ടൊന്നു ഭാവം മാറി മനസ്വിനി
ആ വങ്കനൊട്ടവൾ ചൊന്നാൾ; "ദൈവം കേൾക്കമിതൊ-
ക്കെയും 105

ഭൈമിക്കരണ്യചരനും ഭൂമിജയ്ക്കു ദശാസ്യനും,
ഭാമിനീമണി കൃഷ്ണയ്ക്കു കാമി കീചകനും പുരാ 106

എന്തു ചെയ്തെങ്ങുപോയ് ച്ചേർന്നു? വെന്തുപോം നീയുമാവിധം;
പിന്തുണയ്ക്കെപ്പൊഴും സാധുജന്തുവിന്നീശനില്ലയോ; (യുഗ്മകം)

തീയാഹാരം തനിക്കെന്നോർത്തീയാനെത്തുന്ന രീതിയിൽ
പായാതെ നിന്റെ പാട്ടിന്നുപോയാൽ നന്നോർത്തുകൊൾക നീ.

വടക്കുനോക്കിയന്ത്രത്തിൽ വടക്കേ സൂചി നോക്കിടൂ;
സ്ഫുടം സതികളമ്മട്ടു തുടരും കാന്തർതൻ പദം. 109

ളുരിക്കുകിലിരുന്നിടും ; മരിക്കുകിൽ മരിച്ചിടും ;
വരിക്കില്ലന്യനെ,പ്പിന്നിൽച്ചരിക്കും പ്രിയനൊത്തു ഞാൻ. 110

മതി നിൻധാർഷ്ട്യ”മെന്നോതി മതിയിൽ ക്രോധവായ്പോടും
മതിനേർമുഖി തൻ പാശമതിശീഘ്രം വെടിഞ്ഞുതേ. 111

എഴുനേററു നടന്നീടും മഴചന്ദ്രാസ്യയോടവൻ
പഴുതിൽ പിന്നെയും ചൊന്നാൻ കഴുകൻ ഹംസിയോടുപോൽ.

“ആരു ഞാനെന്നു നന്നായിബ്ഭീരുവാം നീ ധരിച്ചുവോ ?
പോരും ഗർവ്വു ; വെറും ശുഷ്കദാരു തീയോടെതിർക്കുമോ ? 113

ഇന്നു നീയെന്നെ വേൾക്കേണ്ട ; ചെന്നു കാര്യങ്ങളൊക്കെയും
ഒന്നുകൂടി വിചാരിക്ക ; തന്നു തൊണ്ണൂറഹസ്സു ഞാൻ. 114

മൂന്നുമാസം കഴിഞ്ഞീടിലന്നു ഞാൻ പിന്നെയും വരും ;
അന്നുമീവണ്ണമോതീടിൽ—ഇന്നു ചൊല്ലേണ്ടതിൻ ഫലം. 115

രണ്ടാം കാർക്കോടകൻ പോലെ കണ്ടായോ കൈയിൽ വാളു നീ?
കണ്ടാലുമറിയാത്തുള്ളോർ കൊണ്ടാൽത്താനറിയും ദൃഢം. 116

സൂക്ഷിച്ചുറയ്ക്കു നീ,—നിന്നെ രക്ഷിപ്പാനെന്നപോലവെ
ശിക്ഷിപ്പാനുമെനിക്കുണ്ടു ഭക്ഷിപ്പാനും ദൃഢം തിറം. 117

എന്നെ നീ നിർണ്ണയം മാരൻതന്നെക്കൊണ്ടു വധിച്ചിടും ;
പിന്നെപ്പാതകമെന്തുള്ളു നിന്നെയും ഞാൻ വധിക്കുകിൽ? 118

ഒന്നുകിൽ തങ്കമേ ! നിന്നെക്കൊന്നു കൂടി മരിച്ചിടും ;
നിന്നുടൽക്കാമ്പു പുൽകീടുമന്നുതൊ,ട്ടല്ലയെങ്കിൽ ഞാൻ. 119

ആണുമോ പുലയോ കൂട്ടർ വേണമെന്നു കൊതിക്കുവോർ ?
കാണട്ടെ; നിന്നെ ഞാൻ വിട്ടാലാണല്ലന്നു നപുംസകം.” 120

ഇവണ്ണമോതിബ്ബത ! തണ്ടിൽ വീണ്ടു-
മവൻ നൃപാലാത്മജയെക്കരേററി
അവർണ്ണ്യമോദത്തൊടു വാണു ; പത്മ-
ഭവൻ നൃശംസൻ ; കഴിവെന്തു പിന്നെ ? 121

സ്വരത്തിനെക്കൂട്ടിനകത്തു വാണിട്ട-
ന്നൊരക്കിളിപ്പെൺമണിപോലെയാസ്സതി
സ്ഫുരൽപ്പുരീദ്യുതിയെക്കുറിച്ചു നി-
ർഭരം തപിച്ചാൾ ; ഫലമെന്തു മാഴ്കുകിൽ ? 122

കാളഭോഗിയുടെ ഭീതിദമാം തീൻ-
വേളകാക്കുമൊരു വെള്ളെലിപോലെ,
ചേലകന്ന നിജസൗധതലത്തിൽ
സ്ത്രീലലാമമണി മാലൊടു വാണാൾ. 123

ഊഴികാക്കുമൊരു റാണിയൊടും തൻ
തോഴിമാരൊടുമുരച്ചു സമസ്തം
നാഴികയ്ക്കൊരു വിപത്തിനു ലാക്കാ-
യാഴിപോലെയവളശ്രു പൊഴിച്ചാൾ. 124

തന്നാലവൾക്കഭയമേകുവതിന്നു തെല്ലു-
മന്നായിടാതെ ബത രാജ്ഞിയുമത്തലാർന്നാൾ ;
ചെന്നായടുത്തു കരയും പശുവെത്തുണയ്പ്പാൻ
സന്നാഹശക്തികുറയുന്നൊരു ഗോപിപോലെ. 125

ആറാം സർഗ്ഗം സമാപ്തം.

ഏഴാം സർഗ്ഗം

കുലശേഖരനാട്ടിലുർവരാഭൃൽ-
കുലതന്തുക്കൾ കുമാരരാറുപേരും
നലമോടു വളൎന്നു കാന്തിപൂരം
കലരും സിന്ധുവിൽ മൌക്തികങ്ങൾപോലെ. 1

ജനതയ്ക്കുരുമോദമോടു,മെന്നാൽ
വിനചെയ്യും വിമതക്കു ഭീതിയോടും,
ദിനവും പരിവൃദ്ധിതേടി രാജ്ഞീ-
തനയന്മാർ സിതപക്ഷചന്ദ്രതുല്യം. 2

അകളങ്കഗുണൌഘലരർഭകന്മാ-
രകതാർ വാടിയ റാണിയാൾക്കു നിത്യം
പ്രകടം തെളിവേകി, കാൎത്തികോഡു-
പ്രകരം ദ്യോവിനു രാവിലെന്നപോലെ. 3

പുരുമാധുരിപൂണ്ട ഗീരിനാല-
പ്പുരുഷാധീശ്വര,രമ്മതൻ വിഷാദം
വിരുതിൽച്ചുപ്പടേ പറിച്ചു, മുന്നം
ഗരുഡൻ ദിവ്യസുധാരസത്തിനാൽ പോൽ. 4

നലമാൎന്ന സുതാനനം പ്രഹൃഷ്ടാ-
കലയായ്ത്തീൎത്തു സവിത്രിയെ പ്രകാമം,
സുലഭദ്യുതിപൂണ്ടുദിച്ച ചന്ദ്രൻ
കലശാബ്ധിത്തിരമാലയെക്കണക്കെ. 5

പ്രവിനഷ്ടഗ്രപന്നഗമേൽ സുതന്മാർ
ഭുവി രാജത്വമെഴാൻ കൊതിച്ച റാണി
രവിപോയ് വിധുവെപ്രതീക്ഷചെയ്തു-
ദ്ദിവി മേവീടിന സന്ധ്യപോൽ വിളങ്ങി. 6

ധരണീഭരണശ്രമത്തെ നീക്കി
നരനാഥസ്സു തനൂജലാളനങ്ങൾ ;
ജരമെങ്ങു സവിത്രിമാക്കുട്ടുകൾ-
ത്തരമൊത്താത്മജരാം മരുന്നിരിക്കെ ? 7

അവർതൻ ശരിയാം വളർച്ചകണ്ടു-
ന്നവനീനാഥ നിതാന്തമാശ്വസിച്ചാൻ,
നവമാം ജലദത്തെ വർഷകാല-
ത്തവലോകിപ്പൊരു ചാതകിക്കു നേരായ്. 8

കനലിൻപടി വൈരികൾക്കുമോമൽ-
ക്കനകക്കട്ടകണക്കു ബാന്ധവർക്കും
ജനനായകർതൻ തനുക്കളെന്നാ-
ളനവദ്യാഭയൊടേററവും വിളങ്ങി. 9

ഛവിയാർന്ന കുമാരരാറിൽ വച്ചും
രവിവർമ്മാഭിധപൂണ്ടു മൂത്തബാലൻ
സവിശേഷമശേഷഹൃദ്യഭാവം
ഭുവി പൂണ്ടാൻ, മധുരം രസങ്ങളിൽപോൽ. 10

മൂഴനന്മ കലർന്ന ബാലരാച്ചൊ-
ല്ലെഴുമൂഴിക്കു ലഘൂകരിച്ചു താപം ;
പഴതററ ഗുണത്തൊടാറുപങ്കാ-
യൊഴുകും പഞ്ചനദോദകങ്ങൾ പോലെ. 11

കുളിർപുഞ്ചിരിവെണ്ണിലാവിനാല-
ത്തളിരൊക്കും തനുപൂണ്ടു ബാലചന്ദ്രൻ
വെളിവിൽജ്ജനമാനസേന്ദുകാന്ത-
ങ്ങളിലാർദ്രതയന്വക്ഷണം കലർത്തി. 12

മതി, ശീല, മഭിഖ്യ മൂന്നുമന്നാൾ
മതിയിൽ സ്പർദ്ധ പരസ്പരം പെറുംപോൽ
സതിതൻ സുതരെ സ്വയം ഭജിച്ചു ;
കൊതി സദ്വസ്തുവിലാർക്കുദിക്കയില്ല ? 13

കളിവിട്ടു കളിപ്പതിന്നു പിന്നീ-
ടൊളിപൂണ്ടുള്ള കുമാരരുദ്യമിച്ചാർ,
വിളിയേന്തിന ശാസ്ത്രമാറിടന്നയും
വെളിവിൽ ഗാത്രസമേതമാക്കുവാൻ പോൽ. 14

ഉരുവാം ധിഷണാവിലാസമുള്ളിൽ-
പ്പെരുകും ബാലകർതൻ നവാനുയോഗം
ഗുരുവിന്നൊരു ശിക്ഷയായ്ഭവിക്കിച്ചാ
വിരുതിൽ ശിക്ഷയതെന്നുരച്ചു വാദ്ധ്യാർ ? 15

പ്രമദാത്ഭുതഭീതിമിശ്രമാമുൾ-
ക്കമലം പൂണ്ടൊരു ദേശികക്കു പാരം
വിമലം നിജശാസ്ത്രബോധമെല്ലാം
ശ്രമമററന്നു കൃതാർത്ഥമായ്ഭവിച്ചു. 16

അകളങ്കഗുണങ്ങളാന്ന ബാല-
ക്കെതാർ, കാണികൾതൻ മുഖാബ്ജമോടും,
വികസിച്ചു പരം ഗുരൂത്തമാക്ക-
പ്രകടോദിതചാരുഗോഗണം നിമിത്തം. 17

ശ്രുതിയും സ്മൃതിയും ലഭിച്ചു, വഞ്ചി-
ക്ഷിതിപാലാർഭകരെഗ്ഗുരുക്കൾ മേലാൽ
ശ്രുതിയും സ്മൃതിയും ദ്രുതം പഠിപ്പി-
പ്പതിലുത്സാഹമിയന്നു വാണിരുന്നു. 18

മതി വിസ്തരമാക്കുമാരരാവും
ദ്യുതി വായ്ക്കുന്നൊരു യൌവനം ഗ്രഹിച്ചാൽ
അതിയായ് ഗ്രഹാഷാംക്കമെച്ചമാം തൽ-
ക്ഷിതിഭാഗത്തി,നിവണ്ണമോർത്തു പൌരർ. 19

പുതുതായ് നിധി കൈവരുമ്പോ-
ളതു സൂക്ഷിപ്പതിൽ നിസ്സ്പൃഹനുള്ള യത്നം
അതുലാഭകുമാരപോഷണത്തിൽ-
ച്ചതുരക്ഷ്മാതലനാഥ പൂണ്ടിരുന്നു. 20

വഴിപാടുകഴിക്കു, മന്തണന്മാ-
ർക്കഴിവററുണ്ടൊട്ടു ദാനമെന്നുമേകം,
വഴിപോൽത്തൊഴുമീശനെ, ശ്രമപ്പെ-
ട്ടുഴിയും, ഭസ്മമിടും ഞെരുക്കുകെട്ടും. 21

പരിചാരകരൊന്നുവേണ്ട ദിക്കിൽ-
പ്പരിചാർന്നീടിന പത്തുപേരെയാക്കും ;
പരിതോഷമവർക്കു ചിത്തരംഗോ-
പരി തോന്നുന്നതിനും പ്രയത്നമാളും. 22

ഒരുമട്ടിനുകീർത്തി പാരിൽ വായ്ക്കു-
ന്നൊരു കാർത്താന്തികർ, വൈദ്യർ, മാന്ത്രികന്മാർ,
ഒരുമിച്ചിവരെ ക്ഷണിച്ചു മേന്മേ-
ലരുളും പാർത്തു കുമാരഭദ്രമോതാൻ. 23

ശരിയൊക്കെയുമെന്നുരയ്ക്കുവോര-
പ്പരിഷയ്ക്കാനിമിഷത്തിൽ വേണ്ടതെല്ലാം
ഹരിണാക്ഷി കൊടുക്കു,മെന്നു ചെയ്യാ-
മെരിയും വീട്ടിലെടുത്ത കൊള്ളി ലാഭം. 24

നരപാർഭകർ തൻ രസജ്ഞതയെപ്പോൽ-
പ്പരമാ വഞ്ചിധരിത്രിയും തദാനീം
ഉരപൊങ്ങിന ശാരദാഗമത്താൽ
സ്ഫുരദഗ്ര്യപ്രഭപൂണ്ടു ലാലസിച്ചു. 25

ഘനപീനപയോധരാഢ്യ വക്ഷാം-
ഗനതൻ ബന്ധമകന്നനേരമഭ്രം
കനമാർന്നു മുമുക്ഷുവാം ജനത്തിൻ
മനതാരിൻപടി നിർമ്മലത്വമാർന്നു. 26

അവിളംബിതമായ് ശതഹ്രദാഗ്ര്യ-
ച്ഛവികൈവിട്ടു നദങ്ങളും നഭസ്സും ;
കവിയുന്ന വിധം പ്രസാദമുണ്ടായ്
സവിശേഷം ജനതയ്ക്കു മിന്ദുവിന്നും. 27

ഇടിയൊട്ടുകൾ നീക്കി ലോകമെല്ലാം
വടിവിൽക്കാത്തു ശരത്തു വാണിടുമ്പോൾ
ഝടിതി ത്രപ പാരമുള്ളിലേന്തും-
പടി തൻവില്ലു വലാരി പിൻവലിച്ചു. 28

ഉലകിൽശ്ശുചിയായ് നിജാഭിധാനം
കലരും ഹംസമനല്പമോദമോടേ
വിലസുന്നതു കണ്ടസൂയവാച്ചോ
നിലവിട്ടന്നു രവിക്കു താപമേറി ? 29

പുതിയോരഹിമാംശുപോലെ മഞ്ഞ-
ക്കതിരാണ്ടീടിന ശാലിതല്ലജങ്ങൾ
മതികെട്ടു വിളങ്ങി ; ഹാരിഭാവം
പതിവായ്സ്സൽഗുണശാലികൾക്കു സിദ്ധം. 30

അതുലപ്രഭമായ് വിടൎന്ന പാല-
പ്പൂത്തുപ്പൂങ്കൊത്തിനെഴും മണം സമീരൻ
കുതുകേന പരത്തി നാലുപാടും,
ചതുരക്ഷ്മാപതി സദ്യശസ്സുപോലെ. 31

ധവളാംബര,മുജ്ജ്വലേന്ദുവക്ത്രം,
നവനീലോല്പലദൃഷ്ടി,താരഹാരം,
ഇവയൊത്ത ശരന്നിശയ്ക്കെഴും മെയ്
പവനൻ കണ്ടു കടന്നുകൂടി മന്ദം. 32

വിടരും പുതുമല്ലിതൻ പരാഗം
വടിവോടന്നു വിയോഗികൾക്കു ഹൃത്തിൽ
പിടികൂടിന തീക്കു കുന്തിരിക്ക-
പ്പൊടിയാക്കിക്കുസുമാംശുഗൻ ജയിച്ചു. 33

അളിമഞ്ജുളകേശ,മബ്ജവക്ത്രം,
പുളിനാഭോഗനിതംബ, മന്നയാനം,
ഒളിപാരമിയറ്റിനാലിണങ്ങും
നളിനിപ്പെണ്ണൊടു ഭാനുമാൻ രമിച്ചു. 34

തടിനിക്കു പയസ്സു വററി മേന്മേൽ
കുടിമാറുന്നൊരു ഗോവിനെന്നപോലെ ;
വടിവിൽ ധ്വനി ദ്വിവിധത്വമാൎന്നാൽ-
പ്പടി തൽപങ്കവുമപ്പൊഴേക്കകന്നു. 35

പതിവായരയന്നമങ്ക ചെയ്യും-
രതിവൈദഗ്ദ്ധ്യമെഴുന്ന ശിക്ഷയാലോ
ഗതി മന്ഥരമഞ്ജുവാക്കി മുററും
പതിയെത്തേടിന നിമ്നഗാവധൂടി ? 36

കലഹിച്ചു കവിഞ്ഞ മാനമേന്തി-
ച്ചിലനാൾപ്പാൎത്തു വിയോഗശക്തിമൂലം
നിലവിട്ടു പടച്ചുപോം സ്രവന്തീ-
കുലമോടൊത്തു ജനങ്ങൾ കൂടിയാടി. 37

മലർതെണ്ടി മരന്ദമുണ്ടു കോലാ-
ഹലമായ്ക്കൂകിമദിച്ചുപോം ദ്വിരേഫം
ലലനാവദനം മുകൎന്നു, ചേലാ-
ഞ്ചലരോധം വകവച്ചിടാതെ തെല്ലും. 38

തരമററളവും ജനത്തിനേററം
വിരസത്വം വരുമാറു കേകി കൂകി,
സ്വരമാണു കലാപമല്ല കാൎയ്യം
ധരയിൽ ഗായകനെന്ന തത്വമോതി. 39

ഒരുനാൾ പ്രിയയാകുമൈന്ദ്രിതന്നെ-
ത്തരുണാബ്ജൻ പുണരുന്ന കാഴ്ചകാണ്മാൻ
അരുതാഞ്ഞു വിവൎണ്ണരൂപനായി-
ട്ടരുണൻ ചെന്നു പയോധിയിൽപ്പതിച്ചു. 40

പതിയാകുമഹസ്കരന്നു പററും
മൃതികാണ്മാൻ കരളിന്നു കട്ടിയെന്യേ
സതി പത്മിനി ഭൃംഗകാളകൂടം
ഗതികെട്ടുണ്ടു സരോജദൃക്കടച്ചു. 41

വരുണൻ പ്രിയയെബ്ബലാൽ പുണരുന്നോ-
രരുണന്നന്തമണച്ചു വാണീടുമ്പോൾ
പരുഷത്തൊടു പശ്ചിമാശ മേന്മേ-
ലരുണാസ്യത്തെ വഹിച്ചു ധൂർത്തപോലെ. 42

തരണിക്കടരിൽപ്പുരുക്കപററി-
പ്പുരമസ്രം പുഴപോലൊലിക്കയാലോ,
ചരമാചലപാർശ്വഭൂമിയപ്പോൾ
വിരവിൽക്കോകനദാഭമായ് വിളങ്ങി ? 43

നിജയാത്ര ദിനാന്തവേത്രിമൂലം
ദ്വിജരാജൻ വെളിവാക്കിടുന്ന നേരം
ദ്വിജപങ്ക്തി നഭസ്ഥലത്തു ഭക്ത-
പ്രജകൾക്കൊപ്പമൊഴിഞ്ഞൊതുങ്ങിനിന്നു. 44

ഇരുളെന്ന നിശാടി വന്നുകേറി-
പ്പൊരുതുമ്പോളൊരു മിത്രസാഹ്യമെന്യേ
മരുവൊല്ല വെളിക്കു നൂനമെന്നോ
കരുതിപ്പക്ഷികൾ സാലഗർഭമാർന്നു ? 45

തരണിക്കിയലുന്ന ഗോക്കൾ തത്സ-
ഞ്ചരണംതീർന്നു നിജാലയം ഗമിക്കേ
പരമങ്ങനെതന്നെ മററുഗോവിൻ-
നിരയും ചെയ്തിതു ; ഗോക്കളേവമല്ലോ. 46

മലമററ മനസ്സൊടാലയിൽപ്പോയ്
വിലസും തൽപ്പശുപങ്ക്തിയെജ്ജനങ്ങൾ
പലമട്ടു സപര്യചെയ്തു ; മാഹാ
കുലശുശ്രൂഷ മനുഷ്യധർമ്മമല്ലോ. 47

കടലിന്നക,മാഗമവ്രജം ത-
ന്നുടലാം ഭാസ്കര,നസ്തമിച്ചനേരം
തടവററു തമസ്സു തന്മുഖത്തിൽ
സ്ഫുടമെങ്ങും കരിതേച്ചു ക്രുത്തിനെത്തി, 48

പുരുക്കകലന്ന ലോകചക്ഷു-
സ്സ്രുതിപ്പെട്ടു കഴിഞ്ഞതിന്നുമേലോ,
ഇരുളാകുമൊരഞ്ജനത്തെ മേന്മേൽ-
പ്പെരുമാറുന്നു ദിനാന്തമൂഢവൈദ്യൻ ? 49

വെളിയിൽ പശുപത്യസന്നിധാനം
തെളിവായ്ക്കണ്ടു തദീയബന്ധുപോയ്പോയ്
ഒളിമങ്ങിയ ലോകമൊക്കെ വെല്‌വാൻ
നളിനാസ്ത്രൻ ദ്രുതമെത്തി കാലവേദി. 50

പെരുകും മധുവാർന്നു പൂത്തുനില്ക്കു-
ന്നൊരു മുല്ലപ്പുതുപൂക്കൾ ദിഗ്ജയാർത്ഥം
വിരുതൻ സ്മരനെണ്ണയിട്ടുതേച്ചു-
ള്ളൊരു ക്രൂരമ്പുകളെന്നപോൽ വിളങ്ങി. 51

മലരിൻമണമേന്തി മന്ദമന്ദം
നിലയം തോറുമണഞ്ഞ മഞ്ജുവായു
ലലനാജനമാനശാഖി വേരോ-
ടുലയാനുള്ളൊരു ചണ്ഡവാതമായി. 52

നറുമാധ്വിനുകർന്നതിൻസ്വഭാവം
പെറു,മോമൽസ്വരമാർന്നിടും ദ്വിരേഫം
മുറുകുന്ന ധനുസ്സിൽനിന്നനംഗൻ
ചെറുതായുള്ളൊലിചേർത്ത മൌർവി തന്നെ. 53

രതിവല്ലഭവഹ്നിയുള്ളിൽനിന്നും
പ്രതിബിംബിച്ചു വെളിക്കുകണ്ടപോലെ
ദ്യുതിപൂണ്ട വിളക്കു വീടുതോറും
മതിമുഗ്ദ്ധാനനമാർ കൊളുത്തി മന്ദം. 54

തടവററു വെളിക്കു വീട്ടിലെങ്ങും
സ്ഫുടമായ്ക്കത്തിന ദീപപങ്ക്തി കണ്ടാൽ
ഉട,നപ്പുരിമങ്ക ചാർത്തിടും പൊ-
ന്നുടഞാണെന്നു നിനച്ചുപോകുമാരും. 55

സുമസായകനാടകപ്രയോഗം
സമയാതിക്രമമെന്നിയേ തുടങ്ങാൻ
പ്രമദാനടിമാരശേഷലോക-
ഭ്രമമേകും നവവേഷമാർന്നൊരുങ്ങി. 56

മലരമ്പുവിടൊല്ല ഞാനവറെറ-
ത്തലയാൽത്താങ്ങി വണങ്ങി നിന്നെയെന്നായ്
അലസാക്ഷികൾ കാമനാട്ടണത്തീ
നലമേറും കഴലിങ്കൽ മാലചൂടി. 57

9/284

വളയുള്ള കരങ്ങളാർന്ന പെണ്ണിൻ
വളയും ഭ്രൂലതകണ്ടു തൽഗൃഹത്തിൽ
വളരും കൊതിയാൽ വിടൻ കടന്നു
വളരും തോട്ടിയുമററൊരാനപോലെ. 58

അരികത്തഭികാബ്ജനെത്തുമെന്നായ്
ത്വരിതം ദ്യോവുമകംതെളിഞ്ഞു മേന്മേൽ
പരിചോട്ടു മുഖം മിനുക്കി മേനി-
ക്കരിമപ്പെട്ടൊരു താരഭൂഷ ചാർത്തി. 59

മുഴുതിങ്കളിനംബരപ്രദേശ-
ത്തെഴുന്നള്ളത്തു പെരുത്തുമോടിയാവാൻ
പഴുതററുഡുദീപയഷ്ടി വന്മു-
ത്തെഴുമാദിത്യർ കൊളുത്തി നൂറുലക്ഷം. 60

ഉരപൊങ്ങിന രാജവേഷമെന്തി-
ത്തിരനീക്കി ദ്രുതമഭ്രരംഗഭൂവിൽ
വരവേ വിബുധാഗ്ര്യരേകി മുററും
വരപുഷ്പാഞ്ജലി താരകാമിഷത്താൽ. 61

കരയുന്നതിനങ്ങു ചക്രവാകം,
സരസം ചന്ദ്രികയുണ്ണുവാൻ ചകോരം,
പരമിപ്പതഗങ്ങൾ രണ്ടുമപ്പോൾ
വിരവിൽച്ചുഞ്ചുപുടം തുറന്നുനിന്നു. 62

ഉടനെത്തി വിയത്തിലോമനപ്പൂ-
വുടലാൽ കാണികൾതൻ മനം മയക്കി
കടലിൽക്കളിയാടിടുന്ന വീചീ-
മടവാർമുത്തിനു നട്ടുവൻ മൃഗാങ്കൻ. 63

പതിവാം കുടിലതമറവു രാത്രീ-
പതി നൽക്കാന്തിയെഴും കലാകലാപം
പതിനാറുമണിഞ്ഞു തന്നിലുള്ളം
പതിയും ദ്യോവിനെ മേൽക്കുമേൽ പുണർന്നു. 64

വിലസൽസിതദീധിതിച്ഛലത്താ-
ലലർബാണപ്രഭുവിൻ യശഃപ്രകാശം
നലമോടു പരത്തി നാട്ടിലെങ്ങും
ബലവാൻ തൽഭടനായകൻ ശശാങ്കൻ. 65

അമിതദ്യുതി ചന്ദ്രഹാസമേന്തി-
ത്തിമിരത്തെക്കൊലചെയ്തു പർവരാത്രി,
സമിതിപ്രിയ ഭദ്രകാളി മുന്നം
നിമിഷത്താൽ മഹിഷാസുരേന്ദ്രനെപ്പോൽ. 66

തരുണർക്കു മനോഭവന്റെ നേർക്കു-
ള്ളൊരു ഭക്തിസ്ഥിതി നോക്കി നിർണ്ണയിപ്പാൻ
വരുമിന്ദുമയൂഖചാരർ ജാലം
വിരുതിൽത്തേടിയകത്തണഞ്ഞു മന്ദം. 67

വിലയേറിന ചന്ദ്രകാന്തശയ്യാ-
തലമേറിക്കളിയാടിടും യുവാക്കൾ
ജലകേളികൊതിച്ചു പോയിടായ്വാൻ
നലമോടായതു ചന്ദ്രനാർദ്രമാക്കി. 68

അവനീതനുവിന്നുദിച്ച ഭാസ്വൽ-
ഭവമാമാതപതാപമോഷധീശൻ
ജവമോടു നിജാംശുനാമമേന്തും
നവനീതംതടവിക്ഷണത്തിൽ മാററി 69

വളരെട്ടിനമായ്പ്പിരിഞ്ഞിരുന്നോ-
രിളയെശ്ശാരദപൂർവ്വചന്ദ്രികാളി
അളവററരികത്തണഞ്ഞു പൂൽക-
ന്നളവമ്മാനിനിതൻ മുഖം തെളിഞ്ഞു. 70

ഇനിയും വിവരിപ്പതില്ല; മന്നിൽ-
ജ്ജനിയാന്നുള്ള ജനത്തെയാകമാനം
കനിവാന്നൊരു ചന്ദ്രനന്നു സൌഖ്യ-
പ്പനിനീർപ്പൊയ്കയിൽ മുക്കിനിന്നിരുന്നു. 71

ഉലകിന്റു മയൂഖവാപിയിങ്കൽ-
ജ്ജലകേളിസ്പൃഹകോലുമാക്ഷണത്തിൽ
ലലനാമണി വഞ്ചിറാണിതന്ന-
ഞ്ചലർമെയ്യുൾക്കുട്ടികളായതിൽക്കളിച്ചു. 72

മണിയഞ്ചിനുമമ്പു ഭക്തിചെയ്ത-
മ്മണിപോലുള്ള കുമാരരങ്കണത്തിൽ
അണിതിങ്കളിനുള്ള വെള്ളിനൂലും
പണിയും പാൽക്കതിരേററുകൊണ്ടിരുന്നു. 73

സുമനസ്സുകണങ്ങൾ വെണ്മയേന്തും
ഹിമരുക്കിൻപ്രഭകൾ കായഭാസ്സാൽ
രമണീയത നൂറിരട്ടി കൂട്ടി-
ക്ഷമതൻ പുണ്യഫലങ്ങൾ കേളിയാടി. 74

ഒളിയും പിടിയും തുടങ്ങിയോരോ
കളിതേടിപ്പലനർമ്മവാക്യമോതി
കുളിരമ്പിളിയിൽ ദ്രുഗന്തമോടി-
ച്ചൊളിപൂണ്ടുള്ള കുമാരർ വാണിരുന്നു. 75

ജനനീമുഖരാം ജനങ്ങളെന്തോ
ജനനാഥാർഭകപഞ്ചകത്തിലപ്പോൾ
നിനവററു വസിച്ചു; കാലദോഷ-
ക്കനൽകത്തുമ്പൊഴതിൽ ദഹിക്കുമാരും. 76

പരിചാരകരൊക്കെയും വിരോധി-
പ്പരിഷയ്ക്കുള്ള പണം കരസ്ഥമാക്കി
പരിണാഹിഞ്ഞുണാർഭകൾക്ക് സാഹ്യം
പരിചിൽത്തീരെയണച്ചിടാതിരുന്നു. 77

വരുമിപ്പൊഴുതേട്ടനെന്നു ചിന്തി-
ച്ചരുമക്കുട്ടികളങ്കണത്തിൽനില്ക്കെ
ഒരു മർത്ത്യനണഞ്ഞു കൃഷ്ണസർപ്പം
കുരുവിക്കൂട്ടിനകം കടന്നപോലെ. 78

ഇള ചാർത്തിന രത്നപഞ്ചകത്തെ-
ക്കളവേറും രിപു രാമനാമമാഖ്യൻ
കളവാക്കുകളാൽ മയക്കി നിന്നാ,-
നിളമീൻകുഞ്ഞിനു ചൂണ്ടലെത്രവേണം ? 79

“തിരുമേനികൾ പൂനിലാവിലെന്താ-
ണരുളീടുന്നതു ? കേളിയാടുവാനോ ?
വരുവിൻ ; തുണ ഞാനുമുണ്ടു ; നമ്മൾ-
ക്കരുമത്തിങ്കളെ നല്ലപോലെ നോക്കാം. 80

ഇരവിങ്ങനെ മുന്നമില്ല ; ചന്ദ്രൻ
വിരവിൽപ്പാരിതു പാലുപോലെയാക്കി ;
പരമെന്തൊളിയാണു ? കണ്ണിനുണ്ടോ
തരമിമ്മട്ടൊരു നല്ല കാഴ്ച കാണ്മാൻ ? 81

ഉരുകാന്തികലർന്ന വാനിൽ മിന്നു-
ന്നൊരു നക്ഷത്രമിതെത്ര കാണുമാവോ ?
വരുവിൻ ; തലപൊക്കിയൊക്കെ നോക്കാം ;
വിരുതുള്ളോൻ വിധി ; വിഷ്ടപം വിചിത്രം. 82

മലതൻമകൾ മാലയിട്ട ദേവൻ
തലയിൽത്താങ്ങിടുമെൻറെ തമ്പുരാനെ !
പലനാളുകളിക്കിടാങ്ങളഞ്ചും
മലയാളത്തിനു മന്നരായിടട്ടെ. 83

ലയമററൊരു രാജഭാ,സ്സുനന്താ-
ലയവാസം, കല,വെണ്മതൊട്ടതെല്ലാം
നിയമേന നിനക്കു മാത്രമല്ലി-
ജ്ജയമാളും തിരുമേനിമാൎക്കുമില്ലേ ? 84

മതിയായ നിനക്കു കൈയെടുക്കാം,
മതി ഞാണിൽക്കളി,താഴെവന്നുചെന്നാൽ
മതിശാലികൾ കൊച്ചുതമ്പുരാന്മാർ
മതിയാകുംപടി വേണ്ടതൊക്കെ നൽകും. 85

പകവിട്ടിവരൊത്തു കേളിചെയ്തു-
ലകലും നിൻെറ കളങ്കമാകമാനം ;
ശകലം ത്രപ വേണ്ട, തിങ്കളേ ! വാ ;
സകലം സത്സഹവാസസാദ്ധ്യമല്ലോ." 86

ഞൊടികൊണ്ടിതുമട്ടുരച്ചുവക്ക-
ക്കുടിലൻ പ്രത്യയപാത്രമായ്ഭവിച്ചു ;
പൊടിയിട്ടു മയക്കിടുന്ന നാവി-
ന്നടിമപ്പെട്ടിടുമൂഴിയിങ്കലാരും. 87

ചതിയൻ ബത ! വീണ്ടുമോതി: "നമ്മൾ-
ക്കിതിലും നല്ലൊരിടത്തിലേക്കു പോകാം ;
ക്ഷിതി ചാൎത്തിന പട്ടുപോലെ മിന്നും
മതി വൎഷിപ്പൊരു പൂനിലാവിൽ മുങ്ങാം. 88

അരനാഴിക ദൂരമില്ല; ചെന്നാൽ-
ക്കരതിങ്ങിക്കവിയുന്ന വെള്ളമോടും
പരമുണ്ടൊരു രമ്യമാം തടാകം
ധരണിപ്പെണ്ണിനു ദൎപ്പണം കണക്കെ. 89

അടിയൻെറ പഴങ്കിടാങ്ങൾ തൃക്കാൽ-
പ്പൊടിയെന്നും തലമേലണിഞ്ഞിടേണ്ടോർ
മടിയാതെയകമ്പടിക്കുകൂടി-
പ്പൊടിപാററും വെടി ; വേണ്ട കൂത്തടിക്കും. 90

മലർ,പാ,ലവിൽ,സേവ,വത്സ,നപ്പം,
പലമട്ടിൽപ്പഴമെന്നിതൊക്കെ മേന്മേൽ
നിലവിട്ടവിടത്തിലുണ്ടു നാവിൽ-
ജ്ജലമൊന്നോക്കുകിലൂറിടും വിധത്തിൽ. 91

കളവല്ലവിടത്തിൽനിന്നു തൂക്കെ-
വിളയാട്ടത്തിനു വേണ്ട കോപ്പശേഷം
ഇളമത്തിരുമേനികൾക്കെടുക്കാം ;
കളമെന്നാൽ കളമല്ല കല്പവൃക്ഷം. 92

പൊളിചൊല്ലുകയല്ല ; രാമനാട്ടം,
കിളിയൻതട്ടു,മറിച്ചിലിന്ദ്രജാലം,
കളി വേറെയുമേറെയങ്ങുകാണാം ;
നളിനിക്കണ്ടു നവോത്സവം നടപ്പൂ. 93

കൊലകൊമ്പരൊരാരൻപതുണ്ടു തങ്ക-
ത്തലയിൽക്കെട്ടുമണിഞ്ഞു നിന്നിടുന്നു ;
പലമാതിരി വാദ്യമുണ്ടു കേൾപ്പോർ
തലയാട്ടുന്നവിധം മുഴങ്ങിടുന്നു. 94

വരുവിൻ വരുവിൻ ! മുറയ്ക്കു മുൻപെ-
ന്നൊരുനൽജ്ജ്യേഷ്ഠനമ്മതമ്പുരാനും
തിരുമേനികളെപ്പൊഴെത്തുമെന്നായ്-
ക്കരുതിക്കാത്തു കഴിച്ചിടുന്നു കാലം.” 95

കളവാക്കിതുകേട്ടു, മേൽക്കളിപ്പാൻ-
കളമെന്നാഖ്യ ലഭിച്ച വാപിയിങ്കൽ
ഇളതൻ ഗളസൂത്രപഞ്ചകം പോയ്
വിളയാടുന്നതിനായ് നടന്നു മന്ദം. 96

കനയാംബുധി രാമനാമഠം ത-
ത്തനയന്മാർ ചിലബാലരെത്തരത്തിൽ
ജനനായകർതൻ വയസ്യരാക്കി-
ഗ്ഘലനസന്തുഷ്ടികലർന്നു പിൻതുടർന്നു. 97

കുറവററ കളങ്കമുള്ളിലേന്തി-
പ്പുറമേ പുഞ്ചിരിതൂകുമക്കഠോരൻ
കുറവിട്ട നിലാവൊടങ്കമാളും
നിറതിങ്കൾക്കൊരു തോഴനായ്വിളങ്ങി. 98

കമനീയഗുണംകലൎന്ന ശീമ-
ക്കമലത്തിൽപ്പണിചെയ്തൊരാതപത്രം
ഭ്രമമററു പിടിച്ചു കൊച്ചുമന്ന-
ക്കമലാഭ്രം ഹിമദീധിതിച്ഛലത്താൽ. 99

പ്രമുഖദ്യുതികൊണ്ടു യാമിനീശൻ
കുമുദാഭോഗമിയററി രണ്ടുമട്ടിൽ,
സമുദഞ്ചിതദീപമദ്ധരിത്രീ-
നമുചിദ്വേഷികുമാരകൎക്കുകാട്ടി. 100

അതുമട്ടിനു തിങ്കളെന്ന വെള്ള-
പ്പുതുമത്താപ്പു തെളിഞ്ഞു കത്തിനില്ക്കേ
അതുലപ്രഭർ ബാലർ വാപിയെക്ക-
ണ്ടിതു വൈവസ്വതവക്ത്രമെന്നപോലെ. 101

വടിവൊത്ത തറയ്ക്കു നല്ല ശീമ-
സ്ഫുടികക്കല്ലു പതിച്ചുവച്ചപോലെ
അടിയപ്പടി കാണുമാറു വാപീ-
മുടിമുക്താമണി മുററുമന്നു മിന്നി. 102

ഒളിയാൎന്ന വിയൽപ്പടത്തിനോ മൽ-
ക്കുളിർകണ്ണാടിയിൽ മൂടിയിട്ടപോലെ
നളിനീമണി, തന്നടിക്കതാരാ-
മിളിതാബ്ജാദിപദാൎത്ഥമേന്തി മിന്നി. 103

ദിനവൃത്തികഴിഞ്ഞു നിദ്രയിൽത്താൻ
നിനവായ് ശയ്യയണഞ്ഞവൻ കണക്കെ
അനഘപ്രഭമത്തടാകമേററം
സ്വനമില്ലാതെയനക്കമററിരുന്നു. 104

ഇളകൊല്ല ഗഭീരരാകിലെന്നോ
വിളയാട്ടത്തിന്നതല്ല കാലമെന്നോ
ഇളതൻവരരോടു നിശ്ചലശ്രീ-
വിളയും വാപി കഥിച്ചപോലെ തോന്നി. 105

നളിനാനനമാകെവാടിയോള-
ക്കളിവിട്ടത്തൽമുഴുത്തു ചത്തമട്ടിൽ
കുളിർവാപി കുമാരർതന്റെദുഃഖം
തെളിവായ്ക്കണ്ടതുപോൽ മയങ്ങിവാണു. 106

ഖലനെത്തി കരയ്ക്കവൻ തുടങ്ങും
ഫലദുഷ്കർമ്മവുമായതൊക്കെ നോക്കാൻ
ബലമില്ല മനസ്സിനെന്നു വച്ചോ
ജലജന്തുക്കളകന്നു പോയ്മറഞ്ഞു ? 107

അഗമങ്ങളനങ്ങിയില്ല ലേശം ;
മൃഗവും പക്ഷിയുമൊച്ചവച്ചതില്ല ;
ഗഗനത്തിന്നുമുർവ്വരയ്ക്കുമൊപ്പം
വിഗളത്തായ്ധൃതിയെന്നപോലെ തോന്നി. 108

നൃവരാർഭകർ വാപിനോക്കിടുമ്പോ-
ളവർതന്നോലകം നോക്കി ചിത്രഗുപ്തൻ ;
ജവമോടവർ നീററിലേക്കിറങ്ങീ
ദിവസേശാത്മജദൂതർ ഭൂവിലേക്കും. 109

ഒളിയേന്തിടുമക്കിടാങ്ങളേയും
കുളിർതിങ്കൾക്കിയലും നിലാവിനേയും
നളിനംവിരിയാത്ത പൊയ്കയേയും
വെളിവിൽക്കണ്ടരി നീചനേവമോർത്താൻ. 110

"ശിവനേ! മതിയായി ; ശുദ്ധജീവ-
ച്ഛവമായ് ഞാൻ ; തരമില്ല പോക്കുമറ്റി;
ഇവരെത്തൊടുവാനെനിക്കു പററി-
ല്ലിവരെന്നെക്കൊലചെയ്യു,മില്ല വാദം. 111

നവകൌമുദിയെന്ന കൈതവത്താ-
ലിവനെപ്പാൎത്തു് ഹസിച്ചിടുന്നു ചന്ദ്രൻ ;
ലവവും ചലനം പെടാതെ പാൎക്കും
പവനൻ ചേതസി ഭീതി നല്കിടുന്നു. 112

അരുതിപ്പണി, ശുദ്ധവൈരമെന്നോ-
ത്തൊരുമച്ചിത്തമുരച്ചു നോക്കിടുമ്പോൾ
പെരുവേനലിൽ മഞ്ഞുകട്ടിയെപ്പോ-
ലുരുകീടുന്നു ; നിവൃത്തിയില്ല, ചുററി. 113

ഇലപോലുമനങ്ങിടാത്തതാകും
നിലയേന്തി ക്ഷിതി ചിത്രതുല്യയാക്കി
വിലസും പ്രകൃതിക്കെഴും പ്രതാപം
ചലമാക്കുന്നു മദീയഹൃത്തുമാത്രം. 114

മടയക്കണിമൌലി ശുദ്ധപേടി-
ക്കുടലെന്നൊക്കെയുമെന്നെ വേണമെങ്കിൽ
സ്ഫുടമന്യർ ഹസിച്ചിടട്ടെ ; പച്ച-
ച്ചുടലപ്പേയ്ക്കുമിതിന്നു കൈയറയ്ക്കും. 115

കുഴൽ നീണ്ടു ചുരുണ്ടിരുണ്ടുഴിക്കെ-
ക്കുഴൽപററിത്തറമേലിഴഞ്ഞിടുന്നു ;
അഴകിൽക്കമലം കുളിർപ്പുതുത്തേൻ-
മഴപോൽ തൂമൊഴി തൂകിടുന്നു വക്ത്രം. 116

അളകങ്ങൾ കളിച്ചിടുന്ന നെററി-
ക്കളരിത്തട്ടു വിയത്തിലന്തിയായാൽ
ഇളതാം കരികൊണ്ടൽ വന്നു മൂടും
വളർതിങ്കൾപ്പൊളിപോൽ വിളങ്ങിടുന്നു. 117

വരിവണ്ടുകണക്കിരുണ്ട രോമം
പെരികെത്തിങ്ങി വളഞ്ഞ ചില്ലിയോടും
അരിയോരു കുമാരകൎക്കു കാതി-
ന്നരികോളം മിഴി നീണ്ടു കണ്ടിടുന്നു. 118

ഉരുകാന്തിയെഴും രദങ്ങളാകു-
ന്നൊരു താരങ്ങളെ നേക്കു നോക്കിടുമ്പോൾ
ഇരുളൊക്കെയുമുള്ളിൽ നിന്നു നീങ്ങി-
പ്പുരുവേഗത്തൊടു കണ്ണിലെത്തിടുന്നു. 119

മുടിയട്ടെ മുടിഞ്ഞ,തീയിളചെ-
ഞ്ചൊടിതൊട്ടുള്ള വകോലുമാന്ന്യമഞ്ചും
മടിവിട്ടിവനമ്മവയ്ക്കയല്ലാ-
തടിതട്ടി,ല്ലിവ കള്ളുകുപ്പിയല്ല. 120

ഇളതാം കുളിർകാററടിച്ചിടുമ്പോ-
ളിളകും താളിനു പററുമിഗ്ഗളങ്ങൾ
ഇളചുട്ടുപൊടിക്കുമെൻെറ കൈവാൾ-
പ്പിളർമിന്നൽപ്പിണരേത്തുമട്ടു തീണ്ടും ? 121

കരമെങ്ങനെ കത്തിയോങ്ങുമോ ? ഞാൻ
കരയാറാ,യിവർ കാന്തിസാഗരത്തിൽ
കരവിട്ടു കടന്നിവൻെറ കണ്ണും
കരളും കട്ടു കളിച്ചിടുന്നുവല്ലോ.” 122

ഇതി ചിന്തകളാർന്നു ഹന്ത ! ദുഷ്ടൻ
മതിയിൽ ഭ്രാന്തുപിടിച്ചവൻകണക്കെ
മതി, ബാലകർ, താൻ, കുളം സമീപ-
ക്ഷിതി, വാനെന്നിവ നോക്കിനോക്കി നിന്നാൻ. 123

തടവററൊരു വാസനാബലത്തോ-
ടിടയും മാനസസാക്ഷിയാൽ തദാനീം
സ്ഫുടമക്കുടിലൻെറ ഹൃത്തു മേഷ-
പ്പടയിൽജംബുകമെന്നപോലെ തീർന്നു. 124

തിരുവുൽസവമാട്ടമാന കേളി-
ക്കരു വാദ്യം പലഹാരമിന്ദ്രജാലം
ഒരുവസ്തുവുമക്കുമാരർ കാണാ-
ഞ്ഞുരുവാം ശങ്കയൊടീവിധം കഥിച്ചു. 125

"ഇനിയെത്ര നടന്നിടേണ,മയ്യോ !
തനിയേ പോന്നതിനമ്മ തല്ലുമല്ലോ ;
പനിയോ കുളിരോ പെടാതെയങ്ങേ-
ക്കനിവുണ്ടെങ്കിലുടൻ തിരിച്ചുപോകാം. 126

കണികാണ്മതിനില്ല കാഴ്ചയൊന്നും
ഉണ്ണിയാമേട്ടനൊടമ്മയെങ്ങിരിപ്പൂ ?
മണി പത്തു കഴിഞ്ഞു ; നൂനമേതോ
പണി പററുന്നതുപോലെ തോന്നിടുന്നു. 127

വളരുന്നു ഭയം ; കഴല്ക്കു മുന്നോ-
ട്ടിളകാൻ വയ്യ ! മിഴിക്കു മങ്ങൽ പററി ;
തളരുന്നു വിയർത്തു മെയ് ; പെരുത്തുൾ-
ക്കളമാടുന്നു ; കിടാങ്ങളെന്തു കാട്ടും ? 128

മതി കാഴ്ചകൾ കണ്ടു,തമ്മപോരു-
ന്നതിനായെന്തിനു താമസിപ്പു ഞങ്ങൾ ?
പതിവിൻപടി ചെന്നുറങ്ങിടട്ടേ ;
മതി സാധുക്കൾ ശിശുക്കൾ പോര താങ്ങാൻ." 129

മററിമായമശേഷമിന്നമട്ടെ-
ന്നറിയാതേവമുരച്ചിരിക്കെ നേരേ
ചെറിയോരു കിടാങ്ങൾ ധാര തെല്ലും
മുറിയാതശ്രു വഴിഞ്ഞ കണ്ണയച്ചു. 130

കരുണാതപമൊടാസ്യമൊട്ടയർത്തി-
പ്പെരുകും മാലൊടു മാൻകിടാങ്ങൾ പോലെ
മരുവും നൃപബാലരെ ക്ഷണം ഹൃ-
ത്തുരുകിക്കണ്ടരിയമ്പരന്നു നിന്നു. 131

"കഴിയില്ലൊരു വസ്തു, വന്നതാകും
വഴിയേ ബാലരുമായ് തിരിച്ചുപോകാം ;
പഴി കൂട്ടരൊടേൽക്കിലെന്തെനിക്കി-
ത്തൊഴിൽ ചെയ്യാൻ പണി;" യെന്നവൻ നിനച്ചു. 132

നൃപമാരണമഗ്നിസാക്ഷിയായ്ത്താൻ
ശപഥംചെയ്തതു ചെറു തെററിയെന്നാൽ
കൃപവിട്ടിടുമിഷ്ടരെന്നു പിന്നീ-
ടുപലംപോലെഴുമുള്ളിലോർത്തു പാപി. 133

"ദുരിതം കൊലയെങ്കിലെ,ന്തതെല്ലാം
ശരി ; ഞാനേററു ചെയ്തതന്നെവേണം ;
വരികില്ലൊരു തെററെനിക്കു ചൊന്നാ-
ലെരിതീക്കുണ്ഡിലെടുത്തു ചാടുവാനും. 134

ഒരുസംഗതിയാനുചെന്റച്ഛാൽ
കരുതും ഞങ്ങളുതന്നു തീർവെന്നായ് ;
വിരുതുള്ളവരെട്ടുവിട, രീഞാ-
നൊരുവൻമാത്രമിവണ്ണമാകയെന്നോ ? 135

ഇതിലപ്പുറമുള്ള കൃത്യവും ഞാൻ
മതി ചെയ്യുന്നതിനെന്നു കൂട്ടരോക്കെ
ഗതികെട്ടൊരു പെൺകിടാവുപോൽ പാ-
പ്പ്തിന്നന്തഃകരണം കഥിച്ചിടുന്നോ ? 136

കഥമിദ്ദയ, നല്ലകാര്യ,മെന്തോ-
കഥ, ഞാനാ,രിവരാ,രിതെന്തുകഷ്ടം ?
പ്രഥനം കൊലതൊട്ടവയ്യു പാരിൽ
പ്രഥമൻ ഞാൻ പശുവെന്നു വന്നുപോയോ ? 137

വിടുവിഡ്ഢി സദസ്സിൽ ഞാൻ വെറും കൈ-
യൊടു ചെന്നെത്തി മരിക്കുപോലെ നിന്നാൽ
കൊടുതാമസികർക്കു ശീഘ്രമെന്മെയ്-
ച്ചുടുചോരപ്പുയുകാപ്പി! കൂട്ടരേകം. 138

അതിനല്ലിതുനാൾവരയ്ക്കുമോരോ
ചതിയും ദൌഷ്ട്യവുമഭ്യസിച്ചതീഞാൻ ;
മതി ശങ്ക, യബദ്ധ,മെൻറ കൈയാൽ
ക്ഷിതിപാലാർഭകർ ചത്തുതന്നെപോട്ടെ. 139

മദിരേ! ജഠരത്തിൽ നീ നടത്തും
സദിരേവന്നമണച്ചിടുന്ന സൌഖ്യം ;
ഹൃദി നീ കനിയും ദിനം നിതാന്തം
സുദിനം മർത്ത്യനു സൂക്ഷ്മതത്വമോർത്താൽ. 140

മറയത്തു മറഞ്ഞു മാറി മായും
മറമർത്ത്യന്നരുളുന്ന മാലശേഷം ;
പറയുന്നതുപോൽ പ്രവൃത്തിചെയ്വാൻ
തിറമുണ്ടാം ദൃഢമേതുഭീരുവിന്നും. 141

ധര മാനവർ നാകമെന്നു ചൊൽവാൻ
തരമാടോപമൊടേകുമോമനേ ! നീ
പരമാരെയുമിട്ടു മുക്കിടുന്നു
പരമാനന്ദപയഃപയോധിതന്നിൽ. 142

പലമട്ടുഴൽവോർക്കു നാളുമീയെൻ
നിലമുട്ടാത്തതു നീ നിമിത്തമല്ലോ ;
നലമെട്ടു ഗൃഹത്തിനും വരുത്താൻ
ബലമൊട്ടല്ല നിനക്കു ജീവനാഥേ ! 143

മലതൻ മകൾ പോലുമിപ്പതിന്നാ-
ളുലകിന്നും പ്രസു ! കന്നിനേത്തു കണ്ടോ ?
കുലദൈവതമേ! തുണയ്ക്ക നീയി-
ത്തലതാഴ്ത്തുന്നൊരു രാമനാമഠത്തെ. 144

അരികത്തു വരൂ ! വിചാരവായ്പാ-
ന്നെരിയും ഹൃത്തു സുധാഭിഷിക്തമാക്കൂ !
ത്വരിതം പടവെട്ടിയുള്ളിലുള്ളോ-
രരി, യന്തഃകരണത്തിനന്തമേകൂ !" 145

ഇതി ദുഷ്ടനവൻ നിനച്ചു ജീവ-
പ്രതിമം മദ്യമനല്പമുള്ളിലാക്കി
ക്ഷിതിപാർഭകമാരണം നടത്താൻ
മതിയിൽഭീതിവെടിഞ്ഞുറച്ചുരച്ചാൻ. 146

കരയേണ്ട, കളത്തിനപ്പുറത്തേ-
ക്കരയിൽക്കാത്തരുളുന്നു തമ്പുരാട്ടി ;
വിരവോടവിടത്തിലെത്തിവേണം
നിരവദ്യോത്സവഘോഷധാടി കാണ്മാൻ. 147

ഭയമെന്തിനു, നിങ്ങളെന്റെ തോളിൽ-
ക്കയറിക്കൊള്ളുകിലൊററയൊററയായ് ഞാൻ,
അയഥാർത്ഥമുരയ്ക്കയല്ല, തോയാ-
ശയപാരത്തിലണയ്ക്കുന്നിക്ഷണത്തിൽ." 148

ചതുരാസ്യകരോരുദുര്യ്യശസ്സിൻ
പുതുവിത്താപ്പുരുഷാധമൻ നയത്തിൽ
ഇതുമട്ടവരോടുരച്ചു കാല-
ക്രതുവിന്നുള്ളൊരു കാപ്പുകെട്ടിനിന്നു. 149

കുളം കടത്തുന്നൊരു കൈതവത്താൽ
ജളൻ ജലത്തിൽ ശിശുപഞ്ചകത്തെ
മിളന്മദം താഴ്ത്തി,രുജാർണ്ണവത്തി-
ലിളയ്ക്കകം വാഴ്‌വവർതന്മനസ്സും. 150

വാപിയ്ക്കകം നൃപകുമാരരെ മുക്കിനിന്ന
പാപിക്കു ചിത്തമൊരു ലേശമലിഞ്ഞതില്ല ;
വേപിച്ചിടാതെ നിജപുത്രരെ നീററിനുള്ളിൽ-
ക്ഷേപിച്ചു പാർത്ത സുരശൈവലിനിക്കുപോലെ. 151

ആരോമലാമൊരുസരസ്സിനു മദ്ധ്യഭാഗ-
ത്താരോ കുമാരരെയുമൊററതിരിച്ചുമുക്കി
ഹാ ! രോദനത്തിനിളയെബ്‌ബത ! പാത്രമാക്കി-
സ്സാരോദ്ധതൻ നൃവരശത്രു കൃതാർത്ഥനായാൻ. 152

"ഒരുവിധമവസാനം കണ്ടു ഞാൻ, വേണ്ടുകില്ലി-
പ്പെരുവഴി മൃതിനൽകാൻ ചോരകാണാതെ പററി ;
ഒരുവനുമറിയില്ലെൻ കള്ളി ! കൂട്ടർക്കു വായ്ക്കും
പുരുരസ,മിവനോളം ധന്യനായന്യനുണ്ടോ ? 153

എന്നും മററും നിനച്ചും, ഹൃദിഭയമൊഴിവാ-
നേറെ മദ്യം കഴിച്ചും,
മുന്നംപിന്നും മറന്നും, മുഴമതിയെ ഹാൽ-
പ്ലോക്ക്‌ നേക്കാൻ വിളിച്ചും,
ചിന്നും ഹാസം കലർന്നും, ചിലപൊഴുതിളമേൽ
വീണു,മപ്പാപി പിന്നീ-
ടന്നുന്മത്തൻകണക്കെസ്സ്വതരൊട്ടുമൊരു-
മിച്ചാത്മഗേഹം ഗമിച്ചാൻ. 154

ഏഴാം സർഗ്ഗം സമാപ്തം.

എട്ടാം സർഗ്ഗം

സതിറാണിയെയൊന്നുകാണുവാൻ
മതിയിൽശ്ശ്രേഷിയെഴാത്തമൂലമോ
ക്ഷിതിപാർകമൃത്യസാക്ഷിയാം
മതി വാൻവിട്ടു മറഞ്ഞിതാഴിയിൽ ? 1

വിരുതിൽപ്പലചായമഭ്രമാ-
മൊരുനീലക്കടലാസിലക്ഷണം
അരുണാഭിധചിത്രകൃൽകല-
റ്റെപ്പരുമാറാം തേപ്പതിന്നായ്‌ത്തുടങ്ങിനാൻ. 2

മടിവിട്ടു വിശിഷ്ടമാനസ-
ക്കടികൊണ്ടുള്ളൊരു മന്ദഗാമിനി
വടിവോടെഴുന്നേററ പത്മിനീ-
മുടിമുത്താകിന രാജഹംസിയാം. 3

പതിവിൻപടി തൻ തനൂജരെ-
സ്സതി പിന്നീടരികത്തു ചെല്ലുവാൻ
കൊതിപൂണ്ടു വിളിച്ചു ; ശത്രുവിൻ
ചതിയസ്സാധ്വു ധരിപ്പതെങ്ങനെ ? 4

വരു കേരള ! രാമ ! ശീഘ്രമെ-
ന്നരുളും പെണ്മണിയാളൊടുത്തരം
വരു കേരള! രാമ ! ശീഘ്രമെ-
ന്നരുളീ നൽകിയുരച്ചു മാറെറാലി. 5

പരിചാരകരോടു ചെന്നു ത-
ന്നരികിൽ ബാലരെയാനയിക്കുവാൻ
ത്വരിതം സതിയോതി ; യെങ്ങുവാൻ
ഹരിദശ്വാത്മജസത്തമ,മെങ്ങവർ ? 6

ഭുവനം മുഴുവൻ തിരഞ്ഞുമ-
ശ്ശിവരാം ബാലരെ നേരിടായ്കയാൽ
അവരേറെ മനം കലങ്ങിയാ-
വിവരം സ്വാമിനിയോടുണർത്തിനാർ. 7

"രവിവർമ്മകുമാരനെക്കഴി-
ച്ചിവിടെബ്ബാലകരാരുമില്ലയോ ?
എവിടെയ്ക്കു ഗമിക്കു,മിങ്ങുതാ-
നവിതർക്കം വിളയാട്ടമുണ്ണികൾ." 8

ജനയിത്രിയിവണ്ണമോർത്തു തൻ
തനയന്മാരെ വിളിച്ചു പിന്നെയും ;
ഇനപുത്ര ഗൃഹത്തിൽ മേവിടും
ജനമന്നാ വിളി കേൾപ്പതെങ്ങനെ ? 9

സതി തൊണ്ടവരണ്ടു മാലിയ-
ന്നതിയായ് നാവു കുഴച്ചിടുംവരെ
മതിശാലികൾ ബാലർ വന്നിടാൻ
കൊതിയാർന്നേറെ വിളിച്ചുനോക്കിനാൾ. 10

ഫലമില്ലതിലെന്നു കാൺകയാൽ
നലമേറുന്നൊരുറക്കറെയ്ക്കകം
അലസാക്ഷി തിരഞ്ഞുബാലരെ-
ത്തിലഖണ്ഡങ്ങൾകണക്കു സൂക്ഷ്മമായ്. 11

അതിപാതകമാർന്നവന്നധി-
ക്ഷിതി പഞ്ചാക്ഷരബോധമെന്നപോൽ,
പതിവിൻപടി പുത്രവീക്ഷണം
സതിയാൾക്കന്നു ലഭിച്ചിടാതെയായ്. 12

ഭയശങ്കകളാർന്നു പിന്നെയും
കയൽക്കണ്ണാം മിഴി തൻ തനൂജരെ
രയമോടു വിളിച്ചു നോക്കിനാൾ;
ഭയമില്ലാത്തവനല്ലി ദുർവിധി? 13

“മണിയേഴു കഴിഞ്ഞു; മോശമി-
പ്പുണി! പാൽക്കഞ്ഞി തണുത്തു പീത്തയായ്!
മണിയുണ്ണികളെങ്ങു? നിങ്ങളെ-
ക്കണികാണാതെയിരിപ്പതെങ്ങനെ? 14

മതി,യെന്തു കുറുമ്പി, തെണ്ടുവാൻ
ചതിയിൽപ്പോയ് മറയുന്നു മക്കളേ?
ഗതികെട്ടു തിരഞ്ഞു തള്ള; സ-
മ്പ്രതി വന്നമ്പൊടൊരമ്മ നൽകുവിൻ. 15

ഒളിയേന്തിന നിങ്ങൾ വീണ്ടുമീ-
യൊളിയേന്തുന്നതു പിഷ്ടപേഷണം
കളിയല്ലരികത്തുവന്നക-
ക്കളിരേകീടുവി, നമ്പരന്നു ഞാൻ. 16

അരുതിങ്ങനെ ജാലവിദ്യ യെ-
ന്നരുമപ്പെട്ട കിടാങ്ങളല്ലയോ?
വരുവിൻ മടിവിട്ടടുക്കൽ; ഞാൻ
തരുവൻ വേണ്ടതു; തർക്കമെന്തതിൽ?” 17

പലതിത്തരമോതിനോക്കിയും
ഫലമില്ലാതെ ഭവിക്കകാരണം
മലപോലെഴുമുള്ളമാലിനാ-
ലുളിലപോലാടി വിറച്ചു തയ്യലാൾ. 18

"ശിവനേ ! കഥയെന്തു ? കാണ്മതി-
ല്ലിവരെ,ദ്ദുർഘടമെന്തു പററിയോ ?
ഇവൾ ദുർഭഗ, വീണ്ടുമീശ്വരൻ
നവദുഃഖത്തെ വരുത്തിവച്ചുവോ ? 19

ഇതുനാൾ ബത ! ശയ്യയിൽ കിട-
ന്നതുപോൽ തോന്നുവതില്ല കുട്ടികൾ ;
പുതുമെത്തവിരിപ്പടഞ്ഞുകാ-
ണ്മതുമി,ല്ലീശ്വര ! ചെയ്വതെന്തു ഞാൻ ? 20

മുനിബാലരെ യാതുധാനർപോൽ-
ത്തനിയേ വാണ കിടാങ്ങളെക്ഖലർ
ഇനിയെങ്ങനെ ശേഷമോർപ്പു ഞാൻ ?
ശനി ജന്മത്തിലമീത്തും വരുത്തുമോ ? 21

നൃവരാന്വയകല്പശാഖിതൻ
ചുവടേ പാപികൾ വാളു വച്ചുവോ ?
ശവമെന്നെയെടുത്തു പിന്നെയും
നവമാം തൂക്കമരത്തിലേററിയോ ? 22

നഗനന്ദിനി ! ഭദ്രപുണ്യമേ !
നിഗമാനോകഹമൂലകന്ദമേ !
ജഗദീശ്വരി ! നീയൊഴിക്കിലീ-
യഗതിക്കാരൊരു താങ്ങലംബികേ ?" 23

ഇതുമട്ടു ദുരന്തചിന്തയാൽ-
പ്പുതുപൂന്തേൻമൊഴി മാഴ്കി വാഴവേ
അതുലവ്യഥ പൂണ്ടൊരാപ്തനാം
മതുവൃദ്ധൻ സവിധത്തിലെത്തിനാൻ. 24

ഉരുകുന്നൊരു മാനസത്തൊടും
പെരുകീടുന്നൊരു കണ്ണുനീരൊടും
ഒരുമട്ടവനോതി പൊയ്കമേ-
ലരുമബ്ബാലശവങ്ങൾ കണ്ടതായ്. 25

തടി വെണ്മഴുവാൽ മുറിച്ചപോ-
ലിടിവെട്ടേററൊരു മുല്ലവല്ലിപോൽ
കുടിലാളക നഷ്ടചേഷ്ടയായ്-
ഝടിതി ക്ഷോണിയിൽ വീണു കഷ്ടമെ ! 26

പരവഞ്ചിതപുത്രവൃത്തമാം
ഗരളം കാതുവഴിക്കകത്തുപോയ്
മരണത്തെയണച്ചപോലെയ-
ദ്ധരണീനാഥ കിടന്നു മൂർച്ഛയിൽ. 27

സുതർതൻ പിറകേ ഗമിക്കയൊ
ബത ! മാതാവുടനെന്നു കാണികൾ
ശതധാ പൊടിയുന്ന ഹൃത്തൊടും
ഗതധൈര്യം നിരുപിച്ചു മാഴ്കിനാർ. 28

“ജലജാസന ! പണ്ടു ശൂലി നിൻ
തല നാലെന്തു പറിച്ചിടാഞ്ഞുവോ ?”
പലരും പലതേവമോതി; യ-
ക്കൊലകേട്ടോർക്കു മനസ്സടങ്ങുമോ ? 29

കനിവാർന്നു തലോടി വീശിയും
പനിനീർ മെയ്യുതളിച്ചുമാളികൾ
ജനിതപ്രതിബോധയാക്കിനാർ
വനിതാമൌലിയെ വല്ലവണ്ണവും. 30

അതുകൊ,ണ്ടൊരുപേക്കിനാവുക-
ണ്ടതുപോൽ, നെഞ്ഞൊടു തോക്കേട്ടതുപോൽ,
പുതുവൈദ്യുതശക്തി മെയ്യിലേ-
ററതുപോൽ, ഞെട്ടിയുണർന്നു രാജ്ഞിയാൾ, 31

പെരികെജ്ജനമാർന്നു മിന്നിടും
പുരി ഭൂകമ്പമിയന്നപോലവേ
ഹരിണേക്ഷണതൻ ഹൃദന്തരം
തരളിതം ഹന്ത ! കുഴഞ്ഞു മേല്ക്കുമേൽ. 32

വഴിമുട്ടി വലഞ്ഞുചുററി വൻ-
ചുഴിയിൽപ്പെട്ടിടുമാററുവഞ്ചിപോൽ
മിഴി കൈ വദനങ്ങൾകൊണ്ടു രത-
ന്മൊഴിയോരോവക ഗോഷ്ടി കാട്ടിനാൾ. 33

കിളിപോൽപ്പലതും പുലമ്പിയും
വെളിവററും ഹത ! ദർശരാത്രിപോൽ,
ചളിയാക്കിയുമൂഴിയശ്രുവാ,-
ലണിനേർവേണിയുരുണ്ടുമൂഴിയിൽ, 34

തല, വാ, വയർ നെഞ്ഞിവയ്ക്കുമേൽ-
പ്പലവാറുകൊട്ടു രണ്ടുകൈകളാൽ
അലസാക്ഷി തൊഴിച്ചു,മല്പവും
നിലയില്ലാതെ വിളിച്ചുകൂകിയും, 35

ഇടനെഞ്ഞുപൊടിഞ്ഞുമേങ്ങിയും
തടവെന്ന്യേ തലയിട്ടുതല്ലിയും
മടവാർമണി പുത്രശോകമാം
കടലിൽപ്പെട്ടു വലഞ്ഞു കഷ്ടമേ ! (വിശേഷകം) 36

ഒരുമട്ടെഴുനേററു ദുർമ്മൃതി-
പ്പെരുമാൾ വാണ കുളത്തിലേയ്ക്കുടൻ
ഉരുവാമഴലാർന്നു പാഞ്ഞിതാ
തരുമൃഗ്ലോക്ഷണ പേപിടിച്ചപോൽ. 37

ചിത പോലെരിയുന്നൊരുള്ളൊട-
സ്സുതനശ്രേഷ്ഠ സരത്തിലെത്തിനാൾ ;
സുതരാം വ്യഥയാക്കു ഭൂമിയിൽ
സുതശോകം ജനനിക്കു പോലവേ? 38

അവിടെ—ശ്ശിവനേ ! കഥിക്കുവാൻ
പവിയോ നാവു ? നിനയ്ക്കുവാൻ മനം
അവിതർക്കം,മതല്ല പാറയോ ?
കവിയും ഹന്ത ! മനുഷ്യനല്ലയോ ? 39

തലനാരു വരെയ്ക്കോമനിച്ച തൻ-
കലതന്തുക്കളെ, നഷ്ടജീവരായ്
ലലനാമണി കണ്ടു ; ശേഷമുൾ-
ബ്ബലമുണ്ടെങ്കിൽ നിനച്ചുകൊള്ളുവിൻ. (യുഗ്മകം) 40

വളർനീർമുകിലിന്റെ നന്മദം
കളയും കമ്രശിഖാകലാപവും,
അളകഭ്രമരങ്ങൾ തൻ കളി-
ക്കളമായുള്ള ലലാടപട്ടവും, 41

വിളയാടി വിയർപ്പു തേൻ വെളി-
ക്കിളകും മുഗ്ദ്ധമുഖാരവിന്ദവും,
പുളകപ്രസരം ശ്രവിക്കവേ വാ-
ക്കുളവാക്കും കളവാഗ്വിലാസവും, 42

ദരമുക്തകരം തൻ സിതാംശു നി-
ർഭരമേറും നവമന്ദഹാസവും,
പരമീക്ഷണഭാക്കുകൾക്കെഴും
കരൾ കക്കുന്ന കടാക്ഷവീക്ഷയും, 43

അളവറ്റണി ചാർത്തി മിന്നിടും
ഗളവും, കോമളബാഹുവല്ലിയും,
കളധൗതശലാകയിൽപ്പരം
ഗളഹസ്തക്കളിപൂണ്ട മേനിയും, 44

വളരെപ്പറയുന്നതെന്തി,നൾ-
ക്കളമെല്ലാക്കുമലിഞ്ഞിടും വിധം
അളവറ്റ ഗുണാഢ്യമൗക്തികം
വിളയും ശുക്തികയായ ചിത്തവും, 45

ഒരുമിച്ചെഴുമക്കിടാങ്ങളെ-
ക്കരുടൻ ദുർവ്വിധി ദുസ്സഹാക്രമൻ
തിരുവിണ്ണണിവൃക്ഷകങ്ങളെ-
പ്പുരുഷോദ്യൽപ്രളയാഗ്നിപോലവേ, 46

കഥമോതുവ, തെൻറ ദൈവമേ !
കഥതീർത്തീടിന കാഴ്ച കാണവേ
വ്യഥയാൽ മൃതതുല്യരായ്ഖല-
പ്രഥമന്മാർ ; പുനരെന്തു പെററവൾ? (കുളകം) 47

മതിയിൽബ്ബത! ശുഷ്കപത്രസം-
ഹതിയിൽ ദാവകൃശാനുപോലവേ
അതിയായ്പ്പടരുന്ന മാലില-
സ്സുതി നെഞ്ഞിൽപ്പുഴപോൽപിടച്ചുതേ. 48

ഹതകൻ വിധിതന്നെയോർത്തുമാ-
സ്സുതർതൻ സുന്ദരമൂർത്തിനോക്കിയും
നിതരാം വിലപിച്ചു ദീനയായ്-
ബ്ബത ! മട്ടും മതിയും മറന്നവൾ. 49

"പരമെന്തൊരു കാഴ്ചയാണിതെൻ
കരൾ കുത്തിപ്പുത്തു ദുഷ്ടദൈവമേ !
വരയെൻറ ശിരസ്സിലേവമോ !
ഹര ! ശംഭോ ! ഹതയായി സാധു ഞാൻ ! 50

അവനിക്കു മണാളരാകുവാൻ
ജവമായ്പ്പാർഷതി പാർത്ഥജോപമം
ഇവൾ പെററുവളർത്ത മക്കളെ-
ശ്ശിവനേ ! ശേഷമുരപ്പതെങ്ങനെ ? 51

ഒരു മട്ടു പൊറുക്കുവാൻ തരം
വരുമോ ? ഞാൻ പ്രസവിത്രിയല്ലയോ ?
അരുതിത്തര,മെട്ടുകണ്ണിലും
കരുവോ ? നാന്മുഖ ! പാടകേറിയോ ? 52

നിധിയെബ്ബത ! ദസ്യുപോലെ ദു-
ർവ്വിധി നീയെൻറയിളങ്കിടാങ്ങളെ
അധിരാത്രി ഹരിച്ചതെന്തുമാ-
മധികാരിക്കിതി ചിന്തമൂലമോ ? 53

ദുരിതം ! ദുരിതം ! വിരിഞ്ച ! നിൻ
ചരിതം ഹന്ത ! ദുരന്തദുഃഖദം !
എരിയുന്നു മനം ; നിനക്കു ഞാൻ
അരിയോ ? കോഴിയൊടോ കുറുന്തടി ? 54

പകയെന്തിവൾ ചെയ്തു മേല്ക്കുമേൽ-
പ്പ്രകരം വീട്ടുവതിത്തരത്തിൽ നീ ?
അകവും പുറവും നിനക്കു താർ-
മകനേ ! ഹൃത്തിനു കട്ടിവൈരമോ ? 55

മതി, വയ്യ നിനയ്പതിന്നു ; നിൻ
ചതിയെൻ നെഞ്ചു പൊടിച്ചു ദൈവമേ !
കൊതിവള്ളി കരിഞ്ഞു ചാമ്പലായ്,
ഗതിയില്ലാശ്ശവമായ്ച്ചമഞ്ഞു ഞാൻ. 56

ഒരുമിച്ചു യമപ്പിശാചുതൻ
കുരുതിക്കഞ്ചു കിടാങ്ങളെബ്ഭവാൻ
അരുളി,ത്തവ വഞ്ചിഭൂമിയെ-
ത്തെരുവും തിണ്ണയുമാക്കിയോ ഹരേ ? 57

അടിയൻ കുരുടന്റെ കൈക്കെഴും
വടിപോൽക്കൊണ്ടുനടന്ന മക്കളെ
പിടികൂടിയതത്ര നീതിയോ ?
കടിയിൽത്തന്നെ കടിക്ക ഭോഗിയോ ? 58

മലർ പായസമപ്പമെന്നതൊ-
ട്ടുലകിൽക്കണ്ടവയൊക്കെ നൽകി ഞാൻ
കുലദൈവപദത്തിൽ വച്ചു നീ
കുലദൈവം ദൃഢമെന്നു വന്നുവോ ? 59

അനിശം തവ കാൽവണങ്ങിയി-
ജ്ജനിപോക്കീട്ടുമൊരെന്നിലെന്തു നീ
കനിയാത്തതു ? കൊട്ടുകൊള്ളുവാൻ
കനിയും മണ്ട വിശേഷമെന്നതോ ? 60

മൃതമാരണലോലനെന്നപോൽ
ഹതകൻ ദുർവിധി ഘോരരാക്ഷസൻ
ബത ! പഞ്ചതപൂണ്ടുവാഴുമെൻ
സുതരിൽപ്പഞ്ചത വീണ്ടുമേകിനാൻ. 61

മതിയാകുകയില്ല പാതിയിൽ-
പ്പൂതിയുള്ളോർ പണിയൊന്നു, മെന്തു നീ
ഹതിയെൻ തനയക്കണെയ്ക്കുവേ
മൃതിനൽകാത്തതെനിക്കുമെക്ഷണം ? 62

ബത ! കാന്തനുമേട്ടനും കഴി-
ഞ്ഞിതരാലംബനഹീനയായ ഞാൻ
സുതരെവർ മരിച്ചുമിപ്പൊഴും
മൃതയാകാത്തതു സങ്കടം ഹരേ ! 63

ശില മങ്കയുമാം ചവിട്ടുകിൽ-
ശ്ശിലയാം മങ്കയുമെന്ന വാസ്തവം
ഉലകിൽബ്ബത ! കാട്ടിടുന്ന നീ
ബലവാനായിടുമൈന്ദ്രജാലികൻ. 64

അരുതിച്ചതി ! പൊന്നുമക്കളേ !
വരുവിൻ ! കണ്ണുതുറന്നു നോക്കുവിൻ !
ഒരുമിച്ചെഴുന്നേല്പി, നോമനി-
പ്പൊരു പെററമ്മ വിളിക്കയല്ലയോ ? 65

ഉരുവാം ഗുണമാർന്ന നിങ്ങളു-
ള്ളുരുകും തള്ളയെ വിട്ടിരിക്കുമോ ?
വിരുതുള്ള കിടാങ്ങളെങ്കിൽ വ-
ന്നൊരുനൂറായിരമുമ്മ നൽകുവിൻ ! 66

ഒരുമാത്ര ഗൃഹത്തിൽ വേർപെടാ-
തരുളും നിങ്ങളെനിക്കു നഷ്ടരായ്
വരു, മെത്തിടുമന്യലോകമെ-
ന്നൊരുതെല്ലുത്തു കിനാവിലോർത്തു ഞാൻ ? 67

ക്ഷണനേരമിരുട്ടുപോക്കിടും
ക്ഷണഭാലേഖ മിഴിക്കു രണ്ടിനും
ഇണയററിട്ടുമാന്ദ്യമേകി നിർ-
ഘൃണമെന്നെപ്പട്ടുകുണ്ടിൽ വീഴ്ത്തിയോ ? 68

മലരും തടയുമ്പോൾ മെത്തമേൽ
കലരും പാംശുമട്ടെഴും തനു
ശിലതിങ്ങിടുമൂഴിമേൽപ്പെടും
നില ഞാനെങ്ങനെ കാൺമൂ ദൈവമേ ? 69

അഴകിൽപ്പുതുപ്പൂക്കൾ ചൂടിടും
കുഴലയ്യോ ബത ! കാളഭോഗിപോൽ
കഴലും വെടിയുന്ന പൂഴിമേ-
ലിഴയുന്നു,ണ്ടിതു കാണ്മതെങ്ങനെ ? 70

കളവററുപചാരമുള്ളുഴി-
ഞ്ഞില്ലതാം തെന്നൽ നിതാന്തമേകിയും
അളകങ്ങളൊഴിഞ്ഞു കുട്ടികൾ-
ക്കിളകുന്നീല ശരീരമേതുമേ. 71

സുതരാം ദ്യുതിപൂണ്ടൊരോമന-
സ്സുതർതൻ മേനികളേതുമട്ടിലോ
ബത ! വയ്യതു ശങ്കവിട്ടു ഞാൻ
ചിതമേൽ, കൊള്ളിയടുപ്പിലെന്നപോൽ ? 72

വിരുതേറുമിളങ്കിടാങ്ങളോ-
ടൊരുമിച്ചൻപൊടു ഭുക്തിചെയ്യവേ,
കരുതീലതൊരന്ത്യഭുക്തിയായ്
വരുമെന്നിന്നലെ, യിന്നിവണ്ണമായ്. 73

തിലതോയമെനിക്കു നല്കുമെൻ
കുലതന്തുക്കളൊടുക്കമെന്നു ഞാൻ
അലമോർപ്പുളവെൻറ കൈകളാൽ
ഖലവേധസ്സുതവർക്കു നൽകിയോ ? 74

നലമേറിടുമിക്കിടാങ്ങളാൽ
വിലസും രാജ്യ ; മിവണ്ണമോർത്ത ഞാൻ
ഇലവിൻപഴമുണ്ണുവാൻ രസം
കലരും ശാരികതന്റെ തോഴിയായ്. 75

കിതവൻ വിധിയെന്റെ യാശയാം
ലതതൻ വേരിനു വെച്ചു വെണ്മഴു ;
ബത ! നെഞ്ചഴലഗ്നി കത്തിടും
ചിതമേലേററി ; വരേണ്ടതെന്തിനി ? 76

ഇളയിൽസ്സുതനൊന്നു മച്ചികൾ-
ക്കുളവാകാത്തതുകൊണ്ടു സങ്കടം !
മുളയിൽക്കരിയും നിലത്തിലും
വിളവില്ലാത്തരിശെത്ര മേത്തരം ? 77

ഒരുപാടുപണത്തെ നേടിവ-
ച്ചൊരുനാൾ കൊണ്ടതു കൈവിടുന്നവൻ
ഒരു കാശറിയാത്ത സാധുവിൻ
പുരുസൌഖ്യത്തെ ലഭിപ്പതെങ്ങനെ ? 78

പിരികെന്നതുവന്നു ഹന്ത ! മാം
ത്വരിതം പ്രാണസമീരപഞ്ചകം ;
മരിയാതെ കിടന്നിടുന്നു ഞാൻ
ച്ഛരി പിന്നീടു,മിതെന്തൊരത്ഭുതം ? 79

ഛവിതൻ സദനങ്ങളേ ! ഗുണം
കവിയും കല്പമഹീരുഹങ്ങളേ !
എവിടേക്കു ഗമിപ്പു തള്ളയെ-
ബ്ഭുവി വിട്ടെന്നുടെ പൊന്നുമക്കളേ ? 80

മമ നേത്രരസായനങ്ങളേ !
മമതാലാസ്യമണീഗൃഹങ്ങളേ !
കമനീയകലാങ്കുരങ്ങളേ !
യമലോകത്തിനു നിങ്ങൾ പോയിതോ ? 81

ഒരുമിച്ചു പിരിഞ്ഞതെന്തു ഞാ-
നൊരുലേശം പിഴയാതിരിക്കവേ ?
അരുതിച്ചതി,യെൻെറ ജീവിതം
മരുവായ്ത്തീർന്നു ; നശിച്ചു സർവവും. 82

നിലവിട്ടു കളിക്കവെയ്ലുകൊ-
ണ്ടുലയൊല്ലെന്നു തടുത്തതോർക്കയോ ?
പലഹാരമനല്പമെന്നു ഞാൻ
ചിലനാൾച്ചൊല്ലിയതുള്ളിൽ നില്ക്കയോ ? 83

മണിഭൂഷകളെച്ചുമന്നിടും
പണി ഞാൻ നൽകി മുഷിച്ചിൽവായ്ക്കയോ ?
അണിതിങ്കൾമുഖത്തു ചാന്തുപൊ-
ട്ടണിയിച്ചേനതു കുററമാകയോ ? 84

മലപോലപരാധമെപ്പൊഴും
പലതെന്നാൽക്കൃതമെന്നിരിക്കിലും
വിലവെയ്ക്കരു,തമ്മയല്ലയോ
ഖല ഞാൻ ? നിങ്ങൾ കിടാങ്ങളല്ലയോ ? 85

തലമണ്ടയിലെന്തു താരുമാ-
രുലകിൻനാഥനദീർണ്ണസാഹസം
നിലവിട്ടു വരച്ചുകൂട്ടിയോ
മലയാളക്ഷിതി മന്ദഭാഗ്യയായ്. 86

മമ പീഡകിടന്നിടട്ടെ,യി-
ക്ഷമതൻ സങ്കടമാർക്കു കാണുകിൽ
ക്ഷമവന്നിടു,മോർത്തുവിൻ, ഗത
ക്രമമെന്തൊന്നു പിഴച്ചുപോയവൾ ? 87

എരിതീക്കനലെന്ന ശങ്കയാൽ
ഹരി ഖദ്യോതമെടുത്തപോലവേ
പരിചോടു നിനച്ചു നിങ്ങളാൽ
ത്വരിതം ഭൂമി സനാഥയാകുവാൻ. 88

മൃഗതൃഷ്ണയെ വാപിയെന്നു താൻ
നൃഗണം ഹൃത്തിലുറച്ചിരുന്നുപോയ് !
ഭവൽകരുണാംബു ഹന്ത ! ദു-
ർഗർ പൌരർക്കൊരു കാളകൂടമായ് ! ! 89

ഇവർ തൻ ജഠരത്തിൽ മണ്ണടി-
ച്ചവനിക്കൊങ്കയെ വന്ധ്യമാക്കുവാൻ
ജവമോടു കിടാങ്ങളോർക്കുകിൽ-
ശ്ശിവനേ ! പിന്നെയിരിപ്പതെങ്ങനെ ? 90

പുരുനന്ദികലന്നു നിങ്ങൾതൻ-
തിരുനാമങ്ങളുരച്ചു ചുററുമേ
വിരുതററു തിരഞ്ഞുനോക്കിട്ട-
ന്നൊരുതത്തമ്മകളാലപസ്‌ക്കുമോ ? 91

അരുണോജ്ജ്വലമേടകൾക്കെഴു-
ന്നൊരു മുററങ്ങളിലുച്ചനേരവും
ഇരുൾ ദർശനിശപ്പിടിക്കിനി-
പ്പെരുകും ; ഞാനതു കാണ്മതെങ്ങനെ ? 92

ഉരപൂണ്ടൊരു കേളിവസ്തുവിൻ
നിരയെൻകുട്ടികൾ വിട്ടഹേതുവാൽ
പരമാഭപ്പൊട്ടിഞ്ഞുപോം ദൃഢം
ചരടററുള്ള വധൂഗളങ്ങൾ പോൽ. 93

നലമേറിന നിങ്ങൾ കൈവിടും
മലർമഞ്ചങ്ങൾ മനോജ്ഞബാലരേ !
ജലമററു വരണ്ട വാപികൾ-
ക്കലകിൽസ്സോദരഭാവമേന്തിടും. 94

ജലമററൊരു വാപിയോ ? ഹരേ !
ജലമേറുന്നൊരു വാപിയല്ലയോ
നലമാർന്ന കിടാങ്ങൾതൻ കൊടും-
കൊലചെയ്തീടിന ദുഷ്ടരാക്ഷസി ? 95

കുളമേ ! കുളമേ ! നിനക്കുമും–
ളമാർദ്രത്വമെഴാത്ത പാറയോ ?
അളവററിട്ടുമശ്രുവീഴ്ത്തി നീ–
യിളയും നിന്നോടു തുല്യമാക്കിയോ ? 96

വെളിയിൽ സ്ഫടികാഭപൂ,ണ്ടകം
ചളിയും താഴ്ചയുമാർന്ന നീയുമായ്
കളിയാട്ടകകാരണത്തിനാൽ–
പ്പൊളിയല്ലെൻറ കിടാങ്ങളേവമായ്. 97

തിരിഹന്ത ! പടന്നു കത്തവേ
ത്വരിതം കെട്ടിതു ദീപപഞ്ചകം ;
കരിപോലിരുളായ് മുറിക്കകം
പെരികെപ്പൊങ്ങി ദുഷിച്ചുവായുവും. 98

എഴുനേൽക്കുവിനെന്തുറക്കമി–
പ്പൊഴുതെട്ടായ് മണി ; കൺമിഴിക്കുവിൻ ;
വഴുകാതെ ധരിത്രി മക്കളേ !
മുഴുകീടട്ടെ മുദംബുരാശിയിൽ. 99

ഫലമില്ല വൃഥാവിലാപ,മെൻ
കുലതന്തുക്കളും കഴിഞ്ഞുതന്നെപോയ് ;
മലയാളമതീവശൂന്യമായ്–
ത്തലതല്ലുന്നിതു താങ്ങലെന്നിയേ. 100

ഒളിയമ്പു തറച്ചുമാറിടം
പൊളിയും വേദന ഞാൻ പൊറുക്കുമോ ?
കളിയോ ഭഗവൻ ! നിനക്കി,തെൻ.
വിളികേൾപ്പാനൊരു കാതുമില്ലയോ ? 101

കഴിശിൽബ്ബത ! വീണു കാലൊടി–
ഞ്ഞഴിയിൽത്താണ കടത്തുവഞ്ചിപോൽ
കഴിവററു കിടക്കുമമ്മയും—
വഴികാണിക്കുവിൻ— ഉണ്ടുകൂടവേ. 102

സുതരേ! സുതരേ! സുധാത്തചി-
സ്മിതരേ! മഞ്ജുളവാഗ്വിലാസരേ!
ഇതരേഷ്വയിവൾക്കു സൽഗുണാ-
നവിതരേ നാസ്തി; വരുന്നു കൂടെ ഞാൻ. 103

കരയാൻ മിഴിയില്ല; വാക്കുവാൻ
പരമില്ലശ്രുകണം; പഴിക്കുവാൻ
സ്വരമില്ല; കടുപ്പ, മെന്തിനി-
ശ്ശരണം പാരിലെനിക്കു ദൈവമേ?" 104

എരിതീക്കനലിങ്കലെണ്ണപോൽ-
പ്പൊരിയും നെഞ്ഞൊടിവണ്ണമൊക്കയും
ഹരിണാക്ഷി കഥിച്ചു; വിശ്വസൃ-
ട്ടരിയാ, ണൊക്കെയരണ്യരോദനം. 105

മൂർത്തം മഹാവ്യസനമെന്നു കണക്കു മുററു-
മാർത്തസ്വരത്തിൽ വിലപിച്ചൊരു റാണിതന്നെ
പാർത്തശ്രുനിർത്തുവതിനായ്പ്പണിചെയ്തു പാരം
കാർത്തസ്വരാഭകലരും രവിവർമ്മബാലൻ. 106

ഒരുവിധമതുകൊണ്ടൊട്ടാശ്വസിച്ചാൾക്കണക്ക-
പ്പുരുധൃതിമതി പിന്നെപ്പുത്രസംസ്കാരകർമ്മം
ഗുരുവരരെവരുത്തിത്തത്ര ചെയ്യിച്ചു വീണ്ടും
പെരുകുമൊരഴലാററിൽപ്പെട്ടു നട്ടം തിരിഞ്ഞാൾ. 107

എട്ടുവീടരുടെ ദുഷ്ടതമൂലം
പെട്ടുതൻ തനയരെന്നു ധരിച്ചും
ഒട്ടുമായതറിയാത്തതുപോല-
മ്മട്ടുതാററമൊഴി ഭീതിയൊടു വാണാൾ. 108

പുത്തൻകോട്ടയിൽ വിലസീടു-
മുത്തമസൌധത്തെ വിട്ടുതൽക്ഷണമേ
അത്തലിൽ നെടുമങ്ങാട്ടേ-
യ്ക്കുത്തന്വി ഗമിച്ചു മൂത്തപുത്രനൊടും. 109

ഛിന്നതവിട്ടണ്ഡത്തെ-
പ്പുന്നഗി സുഷിരത്തിലെന്നപോൽ ഗൃധ്രം
തൻനന്ദനനാം ബാലനെ-
യന്നല്ലാർമൌലി പോററിയവിടത്തിൽ. 110

മൃതരൊട്ട സമർ കാന്ദിശീകരെന്നോ-
ത്തതനുബലോദ്ധതരാകുമെട്ടുവീടർ
ധൃതരസമൃദ്ധ രാജധാനിയെപ്പോ-
ലിതരപുരങ്ങളെയും വശപ്പെടുത്തി. 111

ചാവാതെ ചാവുമൊരു സോദരനന്ദിനിക്കും
ധീവായ്പു പൂണ്ട രവിവർമ്മകുമാരകനും
ഭുവാകയില്ലൊരുവരും തുണയെന്ന ചിന്ത
ജീവാതുവായവനിഭർത്രി കഴിച്ചു കാലം. 112

എട്ടാം സർഗ്ഗം സമാപ്തം.

ഒൻപതാം സർഗ്ഗം

ഇതി കുടിപ്പെട ഹിന്ദുജനങ്ങൾ ചെ-
യ്യതിന്നിടയ്ക്കു പടിപ്പടിയായ്ക്ഷണാൽ
അതിബലിഷ്ഠർ മഹമ്മദർ ഭാരത-
ക്ഷിതിയെ നീതിയെ നീക്കിയടക്കിനാർ. 1

സ്ഫുടതരം ശരദംബുധരങ്ങൾ വ-
ന്നുടയ സാന്ധ്യമരുത്തുകളോടുപോൽ
ഉടമപൂണ്ട മഹമ്മദയോധരോ-
ടടലിലാടലിലായവർ തേടിനാർ. 2

മലയമാലയമായ തപോധനൻ
തല കനിച്ച ധരത്തിനു താഴെയും
ബലമൊടൊത്തുമവക്കിരുകൈയിലും
വിലസി വേലസി വേറെയുമായുധം. 3

കനമെഴുമന്നാരു ദക്ഷിണദിക്കിലേ-
ജ്ജനപദങ്ങളിലും പലതമ്പ്ഭടർ
ഇനമഹസ്സൊടു വെല്വതിനേററമ-
ട്ടീനമൊരേനമൊരേതരമെന്തിനാർ. 4

തമിഴുനാട്ടുമുഴുക്കെയടക്കമ-
ശ്ശമിതശ്ശൂർ തുരുഷ്കഭടാഗ്ര്യരെ-
അമിതമാമലൊടു നോക്കി ഭയാത്ഭുത-
സ്തിമിതരാമിതരാവനിപാലകർ. 5

മതിധരാംഗന വാഴ്വൊരു പാണ്ഡ്യമാം
ക്ഷിതിവിഭാഗവുമാരിപുസേനയാൽ
അതിരുവിട്ടു ചലിച്ചു കലക്കമാ-
ന്നതിരയാൽ തിരയാൽക്കടലെന്നപോൽ, 6

വരകൃപാമഴ സുന്ദരമൂത്തി സ-
ത്വരമുതിപ്പൊരു നായ്ക്കനൃപാലരും
പുരമണഞ്ഞ മഹമ്മദനേകിനാർ
കരമുദാരമുദാത്തതയെന്നിയേ. 7

അവനിയാകെ വിറയ്ക്കുമൊരുക്കതൻ-
ഭവനമായ തുരുഷ്കചമൂപതി
നവയശസ്സവളത്തി വസിച്ചിത-
ബ്ഭുവനപാവനപാണ്ഡ്യപുരിക്കകം. 8

കൊടിയതന്നനുയായികൾ ശമ്പള-
പ്പടികൾ താണതുകൊണ്ടു ശഠിക്കവേ
വടിവിലിത്തരമോതിയൊരിക്കല-
ക്കടിലനീടിലനീകിനിതന്നൊടായ്, 9

"അരുതിവണ്ണമൊരല്ലൽ ; നമുക്കു വൻ-
പെരുമ തിങ്ങിന പാണ്ടിയിലിട്ടിനം
ഉരുഭയത്തൊടു കപ്പമണച്ചിടാ-
തൊരുവനാര വനാന്തരഭൂവിലും ? 10

അകിൽമണം കലരും പുകളായ വെൺ-
ത്തുകിലിളയ്ക്കു മറയ്ക്കു വിരിച്ച നാം
ചകിതരല്ല രണത്തിനു ; പാരിലീ
മുകിലനാകിലനാദൃതശാത്രവൻ. 11

അരികിൽ വന്നിരുകാലുകളിൽപ്പതി-
ച്ചരികൾ സേവകരാകിലനന്തരം
അറിയവർക്കു വിലക്കുവതെത്രയോ
ദുരിത,മാരിതമായമിയററിടും ? 12

ആതിതരാം ദ്രവിണത്തൊടടുക്കലൊയ്-
പ്പതിയതാമൊരു രാജ്യമിരിക്കകിൽ
ധൃതിയിലിന്നതുവെന്നു സുഖം തരു-
ന്നതിനുമേതിനുമേററു ; കഥിക്കുവിൻ." 13

സമരവും ധനവും നിജകാംക്ഷപോൽ
ശ്രമമകന്നരുളും മൊഴിയിത്തരം
വിമതകാലനരച്ചുള്ളവേററമുൾ-
പ്രമദമാ മദമാണ്ടവർതേടിനാർ. 14

ത്വരിതമുൾക്കുളിർ നൽകി വചസ്സുധാ-
ഝരിയൊഴിച്ചു ഭടക്കൊരു സൈനികൻ,
പെരികെ വേനലെഴുന്നളവംബുള-
ത്തരിയമാരിയമാന്തമകന്നുപോൽ. 15

"ന[illegible]രയോഗ്യമടുത്തൊരു ദേശമു-
ണ്ടമലമാമതുമായുപമിക്കുകിൽ
സുമഥിതാ തമിൾനാ,ടറബിക്കക-
ത്തമരുമാ മരു മാന്യചമൂപതേ ! 16

അതിന്നു പേർ മലയാള, മഖിജ്ഞരി-
ക്ഷിതിലലാമമതെന്നുരചെയ്യുവോർ ;
അതിനകം ലവമില്ല ഘനങ്ങൾ തൻ
ചതിയുമീതിയുമീശവരത്തിനാൽ. 17

അഹിതമർദ്ദനനാം ഭൃഗുരാമനാൽ
പ്രഹിതമാം മഴുവേററ സരിൽപതി
മഹിയതേകി ; നമുക്കു കരസ്ഥമാം
മഹിതമീഹിതമീവഴി പോകുകിൽ. 18

അകലുഷപ്രഭപൂണ്ടതിലുണ്ടു വൻ-
പുകൾ നിറഞ്ഞൊരു വാനവനാടുപോൽ ;
സുകരമായ് ധനമെത്തുകയാലതിൽ
സകലരും കലരുന്നു സുഖം സദാ. 19

പരമതിങ്കലനന്തപുരാഖ്യയോ-
ടുരപെറുന്നൊരു പത്തനമുണ്ടുപോൽ ;
തരമൊടും നടനത്തിനു നൂനമ-
പ്പുരവരം രമ രംഗമതാക്കിനാൾ. 20

നവയശസ്സരുപൂത്തിടുമപ്പുര-
പ്രവരമെത്തി വസിച്ചു സുഷുപ്തിയിൽ
അവധിവിട്ടു ലയിച്ചുലകങ്ങൾ ത-
ന്നവനമാ വനമാലി നടത്തുവോൻ. 21

ബുധരടുക്കിൽ മിടുക്കൊടടക്കമാ
വിധമെഴും ഗുണമുള്ളൊരു നാടിതിൽ
അധമരാം പല കാഫർകുലങ്ങൾതൻ
നിധനവും ധനവും സുലഭം തുലോം. 22

വിലപെറുന്നൊരു കോവിലിലൊക്കെയും
പലതരം രിപുദേവർ നിരന്തരം
വിലസിടുന്നു സുവർണ്ണപരീതമാം
ശിലയിലാലയിലാടുകളെന്നപോൽ. 23

ഛവിനിറമെത്തൊരു ഹൈമറികൾ പോലെഴും
സുവിമലാംഗികൾ തിങ്ങുകമൂലമായ്
ഭുവി തുലോം കൊതിപൂണ്ടു ഗണിപ്പതു-
ണ്ടവിടമാ,വിടമാനുഷർ നാകമായ്. 24

ശബരിമാർ വലയാൽപ്പറവയ്ക്കുപോൽ
സുബഹുകാന്തികളിപ്പൊരു ദൃക്കിനാൽ
സ്തബകചാരുപയോധരമേന്തുമീ-
യബലമാർ ബലമാക്ഷമകറ്റുവോർ. 25

വിരവിലിങ്ങനെ ധർമ്മവുമർത്ഥവും
സരസകാമവുമുത്തമമോക്ഷവും,
പരർ കഥിപ്പതുപോലെ, ലഭിക്കവേ
സുരതിയാരതിയായിതിലാർന്നിടാ ?” 26

സകലമിമ്മൊഴി കേട്ടു പടയ്ക്കരി-
പ്രകരമാഥി കൊടുത്തൊരു സമ്മതം
പുകളെഴുന്ന ഭടർക്കു വിളക്കിയ-
ന്നകമലം കമലം രവിരശ്മിപോൽ 27

വടിവിലീച്ചകൾ തേനിനു പാഞ്ഞിടും-
പടി മഹമ്മദയോധരനന്തരം
കൊടിയ തൽപ്രഭുവൊത്തു ജയേച്ഛയാൽ-
ത്ധടിതി നാടിതിനായ് നടകൊണ്ടുതേ. 28

പഴിപെടാത്ത ഹയങ്ങളൊടാരുവാ-
മൊഴി കടന്നുവരും രിപുസേനയെ
വഴിയിൽ നോക്കുകിൽ വീചികൾ നൾകമു-
ങ്കൊഴിയുമാഴിയുമാടലിയന്നിടും. 29

ഉര[illegible]പെരുന്നൊരു പോർക്കളമെത്തിടും,
കരബലം കലരുന്ന പദാതികൾ
മരണമാളുകിൽ മാത്രമിളയ്ക്കുവോർ
ചരണമാരണമാവതിൽ മുന്നമേ. 30

ശില മനസ്സു, ശരീരമിരുമ്പു, കൈ
പലക,യേവമെഴും ഭടപംക്തിയെ
ഉലകിൽ നോക്കുകിലാടിടുമേവനും
നില രയാലരയാലിലപോലവേ. 31

ഹൃദി മദത്തോടരാതിഗണത്തെയാ
വിദിതവൃത്തരടിച്ചു പൊടിച്ചുതേ,
ഉദിതവേഗഭരത്തോടു പാഞ്ഞിടും
ഹ്രദിനി മേദിനിമേൽച്ചിറയെന്നപോൽ. 32

ചൊടിയുമൂക്കുമുണർച്ചയുമൊത്തു വൻ-
പൊടിയുയർത്തിയണഞ്ഞതുരുഷ്കരെ
ഝടിതി കണ്ടൊരു മാനവർ പേടിപൂ-
ണ്ടിടിവിലോടി വിലോലഹൃദന്തരായ്. 33

അനഘവഞ്ചിധരിത്രിയിലെങ്ങുമേ
കനമെഴും രിപുസേന മഥിക്കയാൽ
ഇനകരങ്ങളാൽ വരട്ടിന വാപിപോൽ-
ഘനരസം നരസന്തതി വിട്ടുതേ. 34

അധിപനൊത്തു കടന്നു കരുത്തുതൻ-
നിധികളാം ഭടർ കൊള്ളയടിക്കവേ
അധികമാം വിധമന്തണമുഖ്യരാം
സുധികളാധികളാണ്ടു നിരന്തരം. 35

രയമൊടബ്ഭടരോടമരിൽപ്പരാ-
ജയമണഞ്ഞു മുടിഞ്ഞിതു നാട്ടുകാർ ;
ഭയദവഹ്നിയിൽ വീഴ്വതില്ല മാ-
ലിയലുമീയലുമീവിധമെങ്ങുമേ. 36

അഗണിതാരി മുഗൾപ്രഭു നാട്ടിനെ-
സ്സുഗണമെത്തിമുടിച്ചു തുടങ്ങവേ
വിഗതവിത്തതപൂണ്ടു കുബേരരും
ജഗതി ഹാ ! ഗതിഹാനിയെ നേടിനാർ. 37

ശരണമേവനമേകരു,തൊന്നുകിൽ-
ക്ഷരണമാരണമാരണമാരണം;
ത്വരയൊടൊത്തഥവാ ജനമുള്ളതൻ-
ചരണമോരണ,മോടരുതാരുമേ.” 38

കനമെഴും ഭടരിത്തരമോർത്തു വൻ-
വിന മുറയ്ക്കു തുടർന്നു കാണവേ
മനസി ഭീയൊടു കാട്ടിയനല്പമാം
വിനയമാ നയമാണെന്നോരു നാട്ടുകാർ. 39

കുടിലരാത്രിപചിഹ്നമെഴും പടം
വടിവിലാണ്ടു ദിനാന്തസമീരനിൽ
ഇടിവുതേടിന ദേവഗൃഹങ്ങൾമേൽ-
ക്കൊടികളാടി കളാഭയൊടങ്ങുമേ. 40

തെരുവുതോറുമണഞ്ഞു നിരന്തരം
പുരമഠം പുലരും മുകിലപ്രഭ
അരുളിനാൻ പല പുണ്യജനങ്ങൾതൻ
കുരുതി മാരുതി മാറിടമൂക്കൊടും, 41

തെരുതെരെച്ചുടുചോര കഴുത്തിൽനി-
ന്നരുവിപോൽ മുറിവേറ്റൊഴുകീടവേ
വിരുത്തുവിട്ട പുലത്തി പശുക്കളും
പുരുതമം രുതമന്നു ധരിത്രിയിൽ. 44

പറവയിൽശ്ശബരക്കു സമം ദയ-
ക്കുറവു മർത്ത്യരിലേറിന ഭാവവും
തിറവുമാജിയിലാശയുമില്ലകം-
നിറയുമീറയുമീവിധമാക്കുമേ. 43

അധിരണാവനി ദുസ്സഹദുഷ്ടതാ-
നിധികളഷ്ടഗൃഹേശചരർ നേക്കിലും
അധികമാം മദമോടരുളീടിനാർ
യുധി പരാധി പരാർദ്ധ്യബലാന്വിതർ. 44

അവിരതം മലയാളമഹിക്ഷ വൃ-
ത്തവിയുമാറു മഹമ്മദവാഹിനി
ഛവി നിതാന്തമെഴും സികതാടവീ-
സവിധമാഖിലമാശു ഗമിച്ചുതേ. 45

അതിലണഞ്ഞൊരു കൈനില തീർത്തഹ-
മ്മതിയൊടാബ്ഭടപാളി വസിക്കവേ
ഇതി വചസ്സു തദീശനിനാത്മജ-
പ്രതിമനോതി മനോരസമേറുവാൻ. 46

“കരകവിഞ്ഞൊഴുകും കനിവാരുത-
ന്നരപെറും മല,യുള്ള തുണയ്ക്കുകിൽ
വിരവിൽ നമ്മളെ വെന്നൊരുമർത്ത്യനും
സരസമീ രസ മീണ്ടിടുവാൻ പണി. 47

ശ്രമമകന്നു കുലദ്രുവിൽ നൽപ്പുകഠം-
സ്സുമമിണക്കിയിതിൻപടി മേലിലും
അമലനാം നബിതൻ കൃപകൊണ്ടു നാ-
മമരണം മരണംവരെ മാന്യരായ്. 48

പരർ കഥിപ്പൊരു കാഞ്ചനകാശ്യപീ-
ധരസമം പൊരുളുംകിട്ടി ; മുറയ്ക്കിനി
വിരവിലിന്നു പിടിപ്പിനൊരോമലിൻ-
കരതലം രതലമ്പടരാം ഭടർ. 49

വിരുതിലുള്ളിനിണങ്ങിയ നാലു നൽ-
ത്തരുണിമാരെ വരിച്ചു യഥാസുഖം
ഒരുമപൂണ്ടു ഭുജിക്കണമേവരും
ഇരുവരോരുവരോദിതമാം ഫലം.” 50

ഇതി മഹമ്മദസൈനികരോടു തൻ-
പതി കഥിച്ചതു കേട്ടു ഭയത്തൊടും
ക്ഷിതി ഭരിപ്പൊരു റാണിയൊടെത്രയോ
സതികളോതി, കളോക്തിയിലിങ്ങനെ. 51

ക്ഷിതിയിതിങ്കൽ വസിക്കുമിവർക്കു നി-
ഷ്പ്രതിമമാം കൃപവായ്പൊരു നിന്നോടായ്
സതി ! പരം പറയേണ്ടിവരുന്നു സം-
പ്രതി പരാതി പരാശ്രയഹാനിയാൽ. 52

സമരദക്ഷർ ഭടർക്കിഹ വാണിടും
സുമഹിളാവലിയെപ്പിടികൂടുവാൻ
ക്ഷമയടക്കുമൊരമ്മുകിലാഖ്യനാം
കുമതി സമ്മതി സമ്പ്രതി നല്കിപോൽ. 53

ത്രിഭുവനങ്ങളിലും കിടയറ്റിടും
സ്വഭുജവൈഭവമിമ്മടവാർകളിൽ
കുഭുജഗപ്പടി ധൃഷ്ടതവാച്ചിടും
പ്രഭുവിവൻ ഭുവി വൻപൊടു കാട്ടുവോൻ. 54

വിനയിതെങ്ങനെ ഞങ്ങൾ തടുക്കു ; മി-
ജ്ജനമനാഥമസാരവധൂകുലം ;
മനസി നിർദ്ദയനായ ഖലാഗ്രിമൻ
പുനരവൻ നരവന്ദ്യകുലേശ്വരി ! 55

ശമനദൂതർകണക്കരിയോധരി-
പ്രമദമാരൊടെതിർക്കിലിവർക്കിനി
ക്ഷമയിൽ നിൻകൃപ വിട്ടൊരു വസ്തുവേ-
തമരമാമരമാധിപയോധിയിൽ ? 56

പകയെഴുന്ന മഹമ്മദസൈനിക-
പ്രകരമേകിടുമീയഴലാകവേ
അകലുവാൻ തവ പർത്തിവർ, ദേവി ! രാ-
പ്പകലിതാ കലിതാദരമോർക്കുവോർ.” 57

അവധിവിട്ടഴലാൻമനല്പമാ-
യവനീമേൽ മിഴിനീർമഴവീഴ്ത്തിയും
അവരുരച്ച ഭയങ്കരമായിട്ടും
വിവരമാ വരമാനിനി കേട്ടുതേ. 58

പ്രവരസൽഗുണനായ് സികതാടവീ-
ഭവനനായ് വിലസുന്നൊരു തങ്ങളെ
ജവമൊടങ്ങു വരുത്തിയിതോതിനാ-
ളവനതാവനതാന്ത ധരേശ്വരി. 59

"പുകളെഴുന്ന ഭവാൻ മമ വംശമോ-
ടഞ്ജുഷപ്രിയമാണുമതും വിധൌ
ശകലമിവ്യസനത്തിനു മൽപ്രജാ-
നികരമാകർമാകുവതെങ്ങനെ ? 60

വനിതമാർക്കുമനല്പമിവണ്ണമം-
പ്പനിയണച്ച മഹമ്മദസേനയാൽ
ഇനിയ നാടിതു കാന്തിവിഹീനമാ-
മനീശമാ നിശ മറുകിലിന്ദുപോൽ. 61

സുദതിമാരൊടു പോരിടുവാൻ മുതി-
ർന്നദയമാമുകിലപ്രഭുവാഹിനി
മദമൊടിന്നു ചരിപ്പതിനോർക്കുമീ-
പ്പുദവി മോദവിമോചനഹേതുമേ." 62

ഗുണിനി റാണിപറഞ്ഞതു കേട്ട സ-
ന്മണിമഹമ്മദമുഖ്യപുരോഹിതൻ
പണിവെടിഞ്ഞുരചെയ്തു ഗഭീരമാം
ഭണിതി താ, ണിതിതാമസമെന്നിയേ. 63

"മനസി വേണ്ട ഭയം ; മുകിലന്റെയീ
വിനകരം ഞാനതിശീഘ്രമൊഴിക്കുവൻ ;
അനഘയാം ഭവതിക്കു നിനയ്ക്കിലി-
ജ്ജനതയാനതയാണനിശം ദൃഢം. 64

പ്രജകളായിവരുള്ളളവിൽ ദ്വിഷൽ-
ഭുജബലം തൃണമെന്നു ധരിക്കണേ !
സുജനസംശ്രയമേ ! തുടരുന്നു നിൻ
ഭജനമിജ്ജനമിച്ഛയൊടെപ്പൊഴും." 65

സുധിയിവണ്ണമുരച്ചു പദം യഥാ-
വിധി നമിച്ചുവിട്ടന്നു തിരിച്ചുടൻ
അധിപനാം മുകിലാഖ്യപരാക്രമാം-
ബുധിയൊടാധിയൊടാവതുമോതിനാൻ. 66

"അവികലം പതിദേവതമാർക്കകം-
കവിയുമാധി വളർപ്പതിനോർക്കുകിൽ
ഭുവി പൊഴിക്കുമവർക്കു തദീയമാ-
മവിനയം വിനയംബുദമംബുപോൽ, 67

ക്ഷമയിലിന്നിബിതൻ മതമേവനും-
പ്രമദമാണ്ടു ഭജിപ്പതസംശയം,
ശ്രമമകന്നവനെങ്ങനെയാകിലും
വിമലമാമലമാശയമക്ഷണം. 68

രയമൊടാജിയിലന്യമതസ്ഥരെ-
ബ്ഭയമൊഴിഞ്ഞു വധിച്ചുഭവൽഭടർ
ജയരവത്തെ മുഴക്കിയതില്ലയോ ?
നിയതമായതുമാനുഷപൌരുഷം. 69

നരരനേകവിധത്തിലെഴുന്നൊരി-
ധരയിലിങ്ങനെ സാധുപരാഭവം.
അരമണയ്ക്കുകയില്ല കുറാന്നെഴും
പരമസാരമസാരമറിഞ്ഞവൻ. 70

മതരഹസ്യമറിഞ്ഞു ഭവാൻ പതി-
വ്രതകളെത്തുണചെയ്യുകിലെന്നിയേ
അതനുകീർത്തിവധൂടി വരിപ്പതി-
ന്നിതരമാം തരമാണ്ടിടുവാൻ പണി. 71

വിരുതൊടും നിജപാണികൾകൊണ്ടു ന-
ട്ടുരുഫലങ്ങൾ പൊഴിപ്പൊരുവേളയിൽ
പെരുമയേന്തി വിളങ്ങിന സദ്വ്യല-
സ്തരുവിനാരു വിനാശമണച്ചിടും ? 72

അകലുഷം കടൽ നല്കിന തിങ്കളിൻ
സുകലയെബ്ബത ! ദർശിനപ്പടി
ഇകലിൽനിന്നു കഥഞ്ചന ലബ്ധമാം
പുകളയേ ! കളയേണ്ടവനല്ല നീ. 73

അമലനാം നബിതൻ കൃപഹേതുവാൽ
കമഠമാണ്ട ഭവൽഭടർതൻ ബലം
ക്ഷമയിതിൽ പൊലിയേണ്ട പയോധിയിൽ
ദ്യുമണിയാം മണിയാറിനപിൻപുപോൽ." 74

അറിവെഴും മൊഴിയിങ്ങനെ നീതിയും
നെറിയുമൊത്ത പുരോഹിതനോതവേ
മറിവുവിട്ടു, മനസ്സിനു ദൌഷ്ട്യവും
വെറിയു,മാറിയുമാരിപു ചൊല്ലിനാൻ. 75

"ഗുണഗണങ്ങൾ തികഞ്ഞുലകിൽത്തനി-
ക്കിണപെടാത്ത പുരോഹിതരത്നമേ !
ഘൃണവരാൻ തുടരുന്ന ഭവൽപദ-
പ്രണതി താ,ണതിതാമസബുദ്ധി ഞാൻ. 76

സ്ഫുടമിനിബ്ബത ! ഞാനളവററ ന-
ല്പുടയ നാടിതിൽ മേവിടുവോളവും
വിടർ നടപ്പൊരു പാതകളൊന്നുമെൻ
ഭടരു തേടരുതേവമുരയ്ക്കുവൻ." 77

ഒരുവിധത്തിലിവണ്ണമവങ്കൽ നി-
ന്നൊരുവചസ്സു ലഭിച്ചൊരു തങ്ങളാൽ
പെരുതുസൌഖ്യമിയന്നു മതിക്കകം
പുരുജയാം ജയയാണ്ടു ധരേശ്വരി. 78

ഒഴിയാത്തൊരു ബാധപോലെ മേലും
വഴിമുട്ടിക്കുമരാതിസേനതന്നെ
കഴിവെന്നു ജയിപ്പതിന്നിതോർത്തും
മിഴിനീർവാർത്തുമഹസ്സുപോക്കി റാണി. 79

സ്ഫുടമരിവിജയത്തിൻ സ്മാരകസ്തംഭസമ്പ-
ത്തുടമയൊടു ലഭിപ്പാനെന്നപോൽ സൈന്യനാഥൻ
ഉടനരുളിയമുള്ളിൽത്തഞ്ചിടും വഞ്ചിനാട്ടാ-
ർക്കടയണിയിവക്കൂടിച്ചെറ്റു ഭേദപ്പെടുത്തി. 80

ഒൻപതാം സർഗ്ഗം സമാപ്തം.

പത്താം സർഗ്ഗം

ആയിടയ്ക്കൊരു ദിനാന്തസവാരി-
ക്കായി നൽക്കുതിരമേലൊരു നാളിൽ
സ്ഥായിപൂണ്ടു മുകിലപ്രഭുവര്യൻ
പോയിതുത്തരഫരിത്തിനെ നോക്കി. 1

വങ്കരുപ്പിയലുമജ്ജവനാശ്വ-
ത്തിങ്കലേറിയവനേറെ വിളങ്ങി,
ശങ്കവിട്ടരിയ മന്ദരശൃംഗ-
ത്തിങ്കലേറിയൊരു കാർമുകിൽപോലെ. 2

ക്ഷ്വേളലിപ്തമതിതീക്ഷ്ണവുമാകും
വാളരയ്ക്കവനിടത്തുപുറത്തായ്
കാളകൂടമിയലും രദമാളും
കാളകണ്ഠഫണികങ്കണമേ വിളങ്ങി. 3

"തന്നസിക്കപരർ പിൻതുണയായാ-
ലുന്നതാവമതി വന്നു ഭവിക്കും"
എന്നതോർത്തിട്ടവന്നു സമീപം
ചെന്നതില്ല പരിചാരകരാരും. 4

ചട്ട, കാൽശര, ചെരിപ്പു, തലപ്പാ,-
തൊട്ടതൊക്കെയുമണിഞ്ഞൊരവങ്കൽ
പെട്ട ഭീതി നിമിഷത്തിൽ വളൎന്ന-
പ്പട്ടണം മുഴുവനൊന്നു വിറച്ചു. 5

അന്തകൻ മഹിഷമേറി വരുന്നോ ?
ഹന്ത ! കല്ക്കി ജയയാത്ര തുടൎന്നോ ?
ചിന്ത കാണികളിലേവമുയൎത്തി-
ച്ചന്തമോടു കുതികൊണ്ടു തുരുഷ്കൻ. 6

ശ്യാമളദ്യുതി പരസ്പരമേററി-
ബ്ഭീമമാം ഹയവുമാബ്ഭടരാട്ടും
രാമബാണതുല പൂണ്ടു ഗമിക്കും
രോമഹൎഷകരവേഗമവൎണ്ണ്യം. 7

വാട, വാടി, മല, തോടു, തടാകം,
മേട, മാട, മിവ പിൻപുറമാക്കി
ഘോടകം പെരിയ ചണ്ഡമരുത്തിൻ-
പാടവപ്പൊലിമ പൂണ്ടു പറന്നു. 8

ആമനുഷ്യനരനാഴികയോടി-
ച്ചാമഹാഹയമണിക്കിളവേകാൻ
കാമമോൎത്തു ഹൃദി ; നൽപ്പടയാളി-
ക്കോമനക്കുതിര ജീവനു തുല്യം. 9

കുട്ടിക്കൂട്ടമരയാൽമരമൊന്നിൽ-
കെട്ടി, വാജിയെയവൻ മരുവുമ്പോൾ
തൊട്ടിണങ്ങുമൊരു നന്ദനഭൂവിൻ
മട്ടിലുള്ള മലർവാടിക കണ്ടാൻ. 10

ആളി നീൾനവനെബ്ബലമോടു-
ന്നാളിലാസ്സുഭഗമാം സുമവാടി
കേളികോലുമൊരുകാന്തമിരുമ്പിൻ-
ധൂളിപോലെയതിലേക്കു വലിച്ചു. 11

ആ നവാഭയുടെ നർത്തനഭൂവാം
സൂനവാടി മുകിലൻ ചിലരോതി
മാനവാഢ്യെഴുമുമാഭിധയാകും
മാനവാഗ്ര്യയുടെയെന്നു ധരിച്ചാൻ. 12

ഒന്നുനോക്കിടണ,മില്ല തരക്കേ,-
ടെന്നുറച്ചു പടയാളി പതുക്കെ
അന്നു നല്ലൊരു മലർത്തൊടിതന്നിൽ-
ച്ചെന്നുചേർന്നു കുതുകത്തൊടുകൂടി. 13

മുന്നമേ ഗുണമിണങ്ങി വസന്തം
വന്നണഞ്ഞ മലർവാടികയപ്പോൾ
പൊന്നനല്പതരഗന്ധമിയന്നാ-
ലെന്നപോലെ നിലവിട്ടുവിളങ്ങി. 14

പേരുവായ്ക്കുമൊരു മാധവയോഗം
ചേരുമുത്തമവനോദിതലക്ഷ്മി
ചാരുചൂതശരസൂതികയായി-
ത്തീരുമെന്നതിനു സംശയമുണ്ടോ ? 15

കാലമെങ്ങനെയതിൻ പടിവേണം
കോലമെന്നു കരുതും സുമജാലം
ആ ലസൽസുരഭിയാമൃതുവിങ്കൽ-
ച്ചാലവേ സുരഭിയാം നിലയേന്തി. 16

മന്നടക്കിയ മഹാൻ മലരമ്പൻ
തന്നനല്പബലകല്പനമൂലം
അന്നവോപവനഭൂമിയിലന്തി-
ത്തെന്നൽ തന്നരിയ റോന്തുതുടങ്ങി. 17

പത്രവും കുസുമഭൂഷയുമാളാ-
പാത്രമാം സ്തബകവാർമുലതാനും
തത്ര കണ്ടുളവു പൂണ്ടിതു വല്ലീ-
ഗാത്രമൻപൊടു സമീരകുമാരൻ. 18

കണ്ട കണ്ട പുത്തുതാർനിരതൻമെയ്
പൂണ്ടവയ്ക്കുടയ നന്മണമേന്തി
അണ്ടർകോനമരവേശ്യകളിൽപ്പോൽ
വേണ്ടമട്ടു വിഹരിച്ചു സമീരൻ. 19

കാഞ്ചിയും ഹരിതസൂര്യപടത്തിൽ-
ത്താണിടാത്തെ വിലസും ദലവായ്പും
ഹ്ലൂണിതൻ മുഖമൊടൊത്തൊരു പൂവും
ചേണിയന്ന പനിനീർച്ചെടിയേന്തി. 20

കണ്ടകത്തെയുടലെങ്ങുമണിഞ്ഞും
കൊണ്ടതിന്നുപരി റോസ സുമത്തെ
പൂണ്ടഹോ ! ജനിയിൽനിന്നു ലഭിച്ചീ-
ടേണ്ട മുക്തിയുടെ മാതിരികാട്ടി. 21

വണ്ടു, രാഗ, മൊളി, മാർദ്ദവവും കൈ-
ക്കൊണ്ടുവാണ പനിനീർക്കുസുമത്തെ
കണ്ടു വാടിയിലിളമ്മടവാരിൻ
ചുണ്ടു കാമിപടി, തന്മധുവുണ്ടു. 22

ചിത്തജന്റെ പരമാത്ഭുതമാകും
വൃത്തമോത്തുമൊരുപാട്ടുകൾ പാടി
ഒത്തമട്ടു നവമാലികതോറും
മത്തരാം മധുപർ കേളികളാടി. 23

ഒത്തുനല്ലൊരു വസന്തമൊടോരോ-
ക്കൂത്തുകാട്ടിന വനസ്ഥലിതന്റെ
മുത്തുമാല ചിതറും പടി ഭാസ്സിൻ
സത്തുവാച്ച കുടമുല്ല വിരിഞ്ഞു. 24

ആ മലക്കരയിൽ മുല്ല തനിക്ക-
ക്കാമഭൂപനരുളീടിന പോലെ
ഓമനപ്പുതുമണപ്പൂക്കളേന്തി-
ശ്ശ്രീമദത്തിനൊട്ടു മുല്ല വിരിഞ്ഞു. 25

ഉന്നതസ്ഥിതിയൊടുത്തമവർണ്ണം
വന്നണഞ്ഞുമസുഗന്ധതമൂലം
കൊന്നതൻമലർ പറിച്ചുചുരുങ്ങും
മന്നനൊപ്പമയശസ്സും വഹിച്ചു. 26

ഇത്തിരിക്ക നിറമററിളമേൽ വീ-
ണെത്തിടും പൊടിയിലും ചലിയാതെ
പൂത്തിലഞ്ഞിമലർ ദുർവ്വിധികോലും
സത്തിനൊപ്പമതുതൻ ഗുണമേന്തി 27

നാലുപേർ യവമണക്കിടുകിൽത്തൻ-
വാലുണക്കമെലിപോലെ മുരിക്കും
ചേലു ചെററു ബത ! കാഴ്ചയിൽ മാത്രം
കോലുവോരു മലരേന്തി ഞെളിഞ്ഞു. 28

സ്തോകമല്ല ഗുണമെങ്കിലു, മേറെ-
പ്പാകമററാരധികാരികണക്കെ
ഹ ! കവിഞ്ഞ മണമാർന്നു ചിലക്കൊം-
പ്പൂ കലക്കിയഴൽ ചമ്പകമേകി. 29

വേരുതൊട്ടു മുടിയോളമശോകം
ചാരുവാം മലരണിഞ്ഞു ജഗത്തിൽ
ആരുമേ വിരഹിസംഹതിയിൽത്തൻ
പേരു നേടിടരുതെന്നു ശഠിച്ചു. 30

ആററിലുള്ള കനകപ്പൊടി നന്നായ്
നീററി നേടിയൊരു ഭസ്മമൊടൊപ്പം
മാററിയന്നു മണമേന്തിന മാന്താർ
മാററി മാരനു മഹാശുഗമായി. 31

ഉല്ലസൽസ്തബകവാർമുലയോമൽ-
പല്ലവാധരമിതൊക്കെയിണങ്ങി
നല്ല ചൂതവനി പൂങ്കുയിലിനന്നു-
ള്ളല്ലൽതീർത്തു, വധു കാന്തനെപോലെ. 32

വാടിടാതെ കുയിൽ പഞ്ചമരാഗം
പാടി ; വണ്ടു വഴിപോൽക്കുഴലൂതി ;
മോടിയിൽപ്പവനലാസകനോടൊ-
ത്താടി വല്ലികൾ ദലാംഗുലികാട്ടി. 33

ചൂടിടും മലർ നിലത്തുതിരുംമ-
ട്ടാടിടുന്ന പുതുതാം ലതതന്നെ
ഈടിൽ നോക്കിയ തരുവ്രജമാപ്പൂ-
വാടിയിൽ തലകുലുക്കി രസിച്ചു. 34

താരുതൻെറ പുതുതേൻ പനിനീരും
മാരുതക്കുളിർകരങ്ങളിലേന്തി
പേരുവാച്ച മധുസംഗമഖേദം
തീരുമാറുപവനോപരി തൂകി. 35

ത്തുമവാച്ച വിലസുന്നൊരു മാവി-
ന്നോമനപ്പുതുമലപ്പൊടിയാലേ
കോമളൻ പവനമാണി കണക്കിൽ-
ക്കാമദേവനു നിവേദ്യമണച്ചു. 36

ചാരുവാം മധുവനസ്ഥലികൾക്ക-
ള്ളോരു കേളിനിലയത്തിനു ചുറവും
ഭൂരുഹപ്രസവധൂളികൾമൂലം
മാരുതൻ വെളിയടത്തുണിയിട്ടു. 37

ശർമ്മമേന്തുമൊരു മാധവലക്ഷ്മീ
നർമ്മഗേഹമതു പാൽക്കടൽ പോലെ
ദുർമ്മദന്നു മിഴിയിൽപ്പെട്ടവേ തൻ-
മർമ്മമൊക്കെ മലരമ്പുകൾ കൊണ്ടു 38

കള്ളമല്ലിതു മുഗൾപ്പെരുമാക്കൾ–
ക്കുള്ള നല്ലൊരു മഹാലുകളേയും
പൊള്ളയാക്കു, മിതിനൊപ്പമൊരേട–
ത്തുള്ളയാണെ മലർവാടികയില്ല. 39

സൂനവാടിക മഹമ്മദയോഷാ–
ധീനയെന്നതു നിരർത്ഥകവാക്യം ;
ഊനമറ്റൊരിതു ഹൌറികളേയും
മാനഹീനകളിലഗ്ര്യകളാക്കും. 40

മക്കൾ ചത്ത വിധവയ്ക്കു രമിപ്പാൻ
തക്കതല്ലിതതിനില്ല വിതർക്കം ;
ഇക്കണക്കുപവനത്തെ വളർപ്പോ–
രക്കലേശമുഖി മറ്റൊരുനാരി." 41

കൂലമറ്റൊഴുകിടും പുഴവെള്ളം–
പോലകത്തു പല ചിന്തകളേവം
സ്ഥൂലനാണ്ടിളകിടാതെ മഹായ–
സ്സാലഭഞ്ജികകണക്കിനു നിന്നു. 42

താരുകൊണ്ടു നെടുനീളെ വിതാനി–
ച്ചൊരു ചൂതരഥമേറിയനംഗൻ
മാരുതപ്രഥിതസൂതസമേതം
പോരുചെയ്തു മുകിലപ്രഭുവോടായ്. 43

അത്തരത്തിലൊരു നൂപുരനാദം
ചിത്തരമ്യമതിമാർദ്ദവയുക്തം
ഉത്തമോപവനസീമ്നി ജനിച്ചു-
മ്മത്തനാശു സുധ കാതിലൊഴിച്ചു. 44

ശങ്കവിട്ടു മലർവാടിയിലേതോ
മങ്കതൻ വരവതെന്നു ധരിക്കെ
വങ്കരുത്തെഴുമവൻ തരുഷണ്ഡ–
ത്തിങ്കൽമുത്തൊടു മറഞ്ഞുവസിച്ചു. 45

ചിത്രലേഖയൊടു ചേൎന്നു മൃണാളീ-
ഗാത്രമേന്തുമുഷപോലെ തദാനീം
തത്ര തൻ സഖിയൊടൊത്തൊരു തന്വീ-
ഗോത്രമൗലിമണി മന്ദമണഞ്ഞു. 46

മന്നിൽവന്നു കുസുമങ്ങൾ പറിപ്പാൻ
നിന്നിടും സുദതി പിൻപുറമൊന്നാൽ
തന്നിൽ നിന്നു മിഴിയും മനതാരും
തോന്നി ദയാധനു പറിച്ചതുപോലെ. 47

"അന്നിദാഘമൊഴിവാൻ തുഷാര-
ക്കുന്നിൽനിന്നിനജ വാച്ചൊഴുകുന്നോ ?
പിന്നിൽ മീനുമൊരു മിന്നലൊടും മൽ-
സന്നികൎഷഭുവി കൊണ്ടൽ വരുന്നോ ? 48

കാമനക്കനകപട്ടമതിന്മേൽ
ശ്രീമഹേന്ദ്രമണിപങ്ക്തിപതിച്ചോ ?
ശ്യാമതാമരസകോമളദാമം
കാമനൻപിൽ മധുലക്ഷ്മിയണച്ചോ ? 49

കൈവിടാതെ പുതുതേൻ നുകരാൻ കാൽ-
പ്പൂ വിരഞ്ഞു വരിവണ്ടിളകുന്നോ ?
ആ വിദഗ്ദ്ധമദനന്റെ നവാബ്ജ-
ശ്രീവിളഞ്ഞ തഴ മുന്നിലെഴുന്നോ ? 50

കണ്ടിവാർകുഴൽ ചുരുണ്ടിടതിങ്ങി-
ക്കൊണ്ടിരുണ്ടിതാ ! കണങ്കഴലോളം
നീ,ണ്ടിലഞ്ഞിമുതലാം മലർചൂടി-
ക്കണ്ടിടുന്നു ; ശരി കാമിനി തന്നെ. 51

ഒക്കുമൊക്കുമിവൾ ഭ്രൂപജയാമ-
ത്തൈക്കുരംഗമിഴി,യെ,ന്നിവൾമൂലം
മൂക്കു, കണ്ണു, ചെവിയെന്നിവയെപ്പോൽ
ത്വക്കുമെൻ രസനയും സുഖമാളും ? 52

മാറിനില്ക്കു കുഴലേ ! ലവമൊന്നെൻ
ഷൌറിതൻ കനകസന്നിഭഗാത്രം
ക്രൂറിൽ നോക്കണമെനിക്കു പുറംപോൽ-
പ്പേറിടായ്ക്കയി കരുപ്പുകമേയും.” 53

എന്നുരയ്ക്കുളവു കാഞ്ഞ നിലത്തിൽ-
ച്ചെന്നുവീണ മഴപോലെ വിരിഞ്ചൻ
കുന്നുതോററകുചയാളെ മൃഗകുപ്പൂൺ-
പിന്നു നേക്കു മുഖമാക്കി നിരുത്തി. 54

കാലുതൊട്ടു തലയോളമതെപ്പോൽ-
ച്ചേലുവാച്ച മുടിതൊട്ടടിയോളം
മേലുകീഴു പലവാറിരുനേത്ര-
ത്താലുമങ്ഗനയെ നോക്കിഭടാഗ്ര്യൻ. 55

ഒന്നിനൊന്നധികമാമൊളി മേന്മേൽ
മിന്നിമിന്നി വിലസും തനു നന്നായ്
മുന്നിൽനോക്കി, യത്തുമട്ടൊരു പെണ്ണേ-
തെന്നിവണ്ണമവനോർത്തു പകച്ചു. 56

തിണ്ണമന്നില, നിറം, നട, നോട്ടം,
വണ്ണ, മാംഗ്യ, മുയരം, മുഖഭാവം,
എണ്ണമററിനിയുമേറെവഴിക്കു-
പ്പെണ്ണവൻെറ ഹൃദയത്തെ ഹരിച്ചു. 57

മൊട്ടയും ശിഖയുമെന്നൊരുഭേദം
മൊട്ടലക്കണവഹിപ്പവനുണ്ടോ ?
വട്ടമിട്ടു വഴിപോലെ കറക്കി-
ക്കൊട്ടയാട്ടമവനാരെയുമൊപ്പം. 68

ഏകനായുപവനത്തിനകത്ത-
ശ്ശ്രീകലന്ന ഭടനന്തിയിൽ വേഗാൽ
പോകവേ തരമറിഞ്ഞൊരു നീച-
പ്പേകണക്കു പിടികൂടിയനംഗൻ. 59

പണ്ടുമിപ്പൊഴുമിവണ്ണമൊരംഗം
കണ്ടുമില്ലറിവു കേട്ടുമശേഷം ;
രണ്ടുപക്ഷമിതിനി,ല്ലതിപുണ്യം
കൊണ്ടു ഞാനിവിടെയിപ്പൊഴുതെത്തി. 60

ഒത്തുനീണ്ടിമഞെരുങ്ങി മഷിച്ചാ-
ത്തൊത്തു കാതിനവതംസകമായി
മെത്തുമാഭ കളിയാട്ടമപാംഗ-
സമ്പത്തുതിർത്ത മിഴിരണ്ടുമവർണ്ണ്യം. 61

ലോലമായ ചില്ലിപോലെ വളഞ്ഞും
നീലരോമമിളതിങ്ങി വിരിഞ്ഞും
ബാലതൻെറ പുരികക്കൊടിരണ്ടും
ചേലമന്നു ജയമാന്നരുളുന്നു. 62

കാററിലാഞ്ഞിളകുമോരളിവൃന്ദം
തോററിടും കരുനിരക്കതിരോട്ടും
മാററിയന്ന തിലകത്തൊടുമൊക്കം
നെററികണ്ടു മനതാരിളകുന്നു. 63

ഹാടകത്തിൽ മണിപങ്ക്തിയിണങ്ങും
തോടകൊണ്ടു വദനത്തെ വിളക്കി
കേടകന്നു വിലസുന്നൊരു കാതിൻ
ജാടകണ്ടു ഹൃദയം തകരുന്നു. 64

ഭ്രാന്തണച്ചു തരുണക്കതിമാത്രം
കാന്തമായ്, മിനുസമായ്, മൃദുവായി,
ഹന്ത കാണ്മൊരു കപോലയുഗത്തിൻ
ചിന്ത ചെററു വിട്ടുവാൻ പണിപാരം. 65

ഞാത്തിനുള്ളൊരു പകിട്ടതിമാത്രം
മെത്തിടും രുചിരനാസിക കണ്ടാൽ
ഹൃത്തിനുള്ള ബലമീശനുകൂടി-
പ്പത്തിനഞ്ചു പണയപ്പെട്ടുമല്ലോ. 66

കോപ്പിണങ്ങിയ മുറുക്കനിമിത്തം
ചോപ്പിരട്ടിയെഴുമീയധരോഷ്ഠം
ഷോപ്പിലുള്ളൊരു പറങ്കിവയിൻപോൽ
കാപ്പിയാക്കുവതിനെന്നിടകിട്ടും ? 67

ശ്രീതഴച്ച കുളർപുഞ്ചിരി തൂകി-
ശ്ശ്വേതരക്തതയൊടും വര യൊത്തും
കാതരാക്ഷിയുടെ പല്ലുകൾ പുത്തൻ-
മാതളങ്കുരുകണക്കു ലസിപ്പൂ. 68

ന്തുലു, കണ്ഠശര, മഡ്ഡിയൽ, പുത്തൻ-
നാലുപന്തി, മണിമാല, പതക്കം,
ചേലുയന്ന പലഭൂഷകൾ മററും
കോലുമിഗ്ഗളമതീവ മനോജ്ഞം. 69

തങ്കമിട്ടുപണിചെയ്തൊരു കട്ടി-
ക്കങ്കണങ്ങൾ വിലസും കരയുഗ്മം
ശങ്കവിട്ടു മമ മെയ്യിലണച്ചീ-
മങ്കയൊന്നു പുണരും ദിനമേതോ ? 70

റൌക്കയാം ഹരിതസൂര്യ്യപടത്താൽ
മേൽക്കണിഞ്ഞ കുളുർകൊങ്കകൾ രണ്ടും
അക്കാന്തിയിൽ വിളങ്ങിന ശീമ-
ച്ചക്കപോലെ ഹൃദയം കവരുന്നു. 71

ഉത്തമാംഗിയുടെ മദ്ധ്യമിതേല-
സ്സൊത്തനൽക്കനകകാഞ്ചിയണിഞ്ഞും
മേത്തരം കസവുപാവു ധരിച്ചും
ചിത്തജാർത്തി നിലവിട്ടുരുളുന്നു. 72

രോമപങ്ക്തി, ജഘനം, തരുണിക്ക-
ള്ളോമനത്തുട, കണങ്കഴൽ, പാദം,
കോമളാവയവമിങ്ങനെ മററും
കാമനററ വളമായ് വിലസുന്നു. 73

ചുററിഞൊ,നടവിതൊത്തു, കണക്കിൽ-
പ്പുററികാൎയ്യ, മൊരുപോംവഴിയില്ല ;
മററിനിപ്പുറവതെന്തു മുറയ്ക്കോ
തെററിയോ ഝടിതി കാണണമററം.” 74

ഇത്തരം ഹൃദി നിനച്ചു ഭടാഗ്ര്യൻ
ചിത്തഹൎഷമൊടു നേത്രപുടത്താൽ
തത്തടിത്തനുവപുസ്സു നുകൎന്നാൻ
മത്തനാം കരി കരിമ്പുകണക്കേ. 75

ചുണ്ടു, റെതക്ക, കുഴൽ, മെയ്, പട, മഞ്ചും
പൂണ്ടുമിന്നിടുമെരാവധുവിങ്കൽ
ഉണ്ടു പഞ്ചവിധവൎണ്ണശുകപ്പെൺ
മണ്ടുമുകതിഗുണമെന്നവനോൎത്തു. 76

തെല്ലുമില്ലതിലസംഗതമെന്നായ്-
ച്ചൊല്ലുമാറു സഖിതന്നുടെ മുന്നിൽ
അല്ലതൊററകുഴലാം ചെറുതാമൽ-
പ്പുല്ലുതന്നിണ പത്തുക്കേ വിടിൎത്തി. 77

“കുട്ടി ! നിൻെറ രുചിപോലൊരുവേഷം
കെട്ടി ഞാനിത വെളിക്കുകടന്നു ;
പാട്ടിലെന്നെയൊരു പാവകണക്കി-
ട്ടാട്ടിയാലു, മതിനെന്തുവിളംബം ? 78

പോയതാം വഴിയടിക്കണമെന്യേ
നീയടിച്ചുവഴി പോകുകയില്ല ;
ആയതാട്ടെ, യിനിയും സഖിചുമ്മാ-
തായമാട്ടരുതു ; മേൽപ്പണിനോക്കാം. 79

വൻചിതയ്ക്കുപരി ചാടിമരിപ്പാ-
നഞ്ചിടാതെ സതിമാരണയുമ്പോൾ
അഞ്ചിതാംഗതതിമണ്ഡനമേവം
തഞ്ചിടുന്നതു നിസൎഗ്ഗജമല്ലോ. 80

അക്കണക്കിവളുമന്തിമമാകും
മെയ്യലങ്കരണമാർന്നു മരിപ്പാൻ
ഇക്കളോപവനഭൂവിലിദാനീം
പുക്കഹോ! പുരുജയാം രുജ പൂണ്ടു. 81

രാമമാർക്കു തനുമണ്ഡനമെന്യേ
കാമപൂജയരുതെന്ന മതത്തിൽ
നീ മഹാരസിക ചെന്നിഹ തീരെ-
പ്രേമമററിവളെയിങ്ങനെയാക്കി. 82

ആട്ടെ, കീഴ്ക്കടെ കഴിഞ്ഞതശേഷം
പോട്ടെ, വേണ്ടതിനിയെന്തതു ചെയ്യാം;
വീട്ടെനിക്കു മരണത്തിനു നല്കീ-
ടട്ടെ മാരനതനുഗ്രഹമത്രെ." 83

ആഴിപോലെ മിഴിനീരളവില്ലാ-
തൂഴിയിൽപ്പെരുകവേ മൊഴിയേവം
തോഴി കേട്ടബലമാർക്കൊരു തങ്ക-
ത്താഴികക്കുടമൊട്ടുത്തരമോതി. 84

"ഈവസന്തസമയത്തിൽ മനസ്സോ-
ടേവരും ചൂതശരപൂജകഴിപ്പാം
ആവധൂടിയനവദ്യഗുണൗഘം
കൈവളുന്ന കമിതാവൊടു ചേരും. 85

എന്ന ശാസ്ത്രവചനം പഴുതാവി-
ല്ലെന്നറിഞ്ഞുപവനത്തിലിദാനീം
വന്ന നമ്മളും വഴിപോലതിൽശ്രദ്ധം
കന്നൽവില്ലനുടെ കാലിണകുപ്പാം." 86

ഏവമോതുമളവങ്ങനെയെന്നാ-
യാവരാംഗിയരുളും ചെയ്തു പതുക്കെ
പൂവറുത്തു തളിർമാമരമൂട്ടിൽ-
സ്സേവചെയ്തു മലരമ്പനെ മററും. 87

വമ്പനല്പമിയലുന്ന യുവാവാം
ചെമ്പഴന്തിയനുയായികളോടും
ചമ്പകാംഗിയുടെ മുന്നിലൊരാട്ടിൻ
മുമ്പഹോ ! വൃകമൊടൊപ്പമണഞ്ഞു. 88

"മുന്നിനാറു മുഴമാസമറയ്ക്കാൻ
തന്നിവൻ തലവണങ്ങിയുമെത്തും
നിന്നിലില്ലലിവു ; വീണ്ടുമിതാ ഞാൻ
മുന്നിലെത്തി, യിനിയെന്തു വിളംബം ? 89

മേലിൽ നിന്നെ വിടുകില്ല പറങ്കി-
സ്ഥോലിയിൽക്കയറിയെന്നൊടുകൂടി
ചേലിലിന്നു നടകൊൾക ; മടിച്ചാൽ-
പ്പാലിടഞ്ഞമൊഴി ! മട്ടുകൾ മാറും." 90

എന്നു ദുഷ്ടനരചെയ്തൊരുവാക്യം
കന്നുതോററകചമാർമണി കേൾക്കെ
വന്നു വന്നിടുവതെന്നനിനയ്ക്കാൽ
നിന്നു നിന്നനിലവിട്ടിളകാതെ, 91

വായിലപ്പൊഴുതു ശീലനിറച്ചാ-
സ്ഥായിയുള്ള സഖിതന്നൊടുകൂടി
ശ്രീയിയന്ന വധുവെപ്പിടികൂടി-
പ്പോയിടാനരി മുതിർന്നു ജവത്തിൽ. 92

ഓമലിൻ വലതുകൈക്കു പിടിപ്പോ-
രാമൻഷ്യന്നമവൾക്കമിടയ്ക്കായ്
ഭീമരിഷ്ടിയൊടൊരാളുടലേന്തും
കാമനെന്നവിധമൂക്കൊടണഞ്ഞു. 93

രണ്ടുവെട്ടിലരിതന്നുടൽ വാഴ-
ത്തണ്ടുപോലരിയുമബ്ബലവാനെ
കണ്ടു തൽഭടരനല്പമമർഷം
കൊണ്ടു ചുററിലുമെതിർത്തമർചെയ്തു. 94

ഝട്ടനല്പമിയലുന്ന കടന്നൽ-
ക്കൂട്ടമക്കരടിയോടു കണക്കം
വേട്ടനായയോടു മൃഗങ്ങൾ കണക്കം
മുട്ടരത്തരുണനോടമർചെയ്തു. 95

കത്തിവെട്ടിയരിപങ്ക്തിയെ വീരൻ
പത്തിനെട്ടു കൊലചെയ്തുളവേകൻ
മെത്തിടുന്നൊരു നിരാശതമൂലം
കത്തിയോങ്ങി കളവാണിയെ നോക്കി. 96

തണ്ടുതപ്പിയുടെ വാളെഴുമക്കൈ-
ത്തണ്ടയത്തിയതു താഴ്‌വതിൽമുന്നേ
കണ്ടുനിന്ന മുകിലൻ നിമിഷാർദ്ധം-
കൊണ്ടുവെട്ടിയതു വീഴ്ത്തി നിലത്തിൽ. 97

ഓമലാളുടെ കഴുത്തിന്നനേകം-
ബ്ഭീമമാമസി പതിച്ചതു നോക്കി
ഹാ! മരിച്ചു സതിയെന്നു വിചാരി-
ച്ചു മഹാൻ മഹിയിൽ മൂർച്ഛയിൽ വീണു. 98

ശേഷമുള്ളരികളെക്കൊലചെയ്തുസ-
ന്തോഷമേന്തിന മഹമ്മദവീര്യൻ
യോഷമാർമണിയെ വാജിയിലേററി-
ശ്ശ്രേഷലായി നഗരത്തിലണഞ്ഞു. 99

ബോധമാർന്നള്ള,വട്ടക്കലഭിഖ്യാ-
സൌധമാം പ്രിയ പെടായ്കനിമിത്തം
ഹാ! ധരോപരി പതിച്ചു കരഞ്ഞാൻ
യോധമുഖ്യനൊരുഭീരുകണക്കെ. 100

കണ്ടു,കുട്ടിയെ രസജ്ഞതയടസ്സും
മുണ്ടുനീക്കമള്ള,വായവൾ വേഗാൽ
വണ്ടുതോററകുഴലാളെ മുസൽമാൻ
കൊണ്ടുപോയകഥ യോധനൊടോതി. 101

അമ്പാരന്നോരവളൊടു താനമാത്യനാകും
തമ്പാനെന്നരുളി മഹീശ്വരിക്കുമുന്നിൽ
വമ്പാളും വരഭടനെത്തി വൃത്തമന്നാ-
ളെമ്പാടും പുരുതരശോകമോടുണർത്തി. 102

ഭ്രാതാവിൻ സുതതന്റെയാഹരണവും
തൽപ്രാണസർവ്വസ്വമാം
ശ്രീതാവും സചിവന്റെയാഗമനവും
യോജിച്ചുകേട്ടീടവേ
ജാതാതങ്കസുഖം ഭവിച്ച സതിയാം
തന്മാനസം വേനലോ-
ടേതാനും മഴയൊത്തുചേർന്നൊരു
നിദാഘാഖ്യം കണക്കായിതേ. 103

പത്താം സർഗ്ഗം സമാപ്തം.

പതിനൊന്നാം സർഗ്ഗം

ചേലഞ്ചുംതൻമരുമകളൊടും നാട്ടുമററാൾക്കുകീഴായ്—
ബാലന്മാരും ബത ! ദയിതനും ബാന്ധവന്മാരുമെന്യേ
മാലത്യന്തം മനസി മധുനേർവാണിയാം റാണിപൂണ്ടാൾ ;
കാലക്കേടിൻ കടുതയിൽ നരൻ കാററിലെപ്പഞ്ഞിതന്നെ. 1

വിശ്വസ്തത്വംപെടുമൊരു സഗർഭ്യാത്മജയ്ക്കാന്താപം
വിശ്വസ്തത്വംതടവിന വിശാലാക്ഷി വീണ്ടുംനിനയ്ക്കേ
അശ്വസ്ത്രീതൽപ്രഥമപൃഥുകാന്തത്തിലാംപോലെ തീർന്നാൾ ;
വിശ്വം നൂനം വിപദി നരകം ; വിഘ്നമില്ലെങ്കിൽ നാകം. 2

ദൈവത്തിന്നും ദയ മനുജനും തീരെ വേരററു പാതി-
ജ്ജീവൻവേറായ് ഭൃശമബലയായ് ഭീരുവായേകയായി
ഹാ ! വർത്തിച്ചും ഹരിണസദൃശാക്ഷിക്കു നൈരാശ്യമേത്തും
കൈവന്നീ,ലാക്കമെന്നിമണിയും ക്ഷത്രഗോത്രാർത്ഥയല്ലേ ? 3

പാരാവാരപ്പടി പെരുകിടും പീഡയിൽപ്പെട്ടിരിക്കെ-
സ്സാരാധിക്യക്കളരി സചിവൻതൻെറ സാന്നിദ്ധ്യമന്നാം
ആ രാജസ്ത്രീക്കലിവൊടരികിൽച്ചെന്നു ബന്ദിക്കു ദൈവം
കാരാഗാരക്കതകുകൾതുറന്നിട്ടിടുംമട്ടു തോന്നി. 4

പാരം ശുദ്ധപ്രകൃതിയൊടു നൽപ്രത്യയംചേർന്നൊരത്ഥ-
ശ്രീരഞ്ജിക്കും പെരിയപദമാർന്നുള്ളോരാ നല്ല രാജ്ഞി.
സാരൻ മന്ത്രീശ്വരനൊടൊരുനാൾ സൽക്രിയാപൂർവ്വമിത്ഥം-
കാരം ചൊന്നാൾ കരളലിവിയററുന്ന സന്ദേശവാക്യം. 5

'അല്ലേ മന്ത്രിപ്രവര! മതിമന്മൌലിയിൽച്ചേർന്ന വൈര-
ക്കല്ലേ! നിന്നെസ്സുവിധഭുവി ഞാൻ കണ്ടതെൻ നല്ലകാലം;
ഇല്ലേവന്നും മുഴുവനഴലായ്മന്നിൽ; വർഷാഘനത്താ-
ലല്ലേറീടും നടുനിശയിലും കൊള്ളിമീനുള്ളതല്ലോ. 6

എന്നോ നീയെൻ സചിവ! തനതീ നാടു കൈവിട്ടതന്നേ
നിന്നോടൊപ്പം നിയതമതുതൻ ലക്ഷ്മിയും പോയ്മറഞ്ഞു;
ഒന്നോർക്കുമ്പോളതുശരി, യമാവാസ്യനാൾത്തിങ്കൾപോയാ-
ലിന്നോളം നാമുലകിലൊരിടംജ്യോത്സ്നയെക്കാണ്മതുണ്ടോ? 7

വേലിക്കെട്ടററൊരുവിളവിനെ സ്വച്ഛപോൽത്തിന്നഴിക്കും
കാലിക്കൂട്ടത്തിനു കിടയിൽ, നീ ദൂരെയായോരുകാലം
മാലിക്കാണും മഹിയെ മുഴുവൻ മർദ്ദനംചെയ്തുവല്ലോ;
വെയിലിൽച്ചെന്ന മനുജർ തണലിൻ മേന്മയോർമ്മിക്കയുള്ളൂ. 8

എന്താപത്താണതുമുതലെനിക്കെൻെറ മന്ത്രീന്ദ്ര! ചൊൽവാ-
നെൻതാപത്തിന്നെലുകയെളുത,ല്ലെന്തുദുര്യോഗവാര്യോ,
ഹന്താപത്യങ്ങളുമവനിയും ഹാ! ഭവൽഭാഗ്യസത്തും
വെന്താളുംഹൃത്തൊഴുമിവളെവിട്ടാകവേ പോകയായി. 9

കന്യാലോകം കഴൽപണിയുമക്കാറണിക്കുന്തലാൾത-
ന്നന്യാഗാരസ്ഥിതി ഹൃദി നിനക്കാവത,ല്ലാവതുണ്ടോ?
ധന്യാത്മാവേ! സചിവ! തുടരെദ്ദൈവമെന്നോടുചെയ്യോ-
രന്യായത്തിന്നവധിയുമതിന്മേലൊരപ്പീലുമില്ല. 10

ഈ വഞ്ചിശ്രീവസുമതിയുമെൻ ധന്യയാം കന്യയാളും
ദൈവം നേരേ വരികിലിനിയും കൈക്കലാം തക്കമില്ല ;
ഏവം ചിത്തവ്യഥയൊടു വസിച്ചീടിലെന്തുള്ളു ലാഭം ?
യാവജ്ജീവം മഹിയിൽ മനുജക്കുദ്യമം ഹൃദ്യമല്ലോ. 11

നേരം വൈകേണ്ടിനിയു,മുടനേ കോട്ടയത്തോളമൊന്നെൻ
സാരജ്ഞന്മാർക്കണിതിലകമേ ! സത്വരം പോയ് വരേണം ;
വാരംവാരം വളരുമഴലാൽ വാടി ഞാൻ വാഴ്‌വതെല്ലാം
ധീരൻ തൽക്ഷ്മാരമണനറികിൽത്തിട്ടമെൻ കഷ്ടമററു. 12

ഭാവം മാറ്റൊല്ലയി സചിവ ! നീ ദൂതനായീടിലെന്ത-
ശ്രീവത്സാങ്കൻതിരുവടിയുമീവേല പാർത്ഥനചെയ്തു ;
ധീവമ്പിക്കും പുരുഷർ മടിവിട്ടേന്തു വേഷം ധരിച്ചും
പാവങ്ങൾക്കായ്പ്പകലുമിരവും പാടുപെട്ടീടുമല്ലോ. 13

പ്രാണിക്കൊന്നബ്ഭവജലധിതൻ പാരമെത്താൻ കഴിഞ്ഞാൽ
ക്ഷോണിത്തട്ടിൽ സുലഭതചുരുങ്ങീടുമാ മുക്തിപോലെ,
കോണിൽച്ചേർത്താലരികളെ മുറയ്ക്കീയെനിക്കും ഭവാനും
പ്രീണിക്കും മട്ടരികിലവനിശ്രീയുമാസ്ത്രീയുമെത്തും. 14

ഈരാജ്യത്തിൻനിലയുമിവർതൻ ശക്തിയും മററുമെല്ലാം
ധീരാത്മാവേ ! സചിവ ! നിതരാം നീയറിഞ്ഞുള്ളതല്ലോ.
ധാരാളം ഞാൻ പറക ശരിയ,ല്ലാർത്തരംനോക്കിടാഞ്ഞാൽ
പ്പോരാ ; കൊല്ലക്കുടികയറുകിൽത്തൂശിവിൽക്കാൻ ഞെരുക്കം. 15

വാവിൽ ജൈവാതൃകനു വഴികാണിക്കുവാൻ കൈവിളക്കോ
രാവിൽപ്പൊട്ടച്ചിറകൊടു പറക്കുന്ന മിന്നാമിനുങ്ങോ
ഭാവിക്കുമ്പോൾപ്പരിചൊടയി! നിൻപാതചൊല്ലിത്തരാംഞാൻ;
ഹേവിദ്വൻ! നീകൃപയൊടുപൊറുത്തീടുകെൻ ചാപലത്തെ. 16

പാലാഴിപ്പെൺകൊടി പുണരുമാപ്പത്മനാഭന്റെ പാദം
ശ്രീലാഭാർത്ഥം ചിതമൊടു നിനച്ചുത്തരാശാമുഖത്തെ
ചേലായ് നോക്കിച്ചെറുതുവഴി നീ ചെല്ലണം ; മുന്നിലപ്പോൾ
വേലാതീതപ്രഥ ജഗതിയിൽപ്പൊങ്ങുമാററിങ്ങൽകാണാം. 17

ആരുംകുന്നിന്മകളുമമലശ്രീവിഭൂതിപ്പുളപ്പും
പേറുന്നോരപ്പെരിയ നഗരം ഭർഗ്ഗനെപ്പോലെ സേവ്യം ;
ഏറുംമാലാർന്നിടുമതിന്നിണങ്ങുന്ന ശൂന്യതയെല്ലാം
മാറുംകാലം മമകുലമിതിൽ സ്ത്രീകളുണ്ടാകിലല്ലോ ! 18

പത്രംകാണാത്തൊരുവിടപിയോ, പാലു നൽകാത്ത മാടോ,
ചിത്രംചേരാത്തൊരു ഫലകമോ, ജീവനില്ലാത്ത മെയ്യോ,
തത്രസ്ഥം മൽഗൃഹമിതുവിധം ലോകരോർത്തീടുമാറായ്-
ക്ഷത്രശ്രേഷ്ഠാനപായമിതു വധൂരിക്തമായ്ത്തീർത്തു ദൈവം. 19

നിന്നാലുള്ളംപൊടിയുമവിടംവിട്ടു മുന്നോട്ടു വീണ്ടും
ചെന്നാൽക്കാണാമിളയിടമിതി ഖ്യാതമാം ദേശമേകം ;
അന്നാട്ടിന്നും ഭരണമൊരിളാഭർത്രിതാൻ ചെയ്വതിപ്പോ-
ളെന്നാലെന്തസ്സുദതി സുകൃതക്കുന്നു ; ഞാൻ പാപരംഗം. 20

തെന്നൽക്കാറും തെളിവെഴുമിളന്തേനുമുന്മത്തഭൃംഗം
തൻനൽപ്പാട്ടും മടുമലർമണച്ചാർത്തുമൊത്തസ്ഥലത്തിൽ
ഉന്മാദംപെടുമൊരുമലക്കാവിനാലിന്ദ്രിയങ്ങൾ-
ക്കന്നെഞ്ചിന്നും സഫലത കലാപ്രൌഢ ! സിദ്ധിച്ചിടും തേ. 21

അന്നൽക്കായങ്കുളമെഴുമിളാഭൃത്തു ഗോവർദ്ധനംപോ-
ലിന്നപ്പൂരിന്നിനിയ ഘനവാഹാരിലീഹാരിയത്രെ ;
എന്നല്ലെങ്ങും പ്രജകൾവഴിപോലൈക്യപാശത്തിനാല-
മ്മിന്നൽക്കൊപ്പം മറയുമുദധിക്കുട്ടിയെക്കെട്ടിയിട്ടാർ. 22

വാണീദേവിക്കുടയ നടനപ്പന്തലാം പന്തളാഖ്യ-
ക്ഷോണീഖണ്ഡം സുരുചിരമതിന്നപ്പുറത്തുള്ളതല്ലോ ;
നാണീയസ്സാം നൃപരുടെ സുധർമ്മാദരം തത്ര കണ്ടാൽ
താണീടുംപോൽ നിജഹൃദി സുധർമ്മാദരം യാതൊരാൾക്കും. 23

കണ്ടത്തിങ്കൽക്കളയൊരിടമി,ല്ലൊക്കെയെദ്ദിക്കുകാർതൻ
മണ്ടയ്ക്കുള്ളു,ണ്ടരികൾ വരികിൽച്ചാക്കിലുംപെട്ടുപോകും ;
ഉണ്ടെങ്ങെങ്ങും ജഗരമൊടഹോ കുണ്ഡലം ചക്രവും കൈ-
ക്കൊണ്ടബ്ഭോഗിവ്രജ,മഹിഭയം തെല്ലുമൊന്നില്ലതാനും. 24

ഓമൽസത്വപ്രബലതയൊടും വിദ്രുമശ്രീവിളങ്ങി-
ക്കാമം നന്മുത്തരുളി വനഭാസ്സൊത്തു വത്തിക്കമൂലം
ആമന്നിന്നില്ലണവുമുദധിച്ചേച്ച്യെന്നാലുമെന്നും
ധീമദ്വൃന്ദം നിയതമതതിൽക്കണ്ടിടുന്നുണ്ടു നിത്യം. 25

ചേണാർന്നേവം വിലസുമവിടം വിട്ടു മുന്നോട്ടു ചെന്നാൽ
കാണാം കാഴ്ച്ചയ്ക്കരിയ തിരുവല്ലാഖ്യകൈക്കൊണ്ടദേശം ;
ആണായുള്ളോക്കധിവസതിയായഗ്ര്യമാം കേരളത്തിൻ
ത്തൂണായുള്ളോരതിന്നു ശരിയായ് ദ്ദൂരെയും രാജ്യമില്ല 26

പാത്തിൽക്കൂടുന്നവരെയവനം ചെയ്യുവോ, രെത്ര ഘോരാ-
പത്തിൽപ്പോലും പുകൾപുലരുവോർ, വീരലക്ഷ്മീകുചത്തെ
പത്തിക്കീറാൽപ്പരിലസിതമാക്കീടുവോ, രീടുവായ് പോർ,
പത്തില്ലത്തിൻ പതികളവിടെ പാത്തിടുന്നുണ്ടുവിപ്രർ. 27

മുന്നാം വിപ്രക്ഷിതിദയിതനാം ഭാർഗവൻ വീണ്ടെടുത്തോ-
രിന്നാട്ടിങ്കൽദ്ധരണിസുരർതാൻ ക്ഷത്രവൃത്തിക്കു യോഗ്യർ ;
എന്നാലോചിച്ചവരെയവിടെബ്ഭൂപരാക്കിച്ചമച്ചോ-
രന്നാലാസ്യന്നിയലുമുചിതജ്ഞതത്വമത്യന്തരമ്യം. 28

തക്കച്ചേറെന്നഭിധകലരുന്നോരു ചാരുത്വമേറും
ദിക്കണ്ടെങ്ങപ്പുറമതുഭവദ്ദൃഷ്ടിസന്തുഷ്ടിനൽകും ;
മുക്കം നൂനം മുളകുകൊടിതൻ മൂലമന്നാട്ടിൽ മററും
മുക്കം ചിത്തം മുഴുവനെവനും മുൽപയോരാശിതന്നിൽ. 29

അന്താഃപാതം പരധരണിഭൃൽപക്ഷവിച്ഛേദമേകി-
സ്സന്താനം പൂണ്ടഖിലസുമനസ്സേവ്യമാ,യപ്രദേശം
വന്താപാതീത്തുലകിനു,ജയന്തന്റെ കൂട്ടാന്നുനിത്യം
ഹന്താത്യന്തം ഗുരുധിഷണനാം ഭൂമഹേന്ദ്രൻ ഭരിപ്പൂ. 30

മാറാതേററം മഹിമയെഴുമല്ലിക്കവിട്ടാൽ വടക്കും
ക്കൂറാം നാട്ടിൻ പതികൾ കയ്യൂക്കം കൂട്ടുമൂൾത്തട്ടിലാക്കും ;
ആറാംശത്രുക്ഷതജമെഴുമപ്പൂരിനും ശോണിതത്തിൽ-
ക്കൂറാന്നീടും കുലഗിരിസുതാകാമുകൻ കാവലല്ലോ. 31

ദീനക്കായിട്ടിനമന്ന നിജസ്വത്തു ദീപാളിവച്ചി-
ട്ടാനത്തോൽമൃ,ണ്മരവണി, വിഷക്കാപ്പി, ഭിക്ഷാന്ന, മേവം
ഉഴന്നംചേരുംനിലയിൽ മുടിയാറായ വസ്സൂത്തുദേവൻ
സാനന്ദം, തേ സചിവ ! സതതം സാധു സാധിക്കമിഷ്ടം. 32

ശ്രീവത്സക്കോപ്പ്,രവണയുമാന്നാശ്രു, വൈകുണ്ഠമോട്ടം,
കൈവന്നന്നപ്പടകരം നിതരാം മാനസപ്പൊയ്കയോട്ടും,
അവന്മുക്താവലിയൊട്ടകലന്നിർണ്ണവത്തൊട്ടുമൊക്കം
ശൈവക്ഷേത്രം ഭുവനവിദിതം വയ്ക്കുമിന്നാക്ക വർണ്ണ്യം ? 33

ഭക്തക്കൂട്ടം വിഭവമൊട്ട വന്നെത്തുമട്ടിക്കിലെന്നും
ഭക്തിക്കൂട്ടം വിഭവമൊടൊട്ടുങ്ങന്നതൊക്കുന്നനേരം
യുക്തം പാരം ; മനുജനു രസജ്ഞതാഖ്യ നാക്കിന്നു പററാൻ
വ്യക്തം മാർഗം സുദൃഢമതിലെസ്സദ്യയ്യണ്ടൊന്നുമാത്രം. 34

കാണാമങ്ങേപ്പുറമുരുഗുണംപൂണ്ട ഭൂമണ്ഡലത്തിൻ
പൂണാം പൂണിത്തുറ; പുരമതപ്പൂമകംക്രൂത്തരങ്ങോ ?
ചേണാന്നൽഥിക്കളിയ ചിതമാക്കുന്നൊരമ്മാടഭൂമി-
പ്രാണാധീശക്കടയപെരുതാം പൂർവപുണ്യപ്പൂളയ്യോ ? 35

ചൂടുന്നില്ലേ തലയിൽമതിയെ ? പ്പിന്നെ നിത്യം വൃഷത്തെ-
ത്തേടുന്നില്ലേ ? പരപുരമതം തീത്തുവയ്ക്കുന്നതില്ലേ ?
കൂടുന്നില്ലേ വിബുധർ പതിവായ്സ്സേവചെയ്യാൻ? നിനച്ചാ-
ലീട്ടറീടും നഗരമിതിൽനിന്നീശനെന്തോ വിശേഷം ? 36

ഭൂമാപിന്നെപ്പകലെഴുമനന്തരപിജശ്രേഷ്ഠരും പേ-
ന്നാമാന്യശ്രീപുരിയിൽ വരവേ തദപിയോഗംനിമിത്തം
ഹാ ! മാലേറം മനമൊടവിടത്തിങ്കൽ വൈകുണ്ഠലോക-
പ്രേമാവേശം മുഴവന്മകന്നെത്തി പൂർണ്ണത്രയീശൻ. 37

ഉള്ളംതുപ്പിപ്പെട്ടുമൊരു കരം, സൽഗണച്ചേർച്ച, മററും
വെള്ളക്കാർതൻപ്രിയത, കമലാഭോഗസന്ദായകത്വം
കള്ളംവിട്ടപ്പുരിയിലിവയെപൂണ്ട നല്ലോരുരാജാ-
വുള്ളപ്പോളിദ്ധരയുടെയനന്താഖ്യയന്വത്ഥതന്നെ. 38

മാടുംമാടങ്ങളുമധികമാം മാടഭൂപാലർ വർത്തി-
ച്ചീടുന്നോരന്നഗരമതിലംഘിച്ചു മുന്നോട്ടുചെന്നാൽ
വാടും വക്ത്രം വലരിപുപുരത്തിന്നുമമ്മട്ടു മെച്ചം-
ക്കൂട്ടുംവെള്ളപ്പൂത്തുപുകളിയന്നോരു തൃശ്ശൂരുകാണാം. 39

വെണ്മാടങ്ങൾക്കൊഴുകുമഴകോ, തത്ര
  വർത്തിക്കുമോമൽ-
പ്പെണ്മാൻകണ്ണാർമണികൾ തടവും കാന്തി-
  യോ, തൽഗുണത്താൽ

അമ്മാരന്നങ്ങടെയ പുകളോ, ഹന്ത !
  തദ്ദൈവരിവാഴും
സമ്മാന്യശ്രീപരിലസിതമാം ക്ഷേത്ര-
  മോ, വാഴ്ത്തിടേണ്ടൂ ? 40

എന്നാളും വൈശ്രവണസുഖദം പിന്നെയീയക്ഷിമോദ-
ത്തിന്നാലംബം നിരവധിലസൽപുഷ്പകം തൽപുരത്തെ
മുന്നാൾ നോക്കിപ്പണിതൊരളകയ്ക്കന്തികത്തിങ്കലല്ലാ-
തന്നാഗാലങ്കരണനരുളുന്നില്ലിതിങ്കൽക്കണൊക്കെ. 41

കാമം നൽകാൻ കഴിവു കലരും കാമഹന്താവിനുള്ളോ-
രോമൽപ്പാദംതൊഴുതവിടെനിന്നൊട്ടുനാൾ യാത്രചെയ്താൽ
ധീമൻ ! കാണാം സവിധഭുവി തേ കുക്കുടക്രോഡദേശം
ഭ്രൂമദ്ധ്യത്തിൽപ്പൂത്തുപുകൾമരം പൂത്ത പൂങ്കാവുപോലെ. 42

ചേലാർന്നീടും തദധിപർ കനംവാച്ച നിശ്ചഞ്ചലതാ-
ശ്രീലാസ്യത്താൽ ശിഖരികളെയും ഭൂരിഗാംഭീര്യയോഗാൽ
വേലാതീതപ്രഥപുലരുമാറാഴിയേയും ജയിക്കെ-
ശൈലാംഭോധീശപരപദവിയിൽപ്പാർപ്പതാശ്ചര്യമാണോ ? 43

അംഗംകണ്ടാലവികലമനംഗാഭമാ, യദ്ധരത്തിൽ-
ത്തുംഗപ്രേമം പെരുകിയൊരുതെല്ലധരപ്രേമമെന്യേ
ഭംഗംവിട്ടപ്രജകളെയിണക്കീട്ടു വൈരംനിറയ്ക്കും
വൻഗംഭീരക്ഷിതിപരവരാക്കത്ഭുതോൽഭൂതി നൽകാ ? 44

അപ്പുസ്ഥ്യാഖ്യൻപടി കുവലയാനന്ദമുണ്ടാക്കിടുന്നോ-
രൊപ്പംപററില്ലമരനമതിൻമട്ട കോശം ചമച്ചോർ,
ക്ലപ്തം നൽകും കവിമണി ജഗന്നാഥനമ്മട്ട ശാസ്ത്ര-
വ്യുൽപത്തിശ്രീവിലസിയവനീകാന്തയെപ്പുൽകിടുന്നോർ. 45

മങ്ങാതെന്നും മലർമകൾ മനംവച്ചു മാനിച്ചു മാനി-
ച്ചങ്ങാടിക്കൊണ്ടമരുമൊരരങ്ങാകുമങ്ങാടിതന്നിൽ
എങ്ങാനുംചെന്നെതിരുടുവതിന്നേനമെത്തീടിലന്നേൻ
ചങ്ങാതിക്കുധനപതിസഹസ്രാക്ഷതാകാംക്ഷയുണ്ടാം. 46

നേരംപോകാൻവഴിപലതുമുള്ളോരുടിക്കിൽക്കടന്നാൽ
നേരംപോകുംവഴിയറികയില്ലായ്കയാൽ വേഗമായ് നീ
ആരമ്യശ്രീനഗരമതിലംഘിച്ചു മുന്നോട്ടൊരല്പം
ദൂരംപോയ്ച്ചെന്നണയുക പുരശ്രേഷ്ഠമാം കോട്ടയത്തിൽ. 47

ആമഞ്ജുശ്രീപുരിയെ വരണത്തിന്നു യോജിച്ചതാകും
ക്ഷൌമം പൂണ്ടും, നിരവധി നിശാന്തോപഭോഗ്യത്വമാർന്നും,
ശ്രീമത്താകും പലപല പരിഷ്കാരമോടൊത്തുമപ്പോ-
ളോമൽക്കന്യയ്ക്കെതിർവടിവിൽ നീ കണ്ടുകൊണ്ടാടുമല്ലോ. 48

കാമംകോട്ടയ്ക്കകമതിലെഴും സ്ത്രീകൾതൻ ചാരുവക്ത്ര-
സ്തോമത്തോടേററുടനടി ബഹിഷ്കാരയോഗം നിമിത്തം
ഓമൽത്തണ്ടാർനിര വികചമായ് ഖേയമദ്ധ്യത്തിൽമുങ്ങി-
ശ്ശീമൻ! ചാകുന്നതിനു മുതിരും കാഴ്ച കാണേണ്ടതത്രേ. 49

തീനിന്നായ് തൽപരിഖയിലെഴും തുംഗനക്രങ്ങളാരും-
മാനിക്കും തൻ മകുടമതുടയ്ക്കുമ്പൊഴൻപററ ശേഷൻ
ആ നിശ്വാസശ്വസനനിലവയ്ക്കുന്തമേകീട്ടവററിൻ
മേനിക്കുൾച്ചേർന്നൊരു മൃഗമദം മൂർത്തിമേൽച്ചാർത്തിടുന്നു. 50

സത്തുക്കൾക്കുള്ള കലുഷവിചാരങ്ങൾപോൽപ്പൊക്കമെമ്പാ-
ടൊത്തും, തത്സൽക്രിയകൾ പടി നല്ലസ്ഥിവാരം കലർന്നും,
തത്തുംഗശ്രീഹൃദയസമമായ് സ്ഥൈര്യമാർന്നും, മഹത്വം
മെത്തും വപ്രം വിമതഭയദം തത്ര വർത്തിച്ചിടുന്നു. 51

തെല്ലുംക്രുസാത്തുരുമദമെഴും വൈജയന്തത്തെ ഞാൻഞാൻ
വെല്ലും മൻപൊന്നതിനൊടമരിന്നോൎത്തു മേല്പോട്ടു ചാടി
കല്ലുംപൊന്നുംപൊതിയെ വിലസും കമ്രകുഡ്യങ്ങളോടും
ചൊല്ലുംകൊണ്ടുണ്ടവിടെയധികം രമ്യയാം ഹൎമ്മ്യപങ്ക്തി.

ശ്രീമത്താകം സലിലമിരവിൽ ചന്ദ്രശാലേന്ദുകാന്ത-
ഗ്രാമം വൎഷിപ്പളവടിയിൽനിന്നായതുണ്ണും ഘനങ്ങൾ
ഭീമഗ്രീഷ്മത്തിലുമുദധിയെത്തള്ളി നീലാശ്മദംഭാ-
ലാമഞ്ജുശ്രീസദനനിരതൻ ഭിത്തിമേൽപ്പാൎത്തിടുന്നു. 53

വൈരക്കല്ലാൽപ്പണിത മുറികൾക്കുള്ളിലക്പ്രകാശം
വൈരള്യം വിട്ടിരവുപകൽവാച്ചൊന്നുപോൽ മിന്നിയാലും
ശ്രീരഞ്ജിക്കും കുലവനിതമാരന്തിനേരത്തു ലോകാ-
ചാരംചിന്തിച്ചണിമണിവിളക്കത്രെ കത്തിച്ചിടുന്നു. 54

ആരാൽ, ഗുച്ഛസ്തന,മളികചം,പല്ലവച്ചുണ്ടു, പിന്നെ-
ത്താരാരോമൽത്തനു,മൃദുലതക്കൈ,യിതെല്ലാം തരംപോൽ
പാരാതേന്തിപ്പരമകുതുകം പാന്ഥരിൽച്ചേൎക്കമാറു-
ള്ളാരാമാഭയ്ക്കുകമടിമയാമാക്കമേ തൎക്കമില്ല. 55

ശ്രീമാന്മാരാം തരുണരൊടുചേൎന്നുത്തമാഭിഖ്യകോലും
വാമാവൎഗ്ഗം വളരെവിലസീടുന്നൊരാ വായ്പുകൊണ്ടും
പൂമാതിൻ നൽപ്പുത്തുമപൂലരും പുഞ്ചിരിക്കൊഞ്ചൽകൊണ്ടും
ഭൂമാവോൎത്താൽപ്പുരളി പുരികൾക്കുള്ള പൊൽപ്പൂണുതന്നെ. 56

ഭൂമാവേറുംപെരുമളകയെപ്പിച്ചതെണ്ണിച്ചിടുന്നോ-
രാമാന്യശ്രീനഗരിയെ ഹരിശ്ചന്ദ്രവംശാബ്ധിചന്ദ്രർ
സീമാതീതപ്രഥയൊടവനംചെയ്തു ചൈതന്യമേറും
കാമാരാതിക്കുടയ കഴലുംചേൎത്തുവൎത്തിച്ചിടുന്നു. 57

ആരാജന്യക്കരിനിര പരാഭ്രതിനൽകാൻ ബലത്തോ-
ടാരാൽ നേരിട്ടടൎത്തുടരവേ പോക്കലിബ്ഭദ്രകാളി
സ്സാരാസൂയാനചിതഹൃദയയായ്ത്തീൎന്ന മട്ടിൽ തദന്തം
പാരാതെത്തിച്ചതിനെയരുളീടുന്നു താൻതന്നെ ശീഘ്രം. 58

വാണീടുന്നുണ്ടവിടെയരിവംശാന്തകൻ, കേരളാഖ്യ-
ക്ഷോണീപാലൻ, യുവനൃപ,നസാമാന്യസൌജന്യപൂർണ്ണൻ,
വാണീലക്ഷ്മീധരകളെ വശത്താക്കിയോൻ, കീർത്തിപീന-
ശ്രോണീനേത്രാഞ്ചലമധുകരാരാമദേശായമാനൻ, 59

വാളിൻവായും നയനവുമൊരേനേരമാരക്തമാവോൻ,
കാളിക്കാളും കടമിഴി കളിക്കുന്ന കല്യാണരംഗം,
കേളിക്കോപ്പോന്നരിയ വിജയശ്രീയുമായ്, വാനിൽവാഴും
ധൂളിക്കൂട്ടം ദിശിദിശി പുകഴ്ത്തുന്ന ദോർവീര്യമുള്ളോൻ, 60

സർവജ്ഞാംഘ്രിദ്വയമനുദിനം കൂപ്പുവോൻ, പൂക്കളമ്പാം
സർവജ്ഞാരിക്കടയൊരു മദം മൂർത്തിയാൽത്തീർത്തിടുന്നോൻ,
സർവജ്ഞാഗ്രേസര,നവനിതൻ ഗണ്യമാം പുണ്യലക്ഷ്മീ.
സർവ്വസ്വം,മൽകുശലമരുളാൻ തക്കവൻ തർക്കമില്ല. 61

(വിശേഷകം)

ആ മന്നൻതന്നാരമനയണഞ്ഞാരുമില്ലാത്ത നേരം
ധീമൻ ! വഞ്ചിപ്രഥിതധരണീനാഥതൻ ദൂതനെന്നായ്
ആമന്ദം ചെന്നരികിലറിയിക്കേണമക്ഷീണഭക്ത്യാ
സാമഞ്ജസ്യത്തിനു സദനമായുള്ള സാരസ്വതത്തിൽ. 62

സ്മേരാസ്യത്തോടമിതകരുണാബദ്ധനാമദ്ധരിത്രീ-
സ്വാരാട്ടാത്മശ്രവണയുഗളം സാവധാനം ഭവാനായ്
ആരാലേകുന്നളവിൽ വെളിവായെന്റെ സന്ദേശവാക്യം
പേരാർന്നീടും പെരിയ സചിവോത്തംസ! ശംസിക്കണം നീ. 63

“ദീനത്രാണത്തിനു ദിവസവും ദീക്ഷചെയ്വോരിലഗ്ര-
സ്ഥാനംനേടിദ്ധരയിലരുളും ധന്യസൌജന്യരാശേ !
സ്യാനന്ദൂരം നഗരമവനം ചെയ്തിടും റാണി മാലാർ-
ന്നൂനംകൈക്കൊണ്ടുഴറിയറിയിക്കുന്നു സന്ദേശമേവം. 64

പാരം കംസപ്രഭൃതിദിതിജാധീശപാശർക്കു പാർക്കും
ഭാരംതാങ്ങാൻ പടുതയൊഴിവായ്പ്പണ്ടു പാഥോധികാഞ്ചി
ശ്രീരംഗേശൻ തിരുവടിയൊടായ് സങ്കടംചൊന്നതില്ലേ ?
ധീരത്വംവിട്ടിവളുമധുനാ ന്നൂനമാസ്ഥാനമേറ്റു. 65

മന്നർക്കെല്ലാം മകുടമണിയാം മാന്യകീർത്തേ ! ഭവാൻതാ-
നെന്നല്ലല്ലാടഖിലമകലാൻ മാർഗ്ഗമുണ്ടാക്കിടേണം ;
ഇന്നന്യർക്കില്ലതിനുതര,മാവർഷകാലം വരുമ്പോ-
ളന്നപ്പെണ്ണിന്നരിയ ശരണം മാനസപ്പൊയ്കമാത്രം. 66

നല്ലാർ,ദുഃഖാകുല,യബല,ഞാൻ ഭീരു,വാരും തുണയ്ക്കാ-
നില്ലാത്തുള്ളോൾ,സ്വജന,മവനീഭർത്രി,ശത്രുക്കൾവാഴ്ച്ചോൾ,
എല്ലാം ചിന്തിച്ചിടണ,മഗതിക്കെത്തുമാപത്തുതീർപ്പാ-
നല്ലാതെന്തിന്നരചർ കണയും വില്ലുമേന്തുന്നു കൈയിൽ ? : 67

സേതുസ്നാനപ്രവണമതിയായ് പ്പണ്ടുരാമേശ്വരത്തേ-
യ്ക്കോത്തുംഗശ്രീതടവിന ഭവാൻ പോകവേ,വഞ്ചിനാട്ടിൽ
ചാതുര്യത്തോടരുളിന മമ ജ്യേഷ്ഠനാദിത്യവർമ്മാ-
വോതുംവഴ്യേ കരുതുവതിനും ദുർവിധിപ്രക്രമങ്ങൾ ! 68

ഈവഞ്ചിക്ഷ്മാഗൃഹവലഭിയിൽത്താമസാക്രാന്തിനീക്കി-
ശ്രീവർദ്ധിപ്പിച്ചരുളിയ മഹത്താകുമാരത്നദീപം
ജീവസ്നേഹസ്പൃട്ഗുണദശാശാലിയായിട്ടുമയ്യോ !
ദൈവദ്വേഷോൽക്കടപവനനിൽപ്പെട്ടു പെട്ടെന്നു കെട്ടു. 69

ഉള്ളിൽത്തിങ്ങും വിഷമൊടു ജഗൽപ്രാണനെബ്ഭക്ഷ്യമാക്കി-
ത്തള്ളിക്കേറും മദമൊടു മഹാദുഷ്ടരാമെട്ടുവീടർ
കൊള്ളില്ലാർക്കും പുലരുവതിനമ്മട്ടിലീവഞ്ചിഭൂമി-
ക്കുള്ളിൽ പാർക്കുന്നിതു ബലിഗൃഹത്തിങ്കൽ നാഗാഷ്ടകംപോൽ.

ആറാണ്മക്കൾക്കവനിയിതിൽ ഞാനമ്മയായ് ത്തീർന്നീതെന്നാൽ
വീറാർന്നിട്ടുഷ്പുരുഷരതിൽവച്ചഞ്ചിനും മൃത്യു നൽകി ;
ആരാത്തുള്ളോരഴലെരിപൊരിത്തീയിൽ വീണോരെനിക്കി-
ന്നാരായ് നിൽക്കുന്നതു മിഴിപൊഴിപ്പോരു കണ്ണീരുമാത്രം. 71

ചൊല്ലേറീടും ഫലമൃതകുമാരെൻ്റെ സന്താനമദ്ധ്യേ
കില്ലേശീടാതരുളിന ഗുണാംതഞ്ചുമീയഞ്ചുപിഞ്ചും
ചൊല്ലേണ്ടൊന്നും ശിവശിവ ! ശഠൻ പൂമകൻതൻകടുങ്കൈ-
ക്കല്ലേറേൽക്കെക്കരുമനയിലാപ്പെട്ടു ഞെട്ടറ്റുവീണു. 72

ശേഷിച്ചുള്ളാസ്സുംതന്നെ നെടുമങ്ങാട്ടുകൊട്ടാരമെത്തി-
ഘോഷിപ്പിക്കാനിവരും തുടരവേ, നമ്മരുംതൻ നന്മതത്തെ
ദ്വേഷിച്ചീടും മുകിലനൊരുവൻ ദിഗ്ജയത്തിന്നു കൊട്ടി-
ഘോഷിച്ചുറെബ്ബലമിരുതരം പൂണ്ടൊരുമ്പെട്ടണഞ്ഞാൻ. 73

എൻനാടെല്ലാമവനുവശമായ്ത്തീർത്തു ധൂർത്തൻ തരത്തി-
ന്നൊന്നാരോമൽസഹജസുതയെത്തന്നെയും ബന്ദിയാക്കി;
എന്നാലാവില്ലിതിന്നു പകരംവീട്ടുവാൻ; കാട്ടുതീതൻ
സന്നാഹത്തെക്കരിമുകിലുപോൽത്തോട്ടു നിർത്തുന്നതുണ്ടോ? 74

എന്നാലാംമട്ടവനൊടു സമാധാനമോരോന്നുരച്ചേ-
ന്നെന്നാലെന്താശ്രമമൊരടവീരോദനംപോലെ തീർന്നു;
എൻനാവിന്നും ക്ലമമധികമായ്; വെട്ടുപോത്തോടു വേദം
ചൊന്നാലുണ്ടോഫല, മതുടനേ കേറി മാറിന്നു പായും. 75

മുന്നേ ദുഷ്ടൻ, പ്രതിഭടനൊരാൾ
കീഴടക്കാനടുക്കാ-
തിന്നേരത്തിൽ ബലിതനയനോ-
ടൊത്തൊരൗദ്ധത്യമുള്ളോൻ,
പിന്നേടം വൻകൊതിയിളയിലും
പെണ്ണിലും പൂണ്ടിടുന്നോ-
നെന്നേ! കാര്യം വിഷമമിവനെ-
ങ്ങെത്തുമോർത്താൽ വിവേകം? 76

കൊള്ളേണം ചെററലിവബലയിൽ, കാലിൽ
മുള്ളൊന്നുകൊണ്ടാൽ
മുള്ളേ പററു ദൃഢമതു പുറത്താക്കുവാ-
നെന്നപോലെ
ഭള്ളേറുന്നോരിവനെയുടനേ ഭാനു-
മൽസൂനുദിക്കിൽ-
ത്തള്ളേണം; ഹാ! ശഠനൊടുചിതം ശാഠ്യ-
മെന്നാപ്തവാക്യം. 77

ഞാനോ, ബാലൻ മമ തനയനോ, പണ്ടുപണ്ടേതുടങ്ങി-
സ്ഥാനോച്ച്രിതപംക്തികളുമൊരു മൽഗോത്രമോ, ശാത്രവാഗ്നേ !
ഈ നോക്കെല്ലാം മമത സമമാണ്; വേണ്ടൊരീവഞ്ചിരാജ്യം
താനോ രാജൻ ! തവ കരുണതൻ പാത്രമല്ലാത്തതിപ്പോൾ

ആണായാർയ്യപ്രഥിതമതസന്മന്ദിരം താങ്ങി നിൽക്കും
തൂണായ് രാജർഷിപദവി കൈക്കൊണ്ടിരിക്കും ഭവാനെ
താണാലംബിച്ചമരുമൊരു ഞാൻ ധന്യയല്ലോ ; ചകോരി-
ക്കേണാങ്കൻതന്നുദയസമയം പട്ടിണിക്കോ ഭവിപ്പൂ? 79

ദേവന്മാരും പശുനികരവും വിപ്രരും കൂടിയൊന്നായ്-
ട്ടാവത്തീപോലെരിയുമഴലിൽപ്പെട്ടു ശിഷ്ടൻ ഭവാനെ
ഹാ! വന്നീടാൻ പലവഴി വിളിക്കുന്നു ; കേൾക്കുന്നതില്ലേ ?
ഹേ! വന്ദ്യാത്മൻ! നിയതമവർതൻ നാവുതാൻ കേവലം ഞാൻ.

വീർത്തുള്ളത്തൽക്കൊടുമയൊരുമട്ടോതിനേൻ ; ശേഷമെല്ലാ-
മോർത്തുള്ളത്തിൽക്കൃപയൊടു ഭവാനെന്നെ രക്ഷിച്ചിടേണം ;
നീർത്തുള്ളിക്കായ്ക്കരയുവതുതാൻ ചാതകിക്കുള്ള ധർമ്മം ;
പേർത്തും തത്തൃട്ടിനു ശമനമോ കൊണ്ടലിൻ കൈയിലല്ലോ. ”

ഈമട്ടോതുന്നളവലിവു തന്നുള്ളിൽ വാൾ പാണിയിൽപ്പോ-
ലാമന്നൻ പൂണ്ടരിമദമഹാശാഖിതൻ വേരറുക്കാൻ
കാമം കൈക്കൊണ്ടുടനടി പുറപ്പെട്ടു നിന്നോടുകൂടി-
ച്ഛ്രീമൻ ! പോരും; സ്വജനകദനം ശൂരരുണ്ടോ സഹിപ്പൂ?” 82

ആ വർണ്ണനീയഗുണയാമുമയമ്മറാണി-
യേവം വചിച്ചവനു പോവതിനാജ്ഞ നൽകി ;
ദൈവം പ്രമാണമഖിലത്തിനുമെന്നുറച്ചു
കൈവന്ന ധൈര്യമൊടു മന്ത്രിയുമങ്ങിറങ്ങി. 83

ആരോമൽക്ഷിതിഭർത്രിതൻറയരുളപ്പാടെന്നു പേരാർന്നിടും
താരോജോവിനയങ്ങൾപൂണ്ടു തലമേൽ വാടാതെ ചൂടിത്തദാ
ധീരോദാത്തനമാത്യനന്നഗരിയെക്കൈവിട്ടു ശീഘ്രം ഗമി-
ച്ചാരോദേശമതിക്രമിച്ചൊടുവിലന്നാൽക്കോട്ടയത്തെത്തിനാൻ.

അനവധിവിഷയങ്ങൾക്കപ്പുറത്തുല്ലസിപ്പോ-
രനഘരുചി വടക്കൻകോട്ടയംപട്ടണത്തെ
വിനയനിധിയമാത്യൻ ബ്രഹ്മനിർഭേദമായ-
ട്ടിനമെതിരിൽ നിരീക്ഷിച്ചെത്രയും ധന്യനായാൻ. 85

പതിനൊന്നാം സർഗ്ഗം സമാപ്തം

പന്ത്രണ്ടാം സർഗ്ഗം

വിശാഖവൽഖലനിധി കേരളാഖ്യനാം
വിശാംപതിക്കുടയ വിശിഷ്ടമന്ദിരം
വിശാലഹൃന്മണിമയമൌലിയാം കലാ-
വിശാരദൻ സചിവന്റെ ദൃഷ്ടിലക്ഷ്യമായ്. 1

അനന്തതൻ കുറവുമതേന്തിനിൽക്കുവോ-
രനന്തനുള്ളൊരുമദവും തകർപ്പതായ്;
അനന്തമാർന്നിട്ടുമൊരു ശൃംഗപങ്ക്തികൊ-
ണ്ടനന്തമായിളമൊളിപൂണ്ടിടുന്നതായ്; 2

കദയ്യർതൻ കരഗതകല്പശാഖിയായ്-
ക്കദെത്ഥിതക്ഭയദദേവപാണിയായ്;
സദംഭഹൃത്തുടയ ഖലക്കു ദുർഗ്ഗമായ്;
സദഗ്ര്യർതൻ സതതനിയുദ്ധരംഗമായ്; 3

പരസ്പരം പകവെടിയും പയോധിജാ-
സരസ്വതീസഖികൾ സദാ കളിപ്പതായ്;
നരക്കെഴും നയനപുരാണപുണ്യമാം
സുരദ്രുവിൻ സുമഫലിതസൂനമാധുരിയായ്; 4

കടക്കുവാനരിയ ഗിരിക്കുമുള്ളൊരു-
ങ്കടക്കിടും പുറമതിൽ ചുററിടുന്നതായ്;
കടൽക്കകം തിരനിരപോലെ കാളിതൻ
കടക്കയൽക്കരിമിഴിയാടിനിൽപ്പതായ്;

ഉരസ്സുവായ്പുടയ കലയെഴുന്ന മാ-
റവരസ്സുവാൻ നികഷദൃഷൽപ്രകാണ്ഡമായ് ;
പരം പരാജിതപരിപന്ഥിഭൂമിഭൃൽ-
പരംപരാപരിചരണൈധിതാമോദമായ് ; 6

മയന്റെയും മനുജന്മാർ ശില്പശൈലിയാൽ
മയക്കിടും മനുജമഹേന്ദ്രമന്ദിരം
വിയത്തിലും വിളിവിളയുന്ന മട്ടിനാ-
ലുയർത്തിയസ്സചിവനുദഗ്രസമ്മദം. (കുളകം) 7

പടച്ചു കെല്പുടയൊരു പാണിയാൽ ദ്രുതം
നടയ്ക്കുഴും നരപതിസൌവിദല്ലജം
കടക്കവാനനുമതിനല്കിയുള്ളിലേ-
ക്കടക്കമൊന്നമലനമാത്യനെത്തിനാൻ. 8

പരപ്പെഴും തദജിരഭൂവിൽ വീരർതൻ
കരപ്പയിററരിയൊരമാത്യനദ്ദിനം
ഒരല്പവും കുറവുപെടാതെ മേനിമേൽ
നിരപ്പിലുൽപുളകതനുത്രമിട്ടതേ. 9

ഇരിമ്പിനാൽപ്പണ്ണിതൊരു കട്ടിയുണ്ടയെ-
ത്തരിമ്പിനും ശ്രമമിയലാതെ കൈകളാൽ
വരിഷ്ഠനാമൊരുഭടനാശു ധൂളിയായ്
ഞെരിച്ചു കെല്പൊടു റവലഡ്ഡു പോലവേ. 10

മലർന്നിടുന്നൊരു കുടമുല്ലയെന്നപോ-
ലലക്ഷ്യമാ,യരിയൊരു ഹീരലക്ഷ്യകം
ബലംപെടും പരഭടനെയ്തുവിട്ട നൽ-
ക്കലംബമൊന്നതിരഭസാൽത്തുളച്ചതേ. 11

ഒരാൾ വിടുന്നൊരു ഗരലിപ്തമാം ശരം
തപരാനപീതം നിടിലതടത്തിലേല്ക്കവേ
വരാഭമാം മൃഗമദചിത്രകം ധരി-
ച്ചൊരാവിധം വിലസി നിരാകുലം പരൻ. 12

വലാഹകപ്പടി വരുമാനതൻ മഹാ-
ബലാന്വിതം രദനമുരസ്സിനാൽ സ്ഫുടം
ഖലാത്തിദൻ പരഭടനേററു കട്ടിയാം
ശിലാതലം ചെറിയൊരു സൂചിപോലവേ. 13

പിണങ്ങി നേക്തിചപലം കുതിച്ചുപാ-
ഞ്ഞണഞ്ഞിടും കുതിരയെയന്യസൈനികൻ
ക്ഷണം കടുത്തൊരു ചെറുനോക്കിനാൽ വെറും
തൃണംകണക്കതിനുടെ പാട്ടിൽ നിർത്തിനാൻ. 14

പരന്തപൻ പരനസികൊണ്ടലക്ഷ്യമായ്-
പ്പുരപ്പെഴും കഠിനദൃഷത്തു വെട്ടവേ
തരത്തിലശ്ശില നടുവിൽപ്പിളർന്നുപോയ്
നിരന്തരം വെടിനിരയേററപോലവേ. 15

നവായുധവ്രജവു, മതിൻപയററിനാ-
ലവാപ്തമാം പുകളെഴമബ്ഭദൈഘ്യവും
ജവാലവന്നരുളി വിഹാരയോഗമ-
ന്നവാച്യമാം ഹൃദയകുതൂഹലാബ്ധിയിൽ. 16

കടന്നു തൽസ്ഥല, മവനൊട്ടുദൂരമേ
നടന്നുചെന്നളവു, തെളിഞ്ഞു ജിഹ്മപദമേൽ
സ്ഫുടം നടിപ്പതിനജകാന്ത സന്തതം
തുടർന്നിടും കവികുലമക്ഷിലക്ഷ്യമായ്. 17

സുപർവ്വവധൂധരസുധാമദച്ഛടാ-
വിപര്യയം വിരവിൽ വരുത്തിടുന്നതായ്.
സുപർവ്വവിധൂതിമൃദുശീതളാംശുവിൻ
വിപക്ഷധൂർവ്വഹത വിശങ്കമുററതായ് ; 18

പുരാരിതൻ ജടയെ വെടിഞ്ഞുപാഞ്ഞിടും
സുരാപഗയ്ക്കെഴുമൊരൊഴുക്കു തോററതായ് ;
പരാഭമാം പ്രകൃതിവധൂഗൃഹാന്തരം
ത്വരാന്വിതം മനുജനു കാട്ടിടുന്നതായ് ; 19

ശരിക്കു നൽസഹൃദയർതൻ ശിരസ്സാട്ടും
വരിഷ്ഠമാം ഹൃദയമിളക്കിടുന്നതായ് ;
ധരിത്രിയിൽപ്പുകളുടൽതീ,ത്തവന്ധ്യമാം
വിരിഞ്ചിതൻ വിധിയെ വിലക്കിടുന്നതായ് ; 20

കിനാവിലും കദനമൊഴിച്ചു ദേഹികൾ-
ക്കനവരതം നിഭൃതസുഖംകൊടുപ്പതായ്
ഘനാഘനം ചൊരിയൊരു വാരിധാരയോ-
ടനാമയം സകൗതുകമോതിടുന്നതായ് ; 21

സരത്തിൽ വായ്പൊരു വരമൗക്തികൌഘവും
ശരത്തിൽ മിന്നിടുമൊരു താരജാലവും
ഉരത്തന്നാം മധുവിലെഴും മധൂളിയും
തരത്തിൽ വന്നടിയിണ കുപ്പിടുന്നതായ് ; 22

മഹോദധിക്കുടയ തരംഗമാലതൻ
സഹോദരസ്ഥിതിയെ വിളിച്ചുചൊൽവതായ് ;
അഹോ ! ലസിച്ചരുളിന സൂക്തിപങ്ക്തിതൻ
ഗൃഹോൽഘമാം രസനയവർക്കുകൈവരും. (കുളകം) 23

അനാരതം കൃതികളതിന്നു സദ്യശോ-
ധനാർജ്ജനംതുടരുവൊരക്കവീന്ദ്രരെ
ഘനാദരത്തൊടു പരപന്ഥിവാഹിനീ-
വിനാശനക്ഷമനവനാശു കുപ്പിനാൻ. 24

ക്വചിത്ത്രയീപടുതപെടും ദ്വിജാതിമാർ ;
ക്വചിൽ കളസ്വരമിയലും കുശീലവർ ;
ക്വചിൽ കലാകുശലതയാന്ന ശില്പിമാർ ;-
വിചിത്രമക്ഷിതിപവിശിഷ്ടമന്ദിരം. 25

ധനസ്സെടുത്തവരുടെ മുന്നിൽനിൽക്കുമാ-
മനുഷ്യർതൻ പതിയൊരുവേത്രിമൂലമായ്
അനുക്ഷണം കുതുകമുയന്നൊരപ്പുമാ-
നനുജ്ഞ തന്നരികിൽവരാൻ കൊടുത്തുതേ. 26

നരോത്തമൻ മരുവുകകൊണ്ടു ധന്യമാ-
മൊരോമനപ്പൂത്തുമണിമാളികയ്ക്കകം
വിരോധമററനുചരവാക്കിനാൽ ദ്വിഷ-
ന്നിരോധകൻ സചിവനുടൻ കരേറിനാൻ. 27

മഹസ്സുംവാണ്ണൊരു പൂവല്ലീപുരന്ധ്രീയാം-
ക്കഹന്തതൻ വിലസിതമാകുമന്നൃപൻ
സഹർഷനാം സചിവനടിച്ചുയർന്നിട്ടു-
ന്നഹപ്പുതിക്കടയൊരു ലീലകാട്ടിനാൻ. 28

അനന്തരം സ്വതന്ത്രവിലാസ കന്ദുക-
സ്തനാഢ്യയാം ശിവയെ വശീകരിയ്ക്കുവാൻ
വിനാശമുററൊരു വിഷമേഷുവിൻെറ മെയ്
പിനാകി പൂണ്ടതുപടി മിന്നി മന്നവൻ. 29

ഹലാഹലംപെട്ടമഹീതോററ ബാഹുവും
കുലാചലക്കൊട്ടുമുടിയൊത്ത ചിത്തവും
ശിലാതലം പണിയുമുരസ്സുമദ്ദ്വിഷൽ-
കുലാകുലസ്ഥിതിദനിൽ മന്ത്രി കണ്ടുതേ. 30

തടിച്ചു നീണ്ടൊളിയൊടുരുണ്ടുരുക്കകൊ-
ണ്ടടിച്ചുതീർത്തൊരു പരിഘത്തൊടൊപ്പമായ്
പിടിച്ച ദോസ്സുംഗളിയെ നോക്കിലാശു കൈ-
കടിച്ചിടും ഹരിഹയസൂനു പാർത്ഥനും. 31

പിണങ്ങുമോക്കശനിശിതപ്രമാൻ കൈ-
വണങ്ങുമോക്മരമരത്തൊടൊപ്പമായ്
കിണങ്ങളാം മണികളണിഞ്ഞു വൻകൊഴ-
പ്പിണങ്ങുമബ്ഭുജയുഗമുല്ലസിച്ചുതേ. 32

അരിക്കു തന്നരിഹതിയാൽ പ്രസിദ്ധനാം
ധരിത്രിതൻപതി പുരുഷോത്തമൻ ജവാൽ
വരിച്ചിടുന്നൊരു ജയലക്ഷ്മിയാം സഖി-
ച്ചിരിപ്പതിന്നരുളിയവൻെറ മാറിടം. 33

പരക്ഷമാപതിശരവും പ്രസൂനമാ-
മുരസ്സു തങ്കരണിവധൂടി താന്തയായ്
നിരന്തരം രഹസി രമിച്ചുറങ്ങിടു-
ന്നൊരന്നവപ്രസവവിശാലമഞ്ചമായ്. 34

വിരിഞ്ഞുയർന്നുള്ളിന ഫാലപട്ടവും
ശരിഷ്ഠനൽശ്രവണമണഞ്ഞ നേത്രവും
വരിഷ്ഠമാം ഗളവുമിയന്നൊരന്നൃപൻ
ഹരിച്ചിതാസ്സചിവവരന്റെ മാനസം. 35

അസഹ്യമാം നിലയിലുമല്പമാടലാ-
റ്റസംശയം വിലസുമവന്റെ കാഴ്ചയാൽ
പ്രസന്നനാം യുവനൃവരൻ തദാഗമ-
പ്രസക്തികേൾപ്പതിനു കൊതിച്ചു ചൊല്ലിനാൻ. 36

"വരാമിതാരൊരു യുവദൂതനെന്നുചൊ-
ന്നൊരാളഹീശ്വരപുരരാജമന്ത്രിയോ ?
പുരാ പരം പരിചിതനായിടും ഭവാ-
നൊരാപ്തനെന്നിവനെ നിനച്ചിടേണ്ടയോ ? 37

ഭവാടവീതടദവവഹ്നിഹേതിയാം
ഭവാനിതൻ പരമകൃപാബലത്തിനാൽ
ഭവാനിരിപ്പൊരുവിഷയം ദ്വിഷൽപരാ-
ഭവാദി ചേർത്തഴകിൽ വിളങ്ങിടുന്നുവോ ? 38

അടക്കമറ്റിവനൊരു സേതുയാത്രപോ-
മിടയ്ക്കുപണ്ടവിടെയമർന്ന മന്നവൻ
കടക്കുവാൻ പണിചെയ്തുള്ള മാറ്റലർ-
ക്കടൽക്കെഴും മറുകര കണ്ടിടുന്നുവോ ? 39

അനാവിലപ്രകൃതിപശുക്ഷമാസുര-
ക്കനാമയം നിയതമിയന്നിടുന്നുവോ ?
അനാരതം പ്രജകളവാപ്തകാമരാ-
യനാകുലസ്ഥിതിയെ വഹിച്ചിടുന്നുവോ ? 40

ദ്വിഷൽഭുജഗ്ഗ്ലിദരകഠാരമാം ഭവാൻ
ദ്വിഷൽഭുജപ്രഥയെ രണത്തിൽ നേടവേ
വിഷണ്ണതയ്ക്കൊരുവഴിയെന്തു ? ഭോഗിതൻ
വിഷത്തിനാൽ ഗരുഡനു വീഴ്ച്ചനാശമോ ? 41

തമസ്സുതൻ വദനമണഞ്ഞ തിങ്കളിൻ
സമത്വമാർന്നിടുമൊരു താവകാനനം
അമംഗലം ഹതവിധി കൈവളർത്തിയെ-
ന്നമന്ദമായരുളുവതുണ്ടു സാമ്പ്രതം." 42

ജയംലഭിപ്പൊരു ജഗദീശനിത്തരം
നയത്തൊടും നവരസഭാഷിതത്തിനാൽ
കയത്തിൽ നിന്നകമലർ കുന്നിലേററവേ
ഭയത്രപാവിവശത വിട്ടു മന്ത്രിയെ. 43

അമാത്യനപ്പൊഴുതുമയമ്മറാണിത-
ന്നമായമായിടുമൊരപേക്ഷയാകവേ
അമാർഗ്ഗണൈർവിലസിടുമക്ഷിതീശനോ-
ടമാന്തമററഹഹ ! കഥിച്ചു ഖിന്നനായ്. 44

പുരാത്യയത്തിനു തുടരുന്ന വേളയിൽ-
പുരാൻ ഹരൻ ഹരിപുരുഹൂതപൂജിതൻ
പുരാ തുറന്നൊരു നിടിലാക്ഷിപോലെ തൽ-
പുരാവനപ്രിയനുപദൃഷ്ടി തീൻറതേ. 45

രദങ്ങൾകൊണ്ടധരപുടം കടിച്ചുകൊ-
ണ്ടദംഭമാമമർശമിനന്നൊരന്നൃപൻ
ഉദഞ്ചിതഭ്രുകുടിഭയങ്കരാസ്യനായ്
വിദഗ്ദ്ധനാം സചിവനൊടോതിനാനുടൻ. 46

"ചരാചരസ്ഥിതികരനംബുജേക്ഷണൻ
പരാൽപരൻ പ്രകടിതയോഗനിദ്രനായ്
നിരാകുലം വിലസിന വഞ്ചിയെ ദ്വിഷ-
ദ്ദുരാപമെന്നനുദിനമോർത്തിരിപ്പു ഞാൻ. 47

THE KOTTAYAM PUBLIC ... KOTTAYAM TRAVANCO...

ദയാപയോനിധി ദനുജാരി ശേഷനിൽ
ശയാനനാം സരസിജനാഭനോക്കുകിൽ
ജയാപ്തിക്കൈവരുവതിന്നേറ്റു ദീനനും
പ്രയാസമി,ല്ലവനുടെ പാദമാശ്രയം. 48

തിരിക്കു നാമുടനടി പോരി,നൊന്നുകിൽ
ശരിക്കു കീർത്ത്യബല കളത്രമാകണം
മരിക്കണം സമിതിയിലല്ലയെങ്കിലെ-
ന്തിരിപ്പിവർക്കിത്തുമത്തുമററിടങ്ങളിനി ? 49

അനാഥയാമവനിതലേശ്വരിക്കു ഞാ-
നനാമയംവരുവതിനാഗ്രഹിക്കുകിൽ
അനാർയ്യമെന്നതിനെ നിനയ്ക്കയില്ലൊരാ-
ളനാരതം ഹരിയുമനുഗ്രഹിച്ചിടും. 50

കലാപമൊന്നഹഹ ! ഭൂഗ്രദപാഠക്ഷമാ-
കലാപമായ് വിലസിന വഞ്ചിയാളുകിൽ
കലാശമിദ്ധരയുടെ ജീവനാശമായ്-
ക്കലാഢ്യരും കരുത്തുമശങ്കമജ്ഞരും. 51

ശരിക്കു നാമഖിലരുമൈകമത്യമാ-
ന്നിരിക്കിലേ ധരണി നമുക്കിണങ്ങിടൂ ;
ഒരിക്കലൊന്നിടയുകിലക്കണക്കു ക-
ണ്ടരിക്കു കീഴ്പ്പെട്ടുമതു നിർവ്വിവാദമായ്. 52

കടുത്തതാം ഗ്രഹണിയിൽ നാവിനും രസം
മടുത്തുപോയിടുവതിലെന്തൊരത്ഭുതം ?
അടുത്ത വീടെരിയുകിലാരുചെന്നു തീ
കെടുത്തുകി,ല്ലൊരുമ ജഗജ്ജയായുധം. 53

തെരിക്കനെഗ്ഗുണവതി റാണിയെത്തുണ-
ച്ചിരിക്കിൽ ഞാ,നിനി വരുമെന്റെ വംശ്യരേ
ധരിക്കു തൽകുലജരുമെപ്പൊഴെങ്കിലും
ശരിക്കു കാത്തിടുമതിനില്ല സംശയം". 54

ഇവണ്ണമസ്സചിവനൊടോതിമേദിനീ-
ധവൻ നിജാഗ്രജനൊടണത്തി സംഗതി,
ധ്രുവം പുരാ പശുപതിവാത്ത ഫൽഗുനൻ
ഗ്ഗുവര്‍ത്ത്യനാം യമജനൊടെന്നപോലവേ. 55

ഇതിന്നു ഞാനനുജനു തന്നിടുന്നു സ-
മ്മതിക്കുമേൽ സരഭസമാജ്ഞകൂടിയും ;
മതിക്കുറപ്പൊട്ടു ജയമാന്റു വഞ്ചിയാം
ക്ഷിതിക്കെഴും കദനമൊഴിക്കു സത്വരം." 56

ഇദം വചസ്സുരുളിടുമഗ്രജന്റെ തൃ-
പ്പദം നമിച്ചനഘയുവക്ഷമാധവൻ
സദഗ്ര്യനാം സചിവനൊടൊത്തു രാജ്ഞിതൻ
മുദർത്ഥമപ്പൊഴുതിലിറങ്ങി യാത്രയായ്. 57

അനന്തരം നിജകുലകാമധേനുവായ്
മനന്തെളിഞ്ഞരുളിന ഭദ്രകാളിയെ
അനന്തഭാസ്സുടയ തദാലയം ഗമി-
ച്ചനന്തതന്നധിപതി കൈവണങ്ങിനാൻ. 58

"കരാഞ്ചിതപ്രതിഭയഖഡ്ഗതല്ലജേ !
പരാസുതാകലിതപരാസുരവ്രജേ !
ചരാചരാവനചണചാരുവീക്ഷണേ !
ചരാൽപരേ ! ഭഗവതി ! പാഹി പാഹി മാം. 59

അടിക്കടിക്കടിയനിലാധിവീചി വ-
ന്നടിക്കുമാറരുളമജന്റെ ശാസനം
അടിക്കുതൊട്ടൊഴിയണമായതിന്നു നി-
ന്നടിക്കു താണയി ജഗദംബ ! കുപ്പുവൻ. 60

അനാഥനാമടിയനനാസ്ഥയെന്നിയേ
വിനാ ഭയം വിമതവിനാശനത്തിനായ്
അനാമയേ ! തുനിവതനാരതം ഘനാ-
ഘനാദ നിന്നുടയ ഘനാനുകമ്പതാൻ. 61

കരാളദോർദ്ധൃതകരവാളികേ ! മനോ-
ഹരാളകേ ! മമ നൃപവംശപാലികേ !
ഒരാളുമില്ലൊരുതുണ ഹേ ! കൃപാസരോ-
മരാളികേ ! കനിയുക ഭദ്രകാളികേ !” 62

ഇവണ്ണമംബ്ഭഗവതിയെസ്തുതിച്ചിളാ-
ധവൻ മഹാബലനിധി മന്ത്രിയുക്തനായ്
ജവത്തോടും നിജപുരിവിട്ടു രാജ്ഞിതൻ
ശിവത്തിനായ്ത്തടവനിതന്നിലെത്തിനാൻ. 63

വേഗാതിരേകമൊടു വൈരിഭടാസുപങ്ക്തി-
ക്കാഗാമിയായ വിലയത്തെ വിളിച്ചു ചൊല്ലി
നാഗാരി കീഴലകിലെന്നകണക്കു ഗാംഭീ-
ര്യ്യാഗാരമാം നൃപതി ദക്ഷിണദിക്കിലെത്തി. 64

തൽക്കാലമുരക്കളിരെഴും ക്ഷിതിഭർത്ത്രിചെയ്യും
സൽക്കാരമേല്പതിനുകൂടിയുമൊട്ടുനേരം
നില്ക്കാതെ പോരിനു നൃപാലകമൌലി ഹൃത്തിൽ
ചിൽക്കാതലാം കമലനാഭനെയോർത്തിറങ്ങി. 65

ആ നന്ദനന്ദനനെഴും കുഴലൂത്തുകേട്ടി-
ട്ടാനന്ദമാന്നരികിലെത്തിന ഗോപർപോലെ
മാനത്തിൽ മന്നനുടെ ശംഖൊലികേട്ടു പൌരർ
ദീനത്വമററവനു ചുററുമണഞ്ഞുകൂടി. 66

നൂനം നടുക്കൊരു കനൽപ്പൊരി വീണിടുമ്പോൾ
വേനൽക്കു കാഞ്ഞ വിപിനം മുഴുവൻ ദഹിക്കും ;
ഊനംവെടിഞ്ഞു നൃവരാഗമമക്കണക്കി-
ലാനല്ല പൌരരെ രണോത്സുകരാക്കിയെങ്ങും. 67

ആ രാജഭക്തി കരളിൽപ്പെരുകുന്ന നായ-
ന്മാരാകെയന്നുമിഷമേ തദുപാന്തമെത്തി
പോരാടിടുന്നതിനു സജ്ജതപൂണ്ടു നിന്നു ;
വൈരാകരാഷ്ടഗൃഹർ മാത്രമകന്നുവാണു. 68

ഊററമുള്ള കൂട്ടരുമൊരുങ്ങിമുറയ്ക്കവക്ക്
പററുന്നമട്ടരിയെവെന്നിളവീണ്ടെടുപ്പാൻ
മുററും കുതൂഹലമൊടെത്തി ; നരർഷഭൻെറ
ചുററും ക്ഷണത്തിലൊരു വൻപടയങ്ങുവാച്ചു. 69

ആ രാജവശ്യസചിവാഗമനം നിമിത്തം
പാരാതെയന്നു മുകിലന്നു ഭയംവളന്നു,
ശ്രീരാമലക്ഷ്മണപയോനിധിലംഘനത്താൽ
ഘോരാശരാധിപതി രാവണനെന്നപോലെ. 70

ഭീയാന്നു പാപ്പിടമടുത്തുപെടും മണക്കാ-
ടായാലതത്രതരമല്ലിനിയെന്നു തോന്നി
കായാവനേച്ഛയൊടു ദക്ഷിണദിക്കുനോക്കി-
പ്പായാൻ തുടങ്ങി പരമപ്പരയോധനാഥൻ. 71

കൊല്ലുക്കുടിക്കടയൊരാലയിൽ നട്ട കൊച്ചു-
മല്ലയ്ക്കു തുല്യമവനെത്തിയ ദിക്കിലെല്ലാം
പല്ലക്കിലുണ്ടരികിൽ വഞ്ചിവലാന്തകൻെറ
ചെല്ലക്കുമാരി ശിവനേ ! ശിവരാമ രാമ ! 72

പാടുന്നു, പാഴനൊടുപോയ്പ്പകിടക്കളിക്കു
കൂടുന്നു, കൂത്തു പലതങ്ങനെ കാട്ടിടുന്നു ;
തേടുന്നു പുഞ്ചിരി, നിനയ്പ്പുളവാക്കുമുൾക്കാ-
മ്പാടുന്നു ; പെണ്ണു പണമുള്ളിടമെന്നതോത്തോ ? 73

സൂക്ഷിക്കുകിൽക്കൊടിയതാമൊരു വാളരശ്ശു
ഭ്രക്ഷിൽക്കുമാരികയണിയുന്നതു നോക്കു കാണാം ;
വീക്ഷിക്കുമാളുകരം പഴിക്കുകിൽ വിശ്രുവാനോ ?
സാക്ഷിക്കു ദൈവ,മിവനൊന്നുമറിഞ്ഞുകൂടാ. 74

ഇത്തരഗതിലഭിക്കാഞ്ഞെന്തിനും താൻ തയാറായ്
ശിതമതി തിരുവട്ടാററെത്തി യുദ്ധത്തിനായി
പൃതനയൊടു വസിച്ചാൻ ; ശൂരനാം കേരളക്ഷ്മാ-
ശതമഖനുമമന്ദം തത്ര താൻ യാത്രയായാൻ. 75

പന്ത്രണ്ടാം സർഗ്ഗം സമാപ്തം.

പതിമ്മൂന്നാം സർഗ്ഗം

വിധുരതകലരാതെ കീർത്തിയാകും
വിധുകപൊങ്ങുമൊരാപ്പുരാർണ്ണവത്തിൽ
മധുരിപു മഹനീയയോഗനിദ്രാ-
മധുമൊഴിയോടൊരുമിച്ചു വാണിരുന്നു. 1

പരിണതരുചിപൂണ്ടനന്തതല്പോ-
പരി വിധു ശാരദപർവ്വരാത്രിയിൽപ്പോൽ
പരിചൊടുഫണരത്നതാരജാലം
പരിസരമാർന്നു പരം ലസിച്ചിരുന്നു. 2

അരിയൊരു നിജനാമമന്യനാർന്നാ-
ലരിശമതിൽപ്പെട്ടുമാരുമെന്നു കാട്ടി
അരികളുടെ വപുസ്സരിഞ്ഞിടുന്നാ-
രരിയരികത്തതിയായ് തെളിഞ്ഞിരുന്നു. 3

തനതുകുലഗുണം വിടില്ല വമ്പൊ-
ട്ടനവധിവായ്ക്കിലുമാരുമെന്നുകാട്ടി
കനമുടയൊരു പാഞ്ചജന്യമുക്കേ-
ന്തിന പുരുഷോത്തമനുദ്വഹിച്ചിരുന്നു. 4

പരപുരുഷനിലാശവിട്ടു നിത്യം
പരപുരുഷങ്കൽ നിലീനചിത്തയായി
പരമരുളിനലക്ഷ്മി ഭർത്തൃസേവാ-
പര ഹരിപാർശ്വമലങ്കരിച്ചിരുന്നു. 5

പതിരിനഹി ശരിപ്പെട്ടും ഗരുത്മൽ-
പതിയുടെ പത്രയുഗം പട്ടുക്കെ നോക്കി
പതിവിനു ഭഗവൽപ്രശസ്തി വായി-
പ്പതിനു ജലപ്പെരുമാറ്റക്ഷമമൊത്തിരുന്നു. 6

ഗരുഡരഥഗളത്തിലുല്ലസിക്കു-
ന്നൊരു തുളസീദളമാലയോടുരുമ്മി
പൊരുളുടയൊരു പോരിയന്നു മോദാ-
പെരുകിന ഗന്ധവഹൻ കളിച്ചിരുന്നു. 7

കമലനയനനെസ്സദാ വണങ്ങും
സുമതികൾതൻ ഹൃദയങ്ങളെന്നപോലെ
അമലകനകദീപമൊട്ടനേകം
സമധികഭാസ്സോടു കത്തിനിന്നിരുന്നു. 8

മഹി മലമിയലാത്തതാക്കുവോനാ-
മഹിമണിമഞ്ചനെയേന്തിനില്ക്കുമൂലം
മഹിമയിലവിടം തമസ്സു സത്താ-
മഹിമകരാംശുകണക്കകററിവാണു. 9

അവനിയുടെ മദത്തിനാണിവേരായ്,
ഭവഗരളത്തിനു ഭദ്രമാം മരുന്നായ്,
ധ്രുവമവിടമനല്പമുല്ലസിച്ചു
നവമരസത്തിനു നാട്യശാലപോലെ. 10

അജനമലനനന്തനാദിതേയ-
വ്രജനതനംബുജപത്രജൈത്രനേത്രൻ
ഭജനപരസുരദ്രു പത്മനാഭൻ,
സുജനസുഖത്തിനു ശുദ്ധസൂതിഗേഹം ; 11

ദിതിജഗള, മമന്ദഭക്തദൈന്യം,
ക്ഷിതിഭര, മിന്ദിരതൻ നിസർഗ്ഗമാനം,
പതിവിനിവയറുത്തു പന്താടിക്കു-
ന്നതിനുഴറുന്ന ചതുർഭുജങ്ങളോടും ; 12

ദ്യുതിയൊടു യമുനാതടത്തിൽ മിന്നും
മതികരമാന്ന തമാലകാനനത്തെ
സ്മൃതിപഥഗതമാക്കിടും സ്മിതപ്പാൽ-
ക്കതിരിൽവെളുത്ത കറുത്ത മേനിയോടും, 13

ഭുവനനിഖിലകർമ്മസാക്ഷിയായും
കുവലയമോദദമായുമേറെമെച്ചം
ധ്രുവമിയലിന ലോചനദ്വയത്തിൻ
നവകരുണാർദ്ര കടാക്ഷമാലയോടും, 14

കരിമുകിലിനെയടിയിൽച്ചിലപ്പോൾ
പരിചൊടു ചുററിടുമന്തിവെയ്‌ലുപോലെ
അരിയൊരുതിരുമേനിതൻറ കാന്തി-
ത്തരിവിതറീടിന പീതചേലയോടും, 15

ദിതിജരുടെയുരസ്സിലും ദിവൌകഃ-
പതിയുടെ മൌലിയിലും ദിനങ്ങൾതോറും
യതിവരഹൃദയത്തിലും കളിക്കു-
ന്നതിനണയുന്നൊരു തൃപ്പദങ്ങളോടും, 16

ത്രയിയുടെ മുരടാം മുകുന്ദ, നവ്വീ-
ദയിതനു മുന്നിൽ വിളങ്ങി ദീനബന്ധു ;
വെയിലിലകമുലഞ്ഞു വാനിൽനോക്കും
മയിലിനുമുന്നിൽ വലാഹകം കണക്കേ. (കുളകം) 17

പെരുമഴയിൽ മലയുമിടുക്കിൽനിന്നും
വരുമരുവിക്കൊരു പൌനരുക്ത്യമേകി
ത്തുരുതുരെ മിഴിരണ്ടിൽനിന്നുമപ്പോൾ
പുരുഷവരിഷ്ഠനു സമ്മദാശ്രു പാഞ്ഞു. 18

എഴുന്നുവതിനു ഞാനശക്തനമ്മ-
ട്ടെഴുമൊരു ഭക്തിയിലുള്ളലിഞ്ഞ മന്നൻ
തൊഴുകരമൊടു താണുവീണുനിന്ന
പ്പൊഴുതു മുകുന്ദനൊടിക്കണക്കണത്തി. 19

“അരുമറയുമറിഞ്ഞിടാത്ത പാരിൻ
പെരുമുരടെന്നു പുകഴ്ത്തിടും പുരാണേ !
തിരുവടി കളിയാടിടുന്ന കാൽത്താർ
കരുതിടുവോൻറ കരൾക്കുളത്തിലെന്നും. 20

നളിനനയന ! നീ, കിടാങ്ങൾ മാറ-
ങ്ങളിൽ വരിയായ് മണലപ്പമെന്നപോലെ
കളിയൊടുലകിടങ്ങൾ തീർത്തു കാത്തും-
ത്തളിരിൽ നിനച്ചുകണക്കഴിച്ചിടുന്നു. 21

കതിരവനരുളുന്ന ചൂടു മാററ-
ന്നതിനിടവത്തിൽ വരുന്ന കൊണ്ടൽ പോലെ
പതിവിനു പെടുമാടൽ പാരിനാററ-
ന്നതിനവിടുന്നുഴറുന്നിതപ്പൊഴപ്പോൾ. 22

ഉലകിനുമതിനാൽത്തനിക്കുമുണ്ടാ-
മലഘുതരശ്രുതിനാശമാശു തീർപ്പാൻ
കലയുടെ പൊരുളായ പോററി ശുദ്ധം
ജലനിലപൂണ്ടൊരു മത്സ്യമായതില്ലേ ? 23

ഉരഗശയനനായ്ജ്ജഗന്മലത്തെ-
പ്പുരമൊഴിവാക്കിടുമങ്ങതിന്നുതന്നെ
ഉരഗയുതമലച്ചുമട്ടിലാശാ-
ഭരമലമാർന്നൊരു കൂർമ്മമായതില്ലേ ? 24

യതികളുമറിയാത്ത ദിവ്യകോല-
സ്ഥിതിയെഴുമുലകിന്നു നന്മ നൽകാൻ
ക്ഷിതിയിതിലതിനിന്ദ്യമായ കോല-
സ്ഥിതിയെ വഹിച്ചതു സുപ്രസിദ്ധമല്ലേ ? 25

ഉരപെറുമൊരു ദേവരാജനും ത്വ-
ച്ചരണയുഗം തൊഴുമങ്ങു ശങ്കയെന്യേ
ധരയുടെ ഹിതമോർത്തു തുച്ഛമാകും
നരമൃഗരാജതപോലുമാർന്നതില്ലേ ? 26

ബലികലമണിയായ് ത്രിലോകി ഭോക്താ-
വലിയിലണച്ചിടുമങ്ങു നിസ്സ്വനെപ്പോൽ
വലിയൊരു നിലവിട്ടു വൈരിയാകും
ബലിയൊടു മൂവടി മണ്ണിരന്നതില്ലേ ? 27

ജയജയ ! ഭുജഭൃതധൂമകേതോ !
ജയജയ ! നിർമ്മിതവാരിരാശിസേതോ !
ജയജയ ! വിവിധപ്രണാശഹേതോ !
ജയജയ ! കൃഷ്ണ ! ഭവന്മഹതാപരമേതോ ! 28

പല പല വടിവേന്തി നന്മ പാരി-
ന്നലമരുളും തിരുമേനിതൻ പ്രഭാവം
ഖലരിവരറിയുന്നതില്ല തെല്ലും,
ജലനിധി, നിമ്നത നെയ്യുറുമ്പുപോലെ. 29

ചുടുകനൽമിഴിയൻ തുടങ്ങി മുന്നിൽ-
പ്പെടുമിമയോരെ വെറുത്ത തയ്യലാളെ
വിടുപണി പണിവോർക്കു ചെയ്യുതിന്നൻ-
പൊടുമവിടുന്നു വിടുന്നു വീടുതോറും. 30

അടിയനടിപിഴച്ചുഴൽക്കൊടുങ്കാ-
റ്റടിയിലൊരാലിലപോലെയാടിടുന്നു ;
അടിമലരിണവിട്ടു താങ്ങലൊന്നി-
ല്ലടിയുമൊരറ്റവുമറ്റ തമ്പുരാനേ ! 31

മരുതല തലപൊക്കി വഞ്ചിരാജ്യം
പൊരുതികെടുന്നതു പോറ്റി കാണ്മതില്ലേ ?
ചെറുതൊരു തുണ ചെയ്തിടായ്കിലെല്ലാം-
മരുതിവരുന്നതിനല്പമല്ല യോഗം. 32

കഴിവൊരു വക വിട്ടു പോയിടേണ്ടും
വഴിയറിയാതെ കുഴങ്ങി നിൽക്കുമെന്നെ
മിഴിമുനയിണകൊണ്ടു പോറ്റി തെല്ലൊ-
ന്നുഴിയുകിൽ ഞാനടന്തുഴിയൊക്കെ വെല്ലും. 33

തുണ തിരുവടിയെങ്കിലെന്റെ വാളി-
ന്നിണ ഹരിതൻ ശതകോടികൂടിയല്ല ;
ക്ഷണമതുവെടികിൽപവിക്കണക്ക-
ത്തൃണവുമരുപ്പതെളുപ്പമല്ലൊരല്പം. 34

തിരുവടി കുലവില്ലു, വില്ലെടുക്ക-
ന്നൊരുകരമക്കരമാളുമാളുമെന്നായ്
കരുതിടുമടിയൻെറ കൈയ്യുയൎത്തി-
പ്പൊരുതുക ; വെല്ലുക പോററിതന്നെ പോരിൽ.” 35

നരപതി നരകാരിയായ ദാമോ-
ദരനെ നിനച്ചിതുപോൽ സ്തുതിച്ചനേരം
നിരവധിബലശാലിയായ് ഭവിച്ചാൻ,
വരസുധയുണ്ട വലപ്രമാഥിപോലെ. 36

ദിതിജരിപുകൃപാഭിധാനമാകും
ക്ഷതികലരാത്തൊരിരുമ്പുചട്ട ചാൎത്തി
ക്ഷിതിപതി രണഭുവിലെത്തി, കോടി-
ക്കതിരവൎതന്നൊളി പോംവഴിക്കു വീശി. 37

പടരുമൊരരിശത്തൊടൊത്തു സേനാ-
പടലികൾ മത്സരബുദ്ധിപൂണ്ടു തമ്മിൽ
പടപൊരുതുവതിന്നുറച്ചുകേറി-
പ്പടഹമടിച്ചുമുഴക്കി പാരമപ്പോൾ. 38

വളരുമൊരു മദത്തൊടൊത്ത ദന്താ-
വളനിരതൻ ചെവിയാട്ടിടുന്ന കാററാൽ
ഇളകിയ പൊടി,യായതിൻെറ ദാന-
പ്രളയപയോനിധിപങ്കമായ് ച്ചമഞ്ഞു. 39

ഗജപരിവൃഢപങ്ക്തി കൎണ്ണതാല-
വ്യജനപരമ്പരവീശിയെത്തിടുമ്പോൾ
നിജചിറകുകൾവീണ്ടുമാൎന്നു ശൈല-
വ്രജമണയുംപടി ജിഷ്ണുയോധരോൎത്തു. 40

തുരഗഖുരമടിച്ചുടിച്ചുയൎത്തി-
സ്സുരപഥമോളമണഞ്ഞ രേണുജാലം
തരണികരശരം തറച്ചിടായ്വാൻ
ധരണിയണിഞ്ഞൊരു ചട്ട പോലെ തോന്നി. 41

ഒളിപെരുകിന വിണ്ണിലുള്ള പച്ച-
ക്കിളിമൊഴിമാർ പടകാണ്മവാൻ വരുമ്പോൾ
ഒളിവിന്നു പൊടിയെന്ന കൈതവത്താൽ
വെളിയടയിട്ടു വിദഗ്ദ്ധനാം സമീരൻ. 42

വിയദംബലകളെപ്പുണന്നു വാഴ്‌വാൻ
നിയതമുറച്ചൊരു സാലികൾക്കുവേണ്ടി
ഹയതതി പൊടിയാൽ ക്ഷണം ചവിട്ടി-
ക്കയറുവതിന്നൊരു കോണിതീർത്തുവച്ചോ ? 43

ഇളകി രയമെഴും ഹയങ്ങൾ പായു-
ന്നളവുയരും പൊടി ചുററിലും പരക്കെ
ഇള ഭയമൊടു ഹേഷകേട്ടു മെയ്യിൽ-
പ്പുളകനിചോളമണിഞ്ഞപോലെ തോന്നി. 44

വിളിപെരുകിന വീരർ വില്ലിൽനിന്നും
മിളിതരയം വിട്ടമമ്പുകൊണ്ടിടാഞ്ഞാൻ
ഒളിവതിന്നു തുടന്നു ഭാനു തങ്ക-
ത്തളികകണക്കു രജോർണ്ണവത്തിനുള്ളിൽ. 45

അതിരഥർ കരിപങ്ക്‌തിയാം കരിങ്കൽ-
ത്തതിയിലിയററിന കോട്ടകൾക്കു മുന്നിൽ
കുതിരയുടെ കുളമ്പുകൊണ്ടു നിമ്ന-
ക്ഷിതികൾ കിടങ്ങുകളെന്നപോൽ വിളങ്ങി. 46

കൊടിയ രഥകുലത്തിൽ മിന്നിനിൽക്കും
കൊടിമരമംബരമാക്രമിച്ചു വിണ്ണിൽ
കുടിലകചകൾ നട്ട പാരിജാത-
ക്കൊടി പടരുന്നതിനുള്ളൊരുന്നുകമ്പായ്. 47

അമലതരമതിൽപ്പെട്ടും പതാകോ-
ത്തമനിരതട്ടി വരുന്ന മന്ദവായു
അമരസമുദയത്തെയഭ്രയാന-
ക്ലമമകറുമാറു സപര്യചെയ്തു മേന്മേൽ. 48

ഉരപെരുകിന തേർ ചലിച്ചിടുമ്പോൾ-
പ്പുരമിളതാഴ്ത്തിന നേമിതൻ നിനാദം
നിരവധികപയോദഗർജ്ജിതംപോ-
ലുരഗഭയം ബലിപത്തനത്തിൽ നല്കി. 49

കുഴൽ, പടഹ,മിടയ്ക്ക,കാളമോടും
തഴ, കുട, ചാമര, മാലവട്ടമോടും,
അഴകുടയ ചമൂക്കളാജിഭൂവിൽ-
പ്പുഴകൾ കടൽക്കകമെന്നപോലെ പാഞ്ഞു. 50

ത്വരിതമിഷു, ശതഘ്നി, ഭിണ്ഡിപാലം,
ചുരിക, ധനുസ്സു, പരശ്വധം, കൃപാണം,
അരി, ഗദ, മുസലം, തുടങ്ങി യോധ-
പ്പരിഷ പലേതരമായുധങ്ങളേന്തി. 51

ഇരുകരമരികത്തെഴുമ്പോൾ വേറി-
ട്ടൊരു പരിഘത്തെയജാഗളസ്തനംപോൽ
കരുതി, യത്നുവെടിഞ്ഞു കൈകൾ വീശി-
പ്പൊരുതിടുവാൻ ചില യോധവീരർ പോന്നു. 52

പടുമരിശമാർന്നു പാഞ്ഞിടുമ്പോൾ
സ്ഫുടമുയരും ഭ്രുകുടിക്കുതുല്യമായി
ഭടപരിവൃഢർ കയ്യിൽ മിന്നിടുന്നോ-
രുടമപെരുത്ത ശരാസനം വളച്ചു. 53

പരമെഴുമരിശത്തിനാൽ സ്ഫുലിംഗോൽ-
ക്കരമുതിരുംപടി കാണുമക്ഷികോണം
കരമരുളിടുമാറു യോധർ കല്ലിൽ
ത്വരയൊടു തേച്ചിടുമമ്പു മൂർച്ചയേന്തി. 54

അരിയൊരു മഷിയാൽ തെളിഞ്ഞൊരോമൽ-
പ്പുരികുഴലാളുടെ കൺകടക്കു നേരായ്
അരിവരനികരം ഗരത്തിലഗ്രം
പരിചൊടു മുക്കിന ബാണപങ്ക്തി തീർന്നു. 55

പടുഭടരുടെ നേൎച്ചയാൽ വെളിച്ച-
പ്പെടുമൊരു യുദ്ധപിശാചികോഗ്രമൂൎത്തി
കടുതരമലറുന്നപോലെ ഘോഷ-
ത്തൊടു ചെറുഞാണൊലി ചുററിലും മുഴങ്ങി. 56

ത്വരിതമുറയിൽനിന്നെടുത്തു യോധ-
പ്പരിഷയിളക്കിയ ഘോരഖഡ്ഗപങ്ക്തി
അരിമെയ്യൊടുമഴിച്ചുലച്ചൊരാജി-
പ്പുരികുഴലാളുടെ കുന്തലെന്നു തോന്നി. 57

മതിയിലതുലമായ് വളൎന്ന ധൂളി-
ക്കൊതിയിൽ വെളിക്കു വിഘ്നം വെടിഞ്ഞു മേന്മേൽ
ഗതിയെഴുമൊരു കൃഷ്ണപന്നഗത്തിൻ
ദ്യുതി, യുറവിട്ട കൃപാണമേന്തി നിന്നു. 58

അരിഘതി മറയാത്ത മാറിടത്താൽ
ശരിവരെ നിന്നു തടുക്കുവാനുറയ്ക്കും
പരിച കടകമെന്ന മട്ടു യോധ-
ക്കരിയ കരത്തിനു ഭൂഷമാത്രമായി. 59

ധരയൊരുപടി, ദയത്തുകൊണ്ടു തൊട്ടാൽ
ത്വരയൊടു താ, ണഹിരാജനാടലേകും ;
പരമിരുവിരലാൽച്ചുഴററിനാര-
പ്പരശ്ശുവെടുത്തു ഭടാഗ്ര്യരീക്കിൽപോലെ. 60

ഉടമയൊ, ടെത്തു കയ്യിൽ നിന്നു ചാടു-
ന്നടവിലരിക്കുത്തു കണ്ണിൽനിന്നു ചാടും,
ഭടകരമതിലാകുന്നത്ത കുന്തം
സ്ഫുടമൊരുണങ്ങിയ നായ്ക്കണയ്ക്കു പററി. 61

വടിവൊടു വിധി തന്ന ശക്തി കൊല്ല-
ക്കുടിയൊടു കൊള്ളുവതേവനെന്നു ചൊല്ലി
ചൊടിതടവിന യോധർ ചാഞ്ഞു ബാണ-
പ്പടി നിജശക്തി കരത്തിലേന്തിടാതെ. 62

അടർനിലമിഭഗർജ്ജിതത്തൊടശ്വജാൽ-
ക്കടുതരഹേഷിതവേദ്യമായിരിക്കെ
ഭടർ പടഹമടിച്ചു പണ്ടുപണ്ടേ-
നടപടി തെററരുതെന്നു വച്ചുമാത്രം. 63

ഒരു ദനുജഹതിക്കമംബുജാക്ഷൻ
തിരുവടി യന്നവതാരമാന്നിടാഞ്ഞും
ഉരുതരനരസിംഹനാദഘോഷം
തെരുതെരെയെങ്ങുമഭംഗുരമായ് മുഴങ്ങി. 64

അവനിയിലലസാക്ഷിമാക്കു ഗർഭ-
സ്രവമരുളുന്ന കഠോരകംബുനാദം
നവസമിതിനതാംഗിയിൽക്കൊതിക്കു-
ന്നവർ മധുവിൽപ്പികഗീതിപോലെ കേട്ടു. 65

കനിവൊടു പുണരാൻ വരും ജയശ്രീ-
വനിത ഭയത്തൊടു മാറിടായ്വതിന്നോ
തുനിവൊടു ചില യോധരെത്തി യുദ്ധാ-
വനിയിലൊരായുധവും ധരിച്ചിടാതെ ? 66

അതിബലികൾ ഭടാഗ്ര്യർ പോക്കളത്തിൽ
ക്ഷതികലരാതൊരു മെയ്യു ചട്ടപോലും
അതിനെ വിജയിയെന്നു ലോകരോതു-
ന്നതിനിടവന്നിടുമെന്നുവച്ചൊഴിച്ചു, 67

എതിരിലെഴുമരിഭടപങ്ക്തിയാകും
പുതിയ ശിലാവരണത്തിലെത്തി മേന്മേൽ
ദ്യുതിയൊടു തടഘാതലീലചെയ്തു-
ന്നതിനു മുതിന്നു മതംഗജാധിപന്മാർ. 68

കരിവരരുടെ കൃത്തകൊ,മ്പെതിർപ്പോ-
രരിഭടർതൻ ശിലതോററ മാറിടത്തിൽ
പരിണതകദലീഫലത്തിനുള്ളിൽ
ച്ചുരിവരെ രജതസൂചിപോലെ കേറി. 69

പ്രതിഭടതനുശോണിതത്തിൽ മുങ്ങി-
ദ്ദ്യുതി കരിതന്റെ രദത്തിനൊന്നു മാറി,
പുതിയൊരു മഴനാളി,ലാത്തധാതു-
ക്ഷിതിധരനിർഗ്ഗതനിർഝരത്തിനൊപ്പം. 70

ക്ഷണമതിനുടെ കൊമ്പു തുമ്പിനോളം
പിണനിരകൊണ്ടു നിറഞ്ഞുപോയിടുമ്പോൾ
ചുണയൊടതുവലിച്ചെടുപ്പതിന്നായ്-
ക്കണപധ്‌രോപരി വെച്ചു തേച്ചു ദന്തി. 71

കരിഗളഭുവി യന്തൃഹസ്തമേന്തും
പെരിയകൊടിക്കരിബാണമേററ ഭംഗം
വരികിലുമതു തോന്നിടാത്ത മട്ടിൽ
ത്വരിതമുയർന്നു തദീയദീർഘപുച്ഛം. 72

നിരവധി രിപുരോപമേററനേരം
ദ്വിരദശിരസ്സു വമിച്ച മൌക്തികാളി
പരഹതഭടരെപ്പുണർന്നു പൊട്ടും
സുരവധുവിൻ കുചഹാരമെന്നു തോന്നി. 73

ദ്രുതതരമിഭമസ്തകത്തിൽ നിന്നും
ക്ഷതജകണത്തെയുതിർത്തിടും ശരങ്ങൾ
ചിതമൊടു ചെവിമൂലതന്നിൽവായ്ക്കും
പതകരികൾക്കു ചുവപ്പുചായമിട്ടു. 74

നവരുധിരപടങ്ങൾ മൂടുമാന-
ച്ചുവടുകളാം ഗജബന്ധിനീഗണത്തിൽ
ശിവശിവ !! രിപുയോധകുഞ്ജരന്മാർ
ജവമൊടണഞ്ഞു മറിഞ്ഞടിച്ചു വീണു. 75

അരികിലടരിനായ്‌വരുന്ന യോധ-
പ്പുരിഷകളെക്കഴൽപൊക്കിയൂഴിമേലും,
കരി,യതിനുടെ പേരു തേച്ചു സേനാ-
പരിവൃഢർതൻ മുഖപങ്ക്തിമേലു,മൊപ്പം. 76

അമരിലരികളെജ്ജയിക്കവേ തൽ-
ക്ഷമയുടെ നാഥത തന്നധീശ്വരങ്കൽ
ശ്രമരഹിതമണഞ്ഞതോൎത്തു ചെയ്തു
വമഥുവിനാൽക്കരി മംഗലാഭിഷേകം. 77

പടുതയൊടു ഗജം ദ്വിഷൽബലത്തിൻ
നടുവിൽ വരാൻ കുതിരയ്ക്കു പാതവെട്ടി,
ചടുചടെ റയിലിന്നു പായുവാൻ വ-
മ്പൊടു മലകൾക്കകമിഞ്ചിനീയർപോലെ. 78

ഉടമയൊടു ഹയം പുറത്തുകേറും
ഭടനുടെ ഹൃത്തൊടു വച്ച പന്തയത്തെ
അടവിൽ നിജകരസ്ഥമാക്കുവാനോ
പടനിലമെത്തി നിനയ്പതിന്നു മുന്നേ ? 79

എതിരിൽ വരുമരിക്കു തൻഖുരത്താൽ
ക്ഷതിയരുളി,ക്കടുഘോഷിതപ്ലുതത്താൽ
കുതിരകൾ യജമാനർ കാഴ്ച കണ്ടാൽ
മതി, യവ പോരിനുപോരു,മെന്നുരച്ചു. 80

അശനിസമശഫാഭിഘാതമേററ-
ററശരണമാം പിണമായ യോധദേഹം
ഭൃശമിളയൊടു ചേൎപ്പതിന്നു വജ്ര-
പ്പൃശയുടെ ലീല, യതിൻനിണം വഹിച്ചു. 81

പരിസരഭുവി വീണ യോധനെത്തൽ-
കരി കരശീകരശീതളോപചാരം
ശരിവരെയരുളിത്തളൎച്ചമാററി-
ത്തിരിയെ രണത്തിനു ശക്തനാക്കി നിൎത്തി. 82

അപരനു കരി കൎണ്ണതാലവൃന്തം
കൃപയിലിളക്കി,യസുക്കൾ നൽകിയപ്പോൾ
ത്രപയൊടു കചശാടി നാകകൂൎമ്മ-
പ്രപദകൾ വീണതു വീണ്ടുമിട്ടുമാറിൽ. 83

പരമൊരുവനു തന്റെമെയ്യുയർത്തി-
ദ്വിരദവരൻ ബലമോടെറിഞ്ഞനേരം
സുരയുവതികൾതൻ മുഖങ്ങൾ കാണ്മാൻ
തരമുളവായി മരിപ്പതിന്നുമുന്നേ. 84

പരനവനിയെയോ സമജ്ഞയെയോ
വിരവൊടു പുൽകിടുവാൻ തരപ്പെടാതെ
ദ്വിരദരദനിവിഷ്ടനായ് ത്രിശങ്കു-
സ്മരണമിയന്നു നടുക്കു ബുദ്ധിമുട്ടി. 85

പരിചൊടു ഭടവീരർ കാർമ്മുകത്തെ-
പ്പുരികമൊടൊത്തു വള,ച്ചതിങ്കൽ നിന്നും
അരിജനവിലയമുയർന്നു,മവർക്കു-
ള്ളരിയ മിഴിക്കുസമാനമായ്, ച്ചുവന്നു. 86

ഇട ശകലമിടാതെ വില്ലിൽ നിന്നു-
ക്കടയ നിഷംഗികൾ വിട്ടിടും ശരൌഘം
അടവൊടുമിരുകൈകനിലയ്ക്കു തമ്മിൽ
ഘടനമിയററിന കമ്പിപോലെ തോന്നി. 87

ശരമിഷുധിയിൽ നിന്നെടുപ്പതും തൽ-
പരമതുവില്ലിലണയ്പ്പതും ധരിപ്പാൻ
പരനയനമശക്തമായ് പ്രയോഗ-
ത്വരയിൽ, മഹാത്ഭുതജാലവിദ്യയിൽപ്പോൽ. 88

ഒരുവനരിഹയവ്രജത്തെ വെട്ടി-
ത്തെരുതെരെ വീഴ്ത്തി കൃപാണപാണിയായി,
അരുണജനുടെ കിങ്കരർക്കു ശീഘ്രം
വരുവതിനേകിയ വാഹനങ്ങൾ പോലെ. 89

ഒരുഭടനൊരുഘോരകുഞ്ജരത്തി-
ന്നിരുകരവും കഴലും മുറിച്ചു ശീഘ്രം
വിരുതൊടു കതിനയ്ക്കു തീ കൊളുത്തും
പുരുഷനൊടൊപ്പമകന്നു വാങ്ങിനിന്നു. 90

ഇതരഭടനടക്കളത്തിലൊററ-
ക്ഷതവുമെഴാത്ത തനിക്കു ദൃഷ്ടിദോഷം
ബത! വരുവതൊഴിപ്പതിന്നു വേണ്ടി-
ദ്രുതമധരം രദനങ്ങളാൽ മുറിച്ചു. 91

ചുണയെഴുമപരൻ ദ്വിഷൽപൃഷൽക്ക-
വ്രണഗതരക്തകണവ്രജത്തെ നൂനം
ക്ഷണമരികൾ പറിപ്പതിന്നു തൻമെയ്-
ക്കിണലിപിമേൽമഷിയിട്ടപോൽ നിനച്ചു. 92

പരനൊരുവനരാതിതൻതനുത്രം
നിരവധി കീറി,യതിൻ വളർക്ഷതൂലം
തരയൊടു നിജകീർത്തിപോലെ വിശ്വം-
ഭരയിലടിച്ചു പരത്തി നാലുപാടും. 93

അടരിടുമപരൻറെ മെയ്യിലത്യുൽ-
ക്കടശരമൊന്നുമശേഷമേററതില്ല,
സ്ഫുടതരമൊരു പുത്തനായ ശില-
ക്കടയുടെമേൽ മഴവെള്ളമെന്നപോലെ. 94

പരനൊരുവനരസ്സിലേററൊരമ്പാൽ
മരണമണഞ്ഞുമവൻറെ വാജിയിന്മേൽ
പരമസി കടിഞ്ഞാണിവററയേന്തും
കരമൊടു മേവി സജീവനെന്നപോലെ. 95

കഞ്ചുകമൊടു യമൻ മറച്ചതാം ത-
ന്നതുലഫലത്തിനെ വീണ്ടുകൊൾവതിന്നോ
ചതുരനൊരുഭടാഗ്ര്യനശ്വമേധ-
ക്രതുതുരഗത്തിലുമോടിയെത്തി പിൻപേ ? 96

പരനരിയുടെ നെഞ്ചു ജീവനെന്യേ
സുരതരുണീപ്രണയം തനിച്ചു താങ്ങാൻ
സരഭസമവതൻ ഗതാഗതാർത്ഥം
ശരമുനകൊണ്ടതിൽ വാതിലൊന്നു തീർത്തു. 97

തെരുതെരെയെതിരാളിമാരയയ്ക്കു-
ന്നൊരു ഖഗപങ്‌ക്തിയൊട്ടുള്ള ചേർച്ചമൂലം
ഒരുമയൊടുയരെപ്പറന്നുപോവാൻ
വിരുതു വിശൃംഖലമായസൃക്കരംനേടി. 98

എതിരിലണയുവോർക്കു വാനിലേറ-
ന്നതിന്നു ശരാസമെള്ളപ്പമേററമേകി;
പതിവിനു തുണി നൂനമാക്കു മുച്ചെ-
ഗ്ഗ്ദതിയരുളുന്നു സമക്ഷമാന്നിടുമ്പോൾ. 99

ഉരുവിലൊരിഷു പാഞ്ഞിടുമ്പൊഴെന്തി-
ന്നിരുതരമാശുഗമായതിങ്കലെന്നായ്
കരുതി, യതിഥിയെത്തനിച്ചുവാഴ്‌കെ-
ന്നരുളി വെളിക്കു കടന്നു ജീവവായു്. 100

തൊലി, കുടൽ, വപ, യസ്ഥി, മജ്ജ, ഞന്മാ-
വലി, തല, കൈ, കരം, കാ, ലസൃക്കു, മാംസം,
കലിതരസമിവററപൂണ്ടുകാണായ്
കലി കളിയാടിന കാശ്യപീവിഭാഗം. 101

തരുണികൾ ദിവി സംഭരിച്ചുവെച്ചു-
ള്ളൊരു ഹരിചന്ദനമാല തീരുവോളം
അരുളുണമിഷു തന്റെ യോധനെന്നായ്
ക്കരുതി നിഷംഗമഭംഗമായ് വിളങ്ങി. 102

കുതുകമൊടു തനിക്കൊരൊററയമ്പേൽ-
പ്പതുമെളുതല്ലതുകൊണ്ടുരസ്സുതന്മേൽ
അതുലപരിഭവം കലന്നു മൂറവും
മുതുക ഭടക്കു വിരിഞ്ചനെപ്പഴിച്ചു. 103

നിണമുടലിൽ മുഴുക്കെയൊന്നു മിന്നൽ-
പ്പിണരൊളിപൂണ്ടൊരു വാളിളക്കി യോധർ
ചുണയൊടരിശിര, സ്സിരമ്മദത്തി-
ന്നിണപെടുമൊച്ചയൊടൊത്തു വീഴ്ത്തി മന്നിൽ. 104

അടർത്തുടരുമിടയ്ക്കു മുന്നിൽനില്ക്കും
ഭടർ മൃതരായൊരു കാഴ്ച പിന്നിൽനില്പോർ
പടനടുവിലവർക്കു കൈക്കലായോ-
രിടമകതാരിൽ നിനയ്ക്കയാൽ സഹിച്ചു. 105

ജയമുടയ ഭടൻെറയല്ല, വാന–
ക്കയൽമിഴിയാളുടെ, കൈകൾതാൻ കഴച്ചു;
നിയതമവനിലല്ല വാച്ചതന്ത-
ൎയ, മിളുതാങ്ങിന സപ്പ്രാട്ടിലത്രേ. 106

അടരിടുമിനജന്നു മണ്ഡലയോടാ-
മുടമപെരുത്തൊരു വീരപാണപാത്രം
സ്ഫുടമരുളി വിശിഷ്ടരക്തമദ്യം
ഭടരതിനുള്ളിൽ നിറച്ചൊഴിച്ചുവെച്ചു. 107

ഇരുവശവുമിളച്ചിടാതിവണ്ണം
തെരുതെരെ യോധരെയാജിദേവതയ്ക്കായ്
തിരുതകൃതിയിൽ മത്സരിച്ചുതമ്മിൽ-
ക്കരുതികൊടുത്തു ഭടാഗ്ര്യർ ഘോരഘോരം. 108

എരിയുമൊരു കടുത്ത കാട്ടുതീയിൽ-
ക്കരിയിലകൾക്കുസമം രണാങ്കണത്തിൽ
കരിഹയരഥപത്തിയുക്തസൈന്യം
വരിവരിയായ് വളരെപ്പതിച്ചൊടുങ്ങി. 109

കൊടിയൊരു പടയിത്തരത്തിലെത്തും
പിടിയുമെഴാതെ കുറേക്കഴിഞ്ഞശേഷം
ഇടിവു പുരളിതൻപതിക്കു പററും
പടി ചിലകാഴ്ചകൾ കാണുവാൻതുടങ്ങി. 110

അധികമകമുലഞ്ഞു ശക്തിപോരാ-
ഞ്ഞധിസമരാവനി നിന്ന തൻബലത്തെ
വിധിവിധുരത പാർത്തുമഞ്ജുലാംഭോ-
നിധി നൃവരൻ വ്യസനം പെടാതെകണ്ടു. 111

വെടിയുടലിനു പററിടാതെ മുന്നിൽ-
ച്ചൊടിയൊട്ടു ചാടിന കാട്ടുപോത്തുപോലെ
ഞൊടിയിടയിലിളാധിപന്റെ നേരേ
പടിമപെട്ടും മുകിലൻ കുതിച്ചിടുന്നു. 112

അശനിഹൃദയനാമവന്റെ പാതി-
ശ്ശശധരചിഹ്നമിയന്ന വൈജയന്തി
ഭൃശമരിയുടെയർദ്ധകീർത്തിയെത്തൻ
വശഗതമാക്കിയപോലെ മിന്നിടുന്നു. 113

പിടിമുതൽ മുനയോളവും നിണത്തിൽ
ഝടിതി കുളിപ്പതിനാശപൂണ്ട ഖഡ്ഗം
തടിയനവനിളക്കിടുന്നു മേന്മേൽ-
ക്കൊടിയൊരു പേയുടെ നീണ്ട നാക്കുപോലെ. 114

മഴയിലണയടിച്ചുടച്ചപായും
പുഴയൊടു തുല്യമവന്റെ ഘോരസൈന്യം
അഴകിലെതിരിടുന്നു മുന്നിൽമുന്നിൽ-
ക്കഴലുകൾവെച്ചു ; തടുക്കുവോൻ പരേതൻ. 115

ദവദഹനനെ നേർക്കുകണ്ടു പിന്നിൽ-
ജ്ജവമൊടു മാറുമിളംമൃഗാളിപോലെ
അവനെയരികിലന്നു നോക്കിയയ്യോ !
നൃവരബലം പുറകോട്ടു നീങ്ങിടുന്നു. 116

പലതരമശുഭങ്ങൾകണ്ടുമബ്ഭ്രു-
വലമഥനന്നു മനസ്സിടിഞ്ഞതില്ല ;
ഇല മുഴുവനിളക്കിടുന്ന കാററും
ചലദലമൂലമുലച്ചിടുന്നതുണ്ടോ ? 117

സ്ഫുടമകമലർ ദൈവചിന്തയെന്യേ
ചുടലനിലപ്പടി ശുദ്ധശൂന്യമേതോ
നടനമവിടെയാണു ഭീതിശങ്കാ-
പടലി തകർപ്പതു ഭൂതപാളിപോലെ. 118

ഒരുമനമഖിലേശഭക്തിയെന്നു-
ള്ളരുവി നനച്ചു ഫലിച്ചിടാത്തതേതോ,
മരുവതിലുഴൽവേനലിന്റെ ചൂടി-
ന്നൊരുപൊഴുതും ശമനം വരുന്നതല്ല. 119

ചരമചരമശേഷമുള്ളിലെന്തും
പരമപുമാനൊരുപർവ്വതംകണക്കേ
പരമരുളീടുമന്തരംഗമാളും
നരവരനെങ്ങനെയെന്തിനായ്ച്ചലിപ്പൂ? 120

ക്ഷിതിധവനൊരുറച്ചകട്ടിലോഹ-
പ്രതിമകണക്കു തനിച്ചു പോർക്കളത്തിൽ
മതിധൃതിയൊടു നിന്നുകൊണ്ടു ലക്ഷ്മീ-
പതിയുടെ കാൽത്തളിരുരത്തടത്തിലോർത്തു. 121

ശിവശിവശിവനേ! മഹാത്ഭുതത്തി-
ന്നവധിയിതെന്നു പുകഴ്ത്തിടേണ്ടമട്ടിൽ
നവമഹിതമഹേന്ദ്രജാലമൊന്ന-
ബ്ഭുവനപിതാവു പുറത്തെടുത്തു കാട്ടി. 122

പാ, രോജസ്സു ബലം തുടങ്ങിയവതൻ
കൈക്കുള്ളിൽ നില്ക്കുന്നതാ-
യോരോവിഡ്ഢികളോതിടുന്നതു വെറും
ലാക്കററ ഭോഷ്കല്ലയോ?

നേരോർത്താൽ സകലേശ്വരൻ വിലസുമീ-
ലോകം പതിന്നാലിനും
വേരോടാൻ തറ 'നീതി'യെന്നറിയണം
സത്തുക്കളും നിസ്തർക്കമായ്.

പതിമ്മൂന്നാം സർഗ്ഗം സമാപ്തം.

പതിന്നാലാം സർഗ്ഗം

വാട്ടംവിട്ടൊരു ജയലക്ഷ്മിതൻ കടക്കൺ-
നോട്ടത്തിന്നരി വിഷയീഭവിച്ചിടായ്വാൻ
രാട്ടത്ഥിച്ചളവിൽ വിളങ്ങി വൻകടന്നൽ-
ക്കൂട്ടത്തിനു കൗതുകമിയന്ന കൂടിയാട്ടം. 1

കാലാഗ്നിക്കുടയ കണങ്ങൾ, പോര സാക്ഷാൽ-
കാലാരിക്കനൽമിഴിതൻ കിടാങ്ങ,ളെന്നായ്
കാലായം പെട്ടമരിമാത്രമ,ല്ലവൻ തൻ
കാലാളും കരിതുരഗങ്ങളും കലങ്ങി. 2

കാടാരാൽക്കടുകളവെങ്ങുമില്ല കാണ്മാൻ;
ക്കൂടാളും തന്നനിരക്കൂടിയും കുഴപ്പം ;
വാടാതിപ്പൊഴുതു കടന്നൽ വന്നുചേർന്നൾ-
ളൂടാക്കും ചുണയൊടണയ്വതെന്തു മായം ? 3

പട്ടാളത്തിനു മുകളിൽപ്പിടിച്ച മഞ്ഞ-
പ്പട്ടാടിപ്പരമിളമേൽപ്പതിപ്പതെന്നായ്
പട്ടാങ്ങിൽപ്പലരുമുറച്ചിടുംവിധം കീഴ്-
പ്പട്ടാരാൽ പതഗകുലം പരന്നു പാഞ്ഞു. 4

ഉള്ളമ്പും ഭടരുടെ ജീവദീപയഷ്ടി-
ക്കൊള്ളയ്ക്കായ്ക്കോടിയ കടന്നലൊട്ടനേകം
കള്ളംവിട്ടടനടി പാഞ്ഞു ഗോഷ്പദത്തിൻ
വെള്ളത്തിന്നകമനലാസ്ത്രമെന്നപോലെ. 5

വക്കാണിപ്പതിനുവരും ഭടന്റെ ജീവൻ
മുക്കാലും മുടിവതിനുള്ള മൂലമന്ത്രം
ധിക്കാരത്തൊടുമവയുച്ചരിച്ചിടും മ-
ട്ടക്കാലം ചിറകടിതൻ രവം വളർത്തി. 6

ചാപം, വേൽ, പരശു, മുസ്സുണ്ഡി, ഭിണ്ഡിപാലം,
രോപം, വാൾ മുതലെഴുമായുധങ്ങളൊന്നും
ഹാ ! പററാതവയൊടു ശൂലവന്ധ്യമാകും
കോപം പൂണ്ടരിനിര കുററിപോലെ നിന്നു. 7

കങ്കാളംവരെ മുറിവുവന്നുമാറു കേറി-
ക്കൺ, കാൽ, കൈ, തല, ചെവി തൊട്ടുമെയ്യിലെങ്ങും
വൻകാലപ്രണിധികളും വണങ്ങിടേണ്ടും
ഹുങ്കാരപ്പറവകൾ കൂത്തടിച്ചു മുററും. 8

ആരോമൽക്കമലസുമത്തിൽ വണ്ടുപോല-
ന്നോരോരോ രിപുതനുവിങ്കലും കരേറി
ആ രോഷം കരകവിയും കടന്നൽ മേന്മേൽ-
പ്പേരോലും മധുസമമായ് നിണം കുടിച്ചു. 9

നാമാബ്ധിത്തിരകളെ വേണമെങ്കിലെണ്ണാ-
മീമന്നിൽപ്പെട്ടുമുപലങ്ങളേയുമെണ്ണാം
വ്യോമത്തിൽത്തെളിയുമുഡുക്കളേയുമെണ്ണാം;—
മാമട്ട,ല്ലവയുടെ സംഖ്യയററമില്ല. 10

കട്ടിത്തംപെടുമൊരു പെട്ടിവിട്ടു ചുററും-
പൊട്ടിപ്പാഞ്ഞിടുമെലിവാണമെന്നപോലെ
മുട്ടിൽപ്പെട്ടരിനിരയമ്പരന്നു മാറും-
മട്ടിൽ തദ്ഭടകൾ പാഞ്ഞു നാലുപാടും. 11

കാട്ടാനെന്തൊരു വകയുള്ളു ?' കുണ്ടിൽ വീണാൽ-
ക്കാട്ടാനത്തലവനുമക്കിടപ്പു തന്നെ ;
കൂട്ടാക്കാതരിയെ, യഴിച്ചുവിട്ടു ക്രൂററൻ
കൂട്ടായ്‌വാണൊരു മുകിലനുമുള്ളലഞ്ഞു. 12

"പത്തിക്കോപ്പുടയൊരു പാമ്പിനാലുമീയെൻ
പത്തിക്കോപ്പുളവിടിവെത്തുവാൻ പ്രയാസം ;
കത്തിക്കും കടുകണകൾക്കുമെന്തു കാട്ടാം ?
കത്തിക്കുന്നിതു കഠിനം കടന്നലുള്ളം. 13

പോരാടുന്നതിന്നു പൊരുത്തമില്ല ; മാറി-
പ്പോരാനായ് മൃതിരുകിൽ വിട്ടിടുന്നുമില്ല ;
പോരാ, മെയ്യുയിരിവ വേർപെടുന്ന ദിക്കായ് ;
പോരായ്മപ്പെരുവഴി കാൺക ; പോക്കുമുട്ടി. 14

ഈയാമ്പാററകളൊട്ടു തോററുവെന്നു വന്നാ-
ലീയാൾക്കെന്തിനിയൊരു മേന്മയുള്ളു മന്നിൽ ?
പോയാൽപ്പോയ് പുകളുയിരെങ്കിലും കിടപ്പാ-
നായാസപ്പെടണ,മിരുന്നു കാലുനീട്ടാം. 15

നായാട്ടും നലമിയലുന്ന പോരുമായാൽ-
ക്കൈയ്യായ്, കൈയണിവൊരു ഖഡ്ഗമാ,യെതിർപ്പോർ
ആയാസത്തൊടുമകലത്തുമാറിയെൻ പോ-
രായാമിന്നൃനുകകരാവദാതമാക്കും. 16

ആമട്ടല്ലുടവിതു, നിന്നു കൈതിരുമ്മാ-
നാമല്ലാതൊരു കഴിവാക്കുമില്ലശേഷം ;
ഹ ! മന്ദം ചെറിയൊരുകട്ടുറുമ്പു തൊട്ടാൽ-
ക്കേമത്തം പെടുവൊരു കൊമ്പനും കുഴങ്ങും. 17

ചാരേ വന്നൊരുകൊതു സഞ്ചരിക്കിലാരും
നേരേ തൻവലത്തുചെകിട്ടിൽ വച്ചു കാച്ചും ;
പാരേവം പണിതത്രെ ; തുച്ഛനും ചിലപ്പോൾ-
പേരേന്തും പെരിയവനെക്കുഴക്കിലാക്കാം. 18

മാലല്പം മനസി വരേണ്ട ; മന്ത്രമാണി-
ക്കാലത്തിൽക്കളവൊടു കാഫരിന്നു കയ്യാറു ;
കാലപ്പാമ്പിന്നു ശിശുവിൻ കണക്കെ മന്നിൽ-
ബ്ബാലന്നും ഭയമരുളാൻ പ്രയാസമല്ലോ. ” 19

മോടിക്കിത്തരമവനോർത്തു കൂട്ടരോടായ്
പ്പേടിക്കേണ്ടിതു പതിർ, ശുദ്ധപിത്തലാട്ടം ;
താടിക്കാരിവിടെയുമുണ്ടു മന്ത്രമോതാ-
നോടിച്ചെന്നരികളെ വെൽവിനെന്നു ചൊന്നാൻ. 20

ഛൊന്നാലെന്തൊരുഫല,മട്ടവാഗ്നിചുററും
വന്നാളുന്നളവു നട്ടക്കെഴും ഫണീന്ദ്രർ
ഒന്നായ് വെന്തുയിർ കളകെന്നിയേ, കടിപ്പാൻ
സന്നാഹം തുടരുവതല്ല സമ്പ്രദായം. 21

ഹാ ! കഷ്ടം പെരികെവിളഞ്ഞു തോട്ടുപൊട്ടി-
പ്പാകം വന്നൊഴുമൊരു മാതളമ്പഴം പോൽ
ആകമ്രം വിലസിന യോധമെയ്യുശിച്ച-
ന്നാകണ്ടും പറവകൾ തൽപിപാസ തീർത്തു. 22

ഓട്ടം, ചെററുടനെ തിരിഞ്ഞുനില്ക്കു,മല്പം
ചാട്ടം, വീണുരുളു,മനന്തരം കറങ്ങും,
ആട്ടം ; തൽഭടതതി പേപിടിച്ചമട്ടും-
ച്ചൂട്ടററട്ടിശി പലഗോഷ്ഠി കാട്ടിയേവം. 23

ശ്രീമത്താമൊരു പുരചു,ട്ടതിന്നു ചുററും
കാമംപാഞ്ഞിട്ടുമരിശംതികഞ്ഞവൻപോൽ
രോമക്കാൽ മുഴുവനരിക്ക രക്തമാർന്നും
ഭീമതപത്തൊട്ടു പതംഗങ്ങൾ പാഞ്ഞുപിൻപും. 24

മൃത്തിന്നായ് മുഴുകിടുവോരു കയ്യിൽ മീനൊ-
ന്നെത്തിക്കൊണ്ടിടുകിലതെത്ര മുത്തുനൽകും ?
ഹൃത്തിങ്കൽപ്പെട്ടുമുയിർവിട്ട ചോരകണ്ടാൽ-
ക്കത്തിൽക്കെൽപുടയ കടന്നൽ തൃപ്തമാമോ ? 25

ഇപ്പാരിൽക്കണ മലർപോലെ മുററുമെല്ലാൻ
കെല്പാളും ഭടരുടെ നെഞ്ഞിൽനിന്നു രക്തം
തപ്പാതന്നരുവികണക്കെ പാഞ്ഞു മേന്മേ-
ലപ്പാറപ്പുറവുമുരുക്കളിക്കടങ്ങും. 26

ഓതാനില്ലധിക,മവററ തീർത്ത നവ്യ-
ശ്രീതാവും വിപുലതയുള്ള വാതിലൂടേ
സ്ഫീതാന്തർമ്മദമെഴുമമ്പ് ഭടക്കു മെയ്‌വി-
ട്ടേതാനും ഞൊടിയിടകൊണ്ടു സൂക്ഷ്മം പാഞ്ഞു. 27

തന്നിഷ്ടൻ ശിഖിയെ നവാവതാരവാനായ്
മുന്നിൽക്കണ്ടുളവു മുതിന്നു മുത്തുകൊണ്ടോ
ചിന്നിപ്പോം രുധിരമൊടായ് വിയോഗദുഃഖം
വന്നിട്ടോ വെളിയിലണഞ്ഞു ജീവവായു ? 28

കുത്തിസ്സത്തഖിലമെടുത്ത പിൻപു കെല്പോ-
ട്ടെത്തിത്തീന്നോരുരിപുമൂർത്തി വെപ്പുകാരൻ
മൂത്തിന്മേൽ, പ്രഥമനു പാൽപിഴിഞ്ഞതേങ്ങ-
ക്കൊത്തിട്ടീടിന പടി, യക്കടന്നലിട്ടു. 29

ആക്കംപൂണ്ടരിയ കടന്നലേവമേറാം
ത്തൂക്കം കാണ്മൊരു കുണപൌഘമൊട്ടനേകം
നീക്കംവിട്ടരുളി, മഹോത്സവത്തെ നായ്ക്കും
കാക്കയ്ക്കും കഴുകനുമൂളനും വളർത്തി. 30

ഊക്കിൽപ്പേരുടയ ഭടാഗ്ര്യരെക്കൊടുങ്കാ-
റ്റേൽക്കിൽപ്പെട്ടിടുമൊരു നാട്ടുമാമ്പഴംപോൽ
നോക്കിക്കണ്ടൊരു മുകിലാഖ്യപൂണ്ട മൂർഖൻ
മൂക്കിൽ കൈവിരലുകൾ മുറ്റുമന്നുതള്ളി. 31

നാനാസ്ത്രൂങ്ങളിൽ നവശിക്ഷയാർന്നു സാക്ഷാൽ
സേനാനിക്കെതിർവിരുതാളുമപ്പുമാന്നും-
ആ നാളിൽ കുറവതിയായ് കടന്നൽ നൽകീ,
വാനാറ്റിൻമകനു പുരാ ശിഖണ്ഡിപോലെ. 32

കൂട്ടർക്കുള്ളൊരു വിധികണ്ടു ദൂരെ മാറാ-
നേട്ടത്തം പെരുകിന പുള്ളികാലുയർത്തി ;
വാട്ടംവിട്ടുയിർ നിലനിർത്തുവാൻ കൊതിപ്പോ-
നോട്ടം താനൊട്ടവിലൊരാപ്തബന്ധുപേരിൽ. 33

വമ്പൻ തൽപതിയൊരു കാന്ദിശീകനായി-
ത്തമ്പത്തറ്റൊരു ത്തൂണവിട്ടു മണ്ടിടുമ്പോൾ
കമ്പംപൂണ്ടവനുടെ കൂട്ടരും കടന്നാർ ;
കൊമ്പൻ പോയതുവഴി മോഴകൾക്കുമല്ലോ. 34

കണ്ടാലും കനമിയലുന്ന കൈത്തിരത്തെ-
ക്കൊണ്ടാക്കും കൊടിയൊരു കോട്ടമേകി വാഭണാൻ
പണ്ടാരപ്പടി ഗതികെട്ടു വാടിയോടി-
ഞ്ഞിണ്ടാടിത്തിരിവ,ത്തിതാണു ദൈവയോഗം. 35

ഭാവംപോയ് ഭയമൊടുപാഞ്ഞു ശാത്രവന്മാ-
രേവം പോമല്ലവരെത്തടുത്തുമന്നിൽ
ദൈവംപോൽ വിലസിന പോർട്ടുഗീസ്ധുരയ്ക്കു-
ള്ളാവമ്പൻ പട പടഹം മുഴക്കി നിന്നു. 36

ഒട്ടേറെപ്പരവരെയൊന്നു പേർത്തു താനും-
പ്പെട്ടേക്കാം സമിതിയിലെന്നുറച്ചു തന്നെ
തപ്പിട്ടേന്തും മന്ത്രിസമാത്തമബന്ധുതന്നും-
ത്തട്ടേലുന്നതിനു കടക്കയായിരുന്നു. 37

പിന്നിൽത്തീ, ശിവശിവ ! മുന്നിൽവെള്ളമോടാൻ
കന്നിക്കും പഴുതുപെടാത്ത ശോകംപോലെ
അന്നിമ്മട്ടരിയൊരു സൈന്യയുഗമദ്ധ്യം
തന്നിൽപ്പെട്ടരിഭടർ നല്ല ഞെക്ക ഞെങ്ങി. 38

തള്ളിച്ചുയ്യുടവുളവാം മഹമ്മദീയ-
പ്പുള്ളിക്കാരുടെയുടൽ വാണിയന്റെ ചക്കിൽ
എള്ളിൻമട്ടരസി,യസൂക്കരം സേവനാഴി-
ക്കുള്ളിൽപ്പെട്ടിടുമരിമാവുപോലെ ചോന്നു. 39

ക്രൂരപ്പാമ്പിളകിവരുന്നതാം വിലത്തിൻ
ഭാരത്തിൽ തറയൊടുവച്ച കല്ലുപോലെ
ഘോരമപിട്തടിനിയെയദ്രിപോൽത്തടുത്തോ-
രാരമ്യപ്രഭനവഹ്ണസേന തീർന്നു 40

നട്ടുച്ചയ്ക്കെരിവെയിലിൽശ്ശിലാതലത്തിൽ
പ്പെ,ട്ടുറേറാരുയിർകളയുന്നമൂട്ടപോലെ
ഒട്ടും പോംവഴിയറിയാതെ ചുററിടും ഹൂ-
ത്തട്ടുകൊ,ണ്ടരിനിര ചത്തുചത്തൊടുങ്ങി. 41

പാകമ്പോൽപ്പിറകിൽ നൃപന്റെ സേന,മുന്നിൽ-
പ്പാകച്ഛിധ്ബലമൊടിടഞ്ഞ ഹൂണസൈന്യം,
ശ്രീകണ്ഠാർജ്ജുനരുടെ ബാണയുഗ്മമേൽക്കും
മൂകൻപോലരിചമൂ രണ്ടിന്നും നടുക്കായ്. 42

ഭോഷിക്കേണ്ടധിക, മിനാത്മജന്റെ രാജ്യം
പോഷിപ്പിപ്പതിനരിപങ്ക്തി പോയി മേന്മേൽ ;
'വാഷിങ്ങ്ടൺ' വടിവൊടു കത്തിനിൽക്കിലുണ്ടോ
ശേഷിക്കുന്നതു സവിധത്തിലന്ധകാരം ? 43

ആപ്പിംഗദ്യുതിപതഗങ്ങളോട്ടമെല്ലാൻ
കോപ്പില്ലാത്തവരെ മുറയ്ക്കു പേയ്ക്കു രക്തം
കാപ്പിക്കാംപടി പരർ മെയ് ഞെരിച്ചു ദന്ത-
ച്ചീപ്പിൽപ്പെട്ടിടുമൊരു പേൻകണക്കു കൊന്നാർ. 44

ഓരോമട്ടനുചരരോടിയും ഫലിക്കാ-
ഞ്ഞോരോമൻത്തനു കളയുന്ന കാഴ്ച കാട്ടി
താരോളം മുകിലനിൽ വാച്ച ദർപ്പവൃക്ഷം
വേരോടും പിഴുതു വിധിപ്രചണ്ഡവാതം. 45

കല്പത്തിൽക്കമലവിലോചനൻ കിടക്കും
തല്പംപോൽ ശിവശിവ ! താൻ തനിച്ചു മുറവും
കെല്പററഗ്ഗഹനപരാർണ്ണവത്തിൽ നിൽക്കും
നില്പമ്പോ ! നിരുപമ,മാർക്കു നോക്കിടാവൂ ? 46

മുറവും ഹൃത്തളിരിൽ നിരാശനായി മൂഢൻ
ചുറവും തന്മിഴികളെ വട്ടമിട്ടിടുമ്പോൾ
ഉറവുള്ളോർ മുടിവതൊട്ടുക്കമെല്ലിന്നേററം
പറവും തദ്രിപുഗണമാപ്താശു കണ്ടാൻ. 47

വൈവർണ്ണ്യം വദനമിയന്നു, വമ്പുമാറി-
പ്പാവം ഹാ ! പരർ ചുഴലും പടക്കളത്തിൽ
ദൈവത്തിൻ ദയ ലഭിയാഞ്ഞു ദീനനായ് നി-
ന്നീവണ്ണം പലതുമകക്കരുന്നിലോർത്തു. 48

"അയ്യോ ! ഞാനപകടമേ, മറിഞ്ഞു കണ്ടിൽ ;
ക്കൈയ്യോടും കയറു കഴുത്തിലിട്ട കള്ളർ ;
വയ്യോർത്താൽ വരുവതു വാശ്ശുത്തും പൊറുപ്പാൻ ;
മെയ്യോടില്ലുയിരിനു മേൽപ്പൊരുത്തമേതും. 49

തോററില്ലെന്നൊരു ഗുണമുണ്ടു മെയ്‌രണത്തിൽ-
പ്പോററിക്കൊള്ളുവതിനുഴറാതെ ചത്തു വീണാൽ ;
കാററിൽ ഭീ കരിയില പൂണ്ടു പാഞ്ഞൊടുക്കം
മാററിത്തം പെട്ടമൊരു തീയിലോ പതിച്ചു ? 50

ചേണുററവുള്ളൊരു മമ യോധരെസ്സമീപം
കാണുന്നില്ലവരുടെ നാഥരും മറഞ്ഞു ;
ശൂണങ്ങൾക്കഹഹ ! പൊളിച്ചുപന്തലിൻനൽ-
ത്തൂണുണ്ടോ പിഴുതു നിലത്തിടാൻ ഞെരുക്കം ? 51

മാറാതെൻ ചെലവിനു തങ്കമുട്ടനൽകും
താറാവിൻ വയറു തുരന്നു നോക്കിടും ഞാൻ
ആറാതുള്ളൊരു ദുരയാം പിശാചു തീണ്ടി-
ക്കൂറാളും വിധിയെ വിരോധിയാക്കിയല്ലോ. 52

ധാരാളം ധരണിലഭിച്ചുമാൾതെല്ലാം
തീരാഞ്ഞാൽ ദ്രവ്യമിതുതാൻ കലാശമാകും ;
പാരാകിൽ ശരി, യത്തുവിട്ടു ലാത്തിനില്പാൻ
വാരാശിക്കകമണവോൻ കുടിച്ചുചാകും. 53

വാട്ടംവിട്ടഹഹ ! വളർത്തിവന്നൊരാട്ടിൻ-
കൂട്ടത്തെക്കൊടിയ കശാപ്പുകാരനായി
ഏട്ടത്തംപെട്ടമുടമസ്ഥനേകിടുമ്പോൾ
രാട്ടയ്യോ ! ഭടരെ മുതിക്കു വിട്ടിടാമോ ? 54

നക്കംവിട്ടനുചരരെപ്പടയ്ക്കു വിട്ടാ-
രിക്കുന്നന്നിയല്പമിളപ്പമററ പാപം
മക്കളും പരമതിനപ്പുറത്തുപോലും
പൊക്കം പോയ്ക്കഴുകുകിൽ മാഞ്ഞിടുന്ന കാര്യം. 55

പററുന്നില്ലടവുകളൊന്നു,മുള്ള മാനം
വിററുണ്ണേണ്ടൊരു നില വന്നുകൂടി, മേലാൽ
മററം ഹാ ! മുകിലനെ മുഗ്ദ്ധബുദ്ധിയെന്നായ്
മററുള്ളോർ മഹിയിലുരയ്ക്കിലെന്തബദ്ധം ? 56

കോഴിക്കുഞ്ഞഹിയുടെ കൂട്ടിനുള്ളിൽ വീണാൽ-
ക്കേഴിക്കുന്നതിന്നതു നോക്കിടുന്ന നോട്ടം
ചൂഴിൽക്കാണ്മൊരു ഭടർ ചുററുപാടുമെന്മേൽ
വീഴിക്കുന്നളവുടൽ വിണ്ടു കീറിടുന്നു. 57

വല്ലാതെൻതല തിരിയുന്നു ; കണ്ണുമങ്ങി-
ട്ടെല്ലാം കൂരിരുളിൽ മറഞ്ഞു മാഞ്ഞിടുന്നു ;
അല്ലാശിവ ! മതിമതി ജീവനോടെയെന്നെ-
ക്കൊല്ലാ"യ്യെന്നവനുരചെയ്തു താഴെ വീണു. 58

ആണും താൻ ശിവശിവ ! പെണ്ണുമല്ല, ശുദ്ധം
തൂണും തോററിടുമൊരനക്കമററ മട്ടിൽ
കാണുമ്പോൾക്കറകലരുന്ന കൂട്ടർ കൂടി-
ക്കേണുംകൊണ്ടരികിൽ വരുംവിധം കിടന്നു. 59

ആയിപ്പോയ് കഥ, മുകിലൻ പെരുത്തൊരത്തൽ-
ത്തീയിൽ തന്നുടലെരിചെയ്യുവെന്നു കാണ്മോർ
സ്ഥായിക്കോപ്പുളവിലിലെക്ട്രിസിറ്റി മെയ്യിൽ-
പ്പായിച്ചാൽപ്പടിയെഴുനേററു പാഫി വീണ്ടും. 60

മോഹത്താൽക്കുരുവിജയത്തിനോർത്ത പത്മ-
വ്യൂഹത്തിൽ കയറിന പാർത്ഥപുത്രനെപ്പോൽ
ദേഹത്തെശ്ശമനനുഴിഞ്ഞുവയ്ക്കിലും സ-
ന്ദേഹംവിട്ടവനെഴുനേററതെന്തിനാവോ ? 61

രണ്ടസ്സൽച്ചുരികവിളങ്ങിടുന്ന തൻകൈ-
ത്തണ്ടമ്പിൽത്തെരുതെരെയോങ്ങി രണ്ടുപാടും,
തുണ്ടംവച്ചരികളെ, നേക്കു തോക്കുവിട്ടോ-
രുണ്ടയ്യോത്തുടനൊരു പാച്ചിൽ പാഞ്ഞു വീരൻ. 62

യന്താവിൻ മൃതതനു കൊമ്പിലേററിമണ്ടും
വന്താട്ടക്കുപ്രതിഭയമത്തയൂഥനാഥൻ
എന്താകും നില പഥിക,ക്ക്തിന്റെ മട്ടിൽ
സന്താപം രിപുപൃതനയ്ക്കുവൻ വളൎത്തി. 63

വാട്ടംവിട്ടലറിവരുന്ന വൻനിടനക്കെ-
ട്ടാട്ടത്തിൽച്ചെറിയ കിടാങ്ങളിൽക്കണക്കെ
ഓട്ടംപൂണ്ടെതിരിലണഞ്ഞിടും മുസൽമാൻ
കൂട്ടത്തോടരികളിലേകി രോമഹൎഷം. 64

വെട്ടീടും ചുരികകരം വീശിയുള്ളമാക്കും
മട്ടീടും ബലമിയലും മഹമ്മദീയൻ
പൊട്ടീടും കനൽമലതൻ പ്രവാഹമാടൽ-
പ്പെട്ടീടും പടി തടവററു നേക്കപാഞ്ഞു. 65

പേരമ്പും ഹരിതഹയത്തിലിന്ദ്രജാല-
ക്കാരൻ പാഞ്ഞിടുകിലതത്ഭുതപ്പെടാതെ
ആരമ്പോ! തടയു,മതിൻകണക്ക കാണ്മോർ
വീരൻ പോം വിരുതു മിഴിച്ചു നോക്കിനിന്നു. 66

സഞ്ചായപ്പരിഷ മഹാവനത്തിലാദ്യം
സഞ്ചാരത്തിനു വഴിവെട്ടിടുന്ന മട്ടിൽ
അഞ്ചാതുള്ളരിചമുവിൻ നടുക്കക്കൂടി-
ത്തൻ ചാട്ടം തരമൊടുചെയ്തു ധൈൎയ്യശാലി. 67

തൂമിന്നൽക്കൊടിയുടെ ലീലകാട്ടിയപ്പോൾ
ഭൂമിത്തട്ടധിമരുൽസുതൻ കണക്കെ,
നാമിമ്മട്ടെഴുതുവതിന്നു മുൻപി,ലാരും
കാമിക്കും കരബലമോടവൻ കടന്നു. 68

ഹാ! തന്മെയ്നടുവിൽ മുറിഞ്ഞു രണ്ടു തുണ്ടാ-
യാതങ്കപ്പെട്ടുമഹി ചെററിഴഞ്ഞുപോയാൽ
ഏതററംവരെയിഴയും ? വരട്ടെയാരും
ഹ്രീതങ്കെണ്ടിതിലിതി ഭൂപയോധർ ചൊന്നാർ. 69

ഒന്നായ്നാമൊരു രിപുവിന്റെ പിമ്പു പാഞ്ഞാൽ
നന്നാവി,ല്ലനുചരരൊക്കെ നിൽക്ക ; വേഗാൽ
ഇന്നാമേ മുകിലനെ വെന്നു ബന്ദിയാക്കാ-
മെന്നാരാൽ ക്ഷിതിപതി കേരളാഖ്യനോതി. 70

മൌനത്താലനുമതിക്കൂട്ടർ നൽകിയപ്പോ-
ളാനന്ദത്തൊടു പുരളീമഹീമഹേന്ദ്രൻ
ഊനംവിട്ടുഴറി മുയൽക്കിടാവുതൻപി-
മ്പേനംകണ്ടിളകിന വിശ്വകദ്രുപോലെ. 71

വമ്പാളും നൃപതി വരൊല്ലയെന്നുരച്ചും,
തമ്പാൾപം തടവുപെടാതെ കാത്തുകൊൾവാൻ
അമ്പാമ്മാറകമതിലാന്റു പിന്തുടന്നാർ
തമ്പാനും തരമൊടു ധൈര്യമുള്ള സായ്പും. 72

ആവമ്പർക്കുടയ ഹയങ്ങളെജ്ജയിപ്പാൻ
ദൈവം തൽപദയുഗളിക്കു വേഗമേകി
വൈവശ്യം വളരുകിലും നിനച്ചകാര്യം
കൈവന്നാപ്രഭു ശിബിരത്തിനുള്ളിലെത്തി. 73

കൊന്നാലും ശരി കതകാരുമേ തുറക്കാ-
ല്ലെന്നായ് തൽഭടരൊരുപത്തുപേരൊടോതി
തന്നാശച്ചെടിയിലെഴും ഫലം പറിപ്പാൻ
ചെന്നാനക്കുടിലനകത്തു ദൈന്യമെന്യേ. 74

വേഗത്തിലക്കതകടച്ചതിദുഷ്ടദൈവ-
യോഗത്തിനാലുമകതാർ തെളിയാത്ത പാപി
ഭോഗത്തിലാശയൊടു പാഞ്ഞു, വിടക്കനെങ്ങ-
രോഗത്തിനന്തകനൊഴിഞ്ഞൊരു വൈദ്യനുണ്ടോ ? 75

പതിന്നാലാം സർഗ്ഗം സമാപ്തം.

പതിനഞ്ചാം സർഗ്ഗം

തികവുററ ദുഷ്ടനൊരുമട്ട കൈനില-
യ്ക്കകമെത്തിയോടി മുറിയൊന്നിലേറവേ
പികവാണിയുണ്ടതിലിരിപ്പൊരോമലാം
പുകയാൽക്കറുത്ത പുതുപൊൻവിളക്കുപോൽ. 1

കുലയാന കേറിയിളതാമുലട്ടിതൻ
കുലയെക്കണക്കു, മലർവാടികാന്തരാൽ
കുലവധ്വരാതി മുകിലൻ ഹരിച്ചൊരാ-
കുലഹൃത്തെഴുന്ന നൃപപുത്രിയാണവൾ. 2

മുറയൊന്നുമററ മുകിലന്നു ശുദ്ധമേ
പറയുന്നു സാധു പശുപോലധീനയായ്,
പറയുന്നതെന്തു; ചിറകററുവീണിട്ടും
പറവയ്ക്കു തുല്യമവൾ പാട്ടപെട്ടുതേ. 3

ബലിയെന്നുമെച്ചിലിലയെന്നുമുള്ളതാം
വലിയോരു ഭേദ,മരുവാം വിശപ്പിനാൽ
കലികൊണ്ട നായ്ക്കു കരുതാൻ നടക്കുമോ ?
ബലികൾക്കു നീതി സമയത്തിനൊത്തപോൽ. 4

അതിയായ്ക്കിഴിഞ്ഞു നിലവിട്ടിരക്കിലും
സതിയപ്പുമാനെ നിരസിച്ചു കേവലം ;
കൊതി ബാലരേന്തുകിലുമബ്ധിജാതയാം
മതിലേഖ വാനൊഴികെ മന്നിലെത്തുമോ ? 5

'വഴിയും പുളിപ്പിളതി'ലൊട്ടുമാങ്ങയും
വഴിപോലിനിപ്പതിനു പാകമാകണം,
കഴിയില്ല ഞെക്കുവതി,നെന്നുവച്ചു മാൻ-
മിഴിയിൽ ബലാൽക്കൃതി തുടന്നതില്ലവൻ. 6

"വരപഞ്ജരത്തിലമരും കപോതിക-
യ്ക്കൂരമാശ വാനിലണവാൻ മുഴക്കിലും
ചിരകാലമാകിലതുവിട്ടു തീൎന്നിടും
നരനോടിണങ്ങു, മറ്റുപോലെ താൻ വധു. 7

ഹരിണാക്ഷികൾക്കു ധൃതിയേതു ? സീതയാൽ
പരിഭൂതി പണ്ടൊരുവനാർന്നതൊട്ടുമേ
ശരിയല്ല,തല്ല ശരിയെങ്കി,ലായവ-
ന്നരി നൽകിയില്ല മതിയാംവരെത്തരം. 8

ഇരുപേരെ മന്നിലിണചേർക്കുവാൻ മിടു-
ക്കൊരു ദൂതനില്ല സമയത്തിനെന്നപോൽ ;
ഉരുകാൎയ്യമെന്നു ചില വാസരങ്ങളെ-
ക്കരുതാത്തവന്നു കരലബ്ധമൊക്കെയും. 9

അഴൽവിട്ടു സിംഹിയുമൊരെച്ചിൽനായപോൽ
കഴൽക്കൂപ്പിടുന്ന കളി കാട്ടിടും പുമാൻ
ഉഴലേണ്ട ; കൊപ്പമണയുന്ന കൊമ്പനും
പഴകുന്നതുണ്ടു ; പിടി പിന്നെയെന്തുവാൻ ?" 10

ഹൃദി ചിന്തയിങ്ങനെ കലൎന്നു മേൽ വരും
സുദിനത്തെയോ,ർത്തതിനു കാത്തിരിക്കുവോൻ
മുദിതൻ മുറയ്ക്കു പഴകാനിരിപ്പതാം
മദിരപ്പടിക്കവളെ വിട്ടു മാറിനാൻ. 11

ചിലനാളു,മല്ല പലമാസവും, മുറ-
യ്ക്കുലകിൻ ക്രമത്തിനു കഴിഞ്ഞു മേൽക്കുമേൽ
ഫലമേതുമില്ല ; കിളി പൂത്തുനില്പതാ-
മിലവിൽക്കൊതിക്കുകിൽ വിശപ്പടങ്ങുമോ ? 12

"കയറോടു ഹന്ത ! കിണററിൻെറ പാലവും
നിയമേന ചേൎന്നു കഴിയുന്നതില്ലയോ ?
കയൽവാർമിഴിക്കു ലവമില്ല നിമ്നതാ-
ക്ഷയമംബുധിക്കു ശരി കാലശക്തിയാൽ. 13

ഗതികെട്ടിരുന്നു പുരികം നരയ്ക്കിലും
ക്ഷിതിയിൽപ്പരന്റെ കൊതി തീർത്തിടാത്തവൾ
സതിയല്ല, മൂക്കു മുറിവാക്കിയും മുറ-
യ്യെതിരാളിതന്റെ ശകുനം മുടക്കുവോൾ. 14

ഹരിണേക്ഷണയ്ക്കു രസമെന്നിൽ മേൽക്കുമേൽ
വരികില്ലതല്ല വിരസത്വവും വരും ;
ഗിരിവിട്ടു വാർദ്ധിവഴിപോയ നിർഝരം
തിരിയെക്കടന്നു ഗിരിയിൽക്കരേറുമോ ? 15

അതിനാൽ സുമാംഗിയിവളൊത്തു ഞാൻ ഹരാ-
ക്രതിതാൻ—വരുന്നതുവരട്ടെ—ചെയ്തിടും ;
അതിനെന്തു ? പട്ടിണികിടന്നു ചാകിലും
മതിയെന്നുവച്ചു കവരാതിരിപ്പതാർ ? 16

വഴിപോലെ മന്നനരുളീട്ടു വായ്ക്കിലും,
വഴിമേൽപ്പിടിച്ചുപറിയിൽക്കിടയ്ക്കിലും,
വഴി രണ്ടുമൊന്നു ; പണമൊന്നിനെങ്ങുമി-
ന്നഴിയുന്ന കാശൊരറുപത്തിനാലുതാൻ. 17

അരചൻ പൊടിച്ചു കഴുവേററുമെന്ന ഭീ
പരമുള്ള സാധു നടകൊണ്ടിടും വഴി
നരപാലർവന്നു കരമേകുവോന്റെ യ,-
ല്ലുരഗപ്പടിക്കു ഗരുഡൻ ചരിക്കുമോ ? 18

ഉടലുള്ള നേരമൊരുവന്നുമെന്റെ കൈ-
തടവാൻ ഞെരുക്ക,മതു നോക്കിയാൽ മതി ;
ഉടൽവിട്ടു നിൽക്കുമുയിരെന്നുമില്ലതി-
ന്നിടമെന്നു,മുണ്ടു പലപക്ഷമൂഴിയിൽ. 19

ഒരുവേള മൂർഖവി പറയുന്നതൊക്കെയും
പൊരുളെങ്കിലാട്ടെ ; യത്നമൂലവും ക്ഷയം
പെരുതില്ല ; വർത്തകനു തന്റെ കൈയിൽവ-
ന്നൊരുകാശു കോടി കുടിയിൽക്കിടപ്പതാം. 20

നവമുണ്ടു നാകനരകങ്ങളും ചത്തിട്ടു-
ന്നവരെന്നു ലോകർ പറയുന്നുവെങ്കിലും
ഇവളുംചേരുമൂഴി സുരലോകമാണെന്നി-
ക്കിവളും ചേർന്നിടാത്തൊരിളതന്നെ നാരകം. 21

ശരിയായ് നടപ്പതിനു ക്രുലിഘോറിത-
ന്നരികത്തൊടുക്കമണയുന്നതല്ലയോ ?
ശരികേട്ടുകൊണ്ടതുടനേ ലഭിപ്പതാമ്-
വരികിൽക്കരുക്കവഴി മററതല്ലയോ ? 22

പുണരാം പിടിച്ചുബലമായൊരിക്കൽ, നൽ-
പ്രണയംവരാത്തതൊരുവേള മാർഗ്ഗമാം ;
ചുണയോടു കല്യപണിവോൻെറ മുന്നിൽ വ-
ന്നണയുന്നു ദൂരെയൊഴുകും സ്രവന്തിയും.” 23

മതിതന്നിലേവമവനാർന്ന നിശ്ചയം,
സതിയോടുചെന്നു, സമിതിക്കു മുന്നമേ
അതിപാപിയോതി ഭയലേശമററു ; പെൺ-
കൊതിയിങ്കലെങ്ങു സദസദ്വിവേചനം ? 24

പ്രളയപ്രചണ്ഡപവനങ്കൽ മുററുമാ-
ലിലപോലതിങ്കൽ വിറപൂണ്ടിടേണ്ടവളും
നിലയിങ്കൽനിന്നു, ധൃതിയാർന്നു, മന്ദനാം
മലയാനിലങ്കൽ മലയെന്നപോലവേ. 25

ഉരചെയ്തുതാനു“മിതു നല്ലജാതിയി-
ത്തരമുള്ളിൽ മോഹമവിടെയ്ക്കിരിപ്പതായ്
നരനാഥ ! ലേശമറിയാതെ പോയൊരെൻ
കരളും കഷ്ടമേതു കളിമണ്ണിൽ വാർത്തതോ ? 26

അനുരാഗഭാരദൃഢതാപരീക്ഷണം-
ത്തിനു ഞാൻ തുനിഞ്ഞതളവററ സാഹസം ;
മിനുസംവരാത്ത മണിയെന്നപോലെ ഞാൻ,
ദനുജാരികൌസ്തുഭമുരച്ചു നോക്കിനേൻ. 27

ചിലദിക്കിൽ വേണമതു,മൊട്ടയൗവനം
തുലയുന്നനേരമിളമാൻചലാക്ഷിയെ
ഫലമാഹരിച്ചപിറകുള്ള വാഴതൻ
കുലപോലെ ദൂരെയെറിയുന്നു കാമുകൻ. 28

മലരുന്ന പൂക്കളും പലമട്ട തിങ്ങിടും
മലർവാടിപുക്ക മണമേന്തിയപ്പുറം
മലയാനിലൻപടി കടന്നുപോയിടും
മലമററ മങ്കകളെ വിട്ടുമന്നവർ. 29

അതിലും വിശേഷമധികം, മഹന്മദ-
ക്ഷിതിപാലകർക്കു തരുണീചതുഷ്ടയം
പതിവാം,ണിതൊക്കെ നിരൂപിച്ചു സാധു ഞാൻ
കൊതിവെച്ചുപൂട്ടിയകമാമറയ്ക്കകം. 30

ബുധനാം ഭവാന്റെ സഹധർമ്മിണീപദം
മുധയെന്തു മന്നിലൊരു മുഗ്ദ്ധയാക്കുമോ ?
ക്ഷുധകൊണ്ടു പാകമൊരുവന്റെ വായിൽ നൽ-
സുധവന്നുവീഴ്കിലതു തുപ്പിനിൽക്കുമോ ? 31

വിളികൊള്ളുമങ്ങു പരമെന്റമേനിയോ
കളിവിട്ടറച്ചു ബലമായ്പ്പുണർന്നിടാൻ ?
കിളിവാതിലൂടെയിരവിൽക്കടന്നിടും
കുളിർതെന്നലോടുമിനിയാം ബലാൽകൃതി ! 32

മതി മുഗ്ദ്ധവാർത്ത ; ബലമുള്ളതന്യർ വ-
ന്നെതിരിട്ടിടുമ്പൊഴുപയുക്തമാക്കിടാം ;
ഇതിലക്കെട്ടുകളുടയണ്ടതൊട്ടുമേ ;
ചതിയററ ദിക്കിലടയാളമെന്തിനോ ?" 33

അഴൽവിട്ടിവണ്ണമരുളുന്നൊരാമുകിൽ-
ക്കുഴലാളെനോക്കി "മതി പോരു,മോമനേ !
പിഴ നീ പൊറുക്ക;കരുതാതെ വിഡ്ഢി ഞാൻ
കഴൽ തേനെടുത്തു കഴുകാൻതുടങ്ങിനേൻ. 34

പെറി നീയിരിക്കെയിവനന്യനാരിയിൽ-
ക്കറി ദൃഷ്ടിദോഷപരിഹാരമൊന്നിനാം ;
മറിമാൻചലാക്ഷി ! ശരറാന്തൽകത്തിടും
മുറിയാരു ദീപശിഖയാൽ വിളക്കിടും ? 35

മടവാരെനിക്കു ചിലതുണ്ടവറ്റ നിൻ
മടവേലചെയ്യു,മതുപോരയെങ്കിലോ
മടവായിലുള്ള മലിനാംബുപോലെ ഞാൻ
മടൽകൊണ്ടു കുത്തി മറയത്തുതള്ളിടാം. 36

മരിയാദയറ്റ വിടനാകിലും ദൃഢം
പിരിയാതെ നിന്നൊടനിശം രമിച്ചിടും ;
ശരിയായ മദ്യമരികിൽപ്പെടുന്നനാൾ
കിരിയാത്തുവെള്ളമൊരുവൻ കുടിക്കുമോ ? 37

ജവമോടു പുൽകിടുക, വേണ്ടതാമസം
ലവലേശ" മെന്നു മദനാർത്തിഹേതുവാൽ
അവനോതിയപ്പൊഴരചെയ്തു പിന്നെയും
നവനീതഗാത്രിയനുനീതിപൂർവ്വമായ്. 38

"സുമവാടിതന്നിലിവൾ നോറ്റുവന്നതാ-
മമലവ്രതത്തിനവസാനമെത്തണം ;
സുമതേ ! കുറഞ്ഞതൊരുമണ്ഡലംവരെ-
ക്ഷമവേണ,മെന്തുമതിനപ്പുറം രസം." 39

ഖലനോതി വീണ്ടു "മതിനെന്തു,വെന്ന ഞാൻ
മലനാ,ടതിന്നു ചില പട്ടമൊക്കയും
നലമോടു നൽകി ; ഭൃശമെന്നെ വെൽകയാ-
ലലസാക്ഷി ! നീയുമതുപോലെ കാട്ടിടാം. 40

ശരി,യെങ്കിലാട്ടെയതുകൂടി"യെന്നവൻ
പരിചിൽപ്പറഞ്ഞു പകവിട്ടുപോകവേ
ഹരിണാക്ഷി പാർത്തു, കഴുവേറിടേണ്ടനാ-
ളരികത്തുനിന്നു കുറെ നീണ്ട ബന്ദിപോൽ. 41

അതിനുള്ളിലാണു പടവന്നുചേർന്നതും
സതിയപ്പുമാന്റെ ശിബിരത്തിലായതും ;
അതിലും വിശേഷ,മൊരുമണ്ഡലം മുഴു-
പ്പതിനുള്ള നാളുമതുതന്നെ കാണുവിൻ. 42

പതിവായ് സുമാംഗി പരമുള്ള പാതിമെയ്
പതിയോടു വാങ്ങിയ ഭവാനിയിൽ ദൃഢം
പതിയിച്ചു ; മർത്ത്യർ ഭവസാഗരം കട-
പ്പതിനംബ ! നിന്റെ പദപങ്കജം പ്ലവം. 43

ഇടയിൽപ്പെടുന്ന കഥയിത്രമാത്രമുൾ-
ത്തടമോർത്തുകൊണ്ടിനി മഹമ്മദീയനെ
സ്ഫുടമാശു കൈനിലയിലെത്തി നമ്മൾ പിൻ-
ത്തുടരാം ; വരട്ടെ പിറകേ നൃപാലകൻ. 44

അകളങ്കമായ മുകുരത്തിലെന്നപോ-
ലകമേ വിളങ്ങുമഗജാപദങ്ങളിൽ
പകലും നിദാനമിരവും നൃപന്റെ ന-
ന്മകൾ ചേർപ്പതുണ്ടു നതിയാം സുമാഞ്ജലി 45

കളവാർന്ന പാപി കരൾകാഞ്ഞകത്തുവു-
ക്കളെപ്പും മുറയ്ക്കു പരചിന്തയെന്നിയേ
കള്ളവാണി കാലരിപുകാന്തതന്നഘം
കളയും പദങ്ങൾ കരുതുന്നു, കാണുവിൻ. 46

പുറവാതിൽപൂട്ടി മിഴിയാംവിളക്കതൻ-
നിറയുന്ന ഭാസ്സും ഹൃദയത്തിലേക്കവൾ
മുറപോൽത്തിരിച്ചു വിലസുന്നു, കർഷകൻ
തിരമായ് നിലത്തിനകമാറുനീരുപോൽ. 47

വിഷമിപ്പതിന്നു കഴിയാത്തമട്ടെഴും
വിഷമങ്ങളൊന്നുമറിയുന്നതില്ലവൾ ;
വിഷഭുഗവിലാസിനി വിളങ്ങിടുംവിധൌ
വിഷയാന്തരത്തെ വിലവയ്ക്കുമോ മനം ? 48

ഇരുകൈകൾകൂപ്പി മിഴിമൂടിയോമന-
ത്തിരുവയ്യുമാന്ന ഭഗവാന്റെ ദേവിയെ
കരുതുന്ന ചിത്ത, മിതരാംഗമൊക്കെയും
മരുവുന്നു തീരെ മരവിച്ചമാതിരി. 49

പരമേവമന്നു പടവീട്ടിൽ വാണിടും
പരപുഷ്ടവാണിയുടെ കാഴ്ചയാൽ ക്ഷണം
വരമന്ത്രമോതി വിഷഹാരി കെട്ടിയോ-
രുരഗംകണക്കു മുകിലൻ പകച്ചുപോയ്. 50

ധൃതിവീണ്ടുമാർന്നു ഖലനോതി: "തങ്കമേ !
മതി നില്ക്കു ! വന്നു സവിധത്തിൽ വല്ലഭൻ ;
സ്തുതിവാക്കിനൊന്നുമിടയില്ല, കൺമിഴി-
പ്പതിനാണപേക്ഷ ; കളയൊല്ല കാൽക്ഷണം. 51

ഒരുകണ്ണു കത്തിമുനകൊണ്ടു കുത്തുകിൽ-
ത്തരുമുള്ളിലുള്ള കുളിർനീർ കരിക്കുകൾ ;
ഒരുമട്ടു കാമിയഴലുള്ളിലേകുകിൽ-
ത്തരുണീജനത്തിനവനോട്ടമിഷ്ടമാം. 52

പുഴ നീ, വരട്ടെ, മതി പിട്ടു, വല്ലതും
കഴവേറിടട്ടെ, വിടുകില്ല തെല്ലു ഞാൻ;
പഴുതേ കളഞ്ഞ ദിവസങ്ങൾ പോട്ടെ, യി
പ്പൊഴുതെങ്കിലും പിറവി സാർത്ഥമാക്കുവൻ. 53

മൃതി പുല്ലു ; പിന്നെയരിയേവനും വധി-
പ്പതിലല്ലലില്ല ലവ"മെന്നുരച്ചവൻ
സതിതന്റെമുമ്പിൽ മദദന്തിപോലെ വ-
ന്നെതിരിട്ടിടുന്നു ; പരദൈവമേ ഗതി ; 54

പിടികൂട്ടുമെന്നു സതി കണ്ടനേരമേ
ഞൊടികൊണ്ടു തന്റെ നെടുതാം ചുരുട്ടുവാൾ
മടിയിങ്കൽനിന്നു മടിയാതെയൂരിയ-
ത്തടിമാടിനുള്ള തലനോക്കി വീശിനാൾ. 55

മണവാളനായ് വരണദാമമാവധൂ-
ഗണമുത്തിൽനിന്നു പെറുവാൻ കൊതിച്ചവൻ
മണവാട്ടിയോടു ഗളനാളഭൂഷയായ്
നിണമെന്ന കോകനദമാല വാങ്ങിനാൻ. 56

അവിതർക്കമവളൊരുപെണ്ണവന്റെ മേൽ-
പ്പവിപോലെ വാളു പതിയിച്ചതോർക്കിൽ
ഭവിതവ്യതയ്ക്കുടയ ദിവ്യശക്തിയോ ?
ഭവികപ്രദാത്രി ശിവതൻ കടാക്ഷമോ ? 57

മടിയാതെ കാവിൽ മലർകൊയ്‌വതിന്നു പൂ-
ച്ചെടിതേടുവോനെയതിലുള്ള പന്നഗി
കടികൂടി മൃത്യുവരുളും വിധത്തില-
ത്തടിയൻ മരിച്ചു വധുവിന്റെ വാളിനാൽ. 58

പരിണാഹികാന്തി ലലനാവപുസ്സുതൻ
പരിരംഭമേററു മിഴിതെല്ലടയ്ക്കുവാൻ
പരിചിൽക്കൊതിച്ച ജളനവ്വരാംഗനോ-
പരിവീണടച്ചു മിഴിരണ്ടുമന്ത്യമായ്. 59

കടൽമങ്കതോല്ക്കുമവൾതന്റെ മേൽ മിഴി-
ക്കടവാളു വീശുവതിനാശ വാച്ചവൻ
കടകംപെടും കരമുയർത്തി മങ്കയുൾ-
ക്കടവാളു വീശുമളവുജ്ഝിതാശനായ്. 60

മണിമാല വിസ്ഥി നഖരത്തിനാലവൾ
ക്കണിയിപ്പതിന്നു കൊതിപൂണ്ടവേളയിൽ
പണിവിട്ടു ഖഡ്ഗലതയാലവന്നുതാൻ
മണിമാല ചാർത്തി ഗളസീമ്നി മാനിനി. 61

സുദതീലലാമമണിവെച്ചുപൂട്ടിടും
രദനച്ഛദാഗ്രസുധ കൈവരായ്കയാൽ
ഹൃദയത്തിലാത്മഗളരക്തമേററവൻ
മദനാനലന്നു ശമനം വരുത്തിനാൻ. 62

കരുതിക്കപിൻപു തറമേൽകിടത്തട്ടു-
ന്നൊരു ചാവർതന്നുടെയിരുമ്പുബിംബവും
ഉരുവാകകൊണ്ടഭിധ സാർത്ഥമാമവ-
ന്നുരുവിന്നു ലേശമുപമാനമാകുമോ ? 63

കുതുകത്തൊടാജിയിൽ മരിച്ചു ഫെററിതൻ
പുതുമേനിപുൽകുവതിലാശയെന്നിയേ
അതുലാഭകോലുമവളെക്കൊതിച്ചവാ-
ന്നതുമില്ല പൂജ്യമിതുമെന്നമട്ടിലായ്. 64

തിറമായ് ജയധ്വജപതാകപാറുവാൻ
മുറപോലെ തീർത്ത ശിബിരം തനിക്കവൻ—
പുറമേവരുന്ന കഥയാരു കണ്ടു ?—ക-
ല്ലറയാകുമെന്നു കരുതീല തെല്ലുമേ. 65

ശരമഞ്ചുകൊണ്ടു മുകിലന്നു ഹൃത്തിലും
കരവാളമൊന്നു കഠിനം കഴുത്തിലും ;
സ്മരനക്ജന്നു വിടഗേഹമെത്തുവാൻ
ത്വരയോടു മുന്നിൽ വഴികാട്ടിടും ഭടൻ. 66

നെടുകേ കിഴക്കുവഴി പാഞ്ഞുപാഞ്ഞു ചെ-
ന്നൊടുവിങ്കൽ മേക്കു പടവെത്തിടുന്നപോൽ
ചുടുമാൽ ക്രമത്തിലധികം വരുന്ന നാറ-
പ്പെട്ടുമേതുഭീരുവബലയ്ക്കുമുറംബലം. 67

അതിലും വിശിഷ്യ പതിദേവതാഗ്ര്യയാം
സതി ചാമ്പൽ മൂടുമെരിതീക്കൊടുങ്കനൽ ;
അതിലാശ പക്വഫലബുദ്ധിയാൽവരും
കൊതിയന്നു നാവുമകവും ദഹിച്ചുപോം. 68

ഇതുമല്ല തന്വി നരനാഥപുത്രിയെ-
ന്നതുമായുധങ്ങളിൽ വിദഗ്ദ്ധയെന്നതും
ചതുരന്നു കാണ്മതിനു പാറിയില്ലവൻ
ചതുരത്തെയോർത്തു ശരിയായ വൃത്തമായ്. 69

രസ കാക്കവോന്റെ തനയസ്സുവാസ്സുവോ-
രസമാനശക്തിയറിയാത്തൊരക്ഖലൻ
രസ,മെന്തുചെയ്‌വൂ, ഫലനപൂർവമായിട്ടും
രസമെന്നുവച്ചു പിശകിക്കടിച്ചുപോയ് 70

അത്തുനാളിൽ മാന്നി, വിധി തന്ന ചമ്പക-
പ്പൂന്തുതാർവിരിച്ച പുരടക്കിടക്കയായ്
കത്തുകത്തൊടോത്ത വധു കത്തുമന്തക-
ക്രതുശാലയായ് ചിതയായ്ച്ചമഞ്ഞുപോയ്. 71

ഉടലിങ്കൽ നിന്നു തലവിട്ടു കാളിതൻ
കൊടനാളിൽ വെട്ടിയ കരിങ്കിടാവുപോൽ
തടവററു ചോര ചളിയാക്കമൂഴിയിൽ-
ക്കിടകൊണ്ടിരുന്നു കിടയററ കീർത്തിമാൻ. 72

തിരിയൊന്നുപെട്ടിയിലുരച്ചുകൊടൊ-
ത്തെരിയുമ്പൊഴക്കമെറിയുന്ന കുട്ടിപോൽ
ഹരിണാക്ഷി തന്റെ നരഹത്യ ചെയ്തവാ-
ളരികത്തുനിന്നുമകലെക്കളഞ്ഞുതേ. 73

പ്രമദം വിഷാദമിവരണ്ടിനും സ്ഥലം
സമമേകിടുന്നൊരകതാരിലോമലാൾ
ശമലം ശമിച്ചു ശമലം വരുന്നതി-
നുമതൻ പദങ്ങൾ നിലനിർത്തി മേവിനാൾ. 74

ഉടനുണ്ടു വാതിൽ ഞൊടികൊണ്ടടിച്ചുട-
ച്ചുടരിൽപ്പുരക്കു മൂതിചേർത്തു മൂന്നുപേർ
തടവററു പാഞ്ഞു കയറുന്നു ; ദാനവ-
പ്പടവെന്നണഞ്ഞ വിധിവിഷ്ണുശർവർപോൽ. 75

അരിതന്റെ ക്രൂരരവരെന്നു ഹൃത്തിലും
ശരിയല്ലതെന്നുടനിടത്തുകണ്ണിലും
പരിചിൽപ്പെടുന്ന ചലനം കഥിക്കവേ
ഹരിണേക്ഷണയ്ക്കു വരുമത്തൽ മാഞ്ഞുപോയ്. 76

ഉയരത്തിൽനിന്നുമസിപൂണ്ട കൈയൊടും
ഭയശങ്കകൾക്കു വശമാം മനസ്സൊടും
രയമാർന്നണഞ്ഞൊരവർ കണ്ടുകാഴ്ച ഞാൻ—
ജയ ശൈലനന്ദിനി !—കഥിപ്പതെങ്ങനെ ? 77

അതിഘോരമാകുമൊരവസ്ഥകാണുവാൻ
മതികൊണ്ടുറച്ചു മുറിയിൽക്കടക്കവേ
അതിനല്ല നേത്രമമൃതാബ്ധിയിൽക്കളി-
പ്പതിനാണു ഭാഗ്യ,മവർ ധന്യരല്ലയോ ? 78

കഥമെന്നു ചൊൽവതിനു മുന്നമത്ഭുതം
കഥതീർന്നുപോയ ഖലനേയു,മായവർ
കഥനീയകാന്തി സതിയേയു,മാനില-
യ്ക്കഥകണ്ടു കണ്ണുകൾ തിരുമ്മി നോക്കിനാർ. 79

നിരയത്തിലെത്തിയതിനുള്ളിൽ വാഴുവാൻ
നരയും മറച്ചു തലയും മുറുക്കുവോൻ
പരമാം പദം തരുവതിനു മുന്നിലായ്
മുരമാഥി നില്ക്കിലതുവിശ്വസിക്കുമോ ? 80

ഇരുകൺ തുടച്ചു സചിവൻ മുറിക്കക-
ത്തരുളും സുമാംഗിയെയുമാര്യമന്ത്രിയെ
കരുനേത്രയാളു,മവരെശ്ശരിക്കുമ-
ററിരുപേരു,മപ്പൊഴുതിലുററുനോക്കിനാർ. 81

അവളേവളെന്നു തനുകാന്തി ചൊൽകിലും
സ്സ്വരാഗ്ര്യഹ്ണവിചികിത്സയെദ്ദൃഢം
അവർതന്നനൂനവദനപ്രസാദവും
നവമോദബാഷ്പവുമകററിയാകവേ. 82

ഒരുവാക്കുപോലുമനുയായിമാരൊടോ
തരുണീസമൂഹമണിയുന്ന മുത്തൊടോ
അരുളാൻ രസജ്ഞയുയരാതെ കണ്ണുനീർ
പെരുകിച്ചുനിന്നു സചിവൻ കൃതാർത്ഥനായ്. 83

കരുണാപയോധി കമലാധവന്റെ കാൽ
കരുതുന്ന മന്ത്രിയുടെ കൈയിൽ നിന്നുടൻ
ഉരുവായ വാളുമതുപോലെ ഹൃത്തിൽനി-
ന്നുരുകുന്ന മാലുമകലെത്തെറിച്ചുപോയ്. 84

നെടുവീർപ്പുപുഞ്ചിരി വിയർപ്പിവയ്ക്കു കീഴ്-
പ്പെട്ടമാനനത്തൊട്ടുമിളക്കമെന്നിയേ
പട്ടമന്ത്രി ചെററു കരണീയബോധമ-
ററിട്ടുമുള്ളമോട്ടമവിടത്തിൽ നിന്നുപോയ്. 85

ചരിതാർത്ഥനാകുമവനെക്കളുക്കവേ
പരിചോടു നോക്കി നൃപഫല്ഗുണവര്യരും
ത്വരിതം ജനിക്കു സഫലത്വമേകിനാർ;
പെരിയോർക്കു മിത്രശുഭമാത്മഭാവുകം 87

ഒരു ദിക്കിൽ മൃത്യുമപരത്ര ലജ്ജയും
തരുണിക്കു വന്നു വശമാകയാൽ മുഖം
അരുണോദയത്തിലരയോളവുംവിട്ട-
ന്നൊരു പങ്കജത്തിനെതിരായ് ലസിച്ചുതേ. 87

സ്മരനേററിവയ്ക്കുമളവററതാം ത്രപാ-
ഭരമുദ്വഹിപ്പതിനു ശക്തിയെന്നിയേ
പരമമ്പരക്കുമബലയ്ക്കുയർത്തുവാൻ
തരമെത്തിടാതെ തല തത്ര താണുപോയ്. 88

നിലവിട്ടു താന്തകമിതാക്കളെപ്പിരി-
ഞ്ഞലമാർന്നൊരത്തലിരുളം മാറിടുംപടി
നലമേറുമല്പഹസിതൌഷധീശ്വരൻ
തലകാട്ടിനിന്നു വദനോദയാദ്രിയിൽ. 89

കൊലകൊണ്ടു പങ്കമിയലുന്ന തയ്യലിൻ
മലർമേനി വീണ്ടുമതിശുദ്ധമാക്കുവാൻ
നലമോടു ഹൃത്തു നിരുപിക്കുമൂലമോ
ജലധാരചെയ്തു ജലജേക്ഷണദ്വയം. 90

അടിതൊട്ടു ഹന്ത മുടിയോളമെങ്ങുമ-
പ്പടി ചുട്ടൊരത്തൽമണൽ മാത്രമായ്പരം
കൊടിയോരു ജന്മമസികതാടവിക്കകം
കുടിവെള്ളമേതു മൃഗതൃഷ്ണയെന്നിയേ ? 91

ഉരുപുണ്യമാന്ന പഥികൎക്കു മാത്രമാ-
മരുഭൂമിതൻ നടുവിൽ വല്ലനാളിലും
ഒരുതെല്ലുവാരി നുകരാൻ തരം കനി-
ഞ്ഞരുളാം വിരിഞ്ചു, നരുളാതെയും വരാം. 92

നിതരാം ദുരാപതരമാകുമത്തരം
ചിതമോടുമെന്നെതിരിൽ വന്നിടുന്നുവോ,
ദ്രുതമന്നു തന്നെ നിമിഷാർദ്ധമെങ്കിലും
കൃതകൃത്യനെന്നു കരുതുന്നു പൂരുഷൻ. 93

അതിനൊന്നിനാണു നിഗമജ്ഞർ ഹന്ത ! നിർ-
വൃതിയെന്ന നാമമരുളുന്നതൂഴിയിൽ ;
അതിനെക്കുറിച്ചുതരഭ്രതമാകിലും
മതിയാക്കുമില്ല ശരിയായ് സ്മരിക്കുവാൻ. 94

വഴിപോലെയന്നില വരച്ചു കാട്ടുവാൻ
വഴിയില്ല മന്നിലൊരു ചിത്രകൃത്തിനും ;
പഴി സാധു പിന്നെയിവനേതു ? നിങ്ങളേ
കഴിവുള്ളപോലെ നിരുപിച്ചുകൊള്ളുവിൻ. 95

അകളങ്കനെത്തിയരികത്തു മന്ത്രിയ-
പ്പികവാണിയാം ചെറുത്തു നീട്ടിടും കരം
മികവിൽ ഗ്രഹിക്കിലുമതൊന്നുമായവ-
ൎക്കതൊരശേഷമറിയാതിരുന്നുപോയ്. 96

സമയം കുറച്ചഥ കഴിഞ്ഞു താദൃശ-
ഭ്രമമറ്റുറങ്ങിയെഴുന്നേററിടുംവിധം.
പ്രമദായുവാക്കൾ നയനംതുടച്ചുതി
ന്നിമ മുട്ടിടാതെയെതിരിങ്കൽ നോക്കിനാർ. 97

കളവല്ല, കണ്ടതു കിനാവുമല്ല ; നി-
ഷ്കളനാം പുരാൻെറ തിരുവുള്ളമെന്നവർ
അളവററശങ്കയകലും പടിക്കക-
ണ്ടിളതൻമണാളനു സമീപമെത്തിനാർ. 98

അലമിപ്പുരുങ്ങൽ, ഭഗവൽകൃപാബലം
ബലമാക്കുമെന്നു നൃപനോതി നാൽവരും
നിലവിട്ടു ഹൃത്തു കുളിരേന്തുമാറു കൈ-
നിലവിട്ടു കൂട്ടരുടെ മുന്നിലെത്തിനാർ. 99

ആ നാലാളുകളേയുമാനിലയിലം-
   യ്യൂണുത്തുതപ്പെട്ടിടും
നാനാമാനുഷരും പടക്കടൽ കട-
   ഞ്ഞതപ്പോളുനല്ലോദയം
മാനാതീതമഹസ്സോടൊത്തുദിതയാം
   താർമങ്കയും തൻപ്രിയൻ
ശ്രീനാരായണനും ഭവദ്രുഹിണരും
   താനെന്നു മാനിച്ചുതേ. 100

കാലത്തുദിച്ച ഖരദീധിതി പുല്ലുമാത്ര-
മാലംബമാം ഹിമകണങ്ങളെയെന്നപോലെ
മാലററ കേരളനൃപൻ മുകിലൻെറ യോധ-
ജാലത്തിനെക്കഥകഴിച്ചു രണോർവ്വി വിട്ടു. 101

ഉഴനംവിട്ടജ്ജയകഥയുമാദേവിയോടോതുവാനാ-
യാനന്ദംപൂണ്ടിരുചരരെ വിട്ടുക്ഷിതിക്ഷിത്തു പിന്നെ
സ്യാനന്ദൂരത്തിനു പടയൊടും ഹൃന്നമന്ത്രീന്ദ്രരോടും
പീനശ്രോണീമണിയൊടുമുടൻതന്നെ മന്ദം തിരിച്ചാൻ

പതിനഞ്ചാം സർഗ്ഗം സമാപ്തം.

പതിനാറാം സർഗ്ഗം

ഉന്നം പെട്ടും കേരളസേന നാരാ-
യണൻ ശയിക്കുന്നൊരനന്തപുരിൽ
പിണങ്ങി മണ്ടി പ്രിയശയ്യ വീണ്ടു-
മണഞ്ഞിട്ടും താർമകൾപോൽ വരുന്നു. 1

തരത്തിലോമൽജയലക്ഷ്മിയാകും
ധരപ്രമാണസ്സുനിയാളൊടൊപ്പം
നരർഷഭൻ തേടിന യാത്ര മന്ദ-
തരതപമാളുന്നതിലെന്തു ചിത്രം ? 2

കടൽക്കകം മുത്തുകണക്കു മുററും
പടക്കളത്തിൽ പരയോധാവിത്തം
അടക്കിവെച്ചോരു ഭടൎക്കു തെല്ലും
നടക്കുവാൻ വയ്യ ഭരം നിമിത്തം. 3

ഗിരിക്കുനേരായ വൃഷങ്ങൾതന്മേ-
ലിരിക്കുമെന്നുള്ള തൊഴിച്ചു ശേഷം
കരിക്കുമേലും കുതിരയ്ക്കുമേലും
ശരിക്കുതന്മേലുമെടുത്തു യോധർ. 4

ഒരുത്തനാരെക്കൊലചെയ്തു താന-
ക്കരുത്തനാം ശത്രുവിനുള്ള ഖഡ്ഗം
പൊരുത്തതിൻ പാടവമാദരിച്ചോ
കരുത്ത മുത്തോടു കരസ്ഥമാക്കി ? 5

തെരിക്കനെച്ചെന്നപരൻ പരങ്കൽ
സ്ഫുരിക്കുമോമൽക്കുലവില്ലെടുത്തു ;
അരിക്കു കൂട്ടാകിലുമാട്ടെ, കോടി-
യിരിക്കിലാരും മനുജന്നു മാന്യൻ. 6

ഇതാണു മട്ടുള്ളിലരിക്കമെന്നായ്
കൃതാദരം കാണികളോർപ്പതിന്നോ
പ്രതാപവാനാമിതരൻ പരൻെറ
പതാക കാററത്തു പിടിച്ചിളക്കി ? 7

പരൻ ദ്വിഷൽകണ്ഠമണിഞ്ഞ മുക്താ-
സരം പ്രവാളക്കൊടിയെന്നു തോന്നി
അരം ക്ഷരിക്കെ പ്രമദാശ്രുവീണു
പരം പുരാവണ്ണമതിന്നു വന്നു. 8

അഹന്തപൂണ്ടോരപരൻ ശിരസ്സിൽ
മഹമ്മദീയച്ചെറുതൊപ്പി ചാർത്തി
രഹസ്സിൽ മേന്മേൽ മുകുരത്തിൽ നോക്കി-
സ്സഹസ്തതാളം വളരെച്ചിരിച്ചു. 9

ബലിഷ്ഠനന്യൻ രിപുവിൻെറ ഹുക്ക
വലിച്ചുമത്താ,ന്നഭിലാഷമൊന്നും
ഫലിച്ചിടും മുൻപു തിരിക്കുമൂലം
ചലിച്ചു മന്ദം വിരൽ മൂക്കിലൂന്നി. 10

ഇവണ്ണമപ്പൂരിനു കേരളക്ഷ്മാ-
ധവൻെറ സൈന്യം നടകൊണ്ടിടുന്നു,
അവന്യപത്യത്തെ ലഭിച്ച പിൻപ-
പ്ലവംഗർ സാകേതപുരിക്കുപോലെ. 11

കുഴക്കുതീ,ന്നുള്ളിനു താപമററു ;
തഴയ്ക്കു മേൽ വഞ്ചിധരിത്രിയെന്നായ്
മുഴക്കമോളം പടഹം കഥിപ്പൂ
മഴയ്ക്കു മുൻപുള്ളൊരിടിക്കുതുല്യം. 12

പുരസ്ഥരദ്ദുന്ദുഭിയൊച്ചകേട്ടു
പരം കൃതാർത്ഥത്വമിയന്നിടുന്നു,
വരം തരാൻ വന്ന പുരാൻെറ ശംഖ-
സ്വരം തപം ചെയ്തൊരു ഭക്തർപോലെ. 13

നിരന്തരം പൌരമനസ്സിൽ വാഴു-
മൊരമ്മഹാഭീതിപിശാചിതന്നെ
വിരട്ടുവാൻ ശംഖരവാഗ്ര്യമന്ത്ര-
മുരച്ചു സേനാധിപമാന്ത്രികന്മാർ- 14

മുറച്ചു മൂർച്ഛിച്ച ജനത്തെ വെന്നി-
പ്പുറച്ചൂഴം ധ്വാനമുണർത്തിടുന്നു ;
ഉറക്കെ മൂളും മണിതന്നിലാറ-
മുറക്കമാളും നരരെക്കണക്കെ. 15

പരക്കവേ ശൂന്യതയാർന്നിരുന്ന
പുരം ജനത്താൽത്തെളിയുന്നു വീണ്ടും,
പരം സുമത്താൽ ശിശിരത്തു മാറും
തരത്തിലാരാമതലം കണക്കെ. 16

പുരിക്കു പൌരപ്പടി പോയ വൃത്തി
ശരിക്കു വീണ്ടും ക്രമമായ് വരുന്നു ;
സ്ഫുരിക്കുമാധേയഗുണത്തെയെന്നും
വരിക്കുമാധാരവുമെന്നു ഞായം. 17

നവങ്ങളാം ചന്ദനപുഷ്പഗന്ധ-
ദ്രവങ്ങളാൽ പൌരർ ഗൃഹങ്ങൾ മുക്കി
അചച്ചുമാമോദഗുണത്തെ മേന്മേൽ
ജവത്തോടും തങ്ങൾ കണക്കണയച്ചൂ. 18

അടിച്ചുതൊട്ടുള്ളവ ചെയ്തൊരുക്കി
വെടിപ്പു വീഥിക്കരുളുന്നു ലോകർ,
ചൊടിപ്പുകൂടാതനുകാന്തി കാക്കും
തടില്ലതാംഗിക്കു ഭുജിഷ്യമാർപോൽ. 19

തരുക്കൾതോൽക്കും മിഴിമാർ നിരപ്പിൽ-
പ്പെരുക്കുമോമൽക്കലശാഭിഷേകം
ഞെരുക്കമേറ്റാർന്നു വെടിഞ്ഞിടുന്നു
തെരുക്കളെത്തച്ചിരപാംസുലത്വം. 20

ഇടയ്ക്കു രഥ്യയ്ക്കു നടുക്കു വെള്ള-
ക്കടൽപ്പുറത്തുമണൽ കണ്ടിടുന്നു,
സ്ഫുടം ധരിത്രിക്കു ഗളത്തിൽ മിന്നി-
ക്കിടന്നിടും മൌക്തികമാല പോലെ. 21

പുരസ്ത്രീമാർ നൂതനഗോമയത്ത-
ല്പുരം തളിക്കുന്നൊരു മുററമെല്ലാം
നിരന്തരം നീരധികന്യ നൃത്തം
ചിരം തകൎക്കുന്നൊരരങ്ങുതന്നെ. 22

മുറയ്ക്കുതിൽക്കാന്തകരം ചേൎത്ത മേന്മ
നിറഞ്ഞ ചിത്രങ്ങളെ നോക്കിടുമ്പോൾ
തിറം നൃപന്നുള്ളതു വാഴ്ത്തുമേടിൻ
പുറങ്ങളെന്നേവനുമോൎത്തുപോകും. 23

ശരിക്കിടും വെങ്കളിയാൽ വെളുപ്പാ-
ന്നിരിക്കുമോരോ നിലയങ്ങൾ കണ്ടാൽ
സ്ഫുരിക്കുമുള്ളിൽപ്പുരലക്ഷ്മി മുത്താൽ-
ച്ചിരിക്കയാണെന്നൊരു ബോധമാകും. 24

വിയത്തിൽനിന്നാ നൃപയാത്ര കാണ്മാൻ
രയത്തൊടും ദേവരിറങ്ങിടുമ്പോൾ
പ്രയത്നശാന്തിക്കുതകും വിധത്തി-
ലുയൎന്നു മിന്നുന്നിതു തോരണങ്ങൾ. 25

ചുവന്ന പട്ടിട്ടു പൊതിഞ്ഞ ദന്ത-
മവൎണ്ണ്യമറിഞ്ഞുലുമേററമേന്തി
ധ്രുവം ലസിപ്പൂ കുലവാഴയെന്ന
നവദ്വിപശ്രേണി നടയ്ക്കു മുന്നിൽ. 26

അനൎഘമാം തോരണമാല തൂക്കി
ജജനങ്ങൾ തച്ചഞ്ചലമാവമെല്ലാം
മനസ്സിൽനിന്നായവയിങ്കലാവാ-
ഹനം കഴിക്കുന്ന തടസ്ഥമെന്യേ. 27

ധരാതലത്തിൽപ്പെട്ടുവോരു സർവ-
ചരാചരങ്ങൾക്കുമതേവരയ്ക്കും
വരാത്തതാമുത്സവമന്നടിപ്പൂ
ചിരാത്തപുണ്യദ്രുഫലം കണക്കേ. 28

സ്ഫുടം ഗുരുപാംഗാമൃതമന്യനേത്ര-
പുടം നുകർന്നീടുകിലെച്ച്ലാകം ;
കിടയ്ക്കുവാനും പണി, തീരുമെന്നാ-
യടക്കമറ്റാളുകളോർത്തിടുന്നു. 29

ഹിതംപെടും വാക്കരചെയ്തുകൊണ്ടു
നിതംബിനീമൌലികളോടുകൂടി
ചിതത്തിലെങ്ങും നിറയുന്നു നാനാ-
മതസ്ഥരാം മർത്ത്യർ മനോജ്ഞവേഷർ. 30

എനിക്കുമെൻ കുഞ്ഞിനുമെന്റെ പീന-
സ്തനിക്കുമുദ്വീധവയാത്ര കാണ്മാൻ
ജനിക്കണേ യോഗമഭംഗമെന്നായ്-
ത്തനിക്കുതാൻപോന്നവരും കൊതിപ്പൂ. 31

അലക്കുകാരൻ, ജവുളിത്തരങ്ങൾ
വിലയ്ക്കു വിൽപ്പോൻ, തിറമുള്ള തട്ടാൻ,
പലക്കുമിക്കൂട്ടർ കനിഞ്ഞിടാതെ
നിലയ്ക്കുനില്പാൻ പണിയായിടുന്നു. 32

"എനിക്കിതോ തോട, യെനിക്കിതോ കാ,-
പ്പെനിക്കിതോ താലി ? ശനിക്കുഴപ്പം !
എനിക്കുതാൻ നായരുമിന്നതൊട്ടു
തനിക്കു ഞാനച്ചിയുമല്ല നൂനം. 33

പൊരുത്തു നാണം ചുണ രണ്ടുമററു-
ള്ളൊരുത്തനല്ലെങ്കിലിവണ്ണമെന്നെ
ഇരുത്തുമോ പെററ നിലയ്ക്കു ? നല്ല
പൊരുത്തമെൻ ജാതക, മെന്തുചെയ്വൂ ? 34

ഇവൾക്കതെന്തിന്നറിയുന്നു, ? വായ്പും
കവച്ച്യും കൈമുതലും സമാനം ;
നവങ്ങളാം കോപ്പുകളില്ലയെങ്കി-
ലവസ്ഥ കേൾക്കട്ടെ, വെളിക്കിറങ്ങൂ. 35

ഒരുത്തനും തൻെറ മുഖത്തു മീൽ
കരുത്തൊരാണെങ്കിൽ വധൂവിഷാദം
വരുത്തിടാതേത്തുമവൾക്കു നൽകു-
മെരുത്തിൽ വിറവും തറവാട്ടുവിറവും. 36

മുത്തുക്കി ഞാൻ മാറി, യിന്നിക്കടന്നു
പത്തുക്കെയെത്തുമ്പൊഴെനിക്കു വേണ്ടി
ഒരുക്കമുള്ളോരിറയത്തു കൂട്ടായ്-
ക്കൊത്തുക്കളും മൂട്ടകളും കിടക്കും. 37

അടുത്തവീട്ടിൽ ചിരുതയ്ക്കു നായർ
കൊടുത്തപണ്ടത്തിനൊരററമില്ല ;
മടുത്തു ഞാൻ തന്നൊടു ; കെട്ടുമിന്നു-
മെടുത്തുകൊണ്ടാൽ ശരി, സൊല്ല തീൻറു. 38

മിഴിക്കിലൊന്നും കൃതമില്ല ; രണ്ടു
തൊഴിക്കുവാൻ കാലുയരുന്നവല്ലൊ ;
എഴിക്കു ! നാളേക്കിവൾ വേണമെങ്കിൽ-
ക്കഴിക്കു വേഗം കനകാഭിഷേകം !” 39

മടത്തരം മങ്കകളശ്രു കൊങ്ക-
ത്തടത്തിൽ വീഴ്ത്തിപ്പറയുമ്പൊഴേവം
വിടതപമ,ററന്തിനു പൊട്ട പൊന്നിൻ-
കുടത്തിനെന്നേത്തു പുമാസരയ്ക്കും ? 40

അസാരവും താഴ്ച്ചവരാതെ ദേഹം
പ്രസാധനം ചെയ്തു തെരുക്കൾതോറും
ബിസാംഗിമാർ വന്നു വിളങ്ങിടുന്നു
രസാഢ്യവല്ലീകലികാസമാനം. 41

ഒരാമലാം പിച്ചകമാല തന്റെ
ശിരോരുഹം വിട്ടു കരത്തിലേന്തി
പരോക്ഷമന്നെത്തി, വിവാഹനാളിൽ
വരോപകണ്ഠം കുലകന്യപോലെ. 42

ഒരംഗനാമൌലി കഴുത്തിലേന്താൻ
കരത്തിലാന്നോരനവദ്യഹാരം
പരംജപിക്കും പരമെന്നപോലെ
വിരൽക്കുമേൽ വിസ്മൃതി പൂണ്ടു ചുററി. 43

പഴിക്കു മുല്ലോടൊരു മങ്കയാം മേൽ-
വഴിക്കു സിന്ദൂരവിശേഷകത്തെ
അഴിക്കവേ നെററിയിൽ നിന്നതമ്മാൻ-
മിഴിക്കു സീമന്തവിശേഷമായി. 44

അരച്ച കസ്തൂരി മിഴിക്കുമാ മൈ
പരം കഴുത്തിന്നുമണിഞ്ഞമന്ദം
ഒരംബുജാക്ഷീമണിതന്റെ തെററു
പരൻ ഗ്രഹിക്കാത്തവിധം നടന്നു. 45

നിസർഗ്ഗരാഗം കഴൽചുണ്ടുകൾക്കു-
ണ്ടസംശയം രണ്ടുമഭേദമെന്നോ
രസജ്ഞയാമന്യ നിനച്ചു ലാക്ഷാ-
രസം പദംവിട്ടു ചൊടിക്കു തേച്ചു ? 46

കൃശത്വമാന്നോരവലഗ്നമെങ്ങും
ഭൃശം തിരഞ്ഞും മിഴികൾക്കു കാണ്മാൻ
അലക്ഷ്യമായോ നിജകാഞ്ചിയന്യ
വിശങ്കമോമൽഗളഭൂഷയാക്കി ? 47

മറയ്ക്കു പൊൻറൌക്കിയൊരുത്തി തൻമെയ്-
നിറത്തിൽ മജ്ജിപ്പളവായതേതും
മറയ്ക്കുമോ മ,റത്തുമൂലമാവാം
മറക്കുകൊണ്ടല്ലണിയാതെ പോന്നു ? 48

സ്തനങ്ങളും കാണിജനത്തിനുള്ള
മനസ്സുമൊന്നിച്ചു കലക്കിയേവം
അനംഗനാം വൈശ്രവണൻെറ മുഖ്യ-
ധനങ്ങൾ തീണ്ടുന്നു തെരുക്കൾ തോറും. 49

സ്ഫുരിക്കുമോമൽപ്പുകൾകൊണ്ടു പുറവും
ഹരിൽകചങ്ങൾക്കണിയിച്ചു ഹാരം
ശരിക്കു മന്നൻ പടയോടുമപ്പോൾ
പുരിക്കകത്തേക്കെഴുന്നള്ളിടുന്നു. 50

വരോരുവക്ത്രാഭിധയായ ദിവ്യ-
സരോരുഹസ്രക്കുപഹാരമാക്കി,
നരോത്തമൻ തൻ വരവിന്നു കാക്കു-
മൊരോമനപ്പൂരു കൃതാർത്ഥയാക്കി; 51

ഏവന്നുമേറും കൃപ തന്നിൽ മന്ന-
ന്നിവണ്ണമോർപ്പാൻ വഴിവച്ചു തങ്കൽ
വ്യവസ്ഥിതം ദക്ഷിണനായകത്വം
ജവത്തിലാക്കും വിശദപ്പെടുത്തി; 52

ഒരേതരം കാന്തിമരന്ദമുണ്മാൻ
വരേണ്യമാം തൻെറ വപുസ്സമത്തിൽ
കരേറിടും കണ്ണികൾതൻ ഹൃദന്ത-
ദ്വിരേഫപങ്ക്തിക്കു സപര്യനൽകി, 53

ഘടസ്തനീമൌലികൾ ചാർത്തിടും കൺ-
കടക്കരിംകൂവളമാല മേന്മേൽ
സ്ഫുടംവഹിക്കുന്നതുകൊണ്ടു ഭാരം
കടന്നുപോയ് കന്ധര ചാഞ്ഞു മുന്നിൽ ; 54

വഴിക്കു കാണ്മോരുടെ ദൃഷ്ടിയിൽപ്പാ-
ലൊഴിക്കുമമ്മട്ടമലാല്പഹാസം
പൊഴിക്കുമോമന്മുഖമാർന്നു പുറവും
മിഴിക്കടക്കേളി നടത്തി മന്ദം; 55

ഹരിക്കമാന്ധ്യം വരുമാറു ചുററും
ഹരിത്തിൽ വായ്ക്കും ബലപാംസു, പാടേ
സരിച്ച പൌരപ്രമദാശ്രുഗംഗാ-
സരിത്തിനാൽത്താമസമററടക്കി; 56

അപാരമായ്ത്തന്നുടെ വാഹനത്തി-
നുപാന്തമെത്തുന്ന ജനത്തെ മാററാൻ
ശിപായിമാർചെയ്‌വൊരു സാഹസത്തെ-
ക്കൃപാർദ്രമാം കൺമുനയാൽ വിലക്കി; 57

അസംശയം വത്സലമെന്ന പത്താം-
രസത്തിനൊന്നാമതുപോലെ ജീവൻ
നിസർഗ്ഗമായ്ക്കണ്ടു ചമൽകരിക്കും
രസജ്ഞരെപ്പാർത്തു ശിരസ്സു താഴ്ത്തി;

സുരാലയം പണ്ടു പുരൂരവസ്സാം
ധരാദ്രിഭിത്തുർവശിയോടുപോലെ,
വരാംഗി വഞ്ചിക്ഷിതിലക്ഷ്മിയൊത്തു
പുരാഗ്രിമം പുക്കിതു പൂരുഷേന്ദ്രൻ. (കുളകം) 59

ജയിക്കമേദന്മലുമയമ്മറാണി!
ജയിക്ക തൃക്കേരളവർമ്മദേവൻ!
ജയിക്ക തമ്പാൻ സചിവപ്രവേകൻ!
ജയിക്ക തജ്ജീവനിഭേളശപുത്രി! 60

ജയിക്ക പൊന്നോമന വഞ്ചിനാടു!
ജയിക്ക സാധുക്കളതിങ്കൽ വാഴ്‌വോർ!
ജയിക്ക നേർതൊട്ടൊരു സൽഗ്ഗുണങ്ങൾ!
ജയിക്ക പത്മാപതി പത്മനാഭൻ! 61

ഇവണ്ണമുള്ളാർപ്പുകൾ നാലുപാടും
ജവത്തൊടും പൊങ്ങിമുഴങ്ങിടുമ്പോൾ
ദ്യുവര്യനാറാണി വസിച്ചിടുന്നൊ-
രവർണ്യഭാഗസ്സന്തിന സൌധമെത്തി. 62

പ്രസാദമുൾക്കൊണ്ടു രഥോദയാദ്രി-
പ്രസാധനം ചെയ്തിട്ടമക്കലേശൻ
രസാൽ ദൃഗാതിഥ്യമിയന്ന നേരം
രസാധിപാനന്ദമനല്പമായി. 63

ശരിക്കനേകം ക്രിയ ദൃഷ്ടിദോഷം
ഹരിക്കുവാൻ സേവകർ ചെയ്തശേഷം
ഗിരിക്കു പററുന്നൊരു തേരിൽനിന്നും
ഹരിക്കു തുല്യൻ യുവരാട്ടിറങ്ങി. 64

കൃതാദരം വഞ്ചിയിൽ വീണ്ടുമെത്തും
പ്രതാപവും കീർത്തിയുമെന്നപോലെ
സതാംപ്രിയൻ മന്ത്രിയുമോമലാളാം
ലതാംഗിയും താഴെയിറങ്ങി പിന്നെ. 65

ചിതത്തൊടും ദൈവകൃപാർദ്രമന്ദ-
സ്മിതം വപുസ്സാർന്നുപോലൊട്ടുക്കം
കൃതജ്ഞയായുള്ളൊരു റാണി തൻ മുൻ-
പതന്ദ്രനാം ഹൂണനുമുല്ലസിച്ചു. 66

നവച്ഛവിസ്ഫാടികതല്പജത്തിൽ
ഹൂവസ്ത്യും മററവർ നാലുപേരും
അവക്കവർക്കുള്ള മനോജ്ഞപീഠം
ധ്രുവം യഥായോഗ്യമലങ്കരിച്ചു. 67

തിരക്കി മുന്നിൽക്കയറുന്ന മുത്താ-
മൊരബ്ഭുജിഷ്യാഗ്ര്യ വെളിക്കു നന്നായ്
പരം പിടിക്കും പുളകാഢ്യപൂണ്ട
തിരസ്കൂകം റാണി മറഞ്ഞിരുന്നു. 68

നിനയ്ക്കുതെന്തെന്നു ഹൂവസ്ത്യതൻ കൺ-
മുനയ്യെല്ലൂഴം ചേഷ്ടയിൽനിന്നു സർവ്വം
മനസ്സിലാക്കിപ്പുരളീശിതാവൊ-
ടനന്തരം വന്ദിയിവണ്ണമോതി. 69

"ഭവാനിതൻ കൺമുനയെന്നപോലെ
ദിവാനിശം കൈവശമുള്ള വാളാൽ
നവോഢയാം കീർത്തിയെ നേടി വേൾക്കും
ഭവാനെ ഞാനെങ്ങനെ വാഴ്ത്തിടേണ്ടു ? 70

പരിക്ക ചണ്ഡാശുഗമേകിടുംമാ-
റിരിക്കമുർവ്വീഭൃദസാരവാശം
ശരിക്ക യുഷ്മൽപരഗോത്രഭേദി-
ഗരിഷ്ഠസന്താനമൊടേതുപാറവും ? 71

ഭവജ്ജനിക്കിപ്പുറ, മാത്മജൻത-
ന്നവസ്ഥയോർത്തിന്ദിരയാർന്നതാപം
ജവത്തിൽ വൈകുണ്ഠമണഞ്ഞു മേലി-
ല്ലിവണ്ണമെന്നോതി വിരിഞ്ചി മാററി. 72

നിരപ്പിൽ മുന്നുള്ള കുകാന്തർമൂലം
ധരയ്ക്കു കന്യാദശമാത്രമററു ;
പരൻപുമാനാം തിരുമേനിതന്നെ-
പ്പുരംവരിക്കെപ്പെറ്റിതിദ്ദേവ ഭൂമി. 73

ഭവാന്റെ ദാനപ്രഥ വിണ്ണിലെത്തി-
ട്ടിവാനിശം നാകിജനത്തിനെല്ലാം
ജവാൽ ധരിപ്പാൻ സുമവും കുടിപ്പാ-
നവാപ്യമാം ദുഗ്ദ്ധവുമൂർദ്ധ്വമാക്കി. 74

വികല്പമില്ലാതെ ഭവാന്റെ തേജോ-
വികർത്തനൻ രാപ്പകൽ മിന്നിടുമ്പോൾ
അകത്തു ദൃഷ്ടിക്കു പെടും തമസ്സു-
മകന്നു പെൺപൂങ്കുഴൽ പൂക്കൊളിപ്പൂ. 75

ഒരുത്തിയെച്ചാടുവചസ്സുരച്ചു-
മൊരുത്തിയെക്കൺമുനനേർക്കയച്ചും
ഒരുത്തിയെക്കോപ്പണിയിച്ചുമിഷ്ടം
വരുത്തിടും ത്വച്ചതുരത്വമന്യം. 76

ഒരക്ഷരം സത്യമൊഴിഞ്ഞുരയ്ക്കാ-
ത്തൊരങ്ങയാൽ താൻ ഭവദീയവംശം
പരം ഹരിശ്ചന്ദ്രകുലാഭിധയ്ക്കു
നിരന്തരം യോഗ്യതയാർന്നിടുന്നു. 77

ശ്രമത്തൊടും പണ്ടു ഭൃഗൂദ്വഹൻ താൻ
ചമച്ച വഞ്ചിക്ഷിതിതൻ ഭരത്തെ
സമസ്തമിക്കാലമകററിവയ്പ്പാ-
നമന്ദമായ് വന്നു ഭവന്മിഷത്താൽ. 78

ഭവാന്റെ ലീലാശുകജിഹ്വ പാടും
നവാഭകർണ്ണാമൃതപദ്യജാലം
ദിവാനിശം കേട്ടു കവിജ്ഞഭക്ത-
രവാപ്തസംതൃപ്തികളായിടുന്നു. 79

സുവർണ്ണശൈലത്തെയൊഴിച്ചിടുന്ന
ഭവന്മഹൌദാര്യ്യ,മവിഘ്നയോഗം
വിവസ്വദബ്ജക്കു വരുത്തിയെന്നായ്-
ത്തവ പ്രതാപാന്വിതകീർത്തി ചൊൽവൂ. 80

അമന്ദമാമൂർത്തികൾ മൂന്നു പേരും
സമം സമർപ്പിച്ച വരങ്ങൾ പോലെ
ശ്രമം വെടിഞ്ഞെൻതിരുമേനി, മൂന്നു
പുമർത്ഥവും നേടി ലസിച്ചിടുന്നു. 81

അനന്തമായ്ത്തൻ തലകൾക്കു വാച്ച
കനം തകർക്കും തവ ദക്ഷഹസ്തം
അനന്തനീരായിരമുള്ള നാവാ-
ലനന്തരായം വഴിപോൽ സ്തുതിപ്പൂ. 82

ഗുണങ്ങളായാലവതമ്മിലുണ്ടാം
പിണക്കമെന്നുള്ളതസത്യമത്രേ ;
അണഞ്ഞഹം പൂർവികയിൽ ഭവാനോ-
ടിണങ്ങിയോരോന്നുമിരിപ്പതില്ലേ ? 83

ഇവണ്ണമുള്ളോരു ഭവാനെയല്ലോ
ശിവപ്രദാനത്തിനയച്ചു ദൈവം;
നൃവര്യ! വഞ്ചിക്ഷിതിപുണ്യാകര-
മവസ്ഥപോൽ സമ്പ്രതി ക്രമപ്പെടുത്തൂ. 84

അനാദരവ്യഞ്ജകമാകുമെന്നോ-
ർത്തനാമയം സ്വാമിനി കേൾപ്പതില്ല;
അനാരതം തേ ഭവികം വളർത്തു-
മനാഥസംരക്ഷകനബ്ജനാഭൻ. 85

തുടങ്ങിയല്ലോ പണിയൊ,ന്നിടയ്ക്കു
മുടങ്ങിടാതായതുതീരുവോളം
സ്ഫുടം കിണഞ്ഞേത നയകോവിദന്മാ-
രടങ്ങു; ഞാനെന്തിനതോതിടുന്നു? 86

അഹസ്സോരൊന്നിൽ ക്ഷപയിങ്കൽനിന്നു-
മഹസ്സിനെത്തുന്ന വിശേഷമെല്ലാം
രഹസ്സിൽ വഞ്ചിക്കു വരുത്തുവാൻ ത്വ-
ന്മഹസ്സിനെന്തോ പണി ലോകബന്ധോ?” 87

ഇവണ്ണമാ വന്ദിവചസ്സു കേട്ടു
യുവക്ഷമേശൻ മുഖമാത്തലജ്ജം
ധ്രുവം നമിപ്പിച്ചെഴുന്നേററു ലോക-
ശ്രവസ്സുധാവൃഷ്ടി പൊഴിച്ചിതേവം. 88

“അമർത്ത്യർതൻനാട്ടിനെയും ജയിപ്പാൻ
സമർത്ഥയാം വഞ്ചിയെയീവിധത്തിൽ
സമത്വമോടാണ്ടു വരുന്ന റാണി
സമസ്തരാലും ബഹുമാന്യയല്ലോ. 89

സരസ്വതീകാന്തനു യാഗശാല,
പരൻ പുമാന്നുത്തമരത്നമഞ്ചം,
ഹരന്നു ശക്രാഭയദാനഘട്ടം,
പരം പുകഴ്പ്പുററതിഭൂമി വഞ്ചി. 90

ക്ഷിതിക്കു കണ്ഠാഭരണങ്ങളായ്പ-
ണ്ടിതിങ്കൽ വാണീടിന മന്നവന്മാർ
ശ്രുതിക്കു കൃത്യത്തെയുമാഖ്യയേയും
മതിക്കെഴും കെല്പിലധീനമാക്കി. 91

പുരത്രയാരാതിപുരന്ധ്രിവാഴും
പുരങ്ങളിൽ പൂജ്യതപൂണ്ട കാഞ്ചി
പരം രവിക്ഷ്മാപകിരീടരത്ന-
പരമ്പരാ കാന്തിയിൽ മുങ്ങിയില്ലേ ? 92

മുറയ്ക്കു കായൽക്കുളിർപട്ടണത്തിൽ
നിറഞ്ഞ സൽസ്വാന്തസരോരുഹങ്ങൾ
ഉറച്ച മാർത്താണ്ഡകരങ്ങളേററു
നിറത്തൊടും പണ്ടു വിടർന്നിതില്ലേ ? 93

ഇവണ്ണമുള്ളോരു മഹാർഹമാകും
ഗുവര്യസിംഹാസനമാർദ്രകർമ്മം
ധ്രുവം വഹിക്കുമ്പൊഴുതാക്കിളക്കാ-
മിവൻ നിമിത്തത്തിനുവന്നുകൂടി. 94

ചുരുക്കമോർത്താലിതുജാമദഗ്ന്യൻ
തുരുഷ്കർതൻ വായിലകപ്പെടുത്താൻ
തിരുത്തിയില്ലാഴിയിൽ നിന്നു ; വന്നോ-
രിരുട്ടുപോയപ്പോൾ വെളുത്തുനേരം. 95

ക്രമാൽ മഹാരാജ്ഞിയെ മുൻനിരുത്തി-
ക്ഷമാതലത്തിന്നഭിവൃദ്ധി ചേർപ്പാൻ
അമാത്യനും ഞാനുമിനി ശ്രമിക്കാം ;
പ്രമാണമെല്ലാത്തിനുമബ്ജനാഭൻ." 96

ഇളയ്ക്കെഴും നാഥനവന്റെ വാക്യ-
മിളയ്ക്കവേ ഹൂണമഹർഷിസിംഹൻ
ഇളങ്കളൂർപ്പുഞ്ചിരി തൂകിയേവ-
മിളക്കമററുള്ള വചസ്സുരച്ചു. 97

“മുന്നേമുതൽക്കിതരദേശനിവാസികൾക്കു
വന്നേറുവാൻ വഴികൾ വായ്പൊരു വഞ്ചിനാട്ടിൽ
ഇന്നേവനില്ല രസ, മൂഴിയിലാതിഥേയർ
തന്നെ സമസ്തജനരഞ്ജകർ തക്മില്ല. 98

നൂനം പുരാ പരമിജിപ്റ്റു വിശിഷ്ടമാം ശ്രീ-
സ്ഥാനല്ലറോ, മറബിയിസ്രയൽപെഴ്ഷ്യ തുക്കി
ചീനം തുടങ്ങിയൊരു ദിക്കുകൾ വഞ്ചിനാടോ-
ട്ടൂനംപെടാതെ പലവാണിഭവും നടത്തി. 99

പാരാതെ ശൈലജലധീശപരർ പോർത്തുഗീസു-
കാരായ ഞങ്ങളെ മഹമ്മദസമ്മതിക്കായ്
വാരാകരത്തിനകമാക്കുകിലെന്തു ? കാത്തു
പോരാന്ന വഞ്ചിയുമതിൻപടി കൊച്ചിനാട്ടും. 100

സാമൂതിരിക്കുടയ നാട്ടു പിടിച്ചടക്കാൻ
ശ്രീമൂത്ത മററു ചില ഹൂണർ കടന്നുകൂട്ടും ;
മാമൂലിനൊത്തുപചരിപ്പൊരു വഞ്ചിഭൂപർ
ധീമൂലമായവരെയും പരിതുഷ്ടരാക്കും. 101

കാണുന്നു ഞാൻ വെളിവിലീ വിഷയത്തിനുള്ള
ചേണുററ ഭാവി മുഴുവൻ ; പറവൂർവരസ്സും
ത്രാണങ്ങളാം നൃവരർ തക്കൊരമാത്യരോടും
വേണുംപടിക്കിളരിച്ചു വിളങ്ങുമേററം. 102

ഇക്കണ്ട ഞങ്ങളുടെ പുണ്യഫലം നശിക്കും
തക്കത്തിലാഴിയുടെ കോയ്മ കരസ്ഥമാക്കാൻ
അക്കന്നേർ ലന്തകൾ വരുമ്പൊഴവക്കുമേകും
ഹൃൽകല്മഷം വെടിയുമീനൃപർ വേണ്ട സാഹ്യം. 103

കീരം വിളിച്ചു ചെറുകൂട്ടിനകം കടന്ന
നേരത്തു മുള്ളുകൾ വിരിപ്പൊരു മുള്ളനെപ്പോൽ
പാരം പണക്കൊതിയിലിക്ഷിതി കൈക്കലാക്കാ-
നാരംഭമാളുമവരപ്പൊഴനല്പദർപ്പം. 104

തീക്കപ്പലാഴിയിൽ നിരത്തിന ലന്തക്കൂട്ടി-
യീക്കെല്ലെഴാത്ത ചെറുവഞ്ചിയൊടേററു പോരിൽ
തോൽക്കിൽപ്പരൻെറ കഥ ഞാൻ പറയേണ്ടതെന്തു-
ണ്ടൂക്കിൽപ്പെരുത്തവർ സുനീതിപഥത്തിൽ നിൽപ്പോർ.

ചിത്താവലേപമൊടു പാഞ്ഞു വരുന്ന ടിപ്പു-
സ്സുൽത്താനെയും പടയിൽ വെല്ലുമിതിൻെറ നാഥർ ;
ഉത്താപമേവനമകററി വിശിഷ്ടകീത്തി-
വിത്താർജ്ജനത്തൊടു വിളങ്ങിടുമെന്നുമെന്നും. 106

ഒരുലവമഴലാർക്കും വേണ്ട, ദൈവം കനിഞ്ഞു-
ള്ളൊരു വിഷയമിതിന്മട്ടില്ല മറെറങ്ങുമെന്നായ്
അരുളുമനഘനാമസ്സിദ്ധനെപ്പാർത്തു മോദം
പെരുകി വനിതയാൾക്കും, കൂടിനില്പോർക്കുമെല്ലാം. 107

അമ്മാന്യാഗ്ര്യനെ വേണ്ടപോലെയുപചാ-
രം ചെയ്തനർഘങ്ങളാം
സമ്മാനങ്ങൾ കൊടുത്തയച്ചതിനുമേൽ-
ഭൂഭർത്ത്രിയും മന്നനും
മമ്മാ ! മന്ത്രിയുമവ്വരേശസുതയും
മോദിച്ചമട്ടേത്തുമീ
നമ്മാലോതുവതാവതല്ല ; സുഖമായ്
മേവീടിനാർ നാൽവരും. 108

പതിനാറാം സർഗ്ഗം കഴിഞ്ഞു.

പതിനേഴാം സർഗ്ഗം

തദനന്തരം മഹിതവഞ്ചിമഹി-
ക്കുദയം വരുന്നതിന്നു വേണ്ടവിധം
സദമാത്യനോത്തുമൊരു പദ്ധതിയിൽ-
സ്സുദയം കിണഞ്ഞു പണിചെയ്തു നൃപൻ. 1

അരിശേഷമാക്കരുതെന്ന മതം
ശരിയെന്നു കണ്ടു സചിവക്ഷിതിപർ
പരിചിൽപ്പടയ്ക്കു കടിലാഷ്ടഗൃഹ-
പ്പരിഷയ്ക്കു നേർക്കു നടകൊണ്ടിതുടൻ. 2

പെരുതാകുമെട്ടിലൊരുവീട്ടിലുമി-
ല്ലൊരുവൻ തദാ ; സകലശാത്രവരും
ഗരുഡാഗമത്തിലുള പാറിടുമാ-
മരുദശനർപോലെ മറവാർന്നു ജവാൽ. 3

അനലാദ്രിപൊട്ടിയൊഴുകുന്നളവിൽ
ധനമല്ല കാര്യമുയിരെന്നകമേ
നിനവാർന്നു മണ്ടുമുദയൽഭയരാം
ജനമെന്നപോലകലെയോടി ഖലർ. 4

ഇതരാലയങ്ങളൊളിയാർന്നളവിൽ
ബ്ബത ! തൽഗൃഹങ്ങളൊളിയററവയായ് ;
പതഗത്തിനൊക്കെയുമഹസ്സമൃതം ;
സുതരാമുലൂകപടലിക്കു വിഷം. 5

അരചക്കിടാങ്ങളുടെ നേർക്കൊളിവിൽ-
ക്കരശക്തി കാട്ടിയ ഖലപ്രഥമൻ
പരമാണ്ടിരുന്ന വസതിക്കകവും
സരസം കളിച്ചു കമലാത്മജയാം 6

ബലവർജ്ജിതങ്ങൾ നിജബാഹുകളും
ബലവാന്റെ മുന്നിൽ നിജജംഘകളും
കലഹാന്തരത്തിലുതകുന്നതുലോ-
മുലകിൽ ഖലന്നു മരണംവരെയും. 7

ഭടർ കാത്തു രാപ്പകൽ വസിച്ചോരതിൻ
നട ശുദ്ധശൂന്യത വഹിച്ചു തദാ,
തടവററു പട്ടി, പശു, പോത്തിതുകൾ-
ക്കിടമപ്പെടുന്നൊരു നികേതനമായ്. 8

അതിയായുറപ്പൊടവിടത്തിലെഴും
മതിൽ, കാലദന്തി തടഘാതമതിൽ
പതിവായ്ത്തുടന്നിടുകയാ,ലിളകി-
ക്ഷിതിയിൽ പതിച്ചു നിലവിട്ടു ജവാൽ. 9

കടൽമങ്കതന്നുടയ തങ്കമിഴി-
ക്കടചേർന്നു മിന്നിയൊരു പൂരുഷർപോയ്,
കടവാതിൽ മൂങ്ങയിവയെത്തി വിശ-
ങ്കടകൌതുകത്തൊടു കളിച്ചിടുവാൻ. 10

മുകളിൽജ്ജനങ്ങൾ കയറായ്കിലു, മൊ-
ട്ടുകമേ തൃണാദികൾ പെരുക്കുകയാൽ
മികവുള്ള മാട്ടുകൾ മുറയ്ക്കിരവും
പകലും തുടങ്ങിയതിൽ മേച്ചിലിനായ്. 11

ഇണയററിടും മൃഗമദംവഴിയായ്
മണമുററിരുന്ന മുറിയാസകലം
ഇണപററിടും മൃഗമദം വഴിയായ്
മണമററു നാറി പരമപ്പൊഴുതിൽ. 12

പതിനെട്ടുകെട്ടിയലുമന്നിലയം
പതിവിട്ടു കെട്ടു വിഗതാശ്രയമായ്
പതിവായൊഴുക്കിനകമാർന്ന വന-
സ്പതിപോൽപ്പതിച്ചു തറമേൽ ത്വരിതം, 13

മതിയായ് ചുമന്നു ; ചുമൽനോവു പൊറു-
പ്പതിനാവതല്ലണുവുമെന്നകമേ
ക്ഷിതിയോത്തെറിഞ്ഞ ചുമടെന്നതുപോൽ-
ഗ്ഗതികെട്ടു താഴെയതു വീണു തടാം. 14

വിതതം തദീശനുടെ മാറിടമ-
ററിതരോപമാനമിയലാതെയതിൽ-
കതകുള്ളതപ്പടി പതിച്ചു കടു-
ഞ്ചിതൽ തിന്നുതിന്നു കഥ തീർന്നു ജവാൽ. 15

അവനൊത്തകൈകൾപടിയുത്തരമു-
ള്ളവയൊക്കെവീണു തവിടായ്, പകരം
അവരണ്ടൊട്ടും തുലപെട്ടും ഭുജഗ-
പ്രവരവ്രജം വിലസി തൽസ്ഥലിയിൽ. 16

ഒരുനാൾത്തമോമയതയേന്തിയൊര-
പ്പെരുതാം ഗൃഹം ബത ! രജോമയമായ്,
വരുമാശ്രു സതപമയഭാവവുമെ-
ന്നരുളിത്തുടങ്ങി, വനസന്നിഭമായ്. 17

ബത ! രാജമൈതലിയൊട്ടു പണ്ടു വിരു-
ദത പൂണ്ടവർക്കു പുരമെന്നതുപോൽ
ചിതമററതേ തൊഴിലിലന്നു പെട്ടും
ഘാതകർക്കു പേരരുളി തൽഗൃഹവും. 18

ഉടമസ്ഥനോടു പിരിവാനിടവ-
ന്നുടവുററ മന്നിൽ നിപതിച്ചു ബലാൽ
ഉടനന്നികേതമുയിരററിട്ടവോ-
രുടൽപോൽ മറഞ്ഞു സികതാമയമായ്. 19

ക്ഷിതിപാരികൾക്കുടയ ഗർജ്ജനവും
സതികൾക്കു വായ്ക്കുമൊരു രോദനവും
അതിൽ മദ്യപാത്രമുടയും സ്വനവും
പതിവായിരുന്നതൊരുമട്ടൊഴിവായ്: 20

ഏറ്റു രാജധാനിയിൽ മികച്ചിടുവാൻ
കുറ്റുകം തടീശർ ഏളി പൂണ്ടു പുരാ ;
അറ്റു പേപ്പിശാചകുലസ്സമരാൻ
പുറ്റുമേടയായപിതൃകാനനമായ്. 21

ഉലകത്തിലെപ്പൊരുളിതൊന്നൊക്കെയുമീ-
നിലയെന്ന തത്വമറിയും പൊഴുതും
പല തിന്മ വിററതിന്റെ വാങ്ങുമൊര-
ക്ഖലനാരു ശൃഗാലമൃഗമോ നരനോ ? 22

പിടിയാത്ത മാററലരൊഴിഞ്ഞ ഗൃഹം
കുടിയേറി ഞങ്ങൾ ഭവദീയഗുണം
വടിവിൽസ്തുതിപ്പളവു നിഷ്ഫലമി-
പ്പടി യാത്രയെന്നരുളി പക്ഷിതതി. 23

അരി രാമനാമനമൊളിച്ചൊരിടം
ധരിയാതെ ഭൂപതി കുഴങ്ങിടവെ
അരികത്തു ചാരനൊരുവൻ വരവായ്
ഹരിദശ്വസന്നിധിയിലംശ്രുസമം. 24

അവനോതി "നേമ, മറിയാമവിടേ-
ക്കവശത്വമുററതിനടുത്തൊരിടം
തവ വൈരി പാർപ്പതിനെടുക്കുകയായ്
നവമാം വിലം ഭുജഗമെന്നവിധം. 25

അതിലോഭമാർന്ന പുരുഷൻറയടു-
ത്തതിഥിപ്പടികൾ ഹരിദശ്വകരം
അതിലെത്തിടാതെ ഭയദായകത-
യ്ക്കുതിരായ്‌ലസിപ്പൂ വനമൊന്നവിടെ. 26

ഹരി, കൊമ്പനാന, കടുവാ, പുലി, വൻ-
കിരി, കാട്ടുപോ,ത്തജഗരം, കരടി,
പരിചോടിവയ്ക്കുതയി ! സംയമനീ-
പുരി പാപികൾക്കു പടി പാർപ്പിടമാം. 27

പകചൂണ്ട ഗോക്കളെ വധിപ്പതിനാ-
യകലത്തുമാ മൃഗകുലം വരവേ
മികവാളുമിന്ദുർവിഗോക്കളെതി-
ന്നകമെത്തിടാത്തതുചിതോചിതമായ്. 28

ചുടലപ്പിശാചു, യജമാൻ, മറുതാ,
പടഭദ്രകാളി, വനയക്ഷി, മുതൽ
നടനത്തിനെന്നുമതിനുള്ളിൽ മഹോൽ-
കടഘോരമൂർത്തികൾ വരുന്നു പലർ. 29

ഉയരാത്ത വൃക്ഷവു,മതാശു നിജാ-
ല്ലയമാക്കിടാത്തൊരു പിശാചു, മതിൽ
ഭയമാർന്നിടാത്തൊരയൽവാസിയു,മി,
ല്ലയഥാർത്ഥമല്ലതതിഘോരവനം. 30

പകൽ, പൂർണ്ണിമാനിശ, യമാതമി,യീ-
വകമൂന്നുമൊപ്പ,മിരുളെപ്പൊഴുതും ;
പകവാച്ചപോൽ പ്രകൃതി രാക്ഷസിയായ്
പ്രകടീഭവിപ്പൂ ജനദൃഷ്ടികളിൽ. 31

തരുയോധർതന്നുടെ രസാഭിധമാം
വരുണാസ്ത്രമേല്ക്കുവതിലുള്ള ഭയം
പെരുതായ്,തദീയവനപൂരിനകം
വരുവാൻ മടിപ്പൂ ദവപാവകനും. 32

‘മണമുണ്ട മെയ്യി,ലതുകണ്ടിടുകിൽ-
ക്ഷണമെന്നൊ യക്ഷി പിടികൂടുകയായ്,’
ചുണവിട്ടതിന്നരികിലിത്തരമോ-
ത്തണവാൻ മടിപ്പൂ ബത ! ഗന്ധവഹൻ. 33

ശില ദന്തപോൽ, സുമമിടയ്ക്കുകല-
ന്നിലവാച്ചിടും ചെടി വരിപ്പുലിപോൽ ;
ചലപർണ്ണശാഖ ശയുപോ, ലതിലീ-
യുലകത്തിലൊരു മൃഗയയ്ക്കണവോൻ ? 34

ക്ഷിതിയിൽ ജനാർദ്ദനനശേഷജന-
സ്ഥിതിഹേതു, രാത്രിചരർ പുണ്യജനം,
മതിയററ മർത്ത്യനിതുമട്ടു വന്ന-
ദ്ധൃതിവാച്ചിടുന്നൊരുലകാണവനി ! 35

പകലോക്കിലും വിറ നരക്കതിയാ-
യകമേ വരുത്തുമതിൽ മക്കളൊട്ടും
പകയേറുമീരിപു വസിപ്പു ഗുണാ-
ത്മക ! പിന്നെയെന്തുമറിയില്ലടിയൻ.” 36

അതിനോതി മന്നൻ, “നരി നാട്ടു ഭരി-
പ്പതിലാശവിട്ടടവി കാക്കുകയോ ?
മതി ; കാന്ദിശീകമൃഗഹിംസ യശോ-
ലതികാകൃപാണി പുരുഷക്കു പരം. 37

കടുവാകണക്കെയൊരു ദുഷ്ടമൃഗം,
ചുടുകാട്ടു മാടനു കണക്കു ദൃഢം ;
കൊടുതാകുമാവനമതിന്നു ശരി-
പ്പെടുവോരു വീടു, പുലരട്ടെയതിൽ.” 38

അതിനോതി മന്ത്രി : “യവിടുന്നരുളു-
ന്നതിലേറെ വാസ്തവമിരിക്കുകിലും
പ്രതിയോഗിയക്കുമതിയായതിനാ-
ലതിനുണ്ടു ദോഷമറിയിച്ചിടുവൻ. 39

നരിയെങ്കിലും മനുജമാംസരസം
പെരികെപ്പെടുന്നതു യഥാർത്ഥ, മിവൻ
ശരി നഷ്ടനോക്കിലവിടേ, യ്ക്കതിനെ-
ന്തരിയോരു വഞ്ചിധരണിക്കുമതോ ? 40

പരിചിൽസ്സുയോധനനുമന്തമണ-
ച്ചരിയായ ദേശികസുതന്റെ ഗളം
അരിയാതെ പാണ്ഡവരിരുന്നതിനാൽ-
പ്പരിതാപമാർന്നതറിയിക്കണമോ ? 41

കള, യിത്തിൾ, ചണ്ടി, ചിതൽ, തൊട്ടവയെ-
ക്കളയുന്നുവെങ്കിൽ മുഴുവൻ കളവു ;
വളരാൻ ഫണിക്കുമിടമൊന്നരുളും
ജളർ നാമിളയ്ക്കുമിതുമപ്പുറവും 42

ഒരുകീറൽ ഭിത്തിയെ മറിപ്പതുപോ-
ലൊരുപന്നി പഞ്ചകരം മുടിപ്പതുപോൽ
ഒരുതീക്കണം തെരുവാശിപ്പതുപോ-
ലൊരുപാപി നാടിതു കെടുപ്പതിന്നും. 43

ഉടൽ പാണ്ടു വാച്ചിടുകിലെന്തിനു ഹാ ?
കടൽനീരു ചേർന്നിടുകിലെന്തിനു പാൽ ?
കുടമേറുകിൽ ദ്രവിണമെന്തിനു ? ദു-
ർഘട, മെന്തിന്നുഴി രിപുവൊത്തിടുകിൽ ? 44

കുലടാഗ്ര്യയാം ഗൃഹിണി, സർപ്പവിലം
കലരും മരം, ഗരളമൊത്ത ജലം,
ഉലകിൽപ്പിശാചമരുമാലയവും,
ഖലനാളുമൂരു, മെവനും വെടിയും. 45

കനിയെന്നപോലെ കനിവാക്കുകിലും
പനിയുള്ള നേരമരുതേതുമതും ;
അനിശം പ്രിയം നരനു പൂവു, മിഴി-
ക്കനിവാഴ്ത്തുമായണയുകിൽക്കുടനം." 46

പരർത്തൻ സമൂലനിധനം നിയതം
കരണീയമെന്നവനുണർത്തിടവേ
ത്വരയോടതിന്നു വിടനൽകി ധരേ-
ശൻ"നെങ്കിലാകട്ടെ ശരി" യെന്നരുളി. 47

ഒരു പള്ളിവേട്ട തിരുമേനി കൊതി-
ച്ചരുളുന്നതായ് സ്സചിവനോതിടവേ
പെരുകിത്തുടങ്ങി പടകൊണ്ടു ചട-
ഞ്ഞൊരു സൈനികർക്കു നിലവിട്ട രസം. 48

പല രജ്ജു, തന്തു, വടിവാം, കണ, കൈ-
വല, കൂടയന്ത്ര,മിവ പൂണ്ടുടനേ
നിലവിട്ടു പാഞ്ഞു മൃഗയയ്ക്കു രസാ-
കുലരായി നായ്ക്കളിടചേർന്നു ഭടർ. 49

ഇളവിന്നു കുട്ടികൾ മുസീയവഴി-
ക്കിളകുംപടിക്കു മൃഗയയ്ക്കു പരം
ഇളതന്റെ നായകനക്കമ്പടി തെ-
ല്ലിളയാതെ പോയി ഭടർ മോദമൊടും. 50

"ഹരിയെങ്കിൽ നന്നു വെടിവച്ചിടുവാൻ;
ഹരി സാരമില്ല; നരിതന്നെഗുണം;
നരി തുച്ഛ,മൊററയിലെതിർത്തുവരും
കരിയാണു കാര്യ്യ; മത്തുമല്ല കിരി. 51

കിരി പുല്ലു; വീഴ്‌വളവെതിർത്തു കുതി-
ച്ചുരികത്തു പാഞ്ഞിടുമതിൻ പിടിയിൽ
പരിചോടൊരൊററവെടി വച്ചിടുകിൽ-
ശ്ശരി; കാട്ടുപോത്തതിലുമേറെരസം. 52

എരുമക്കിടാക്കളിലുമേറെരസം
പെരുകും വൃകവ്രജമെതിർത്തിടുകിൽ;
പൊരുതാനവയ്ക്കു ബലമില്ല; മഹാ-
മരുദന്നർ നോക്കുകിലതാം കുതുകം." 53

പലമട്ടിവണ്ണമുരചെയ്തിടുമാ-
ബ്ബലശാലിയോധരൊടുകൂടി മുദാ
നലമററ വേട്ട തുടരാനടവീ-
തലമെത്തി ഭൂപസചിവാഗ്ര്യരുടൻ. 54

ഹരിണാക്ഷി, കോകമുല, ഭോഗികചം,
ഹരിമധ്യ, ഋക്ഷകലനാഥമുഖം,
കരിയാന, മഗ്ര്യശുകവാണിയുമായ്,-
പ്പരിചോടു മിന്നി വനലക്ഷ്മിപരം. 55

ഇരുമുള്ള, വേങ്ങ, യില, വാഞ്ഞിലി, നീർ-
മരു, തീട്ടി, തമ്പക,മിലിപ്പ,യകിൽ,
പെരുവാക,തേക്കു, മുതലായവിടെ-
ത്തരുഷണ്ഡമുണ്ടു പലമാതിരിയിൽ. 56

ധരതൊട്ടു വാൻവരെയുമോടിയതിൽ-
സ്സുരർവള്ളി പന്തയമെടുത്തിടുവാൻ
ത്വരപൂണ്ടു മത്സരമൊടത്തരുവിൻ
നിരമേൽക്കുയർന്നു കുതികൊള്ളുകയോ ? 57

തന്നതിഷ്ടംപോലെ മഴകിട്ടുകയാൽ
മനതാരിലുള്ളൊരു കൃതജ്ഞതയെ
ഫലസംഖ്യയത്തൊടറിയിച്ചിടുവാൻ
നിനവാർന്നു ശാഖികൾ കുതിക്കുകയോ ? 58

സുരപാദപാവലി, മഹാർഹപുര-
ന്ദരമത്തദന്തി, രജനീശമൃഗം,
പരമാജ്ഞയീവക ഹരിപ്പതിനായ്
മരമാം പടയ്ക്കടവി നൽകിയതോ ? 59

തെളിവേറുമാ വിവിധവൃക്ഷഫലാ-
മിളിതാടവീസ്ഥലിയെ യോധഗണം
കളിയായ്ച്ചുഴന്നു നൃപകല്പനയാൽ-
പ്പുളിനത്തെയങ്ങു പുഴയെന്നവിധം. 60

അതിനപ്പുറം വനമിളക്കിടുവാൻ
ക്ഷിതിപൻ കഥിക്കവെ തദീയഭടർ
ഗതിവേഗമാർന്നു ദവവഹ്നിസമം
കുതികൊണ്ടു ചുറ്റുമടവിക്കകമേ. 61

ഭടസിംഹനാദമുയരുന്നതു കേ-
ട്ടരിന്നു തുല്യരിപുവെത്തിയതായ്
സ്ഫുടമോർത്തുണർന്നു മുകിൽപോലരി-
സ്സടയുംകുടഞ്ഞു നിലയായി ഹരി. 62

പ്രലയാബ്ധിപോലെ ഭടവർഗ്ഗർ കട-
ന്നലറുന്നതിന്നതൊരു മാറ്റൊലിയായ്;
നിലവിട്ടു രണ്ടുമൊരുപോലെ ഭയം
കലയാനകൾക്കുതകുവാൻ മതിയായ്. 63

വെളിയുള്ള രണ്ടുവശവും രിപുവിൻ-
വിളികേട്ടു ഖേദമിരുകൊമ്പുകളാൽ
വെളിവിൽക്കുഴി,ച്ചതിൽ മദാംബുനിറ-
ച്ചൊലിയാതെ ദന്തി നിലയായ് പുറകിൽ. 64

തലപൊക്കിനിന്നു, തടിനീട്ടി,യിടം-
വലമക്ഷി തീപ്പൊരിപൊഴിച്ചലറി
ഉലകത്തിൽ മെയ്യുടയ രൌദ്രരസം
തുലയാം പടിക്കു നിലയായി നരി. 65

പുലി പൂച്ച, പാമ്പു പുഴ, വൻകിടി ചു-
ണ്ടെലി, കാട്ടുപോത്തു മുയൽ, സിംഹി പശു,
കലികൊണ്ട ഹൃത്തിലിതുപോൽക്കരുതി-
ച്ചലിയാം നൃപന്റെ ഭടർ പാഞ്ഞു ജവാൽ. 66

ചലപക്ഷിസർപ്പമൃഗസങ്കുലമാം
നിലക്കൊല്ലുമാറു ഭടരാവിപിനം
ബലമോടണഞ്ഞു വിളിയാൽ ത്വരിതം
മലയാൽസ്സുരാസുരർ മഹോദധിപോൽ. 67

വലകെട്ടിടുന്നു മറവാ,ന്നരവാം-
ത്തലകാട്ടിടുന്നു, ധനു തക്കതുപോൽ
കലയേററിടുന്നു, വെടിവച്ചിടുവാൻ
നിലതേടിടുന്നു, നൃവരന്റെ ഭടർ 68

വെടി, കുന്ത, മീട്ടി, കണ, വി,ല്ലരവാ,-
ളുടി, വെട്ടു, തല്ലു, കൊടു, കെട്ടു, പിടി;
കിടി,യാന, പോത്തു, കടുവാ, പുലി, യി-
പ്പടിയുച്ചരിച്ചു ചലവാക്കമവർ. 69

ചതിയുള്ള മാനുഷനുമന്തമണ-
യ്യതിൽ മേന്മകോലുമവർ നേർവഴിയേ
ഗതിയാർന്നിടും മൃഗതതിക്കു ജവാൽ
ക്ഷതിനല്കിയെങ്കിലതൊരത്ഭുതമോ ? 70

പരരോടു പോരിനു തുണയ്ക്കുവതീ
ഛിരങ്ങളാണിവയിലെങ്ങനെ നാം
ശരമെയ്യുതെന്നു ഭടജിഷ്ണുവൊരാ-
ഉരചെയ്തിതന്യഭടകൃഷ്ണനൊടായ്. 71

ഇതു നല്ലയുക്തി ! ചില യോദ്ധർ തുണ-
യ്യതുകൊണ്ടു ശത്രുഭടർ ബാന്ധവരോ?
കുതുകം ! കഥിച്ചിടുവതെന്നുടനേ
പുതുഗീതയൊന്നവനതിന്നരുളി. 72

ക്ഷണമാത്രമശങ്കയതുമൂലമക-
ന്നിണയറ്റെതിർത്തു വരുമക്കരിയെ
കണയൊന്നയച്ചു കഥതീർത്തു വെറും
പിണമാക്കി വീഴ്ത്തി വനഭുവിലവൻ. 73

ഇരുകൊമ്പതിങ്കൽ മുഴമാർബിളിൽ വാ-
ർത്തൊരു തൂണുപോലെ വലുതായ് നെടുതായ്
മരുവുന്നതബ്ബലിയിലാത്മയശ-
സ്തരുവിൻഫലപ്പടി കലർത്തി രസം. 74

ശവമാണു തന്റെയിരതീണ്ടിയവൻ
ധ്രുവമെന്നലച്ചുവഴിയോതിയുടൻ
അവനോടു ഭീമനൊടു പണ്ടസുര-
പ്രവരൻ ബകൻപടിയെതിർത്തു ഹരി. 75

കരയുള്ള നായ്ക്കു കടിയില്ല ; നിന-
ക്കിര കൊമ്പനെങ്കിലിര നീയിതിനും ;
പരമേവമോതിയതുതന്നരികിൽ
ത്വരയോടണഞ്ഞുയിർമുടിച്ചു വെടി. 76

അരചൻ മരിച്ച പടയെന്ന വിധം
കരൾകാഞ്ഞു ബാക്കിമൃഗമാസകലം
വിരവിൽപ്പലായനമിയന്നു വനോ-
ദരഭൂവിലേക്കു ഭയവിഹ്വലമായ്. 77

എതിരിട്ട ദുഷ്ടമൃഗസംഹതിയെ-
ച്ചതി പാതി, പാതി ശരിയായ വഴി,
ഇതിലൊന്നെടുത്തു ഭടപങ്ക്തി വധി-
ച്ചതിനെ,ന്നതാണു മൃഗയാനിയമം. 78

ഇണചേർന്ന പന്നികളിലൊന്നിനുമേൽ-
ക്കണകൊണ്ടു പായുമൊരുമറ്റതിനും
ക്ഷണമന്തമേകി,യുഴൽ രണ്ടിനുമ-
ന്നണയാതെ കാത്തു കനിവാർന്നൊരുവൻ. 79

ദലപുഷ്പയുക്തതരുശാഖകൾ തെ-
ല്ലുലയാതവയ്ക്കിടയിൽ നിന്നൊരുവൻ
തലനോക്കിവെച്ച വെടി ചഞ്ചലതൻ
ത്തുലയാൻ കൊണ്ടു നരി വീണു ഭുവി. 80

പ്രതിയോഗിതൻറെയുടൽ കീറിടുവാ-
നെതിരിട്ട പോത്തിനരികത്തുവരെ
കുതികൊൾവതിന്നിട കൊടുത്തൊരുവൻ
ക്ഷതിനൽകി കൈവശമെഴും വെടിയാൽ. 81

വെടി തോക്കു യോധ, നുയിർ മേനിയതിൻ-
പടി വമ്പുലി, ക്കിവയൊരേസമയം
കുടിവിട്ടു പായുവതുപോൽ മൃഗയാ-
പടിമാവു മിന്നി പരമാത്ഭുതമായ്. 82

അകലത്തു മണ്ടിടുവതിന്നു തരം
സകലം പെടാതെ വിപിനത്തിനകം
അകതാരിൽ മാലുടയ ദുഷ്ടമൃഗ-
പ്രകരം തുടങ്ങി ഗതികെട്ടൊളിവാൻ. 83

അവതന്റെ പിൻപുഴറിയബ് ഭടരും
ജവമോടതിൻ നടുവണഞ്ഞിടവേ
അവർ കണ്ടകാഴ്ചയൊരു പൂരുഷനും
ശിവനേ! കഠോരമെഴുതാൻ വിഷമം. 84

ചുടുകല്ലിനാൽച്ചുവരു ചുററിലുമു-
ക്കൊട്ടപൂ,ണ്ടകത്തു നിരയും പുരയും
പൊട്ടമററു കാൺമു ഗൃഹമൊന്നവിടെ-
ക്കുടിപാർപ്പതാരു? നരനോ നരിയോ? 85

നടയിങ്കൽ നല്ലകഴൽ നാലുനിറ-
ച്ചുടരിന്നടുത്ത മൃഗസംഹതിയെ
തടവററു കൊൽവതിനു സജ്ജതയിൽ
ഭടരയ്യർ നിൽപു; കുതുകം കുതുകം! 86

അത്രു രാമനാമമമിയററിയത്താം
പുത്രമേടയെന്ന സചിവക്ഷിതിപർ
കുത്തകത്തൊടോർപ്പളവു ശത്രു വരു-
ന്നതു കണ്ടു വീട്ടിനു വെളിക്കു ജവാൽ. 87

ഇതിനെന്തുഹേതുവവനേവമുര-
യ്ക്കതിൻമുൻപു നാലുവശവും ഞൊടിയിൽ
എതിരിട്ടു സതന്ത്രതതി, ദക്ഷനൊടായ്
ശിതികണ്ഠഭൂതഗണമെന്നതുപോൽ. 88

പ്രകിഘലം കവിഞ്ഞു മുനി ചന്ദ്രമതീ-
പതിതന്റെനേർക്കു മൃഗസംഹതിയെ
അതിയായയച്ചളവിലും വിപിന-
ക്ഷിതിയത്രമാത്രമിളകീല ദൃഢം. 89

ഒരുനാളുമില്ലിതു കണക്കിതിതെ-
ന്തൊരുമായമെന്നരി നിനച്ചിടവേ
ഒരുമത്തഹസ്തി ചുവർകുത്തിമറി-
ച്ചൊരു ഘോഷമക്കമതികേട്ടു ജവാൽ. 90

കുഴൽ വാങ്ങി നാലുപുറവും വെടിവ-
ച്ചുഴൽ പോക്കുവാനവനറച്ചു തടാ;
പുഴപോലെയാഴി ചെറുതോണി, മടൽ-
ത്തുഴയെന്നിവയ്ക്കു വശമായ് വരുമോ? 91

ഒരുജന്തു ചാകുകിലതിൻ പിറകെ-
ണ്ടൊരുലക്ഷ, മെത്രവെടിവെയ്ക്കുമവൻ?
ഒരു പോക്കമില്ല; പലർ നേപ്പൊരുനാ-
ളൊരുവൻ മടങ്ങുവതു ലോകഗതി. 92

കുഴയുന്നു കൈകരം, പിടയുന്നു മനം,
കുഴൽതാഴെവീണു വെടിതീ,ന്നുടൻ
കഴലിന്നു കൊണ്ടുയിരെഴും ശവമാ-
യഴൽപൂണ്ടു മന്നിൽ മറിയുന്നു ഖലൻ. 93

ഞൊടികൊണ്ടു രണ്ടു നരിപാഞ്ഞു ഫഠാൽ-
പ്പിടികൂടിടുന്നു, കഴലും തലയും
കടിവിട്ടുമാന്തിമതിയായ്ത്തുമുലം
പൊടിപാററിടുന്നു പിശിതസ്പൃഹയാൽ, 94

തലവററു മുററുമുയിർവാരിയുടൽ-
ക്കുടമാന്തിതപ്പടി കണംകണമായ്
ഇടയിൽക്കിടന്നു വെളിയിൽക്കളവാൻ
സ്ഫുടമേകി കല്പനയവന്നു വിധി. 95

കലിവിത്തുകായ്ക്കുമുടനെന്നിളമേൽ
വലിയോർ കഥിപ്പതു യഥാർത്ഥ,മവൻ
കലികൊണ്ടു ചെയ്ത കടുതാം ദുരിതാ-
വലികളൊടേകിയ ഫലം കഠിനം. 96

ഉരുവിന്നകത്തുയിർ കിടന്നു പിട-
പ്പൊരുനേരമക്കുമതിതൻ കരളിൽ
വരുമേതുമെട്ടു നിനവൊക്കെയുമെ-
ന്നരുളാൻ ഞെരുക്കമഹിനായകനും. 97

പലമട്ടു കൈ, വയർ, കഴുത്തു, മുഖം,
തല, നെഞ്ചു, കാലിവയിൽനിന്നു നിണം
നിലയററു പാഞ്ഞു വികൃതസ്ഥിതിയിൽ-
ഖലനൂഴിവിട്ടു യമപൂരണവാൻ. 98

അവനുള്ള മക്കൾ, മരുമക്കളക-
ന്നവർ, മററു ബാന്ധവർ, ഭുജിഷ്യർ, ഭടർ,
ഇവരും ഭവിച്ച മൃഗസംഹതിപ്പൽ-
ഭവകോപപാവകനവേന്ധനമായ്. 99

അവയൊക്കെയത്ഭുതമെഴും പുരളീ-
ധവമന്ത്രിവര്യർവിധികല്പിതമായ്
ജവമോടു കണ്ടു പുളകാഞ്ചിതരായ്,-
ശ്ശിവമേകമീശ്വരനെ വാഴ്ത്തി മുദാ. 100

ഒരുവൈരിയാജിയിൽ വധിക്കിൽ വരും
പുരുഷന്നു വാനണവതിന്നു തരം;
അരുതേതുമായതിവനെന്നജിതൻ
കരുതിക്കഴിച്ചു കഥ മററുവിധം. 101

ഒരു കുട്ടിയുണ്ടതിനകത്തുകര-
ഞ്ഞുരുകുന്നൊരുള്ളൊടു കിടപ്പുപരം;
കരുണാതിരേകമൊടതിന്നയിരാ-
പ്പുരുഷാഗ്രഗണ്യർ നിലനിർത്തി ജവാൽ. 102

നായാട്ടതീൻ സചിവാഗ്ര്യനൊടൊത്തു പൂജ്യ-
ശ്രീയാർന്ന പുണ്യപുരുഷൻ പുരളീമഹേന്ദ്രൻ
ആയാസമേതുമണയാതെ തിരിച്ചു മോദാൽ-
പ്പോയാനുടൻ തിരുവനന്തപുരത്തിലേക്കായ്. 103

എന്നേ! വിസ്മയമീയവസ്ഥകൾ ധരിച്ചാ-
മോദഭ്രമോദയം
വന്നേറീടിന വഞ്ചിറാണി വഴിപോല-
ക്കേരളക്ഷ്മാപനായ്

തൻനേരത്തിനു പിൻപു തദ്ധരണിയെത്താ-
ങ്ങുംപടിക്കേകിനാൻ
മുന്നേ താൻ നിരൂപിച്ചമട്ടിലിളമ-
സ്ഥാനത്തെയാനൽദിനം. 104

പതിനേഴാം സർഗ്ഗം സമാപ്തം

പതിനെട്ടാം സർഗ്ഗം

ഉരുതരബലമാകും കാററുകൊണ്ടൂററമേററം
പെരുകിന മുകിലാളൽപ്പാടു മുൽപ്പാടു മാറി
ഒരുവകതടവെന്യേ കാലമാം കായലൂടെ
നിരുപമഗുണമാളും വഞ്ചി സഞ്ചാരമാണ്ടു. 1

അരിമദദഹനങ്കൽ സന്തതം വെന്തു നട്ടം
തിരിയുമതിൽ നൃപൻതൻ കൃത്യമത്യന്തമപ്പോൾ
പെരികെ വളരെനാളായ്ക്കാഞ്ഞുണങ്ങിക്കിടക്കും
തരിശിൽ നരർ വിതയ്ക്കും വിത്തിനോടൊത്തു നൂനം. 2

ശരദുദയമിയന്നാൽ മാനസംവിട്ടു വീണ്ടും
വരനളിനിയണഞ്ഞീടുന്നൊരന്നങ്ങൾപോലെ
നരപതി ജയമാളും നാളനന്താഖ്യമാകും
പുരമതിനെ വെടിഞ്ഞോരാണ്ടു മുന്നേക്കണക്കേ. 3

അരിയ മുകിലദീപജ്വാലതൻ മൂലമായി
ത്വരിതമകലെയായോരന്ന്യനൈശ്ശന്ധകാരം
പരിചൊടുദയമാളും കേരളഭാസ്കരൻതൻ
പരിസരമണവാനന്നേതുമാകാതെ മാറി, 4

ഉടൽ മലരിനു നേരാം തന്വിയെച്ചേർന്നിട്ടും വ-
ന്നുടയ കടിലഭൂതപ്രേതവേതാളജാലം
ഉടമയധികമാളും മാന്ത്രികൻ വന്നെതിർത്താ-
ലുടനെയകലെ മാറിപ്പോവതാശ്ചര്യമാണോ ? 5

നിലയിളകുവതൊപ്പം ജംഗമസ്ഥാവരങ്ങൾ-
ക്കലകിലിരുവകയ്ക്കും മംഗലാമംഗലൌഘം
സുലഭ, മുരുളുമൂഴിക്കുള്ളിലെന്തുള്ളു നിശ്ച-
ഞ്ചല, മൊരുകുഴിയുണ്ടോ കുന്നടുത്തൊന്നിടാതെ ? 6

കര കട,ലുദകം തീ,യാതപം വർഷ, മാൺപെ-
ണ്ണിരവു പക, ലിവണ്ണം ദ്വന്ദ്വമോരോന്നു പാരിൽ
തരമൊടു പണിതോരാദ്ദൈവമാവശ്യമേതോ.
പരമിയലുകമൂലം സൌഖ്യദുഃഖങ്ങൾ തീർത്തു 7

നില നരനു കറുപ്പും വെള്ളയും മാറി മാറി-
ക്കലരുമൊരു ജമക്കാളത്തൊടൊത്തുള്ളതെന്നായ്
ഉലകിലറിവിയന്നാലൊന്നു നന്നെന്നുമന്യം
വിലകുറയുവതെന്നും ഹന്ത ! ചിന്തിക്കുമോ നാം ? 8

കരയരുതഴലിങ്കൽ, ശ്രീയിലമ്മട്ടു ഗർവം
കരകവിയരു, തെല്ലാം തുല്യമായ് കല്യർ കാൺമൂ ;
കരളിനകമിളക്കം തട്ടിടാത്തോനു കാമം
കരഗത,മവനെക്കാൾ ധന്യനായന്യനുണ്ടോ ? 9

പുറവുമകവുമൊപ്പം ദ്വിഷ്ടരേല്പ്പെട്ടു ദിഷ്ടം
കുറയുമരിയവഞ്ചിക്കുള്ളതാമല്ലൽ താനേ
മറയു, മവരെമന്നൻ മന്ത്രിയോടൊത്തു വെൽവാൻ
തിറമിയലു,മിതെല്ലാം ഹൃത്തിലാരോർത്തിരുന്നു ? 10

ഇരുളിനിടയിൽ വിദ്യുച്ഛക്തിയാൽ കത്തിനിൽക്കു-
ന്നൊരു നിരുപമദീപം, പോര, ലക്ഷോപലക്ഷം
അരുണ, മുദയമാളും മട്ടിലന്നാട്ടിനുണ്ടോ"
യുരുതരകദനം വിട്ടുത്തമക്ഷേമയോഗം. 11

പലവഴിയിലുമെത്തിസ്സൂക്ഷ്മമായ് വഞ്ചിയെ ക്ഷ്മാ-
വലമഥനനു വാഴ്ക്കും നീതി പുഷ്ടിപ്പെടുത്തി,
പലവഴി ചെറുതായിപ്പാഞ്ഞു തഞ്ചാപുരത്തും
കലശഭവജയാകുന്നൊരു കാവേരിപോലെ 12

ഉദധിയിലണയേണ്ടും നിമ്നഗൌഘത്തെ മദ്ധ്യേ-
പദവി മണലരണ്യം ഗ്രസ്തമാക്കുന്നപോലെ
തദവനിപതികോശത്തിന്നു പോകേണ്ട വിത്തം
മദമൊടിടയിൽനിൽക്കും ദുഷ്ടർ മോഷ്ടിച്ചിരുന്നു. 13

ഭുവി മനുജനു നേരേ രക്തമോടാതിരുന്നാ-
ലവിടെയവിടെ മെയ്യിൽ കെട്ടിടും നീരു പോലെ
അവിരളമുഗ്രവരൌജസ്സുറ്റ സാമന്തരെങ്ങും
വിവിധമമിതദർപ്പം മെത്തി വർത്തിച്ചിരുന്നു. 14

തരണിയുടെ കരത്തിന്നൂക്കു തീരെക്കുറഞ്ഞാൽ
പരമനലവിധൂധൂതപിട്ടും മേല്പെട്ടിടും പോൽ
നരപതി ബലവാനല്ലെന്നു വന്നപ്പൊളോരോ
കരയിലുമബലന്മാർ മാന്യരായ്ത്തീർന്നിരുന്നു. 15

പകുതി ഖലർ കൊടുക്കാറില്ല, നല്ലോർ കൊടുക്കും
പകുതി വഴിയിൽ നിൽക്കും കള്ളർതൻ കൊള്ളതന്നെ ;
നികുതി ചെറുതുമെത്താത്തോരു ഭണ്ഡാരമീമ-
ട്ടുകശലതരകാർശ്യം ഹന്ത ! കൈക്കൊണ്ടിരുന്നു. 16

അടിമുതൽ മുടിയോളം രാജ്യകാര്യസ്ഥർ മാസ-
പ്പടി കുടിശ്ശികയായിക്കണ്ടു കൈരണ്ടുകൊണ്ടും
അടിപിടി പൊടിപാറ്റിക്കോഴവാങ്ങിച്ചു മേന്മേൽ-
ക്കുടികളെ മഥനംചെയ്തർത്ഥമാർജ്ജിച്ചിരുന്നു. 17

പ്രണയമൊടു കളിപ്പാനയ്യ ! താർത്തയ്യലാൾ വ-
ന്നണയുമരിയ പൂങ്കാവൊക്കെമക്കപ്രദേശം
ല്ലണ ശകലവുമെന്യേ ദുഷ്ടരൈവം സഹാറാ-
മണലടവികളാക്കായ് സത്വരം തീർത്തിരുന്നു. 18

മതി മതി പറയേണ്ടാബ്ഭാർഗ്ഗവസർഗ്ഗമാകും
ക്ഷിതിയഹഹ ! വഹിക്കും ധർമ്മരാജ്യാഭിധാനം
പതിവിനു നരകാർത്ഥത്തിങ്കലൊക്കേണ്ടതാകും
സ്ഥിതിയിൽ വരികിലെന്താണപ്പുറം മപ്പുരാരേ ? 19

ഇവനതുപറവാനും നിങ്ങൾ കേൾപ്പാനുമായാ-
ലവശതയിരുവർക്കും, മേൽക്കുമേലേൽക്കുമല്ലോ !
ജവമൊടു കഥയെന്നാൽ വേറെ മാറട്ടെ ; കട്ടി-
ജ്ജവനികയെയിതിന്മേലിട്ടു ഞാൻ കൂട്ടുകാരേ ! 20

തിരിയെ നൃപതിയന്നാടുഭരിച്ചോരു വൃത്തം
ത്വരിതമെഴുതുവാനെൻ തൂവൽ ഭാവിച്ചിടുന്നു ;
കരിതൊടുവതിനത്രേ കൈയറപ്പുള്ളൂ, തെന്നാ-
ലരിയമൃഗമദച്ചാർത്താരു ദൂരീകരിപ്പൂ ? 21

നിരവധി നിലയെന്യേ വാച്ചിടും ദുഃഖസിന്ധു-
ത്തിരയിൽ മുഴുകി നിൽക്കും കേരളക്ഷ്മാവിഭാഗം
കരതലധൃതശസ്ത്രം കൊണ്ടുടൻ വീണ്ടെടുത്തോ-
രരചമണി ബലിഷ്ഠൻ നൂതനൻ ജാമദഗ്ന്യൻ. 22

സപദി ഗണനകൈവിട്ടെങ്ങുമേ പൊങ്ങി മേന്മേ-
ലപരിമിതഗുണൗഘം പെട്ടിട്ടും കെട്ടിടങ്ങൾ,
നൃപതിദയിതയാകും നീതി നട്ടിട്ടു തൽക്ഷോ-
ണ്യുപവനഭുവി മിന്നും പൂച്ചെടിത്തൈകൾപോലെ. 23

ഇതിനഴകതിനെക്കാളേറു, മല്ലല്ലതിന്മ-
ട്ടിതിന്നഴകുവരുന്നി,ല്ലല്ല തുല്യങ്ങൾ രണ്ടും ;
ഇതി പല നിനവാർന്നാനവ്യഗേഹങ്ങൾ കണ്ടാൽ
മതി വിവിധമുഴിഞ്ഞാലാട്ടമെമ്പാടുമാർക്കും. 24

അലഘുസുഷമപൂണ്ടും നവ്യമാം വേഷമാർന്നും
നില പലതു കലർന്നും വെങ്കളിച്ചാർത്തണിഞ്ഞും
വിലസിന വസതിക്കും പുഞ്ചിരിക്കൊഞ്ചൽതൂകും
നലമുടയ നടിക്കും ഭേദമില്ലേതുമോർപ്പോൾ. 25

ബലമുയരമനല്പം ദീപ്തി വിസ്താരമേവം
പലഗുണവുമിണങ്ങിപ്പുത്തനായ്ത്തൽപുരത്തിൽ
വിലസിന മണിഗേഹം നൂനമോരോന്നുമക്ഷ്മാ-
വലരിപുഹൃദയത്തിൻ നേർപകർപ്പായ് വിളങ്ങി. 26

പെരിയ ഗൃഹഗൃഹസ്ഥൻ സന്തതം നാലുപാടും
പരികലിതഗവാക്ഷപ്രേഷ്യവൃന്ദം വിളിക്കെ
ത്വരിതമരികിലെത്തും ഗന്ധവാഹാതിഥിക്കായ്
ശരിവരെയുപചാരം ചെയ്തിതാമോദവായ്പാൽ. 27

തരുണികൾ നിജസൌധത്തിന്റെയേഴാം നിലയ്ക്കു-
ള്ളൊരു ജനൽവഴി താഴത്തേക്കു നോക്കുന്ന നേരം
തരുണർ മുകളിൽ വിദ്യുദാരിദേന്ദുക്കൾ വാഴ-
ന്നൊരുവസതിയിതെന്നായ് വീഥിമേലോർത്തിമേന്മേൽ. 28

അതിനെയപവദിക്കില്ലാരുമമ്മട്ടു ശുഭ്ര-
ദ്യുതിമൃദുഹസിതം പൊൽക്കാന്തി കൺനോട്ടമാരി
ക്ഷിതിയിലിവ ചൊരിഞ്ഞാരിന്ദുവക്ത്രം തടിൽച്ചാ-
ർത്തിരുടൽ മുകിൽകേശം മൂന്നുമൊക്കും വധുക്കൾ. 29

നിരവധി കളൂർവെള്ളക്കല്ലുകെട്ടാൽ വിളങ്ങി-
പ്പുരവരമണിയിക്കും തുംഗസൗധങ്ങൾ മേന്മേൽ
ഇരവുപകലൊരേമട്ടോമനത്തിങ്കളിൻ നൽ-
ക്കരനിരതെരുവെങ്ങും വീശിടും ലീലകാട്ടി. 30

പരിചിലഭിനവാഗാരോല്ലസൽകാന്തിസിന്ധു
പരിപല പലമട്ടിൽ ക്രീഡചെയ്തീടുവാനായ്
പരിസരമണയുമ്പോൾ പാന്ഥർതന്നക്ഷിമീന-
പ്പരിഷ പലവഴിക്കും പാഞ്ഞുസഞ്ജാതഹർഷം 31

തലയിളകുമനല്പം മേലുകീഴ്, മുൻപു പിൻപും,
വലമിടവു,മെവനും കണ്ടുപര്യന്ത,മെന്നാൽ
ശിലപടിയുടൽ നിൽക്കും ബാക്കി നിൽക്കും നിലയ്ക്കു-
ന്നലകിൽ നിലയജാലം പാരമേവം ലസിച്ചു. 32

പരിചിൽ നിഴലെടുപ്പാരങ്കണത്തിങ്കലോമൽ-
ക്കരികുഴലികൾ കാമം സഞ്ചരിക്കുന്ന നേരം
ഹരിവധുവിനെയാസ്ത്രീപങ്ക്തി കാൽക്കീഴമപ്പാ-
നരിമയൊടു തുടങ്ങുംപോലെ തോന്നീടുമാക്കും. 33

മണിയറയിൽ നടുക്കും നാലു കുഡ്യത്തിലും തൻ
കണിമലരണിമെയ്ക്കണ്ടാത്മകാന്താശയത്തിൽ
ക്ഷണികനിലയിലുണ്ടാം സംഭ്രമം മഞ്ജുളശ്രീ-
ണോതിലഴി പത്തുകൈക്കൊന്തമാർ ഹന്ത ! തീർത്തു. 34

അളികളിളകിയോമൽത്താരണിത്തേൻനുകർന്നും
കിളികൾ കളകളംപൂണ്ടങ്ങുമിങ്ങും പറന്നും
കുളിർവിളയുമിളങ്കാററുല്ലസിച്ചും മലർപ്പെൺ
കളികൾ തുടരുമോരോ വാടി വീടോടിണങ്ങി. 35

ധനമനവധി മേന്മേൽ വാച്ചു സന്തുഷ്ടി പാരം
ജനതയിൽ വിളയാടിത്തത്ര നിസ്തുക്കമെങ്ങും
വിനയൊരുവകയെന്യേ ഭൂപദണ്ഡാധികാരം
ദിനമനു നിജചാപംപോലെ വിശ്രാന്തിയേന്തി. 36

പൊരുൾ വരുവതു വയ്യാൻ വീടു പോരാതെയോരോ
പുരുഷരു,മവർ നൽകും ഭൂഷണം ഹന്ത ; ചാർത്താൻ
ഒരുലവമുടലെങ്ങും കോണു കാണാതെ മേന്മേൽ
തരുണികളു,മനല്പം പൂണ്ടു ദാരിദ്ര്യദുഃഖം. 37

ഇവരുടെയൊളികാണ്മാൻ കണ്ണുപോരാതെ മേന്മേ-
ലവരു,മവരെയെങ്ങും പുൽകുവാൻ കൈകളെന്യേ
ഇവരു,മിരുവരേയും വാഴ്ത്തുവാൻ ത്രാണിയെന്യേ
കവനകുശലരും കൈക്കൊണ്ടു ദാരിദ്ര്യദുഃഖം. 38

ധനികർ പുരുഷരെല്ലാം നിർമ്മദന്മാ,രഭിഖ്യാ-
ഖനികൾ വനിതമാരോ സാധ്വിമാർ തന്നിമിത്തം
അനിശമുലകിതപ്പോൾ റോസ നിഷ്കണ്ടകം, നൽ-
പ്പനിമതിയകളങ്കം, രണ്ടിനും തുല്യമായി. 39

ഇരുവിധമതുകാലത്തർത്ഥവത്തായ്ലസിച്ചു-
ള്ളൊരു വസുമതിയെക്കൈവിട്ടു പെട്ടെന്നനർത്ഥം
തെരുതെരെയകലപ്പോയെന്നതിൽച്ചിത്രമെന്താ-
ണിരുളുമിനനുമൊന്നോ ചേർന്നുമേകത്ര നിൽപ്പൂ ? 40

വെളിയിലടരടങ്ങിപ്പൌരരസ്ത്രം ത്യജിക്കെ-
ത്തെളിവൊടതിന്നു തക്കം പാർത്തു സൌധത്തിലെത്തി
നളിനവിശിഖനിക്ഷുത്തോക്കിൽ നിന്നെപ്പൊഴും പൂ-
നളികകളുതിർത്തുകിട്ടിഗ്ഗർജ്ജനം ചെയ്തു രാവിൽ. 41

വിരുതിലരികുലത്തെശ്ശൃംഖലാബന്ധനം ചെ-
യ്തുരുളിന നിജകാന്തൻ സന്നിധൌ വന്നിടുമ്പോൾ
ഒരുവൾ മനമഭിഖ്യാമാലകൊണ്ടും പരം മെ-
യ്യിരുഭുജലതകൊണ്ടും കട്ടിയായ്ക്കെട്ടിയിട്ടാൾ. 42

അരികുലമരുമോരോ ശൈലശൃംഗങ്ങളും വെ-
ന്നരിയൊരു പുകളന്നും ധന്യസൈന്യാധിപന്മാർ
അരിവയറിൽ വിളങ്ങും ശൈലശൃംഗങ്ങളും പോയ്-
പ്പരിചിനൊടു പിടിച്ചാർ തജ്ജയം പൂർത്തിയാവാൻ. 43

ഗതി ചെറുതു വിളംബിച്ചീടവേ പാടവാൽ തൻ
മതിമുഖിയരുളീടും പാദസന്താഡനത്തെ
ക്ഷിതിയിലതിവികാസം പൂണ്ടുനിന്നപ്പൊരശോക-
സ്ഥിതി കരഗതമാവാൻ മാർഗ്ഗമായ് കണ്ടു കാമി. 44

പ്രണയകലഹമാർന്നോരന്യവാമാംഗി ഭർത്താ-
വണയുമളവു മെയ്യിൽപ്പെയ്തു ഗണ്ഡൂഷതോയം
ക്ഷണമവനു തനിക്കായ്ക്കാമസാമ്രാജ്യമേകാ
ഗുണമെഴുമഭിഷേകാംഭസ്സുപോൽ തോന്നി ഹൃത്തിൽ. 45

മലയപവനനാലും മങ്കമാർതൻ കടാക്ഷാ-
മലതരസുധയാലും മന്ദഹാസത്തിനാലും
മലർമട്ടുമൊഴിയാലും മാന്യയോധർക്കു മന്ദം
മലയൊളിമുലയാലും മാറി മാലാകമാനം. 46

പടനടുവിലെഴും തൻ വിക്രമപ്രക്രമത്തെ-
പ്പിടമൃഗമിഴിയാൾ കേട്ടൊന്നു ശീർഷം കുലുക്കി
സ്ഫുടമൊരു മൃദുഹാസം തൂകവേ പാരിനെല്ലാ-
മുടയവനവനെന്നായ്ത്തോന്നി കാന്തന്നു ഹൃത്തിൽ. 47

വളരെ വളരെ നാളായ്ക്കാത്തു കാത്തക്ഷിപൂത്തോ-
രിളമൃഗമിഴിമാർതൻ മഞ്ചവും നെഞ്ചുമൊപ്പം
കളരുചി കളിയാട്ടും കാന്തർതൻ മേനികണ്ടോ-
രളവിലവിരളാമോദത്തോടൊത്തുല്ലസിച്ചു. 48

അതിമതികുതുകംപൂണ്ടന്തിനേരം ത്രിയാമാ-
പതിയുടെ വരവോർത്തും പാട്ടുപാടിക്കളിച്ചും
പുതിയ ചെടിനനച്ചും പൂക്കൾ നീളെപ്പറിച്ചും
മതിമുഖികൾ വസിച്ചാർ മഞ്ജുകുഞ്ജാന്തരത്തിൽ. 49

തരുണർതരുണിമാരെന്നല്ല തിര്യക്കുപോലും
തരുലതകൾ പെറും താർ കൂടിയും വാടിടാതെ
മരുവിടമതിനേത്തും ദൃഷ്ടിദോഷം വരായ്വാ-
നരുളി ബുധർ നികാമം വാടിയെന്നുള്ള നാമം. 50

തളിരൊളി തിരളും മെയ് പൊന്നുഴിഞ്ഞാലിലാട്ട-
ക്കളിയിലിളകിടുമ്പോൾ തൻമുഖാബ്ജം വിടുത്തി
നളിനഭവവധൂടീവീണ നാണിച്ചിടും മാ-
റളികചകളിവണ്ണം പാടിനാർ പഞ്ചമത്തിൽ. 51

"നെടിയ മല കിഴക്കും നേരെഴാത്താഴി മേക്കും
വടിവിലെലുകയായിത്തഞ്ചിടും വഞ്ചിനാടേ !
അടിയനിതറിയിക്കാമബ്ധികാഞ്ചിക്കു നീയേ
മുടിനടുവിൽ വിളങ്ങും മുഖ്യമാണിക്യരത്നം. 52

അവരവരവർ മേവും ദിക്കു മേലേക്കു കേററാ-
മവരൊടതിനസൂയാഹേതുവില്ലത്തുമാക്കും ;
ധ്രുവമെവനുമവൻ തൻ മങ്ക താർമങ്കയെന്നാ-
ലവനിയിലവൾസാക്ഷാൽ 'ഭാർഗവി'ക്കൊപ്പമാമോ? 53

പഴയ കൃതയുഗംതൊട്ടൂഴിമേൽ വാഴുമോരോ
കിഴവികൾ നിരൂപിക്കിൽബ്ബാക്കിയാം ഭൂക്കളെല്ലാം ;
ഉഴറിയുദധി രാമന്നേകിയോരോമനേ ! നീ-
യഴകൊഴുകിന പുഷ്യദ്യൌവനശ്രീവഹിപ്പൂ. 54

പരമ്പരയശേഷം നിൻ പിതാവായ സാക്ഷാൽ
പരശുധരമുനീന്ദ്രൻ വെന്നപോലൊന്നപോലെ
പരമവർ പരിപാലിച്ചപ്പോരു രാജ്യത്തെയെല്ലാം
പരമസുഷമയാളും നീയുമമ്മേ ! ജയിപ്പൂ. 55

ക്ഷമയിലനുപദം നീയിത്തരം ദിഗ്ജയം ചെ-
യ്തുവരുമളവു മേന്മേലഭ്രവൃഷ്ടിച്ഛലത്താൽ
പ്രമദവനവിരാജൽകല്പകപ്പൂ പറിച്ചി-
ട്ടമരികളതു നിന്മേലപ്പൊഴപ്പോൾപ്പൊഴിപ്പൂ. 56

പെരുമഴമുകിൽ വാനിൽസ്സന്തതം പന്തിയാർത്തു-
ന്നരുളിടുവതു കണ്ടാലൂർദ്ധ്വഭാഗത്തിലേക്കായ്
തരുണികളണിയും നീ കട്ടിയിൽക്കെട്ടിവച്ചു-
ള്ളൊരു പുരികുഴലെന്നായ്ത്തോന്നിടും നൂനമാർക്കും. 57

അനഘതപെടുമമ്മേ ! വത്സലത്വത്തിനാൽ നിൻ
സ്തനഗിരികൾ ചുരത്തും നൽപ്പയസ്സല്പമെന്യേ
ദിനമനു പരിപാനം ചെയ്കയാൽ നിന്നിലുണ്ടാ-
മനവധി ചെറുധാന്യം പുഷ്ടിപൂണ്ടുല്ലസിപ്പൂ. 58

അരിയതൃണമിണങ്ങും നിന്റെ മൈതാനമാകും
ഹരിതപടവിതാനിക്കൊക്കമുൽകൃഷ്ടശില്പം
പരിചിനൊടു പുകഴ്ത്തിപ്പാട്ടു പാടുന്ന പക്ഷി-
പ്പരിഷയുടെ ജനിക്കേ പാരിതിൽ ചാരിതാർത്ഥ്യം. 59

അരികിൽ വളരെനാൾ വാണപ്പുറം നീ നിമിത്തം
തരളിതമകലെയായോരംബുധിക്കും ഗിരിക്കും
പിരിവതിനിടയെന്യേ നീ ഘടിപ്പിപ്പു രണ്ടും
സരിദുരുരജതശ്രീശൃംഖലാപങ്ക്തിയാലേ. 60

കരിണികൾ വരിയായ് നിൻ ശീതളച്ഛാ[illegible]കാലും
ഗിരിതടികളിലമ്മേ ! സഞ്ചരിക്കുന്നു മന്ദം ;
അരിയ സഖികളോടും സ്വേച്ഛപോല[illegible]ര-
ത്തരിവയർമണിമാർ നിൻ നിഷ്കുടത്തിൽക്കണക്കേ. 61

വിയതി തരുകദംബം മുമ്പുഞാൻ മുമ്പുഞാനെ-
ന്നുയരുമമലശൈത്യം വാച്ച നിൻ കാനനങ്ങൾ
നിയതമരിമകോലും കാളിദാസൻെറ മേധ-
ക്കയൽമിഴി നടകൊണ്ടീടേണ്ട ഘണ്ടാപഥങ്ങൾ. 62

അലഘുകുശലയാം നിൻ ശില്പമുൽപന്നമാക്കും
ദലനിബിഡപലാശപ്പന്തലിൻ താഴെയായി
സുലളിതവനലക്ഷ്മീദേവിയാൾക്കണ്ടു കോലാ-
ഹലകലവിയിൽ വായ്പൂ നിത്യകല്യാണഘോഷം. 63

പരിമളമിളകീടും പട്ടണിപ്പൂഷ്പതല്പോ-
പരി ഭവതികൊടുക്കും പകപരതോയങ്ങൾ വാങ്ങി
പരിണതശശിബിംബം പാത്ത്രുതാത്തെന്നലിൻ നൽ-
പ്പരിചയസുഖമേൽപൂ ഭാഗ്യവാന്മാരതിങ്കൽ. 64

ഒരു ജലകണമേന്താൻ ചാതകം വാത്തുറന്നാൽ-
പ്പെരുമഴ പലരതകും കൊണ്ടലിൻ കൂട്ടുകെട്ടാൽ
ഒരു യവമണി കിട്ടാൻ കഷ്കൻ കൈയയച്ചാ-
ലുരുകളമമൃതൻ നീ നൂറു നൽകുന്നു തായേ! 65

അടിപിടി, പലമട്ടിൽക്കുത്തുവെ,ട്ടുന്തുതള്ളി-
പ്പടി പണി പതിനെട്ടും കാട്ടിടും കഷ്കനും
മടിയൊരു വക നൽകാൻ മററു മന്നിന്നു; നീയോ
ത്ധടിതി കതകിൽ മുട്ടും ഡിംഭനും കാമധേനു. 66

ദ്യുതിയുടെ കളിവീടാം നിൻെറ പാടത്തു ചെന്നെൽ-
ക്കതിരഴകിലിളക്കും പൊന്നിളംതെന്നലമ്മേ!
അതിൽ മിഴിയണവോൻ തൻ ഹൃത്തുമമ്മട്ടിളക്കു-
ന്നതിനു മുതിരുമേത്തും പക്ഷപാതം പെടാതെ. 67

അരുളുമെവിടെയും നീയെങ്കിലും നിൻമഹത്ത-
പ്പെരുമപുലരുമേവാരിക്ഷേത്രസാത്ഥത്തിലെത്തി
തിരുവടിമലർക്കൂപ്പിശ്ശാന്താനന്ദതീർത്ഥം
തെരുതെരെ നുകരാത്തോൻ ശുദ്ധചാർവ്വാകനമ്മേ! 68

വലവുമിടവുമോരോ തോടൊടൊന്നിച്ചു കാന്തി-
ക്കലവികൾ കലരും നിൻ കായലിൻ പങ്ക്തി കണ്ടാൽ
നലമൊടു തിരുമെയ്യിൽക്കീർത്തിമുദ്രാന്നിബദ്ധാ-
മലതരമണിഹാരം പോലെ തോന്നുന്നു തായേ! 69

കുമതി വരുതിയെത്തൽസ്വാമി വാഴുന്ന തോപ്പാം
ക്ഷമയുടെയരികത്തെക്കെത്തിനോക്കിച്ചിടാതെ
അമലസുഷമ മേവും മാളികേ! നാളികേര-
ദ്രുമഭടർ തലപൊക്കിക്കാവൽ നില്ക്കുന്നു ചുറ്റും. 70

വിനതയുടെ വിഷാദം നീക്കുവാനായ് ക്ഷണം ത-
ത്തനയനമൃതകുംഭം പണ്ടുപോയ്ക്കൊണ്ടുവന്നു,
ജനകജനനിമാർതൻ ദുഃഖമാററീടുവാനി-
ത്തനയരയുതലക്ഷം തൽഫലൗഘം പേറിടുന്നു. 71

പരിചിൽ വിഭവമാളും തോട്ടമോരോന്നുമോരോ
പെരിയൊരു തറവാട്ടിൽപ്പെട്ട കാർന്നോർകണക്കേ
അരികിലണയുവോരെപ്പൂഗതാംബൂലമേകി-
ച്ചരിതമുചിതമമ്മേ! സൽകരിപ്പാനിരുപ്പൂ. 72

ഇളയ വിടപിയിന്മേൽച്ചുററി മുററും ഫലിക്കും
മുളകുകൊടികളെക്കണ്ടാളിമാർ നേർക്കുനോക്കി
കളവിനൊടു ചിരിക്കെക്കൊളളിടും വ്രീളമൂലം
കളരുചിമുഖപത്മം കന്യമാർ താഴ്ത്തിടുന്നു. 73

ഒരുവനു ധനമേകിപ്പിന്നെ ലുബ്ധാഗ്ര്യനായ് നിൻ
തിരുമടിയിലുറങ്ങും പങ്കജാക്ഷങ്കൽ നിന്നും
വിരുതിലതിനു ദാക്ഷ്യം നേടി നീ നിന്റെ മക്കൾ-
ക്കരുളുവതു നിസർഗ്ഗം തദ്ദ്വിജശ്രേഷ്ഠസാമ്യം. 74

വളരെ വിഭവമേന്തും നിന്നിലെത്തോപ്പുകാൺമാ-
ന്നളവ്‘തളക’യെന്നായ്ത്തോന്നിയോ വന്നിറങ്ങി
നളകനോടണവതിന്നായ് രംഭ നില്ക്കുന്ന മേന്മേൽ-
ക്കളരുചി കളിയാടും കമ്രപത്രാളിചാർത്തി? 75

മരുവുമൊരുവനമ്മേ ! മാതൃഭൂവെന്നു വന്നാൽ
പെരുകുമവനതിങ്കൽ പ്രേമമെന്നാപ്തവാക്യം
കരുണയൊടനിശം നീ കാക്കിലും നന്ദിയെന്യേ
മരുവുക പതിവാം നിൻ മക്കൾ കാർക്കോടകന്മാർ. 76

തിരുവുരു ചെറുതോർക്കെക്കണ്ണിലാനന്ദബാഷ്പം
പെരുകിയുമുടലെങ്ങും കോൾമയിർക്കൊണ്ടുമമ്മേ !
നിരുപമതരമാകും ശുദ്ധനിർവാണമായോ-
രരുവിയിലടിയത്തിനുള്ളു തുള്ളിക്കളിപ്പു. 77

അടിയനിനിയുമുണ്ടാം ജന്മമെന്നാലതെല്ലാ-
മടിമുതൽ മുടിയോളം നിന്നിലാകട്ടെ തായേ !
അടിമലരിണവേണം താങ്ങുവാൻ ; മറ്റൊരേട-
ത്തടിയുവതുഞെരുക്കം മുക്തിസിദ്ധിക്കുവോളം. 78

സതി ! കനിവിനൊടും പെറ്റന്നേയിന്നേവരയ്ക്കും
പതിവിനഴലശേഷം മാറ്റി നീ പോറ്റിയല്ലോ ;
ഇതിനു പകരമെന്താം ? നിന്റെ കാര്യത്തിലെങ്കൽ
ക്ഷിതിയിലനിശമമ്മേ ! നിൽക്കുമക്രീതദാസ്യം. 79

പരമപുരുഷരമ്യേ ! ഭാരതക്ഷോണിമൌലേ !
പരശുജയപതാകേ ! പത്മജാനൃത്തശാലേ !
പരമിവനു സഹായം പാരിലാരുള്ളൂ ? നീയേ
പരവശതയകറ്റിപ്പാലനം ചെയ്ക തായേ !" 80

കുടിലകചകളേവം പാട്ടുപാടിക്കളിക്കും-
പടി പരമസുഖാബ്ധിക്കുള്ളിലുള്ളൊക്കെ മുക്കി
വടിവു കുടിയിരിക്കും വഞ്ചിയാകുന്ന നല്ലാർ-
മുടിമണിയെ രമിപ്പിച്ചക്ഷിതിക്ഷിത്തു വാണു. 81

ശ്രീരാമവൃത്തമെഴുതും ശുകഗാനമാക്കി,
ശ്രീരാമതുല്യമുലകിൽ ഭരണം നടത്തും,
ആ രാജവര്യനിവരണ്ടിനുമൊത്തു യോഗ-
മാരാലിണങ്ങിയതു ഭാർഗ്ഗവഭൂമിഭാഗ്യം. 82

മതി പറവതു, പേർത്തും കേരളത്തിൻെറ വർമ്മ-
സ്ഥിതി വരികനിമിത്തം നാമമനർത്ഥമാക്കി
പുതിയ പുകൾ പുലർത്തും പുണ്യമുൾക്കൊണ്ട വഞ്ചി-
ക്ഷിതിയുടെ കമിതാവന്നാട്ടു പാടേ ഭരിച്ചാൻ. 83

പതിനെട്ടാം സർഗ്ഗം സമാപ്തം

പത്തൊൻപതാം സർഗ്ഗം

എമ്പാട്ടമഷ്ടാലയവർണ്ണനത്തിനാൽ
വൻപാപമാർജ്ജിച്ച മദീയതൂലികേ!
അൻപാർന്നു നീ വാഴ്ത്തുക രാജപുത്രിയും
തമ്പാനുമായുള്ള വിവാഹമംഗലം. 1

ഓരോതരം വിഘ്നമിയന്നു മന്ത്രിയും
താരോമനത്തയ്യലുമങ്ങുമിങ്ങുമായ്
സൂരോഢ്യനാഥാഗ്ര്യകലോപമാനരായ്
ഹാ! രോദനം ചെയ്തു ദിനങ്ങൾ പോക്കിനാർ. 2

വേനൽക്കുപിൻപേ മഴയും കഴിക്കമേ-
ലീനമ്മൾ കണ്ടാ പതിവിന്നു കാണുവോർ ;
നൂനം ജഗത്തിങ്കലെവന്നുമാവിധം
ദൂനതമററാലതിനപ്പുറം സുഖം. 3

ദാരിദ്ര്യദൂനന്നു മഹാരസം ധനം ;
ഭൂരിക്ഷുധാർത്തന്നതിരമ്യമോദനം ;
പാരിച്ച വെയ്ലിൽ തണൽ പാന്ഥനുത്സവം ;
പാരിൽസ്സുഖത്തിന്നഴലാദികാരണം ; 4

ഏവം നിനച്ചൂഴിയിലപ്പൊഴപ്പൊഴായ്
ദൈവം നരന്നേകിടുമത്തലൊക്കയും
ആവശ്യകംതന്നെ ; ശിരസ്സുപോതുമെ-
ന്നേവൻ ത്യജിപ്പാനടിയിൽപ്പെടും പദം? (യുഗ്മകം) 5

ഏതാകിലും തമ്മിലകററിയേറെനാൾ
ധാതാവിളംതയ്യിലിനും യുവാവിനും
ഓതാവതല്ലാത്തൊരു മാലണയ്ക്കിലും
സ്ഫീതാനുകമ്പാഭരമേന്തിയന്ത്യമായ്. 6

എല്ലാത്തടസ്ഥങ്ങളുമററുമന്ത്രിയും
മല്ലാക്ഷിയും ദമ്പതിഭാവമേന്തുവാൻ
ഉല്ലാഘയാം രാജ്ഞിയനുജ്ഞ നൽകിനാ–
ളല്ലാതെയെന്തുള്ളു തദീയനിഷ്കൃതി ? 7

കാത്താന്തികന്മാർ ഗുണദോഷമാകവേ
പാത്താദരിച്ചോതിയ പുണ്യവേളയിൽ
നീത്താരിതാക്കണ്ണി സനാഥയാകുവാ–
നോത്താളുമാദേവി തദീയമന്ത്രിയാൽ. 8

ശ്രോത്രപ്രിയംഭാവുകമീയുദന്തമ–
ഗ്ഗോത്രയ്ക്കകം വാഴ്വൊരു പൌരർ കേൾക്കവേ
നേത്രത്തിൽ മോദാംബുവൊടംബുജാക്ഷനെ–
സ്സ്തോത്രങ്ങളോതി പ്രണമിച്ചു ധന്യരായ്. 9

നാലായി കൊല്ലം നയമുള്ള മന്ത്രിയും
ലോലാക്ഷിയും തങ്ങളിൽ വിപ്രയുക്തരായ്
മാലാന്നു നാളൊന്നു നെടുംചതുര്യുഗം
പോലാകലപ്പെട്ടു കഴിക്കയല്ലയോ ? 10

നേരായി മുന്നം മദനാഖ്യ,മന്മഥ–
ച്ചേരായതിൻപിൻ; പഥി മാരനാമവും
ചേരാൻ തനിക്കർഹതയുള്ളു വാസ്തവം
താരാശുഗൻ മൂന്നിനു രണ്ടു ചൊല്ലിനാൻ. 11

ചാരത്തണഞ്ഞത്തപ്പുറവും കഥിക്കവാ–
നാരംഭമക്കശ്മലനാർന്ന വേളയിൽ
ദൂരത്തു കാർമേഘമകന്നു ; വാനിടം
പാരം പരക്കെത്തെളിവാർന്നു പിന്നെയും. 12

തൈമാസമെത്തുന്ന വെളുത്തവാവുനാ-
ളാമാനിനിക്കുള്ള മനോജ്ഞബാന്ധവം
ധീമാനമാത്യൻ തുടരാൻ വിധിച്ചു തൽ-
ക്ഷേമാനുഷക്തൻ ഗണിതജ്ഞസത്തമൻ. 13

ലോകത്തിനുള്ളിൽക്കുളിരീയുവക്ഷമാ-
ഭീകൻ കൊടുക്കുന്നു, വെള്ളിക്കതേകുവാൻ
പോകട്ടെ ഞാനെന്നതുപോലെ വഞ്ചിയിൽ
ശ്രീകമ്രഹേമന്തമണഞ്ഞു സത്വരം. 14

"പാകാരി നീഹാരധരം പൊടി,ച്ചതീ-
ലോകാന്തരത്തിങ്കലുതിർത്തു വാഴ്കയോ ?
നാകാപഗാവീചികൾ ശീകരോല്ക്കരം
വൈകാതെ കീഴ്പ്പോട്ട് പൊഴിച്ചുകൊൾകയോ ? 15

രാകാബ്ജബിംബം പൊടിഭസ്മമായ്ത്തക-
ന്നാകാശമാർഗ്ഗത്തെ വെടിഞ്ഞു വീഴ്കയോ ?
ഭ്രൂ കാളമോജസ്സോടു വെന്നനംഗന-
നസ്തോകാത്മകീർത്തിച്ഛട വീശി നില്ക്കയോ ? 16

ഭൂമഞ്ജുഗാത്രിക്കു ഹരിദ്വയസ്യമാർ
പ്രേമത്തൊടേകും ശിശിരോപചാരമോ ?
ഹേമന്തകാലപ്രകൃതിപ്രയുക്തമാം
കാമപ്രശസ്ത്യാധ്വരവേദിധൂമമോ ? 17

വാരാംഗനാനിർജ്ഝര സംഗമോത്ഥമാ-
യോരോ നവസ്വേദകണാഭിവൃഷ്ടിയോ ?
ധാരാളമായ്ത്താഴെ വഴിഞ്ഞൊലിക്കുവോ-
രൈരാവതത്തിന്റെ മദാംബുധാരയോ ? 18

മാരാമയം തീർപ്പതിനായ്പ്പരാശരൻ
പോരാന്നിട്ടാം കേരളനാടണഞ്ഞുവോ ?
ആരാദ്ധ്യഗാന്തത്തിനുമുൻപുതന്നെ യ-
ക്ഷീരാബ്ധിയിൽ ക്കോളിളകിത്തുടങ്ങിയോ ?" 19

ഈമട്ടു ലോകം നിരുപിച്ചിടും വിധം
ഹേമന്തകാലാഖ്യയുവാവു വേണ്ടപോൽ
ഓമൽധരിത്രീകമനിക്കു മഞ്ഞണി-
ക്ഷൌമം കരാബ്ജത്തിലണച്ചിതദ്ദിനം. 20

കട്ടിത്തുഷാരത്തിരയാടതൻ വെളി-
ക്കൊട്ടിജ്ജനം നിൽക്കിലതും തടസ്ഥമാം ;
തട്ടിത്തകൎക്കട്ടെ നവത്തു ലീല തൻ-
മട്ടിന്നു മേന്മേൽ വിജനത്തിലിപ്പുപോൽ. 21

എന്നുള്ളിലോൎത്താ ഹിമകാലമാരുതൻ
മന്നും വിയത്തും വിറപൂണ്ടിടുംവിധം
ചിന്നും മദത്തോടു ചരിച്ചു തൻഗൃഹം
തന്നുള്ളിലോടിച്ചു ജനത്തെയാകവേ ? (യുഗ്മകം) 22

അന്തിക്കു മേന്മേലുലകെങ്ങുമൊന്നുപോൽ-
പ്പൊന്തിപ്പെരുകുന്നൊരു ശീതമേൽക്കവാൻ
പന്തിക്കു പററാതെയൊളിച്ചുമാറിനാൻ
വൻതിഗ്മഭാസ്സും വഴിവിട്ടു വിസ്മയം. 23

കൂട്ടാളിയാം കാററിനു വാച്ച വിക്രമം
കേട്ടാലയംതോറുമണഞ്ഞു പാവകൻ
കൂട്ടാക്കിടേണ്ടെന്നുരചെയ്തു മുററുമാ-
നാട്ടാൎക്കു വായ്ക്കും വിറയെക്കെടുത്തിനാൻ. 24

പാരം ജഗൽപ്രാണനരാതിയായ്ഭവി-
ച്ചോരജ്ജനം മിത്രവിയുക്തമെങ്കിലും
വൈരം വെടിഞ്ഞെത്തിടുമാശ്രയാശനാൽ
സ്വൈരം സനാഥത്വമിയന്നു ചിത്രമേ ! 25

ചുറവും നിറഞ്ഞുള്ള മുറിക്കകത്തുപോയ്
പുറവും ജനം വാതിലടച്ചു വേണ്ടപോൽ
മുറവും പുതപ്പും ചകലാസുക്കുടിയും
ചെറവും തടുത്തില്ല ഹിമാൎത്തിയെത്തദാ. 26

ആ വേലയൊട്ടുക്കു വൃഥാവിലെന്തു ക-
ണ്ടാവേളയിൽപ്പൂരുഷർ ചാതകങ്ങൾപോൽ
പൂവേണികൾക്കൊത്ത പയോധരങ്ങൾതൻ
സേവയ്ക്കുമാത്രം ഹൃദി പൂണ്ടു നിർഭരം. 27

പ്രേമപ്പിണക്കം പെരുകുന്ന മാനിനി-
ക്കോമൽപ്രിയൻ ചാടുവചസ്സുരയ്ക്കുവാൻ
തൂമഞ്ഞണിച്ചന്ദ്രിക വാച്ച രാത്രിയിൽ-
ക്കാമം ശ്രമിച്ചില്ല,ശ്രുപിഷ്ടപേഷണം. 28

സ്വല്പം വിളംബിക്കുകയാൽ കയർക്കുമോ
മൽപത്നിയെന്നോർത്തണയുന്ന കാന്തനെ
ഉൽപന്നരാഗം പതി താൻ പുണർന്നിടാൻ
തൽപത്തനംവിട്ടു ഗമിച്ചു തദ്വധു. 29

ഓമൽത്തുഷാരർത്തു വഴിക്കടിച്ചതാം
തൂമഞ്ഞിണങ്ങും പടവീട്ടതന്നകം
കാമൻെറ സാക്ഷാൽപ്പടവീടുപോലതോ-
ർത്താമഞ്ജുജായാധവർ പോരിനെത്തിനാർ. 30

പാരാതെ വെള്ളസ്സുമനോവിരോധിയെ-
പ്പോരാടി വെൽവാൻ ദയിതന്നു കാന്തയാൾ
നേരായ്ത്തുണച്ചാൾ, നരകാജിയിൽപ്പുരാ
നാരായണന്നോമന ഭാമ പോലവേ. 31

നീഹാരശീതജ്വരമിങ്ങു, മക്കണ-
ക്കാഹാ! സ്മരോഷ്ണജ്വരമങ്ങു, മൊപ്പമായ്
ബാഹാബലം കാട്ടിടുവാൻ വിയുക്തർതൻ
ദേഹാഖ്യമാം ശോണിതപൂരണഞ്ഞുതേ. 32

ആ വിപ്രയോഗം പെടുവോർക്കൊരാഴിപോൽ
ഹാ വിസ്മയം! നീണ്ട ഹിമർത്തുരാത്രിയെ
ഭൂവിങ്കൽ നാരീകുചകുംഭഭൂവിനെ-
ക്കൈവിട്ടിടാഞ്ഞോരെളുതിൽക്കടന്നുതേ. 33

അല്ലാത്ത സാധുക്കളെ രാവിൽ മന്മഥൻ
കൊല്ലാതെകൊൽവാൻ പ്രഥമാസ്ത്രഗം ത്രൂലോം
എല്ലാപ്പൊഴും വിട്ടതു തൂണിതന്നക-
ത്തില്ലാതെയായ് തീർന്ന കുറേദ്ദിനങ്ങളിൽ. 34

സ്വൈരം പ്രിയൻ ഹൈമനനായിട്ടും മദ-
ത്തീരണ്ടുപേരാലൊരുപോലെ പീതമായ്
ആരക്ത കാമിന്യധരോഷ്ഠപല്ലവം
നേരത്തൊടൊന്നിച്ചു വെളുത്തുനില്ക്കയായ്. 35

ചുണ്ടിന്നു രാഗം കുറവാകിലെന്തക-
ത്തണ്ടിന്നതേറിത്തദഭീകരെത്തുലോം
കണ്ടിക്കരിങ്കാർകചമാരിന്നോദയം
കണ്ടില്ലതിന്മട്ടു നടിച്ചു പുൽകിനാർ. 36

നേരം വെളുത്തും രവിസൂതനെത്തിയും
ദൂരത്തു മാറാൻ കമലാരിയാം ഹിമം
ആരംഭമാർന്നില്ല ; വിപക്ഷവിക്രമം
സ്വൈരം ധരിപ്പാൻ ജലഹൃത്തിനൊക്കുമോ ? 37

സാവിത്രിയാലർഘ്യമുഷസ്സിലേകിടും
ഭൂവിണ്ണവർക്കും മുറമാറി,യക്കനെ
സേവിക്കയായാതപമേററുമജ്ജനം
ഹാ വിസ്മയം ! സീത്കൃതിമന്ത്രമോതിയും. 38

സ്വാപം ജനം പൂണ്ടു നിജോദയത്തിലും ;
ലോപം തദർഘ്യത്തിനു പററി മേൽക്കുമേൽ ;
ഹാ ! പത്മിനിക്കും തെളിവില്ല ; ഭാനുമാൻ
കോപം പരം പൂണ്ടതിലെന്തൊരത്ഭുതം ? 36

ഉഷ്ണൻ തുഷാരപ്രതിപക്ഷിയെങ്കിലും
തച്ഛക്തി കാട്ടാൻ കരമായിരത്തെയും
ഉഷ്ണയ്ക്കൂതിൽച്ചേർത്തു നിതാന്തമന്തക-
ന്നുഷ്ണൻ തപിപ്പിച്ചു ജഗത്തശേഷവും. 40

ചൂടേറിയെന്നാലതിലല്ല ദുർഘടം ;
പാടേ തണുത്താലതിലും ഭയങ്കരം ;
ചാടേണ്ട രണ്ടുററാവുമേതൊരാളുമെ-
ന്നീടേലുമക്കാലമുണർത്തി ലോകരെ. 41

ആ മഞ്ഞുവാകും തുഹിനർത്തു രാത്രിയിൽ
തൂമഞ്ഞു കോരിച്ചൊരിയും ദിനങ്ങളിൽ
പ്രേമം ജരാർത്തനുമണച്ചു മങ്കയിൽ
കാമൻ ജയിക്കുന്നു കരത്തിൽ വില്ലുമായ്. 42

പൂങ്കാവിൽ വണ്ടിണ്ട മദിച്ചു മേൽക്കുമേൽ
ഝങ്കാരമാളും പ്രഥമർത്തു നിഷ്ഫലം
ഓങ്കാരമൂലത്തിനെയിട്ടിളക്കുവാൻ
ഞാൻകാമനായാൽച്ചരമർത്തു തേടുവൻ. 43

സോമപ്രഭൻ മന്ത്രിനൃപാത്മജയ്ക്കുണി-
ക്ഷൌമമത്തെ നൽകും സുദിനോദയത്തിനാൽ
ആമട്ടു മന്നിൽജ്ജനകമ്പകാരിയാം
ഹേമന്തകാലം കൃതകൃത്യമായിപോൽ. 44

മാരധ്വജം പോൽ മകരാഖ്യയേന്തിടു-
ന്നോരഗ്ര്യമാസത്തിൽ വെളുത്ത വാവുനാൾ
സൂരൻ നിജാഭിഖ്യയെഴുന്ന മന്ത്രിതൻ
സ്വൈരം രസിക്കാതെ മറഞ്ഞു വാർദ്ധിയിൽ. 45

സൂനാസ്ത്രദേവന്നനുരൂപദമ്പതി-
സ്ഥാനാപ്തിമൂലം ചരിതാർത്ഥനാകുവാൻ
അന്നാളിലൊക്കും തരമെന്നു കണ്ടു തൽ-
സേനാനി ചന്ദ്രൻ തെളിവാർന്നു മിന്നിനാൻ. 46

നന്നായ്ച്ചമഞ്ഞന്തിയിലാത്മമന്ദിരം
വന്നാശ്രയിക്കുന്ന സുപർവ്വരാജനെ
തൻ നാഥനെന്നായ് നിരൂപിച്ചു പൂർവ്വദി-
ക്കന്നാദരിച്ചൻപൊടു സൽക്കരിച്ചുതേ. 47

ആ രമ്യസംബന്ധദിദൃക്ഷു വാസവൻ
പാരം സഹസ്രാക്ഷികളും തുറന്നപോൽ
സ്വൈരം നഭോവീഥിയിലപ്പൊഴും മേല്ക്കുമേൽ
താരങ്ങളൊന്നിച്ചു വിളങ്ങി ഭംഗിയിൽ. 48

ദ്യോവപ്പടിക്കാന്നൊരു ദീപപങ്ക്തിയോ ?
രാവൻപിലേന്തുന്ന കലാപജാലമോ ?
ആ വന്മതിക്കുള്ളനഗാമി വർഗ്ഗമോ ?
ദേവവ്രജത്തിന്റെ നവാവതാരമോ ? 49

ഏവം പ്രകൃത്യംഗനയഭ്രകംബളം
കൈവച്ചു,തിൽക്കൂട്ടിന കമ്രശില്പമോ ?
ദേവപ്രിയാകേശമഴിഞ്ഞു കല്പക-
പ്പൂവങ്ങുമിങ്ങും ചിതറിപ്പതിക്കയോ ? 50

ഈ മട്ടെഴും മോടികളംബരത്തിലും
കാമം വളർത്തും കമനീയരാത്രിയിൽ
ഓമൽക്ഷിതീശാത്മജയുല്ലസിക്കുവോ-
രാമന്ദിരത്തിൻ കഥയോതിടേണമോ ? 51

കോലാഹലപ്പോരൊട്ടു കോളുകൊണ്ടതിൽ-
പ്പാലാഴി വായ്പാർന്നു പാടി വാഴ്ത്തുവാൻ
നാലാനനൻ നാവിവനായിരത്തിലും-
മേലായ് ത്തരുന്നാളൊരുമട്ടിൽ നോക്കുവൻ. 52

ധാരാളമുത്സാഹവുമാളുമർത്ഥവും
ചേരാൻ കഴിഞ്ഞാലതിൽനിന്നെഴും ഫലം
നേരായ് ദൃഗാസേചനകത്വമാർന്നുകൊ-
ണ്ടാ രാവിലാവസ്തുവിലുല്ലസിച്ചതേ. 53

കല്യാണശൈലസ്തനിയാകുമോമന-
ക്കല്യാണിയെത്തൽകരകൗശലോചിതം
കല്യാഗ്രിമത്വം കലരുന്ന തോഴിമാർ
കല്യാണവേഷം ചമയിച്ചു കമ്രമായ്. 54

ബാലയ്ക്കൂഴം വാർകുഴൽ ചിക്കുമാളിതൻ
ലോലങ്ങളാം പാണിനഖങ്ങളൂട്ടിനം
നീലക്കോട്ടും കാറിന്നുമേൽക്കളിച്ചിടും
നാലഞ്ചു വെള്ളിൽപ്പറവയ്ക്കു തുല്യമായ്. 55

പൊന്നോമനക്കാർകുഴൽ ചീകിയാളിമാർ
മുന്നോട്ടു ചാച്ചുൻപൊട്ടു കെട്ടിവച്ചതേ,
ഒന്നോടെയാസ്യേന്ദുവിനെ ഗ്രസിച്ചിടാ-
മെന്നോർത്തു മേല്പെട്ട തമസ്സുപോലവേ. 56

ആളിവ്രജത്തിങ്കലൊരുത്തി തൽക്ഷണം
ചൂളിക്കുമേൽപ്പിച്ചകമാല ചുററിനാൾ,
കാളിന്ദിതൻ നീരിനു സൈകതത്തെയു-
ല്ലാളിത്യയാം ശാരദവേലപോലവേ. 57

വേണിക്കുമേലന്യവയസ്യയപ്പൃഥു-
ശ്രോണിക്കു ചൂടിച്ചു ചുവന്ന രാസകം
ചേണിൽസ്മരൻ തൻതഴമേൽ പതിച്ചതാം
മാണിക്യരത്നപ്പടി ലാലസിച്ചതേ. 58

ഓമന്മലർക്കുന്തലഴിച്ചൊരാളിതൻ
കൈ മഗ്നമാകുന്നൊരു പാത്രവാരിയും
ആ മങ്ക കസ്തൂരിയരച്ചിടുന്നതാം
ശ്രീമത്തടമേറും പനിനീരുമൊപ്പമായ്. 59

ആധാരമാധേയവിശ്ലേഷമോതവേ
ബോധാപ്തിവന്നസ്സഖിയാറും ഹിമോദകം
ബാധാലവം നീങ്ങിയൊഴിച്ചുരച്ചതേ
സാധാരണാന്യം മൃഗനാഭികർദ്ദമം. 60

പഞ്ചാരവാണിക്കളികത്തിലിട്ടതേ
വഞ്ചാരു കസ്തൂരിവിശേഷകം സഖി,
അഞ്ചാംപിറത്തിങ്കളുതോവരെ ഗ്രഹി-
ച്ചഞ്ചാതെ സൂക്ഷിച്ച തമിസ്രമെന്നപോൽ. 61

കണ്ഠിക്കരിങ്കാർകുഴലാളൊരാളിയെ-
ക്കൊണ്ടിച്ചുപോൽക്കണ്ണെഴുതിച്ചു കമ്രയായ്;
തൊണ്ടിച്ചുണ്ടുതൻ, മുകരം കീഴമൊപ്പമായ്
വണ്ടിണ്ട പൊൽത്താരിതളിൽപ്പെടുന്നപോൽ. 62

തങ്കക്കവിൾത്തട്ടുടയ്ക്കുമന്യയാം
മങ്കയ്ക്കതിൽത്തൻ വദനേന്ദു കാണവേ
തങ്കയ്യിലങ്കാററിലുലഞ്ഞ തങ്കച-
ത്തിങ്കൽ പ്രവേശിക്കുകയായൊതുക്കുവാൻ. 63

ലോലാക്ഷിതൻ ചെഞ്ചൊടി വീടിതൻരസം
മേലാന്റ ശോണച്ഛവി പൂണ്ടു വീണ്ടുമേ,
ചേലാണ്ടിടും കോകനദച്ഛദം നവം-
ബാലാർക്കഭാസ്സേററുദയത്തിലെന്നപോൽ. 64

താടങ്കഹാരാദിവിഭൂഷണങ്ങളാൽ-
കോടക്കരിങ്കാർകുഴലാൾ വിളങ്ങിനാൾ,
ജാടയ്ക്കു കത്തും മണിദീപപങ്ക്തിയിൽ-
ക്കേടററ വേളിക്കതിർമണ്ഡപോപമം. 65

കൈ, നാസ, മദ്ധ്യം, വിരൽ, കാൽ, ഗളം, ശ്രവ-
സ്സാനാരിയേഴംഗവു, മേന്തിമിന്നിനാൾ,
ആനാം നവാശ്മങ്ങളെ, യങ്കമേഴെഴും
ശ്രീനാടകം സദ്രസമൊൻപതും വിധം. 66

മാരന്റെ പൊൽച്ചെപ്പെതിർകൊങ്കകൾക്കുമേ-
ലാരമ്യവെണ്പട്ടണിറൗക്കി ചാർത്തിനാൾ,
ആരഗ്വധം പൂത്തൊരു കുന്നുകൾക്കുമേൽ-
പ്പാരം വിളങ്ങും ശരദഭ്രമെന്നപോൽ. 67

ആമങ്കമാർ മൗലിയരയ്ക്കു കോമള-
ക്ഷൌമം ധരിച്ചങ്ങു വിളങ്ങി ഭംഗിയിൽ,
തൂമഞ്ഞുചൂററും ഹിമവാനിലാളവോ-
രാമഞ്ജു ദിവ്യൗഷധിയെന്ന പോലവേ. 68

“ആ വശ്യവാക്കാം കവിതൻവചസ്സിനും
ലാവണ്യമേറും വധുവിൻ വപുസ്സിനും
ദൈവം തുണയ്ക്കും കൃഷിഭൂവിനെന്നപോ-
ലാവശ്യമോ ദോഷദമാമലംകൃതി ?” 69

എന്നായ്‌ നിനയ്ക്കുകണ്ടൊരു വസ്തുവെത്ര താൻ
നന്നാകിലും നന്മയതിന്നു കൂട്ടിടാം ;
ഒന്നാന്തരം പാലിനു പഞ്ചസാരചേ-
ർത്തെന്നാലതിൻ സ്വാദുതയേറുകില്ലയോ ? 70

വ്യാഹാരവായ്പാർന്ന കവീന്ദ്രർ ചെയ്യുവോ-
രാഹാര്യനൈസർഗ്ഗികഭംഗിയോജനം
നീഹാരശൈത്യം ഹൃദി നൽകിടാത്തതാ-
ക്കാഹാ ! തരംചേർന്ന ചരിത്രനോവൽപോൽ ? 71

ആമട്ടു വൈദഗ്ദ്ധ്യമെഴും വയസ്യമാർ
പൂമഞ്ജുഗാത്രം ചമയിച്ചു സുന്ദരി
കാമം ജയിച്ചാൾ കലിതാന്തഭാവനാം
കാമന്നു കർമ്മോത്സവവൈജയന്തിയായ്. 72

കുട്ടിക്കുരംഗാക്ഷി ചമഞ്ഞുനിന്നിട്ടും
മട്ടിൽത്തദാസ്യം മുകുരത്തിൽ നോക്കവേ
തട്ടിക്കളഞ്ഞിട്ടുമതിങ്കൽ നിന്നുടൻ
പൊട്ടിപ്പുറപ്പെട്ടു മൃദുസ്മിതാങ്കുരം. 73

മാരന്റെ ചേതഃകുമുദപ്രബോധനം,
സൈരന്ധ്രിമാർ തൻ പ്രമാബ്ധിവർദ്ധനം,
ഈ രണ്ടിനും കാരണമാം സ്മിതേന്ദുവ-
സ്സാരംഗനേത്രയ്ക്കു നവീനഹാരമായ്. 74

ആത്താനമോദപ്രസരാംബുരാശിമേൽ-
ക്രീളത്താടുമുള്ളിൽക്കയിൽവാണിമാർമണി
ആത്താമരാക്ഷന്നുമുമയ്ക്കുമാർന്നിട്ടും
കാൽത്താർനിരത്തിത്തൊഴുതാൾ വിനീതയായ്. 75

എന്നിട്ടു പിന്നെസ്സുമുഹൂർത്തവേളയിൽ-
പ്പൊന്നിൻനിറം പൂണ്ടൊരു പൂവൽമേനിയാൾ
തന്നിഷ്ടമാരായ വയസ്യമാരുമാ-
യൊന്നിച്ചു വൈവാഹികശാല പൂകിനാൾ. 76

ശ്രീവഞ്ചിഭൂഭർത്തൃതദാത്മജൻ യുവ-
ക്ഷ്മാവല്ലഭൻ മന്ത്രിവരിഷ്ഠനാം വരൻ
ദൈവജ്ഞർ വിപ്രോത്തമർ പൌരർ നാട്ടുകാ-
രീവണ്ണമേറെജ്ജനമങ്ങു മേവിനാർ. 77

ശ്രീമൽക്കവാടംകഴി കണ്ണയച്ചുകൊ-
ണ്ടാമർത്ത്യർ വാഴുംപൊളവൾ മുന്നിലായ്
പൂമഞ്ജുമെയ്യാൾ മുറിയിൽക്കരേറിനാൾ
സോമൻെറ മൂന്നാംപിറ വാനിലെന്നപോൽ. 78

പേരാർന്ന ലന്തശ്ശരറാന്തലിൻനിര-
യ്യാരാൽപ്പകൽദീപഫലം വരുത്തിയും,
നേരാർത്തനശ്രീ ലയമേകിലും മണീ-
വാരാളിയാൽ കാഞ്ചനഭൂഷ കാട്ടിയും, 79

ചൂടിൽജ്ജനത്തിന്നു മധൂദയത്തിലാ-
വാടിക്കകം പോവൊരു ബോധമേകിയും
മോടിക്കു പൊൽ കൈവെള കണ്ണവീഥിയിൽ-
ക്കൂടിജ്ഝണാൽകാരസുധാംബു തൂകിയും, 80

സോമപ്രഭാസ്യം ത്രപകൊണ്ടു താഴ്കിലും
പ്രേമത്തിനാലൂന്ന കൊടുത്തുയർത്തിയും,
ആ മന്നിനാരി സ്മിതനേത്രകാന്തിയാൽ
ക്ഷൌമക്കരിമ്പട്ടണി വീണ്ടുമേകിയും, 81

ഓടാതെനിൽക്കും മഴനാളിൽമിന്നലോ ?
ചൂടാകെ നീങ്ങും രവിതൻെറ രശ്മിയോ ?
ഈടായ്ച്ചുരിക്കും നവഹേമവല്ലിയോ ?
വാടാത്ത വാനിൻമലർക്കോത്തമാലയോ ? 82

ലാവണ്യപാഥോനിധിപെററ ലക്ഷ്മിയോ ?
ദേവൻ വിധിക്കുള്ളൊരു ശില്പസീമയോ ?
പൂവമ്പനേന്തും പുതുമോഹനാസ്ത്രമോ ?
ജീവൻപെറും ജ്യേഷ്ഠരസപ്രഭാവമോ ? 83

ഈവണ്ണമട്ടനേകംവിധമുള്ള ചിന്തകൾ-
ക്കാമാത്യവൃന്ദത്തിന്നു ഹേതു നൽകിയും,
ഓമൽപ്രിയോപാന്തമണഞ്ഞു തയ്യലാൾ
പൂമങ്ക മുന്നം ഹരിപാർശ്വമെന്നപോൽ. (കുളകം) 84

സത്യസ്ഥനേകൻ ചതുരാസ്യനാദരാൽ
ക്ഷിത്യംഗനാപങ്ക്തിയിലദ്വിതീയയായ്
അത്യത്ഭുതം തീർത്തവളെ ദ്വിതീയയായ്
സത്യസ്ഥനന്യൻ ചതുരാസ്യനാക്കിനാൻ. 85

ആരോമലാൾ ദക്ഷിണതൊട്ടു വേണ്ടതാ-
മോരോ ചടങ്ങും നിറവേററി നന്മയിൽ
നേരോട്ടു ഗുർവാജ്ഞ ലഭിച്ചു മന്ത്രിയും-
ത്താരോട്ടു നൽകും മുറി താനു വാങ്ങിനാൾ. 86

എല്ലാരുമേകീട്ടമനുഗ്രഹാഖ്യമാം
ചൊല്ലാർന്ന പന്തൽപ്പൊലിവാകെ വാങ്ങവേ
മല്ലാക്ഷിയാൾക്കും കണവന്നുമന്നു പ-
ണ്ടില്ലാത്ത ധന്യതചമുദിച്ചു നിർഭരം. 87

ആ രാജ്ഞിതൊട്ടോർ വിട നൽകിയസ്ഥലം
പാരാതെവിട്ടുൾക്കളിരേന്തി മേൽക്കുമേൽ
സ്മേരാനനാംഭോരുഹരായ കാമുക-
ന്മാരാത്മലീലാനിലയത്തിലെത്തിനാർ. 88

ഒന്നിച്ചതിൽച്ചെന്നളവും നൃപാലകൻ-
തന്നിഷ്ടപുത്രിക്കുമമാത്യവര്യനും
നിന്നില്ല നേരോ കളവോ നടക്കുവോ-
ന്നെന്നിത്തരം ഹൃത്തിലെഴുന്ന സംശയം. 89

ആ രണ്ടുപേൎക്കും, പരിചാരകവ്രജം
ദൂരത്തുപോയ് വാതിലടച്ചു,മപ്പുറം
വേരറുമാഞ്ഞിതില്ല മലർക്കിടക്കമേൽ-
സ്വൈരം പ്രവേശിപ്പളവോളമാഭ്രമം. 90

കൺ, കാതു, മൂക്കെന്നിവകൊണ്ടു നിശ്ചയം
തങ്കായ്ക്കയാൽ ത്വഗ്രസനേന്ദ്രിയങ്ങളെ
ശങ്കാത്യയത്തിന്നുപയുക്തമാക്കിനാർ
പൊൻകാൽത്തൊഴും മേനിയെഴുന്ന കാമുകർ. 91

അന്യോന്യമൊക്കും പ്രണയത്തിലാദ്യമാം
കന്യോപഭോഗാവസരം ലഭിക്കവേ
ധന്യാഢമെന്നായ്ക്കരുത്തും യുവാവിനെ-
ന്നന്യോപചാരം വിധിയാൽ വിധേയമായ് ? 92

വാനം വിരക്താശയന്മാർക്കരുന്നിനാൽ
നൂനം സ്വദിക്കും ഗതികെട്ട പായസം ;
താനമ്പിൽ വേട്ടപ്പോളനുരൂപയാകില-
ന്നീനമ്മൾവാഴും ധരതാൻ ത്രിവിഷ്ടപം. 93

ശ്രീമെത്തുമദ്ദമ്പതിമാർ തുടൎന്നിടും
കൈമെയ് മറന്നുള്ളൊരു കമ്രലീലകൾ
ആ മെച്ചമേറീടിന കൈടഭാരിതൻ
പൂമെത്തയോർത്താലൊരുമട്ടു വാഴ്ത്തീടാം. 94

ആ മഞ്ജുളശ്രീമണിസൌധതല്പജം
കാമന്റെ യുദ്ധാങ്കണമാകമൂലമോ
കാമം ഭയം പൂണ്ടു കുതിച്ചു മുന്നമേ
ഹാ മണ്ടി നിദ്രാബല മാറി ദൂരവേ ? 95

പ്രേമത്തൊടന്നപ്പികവാണി തന്റെ നേ-
ൎക്കോമൽക്കടക്കൺമുനയൊന്നയയ്ക്കവേ
ആമന്ത്രി പാളീതിലകത്തിൽ വാച്ചിത-
ക്ഷാമം പരക്കെപ്പുളകാഖ്യകുട്മളം. 96

പൂന്തയ്യലന്നാളിൽ നവോഢയെങ്കിലും
താൻതന്നെ മോദത്തിൽ മറന്നുപോകയാൽ
സ്വാന്തത്തിനാൽപ്പോൽ ക്രിയയാലുമട്ടിനം
കാന്തന്നധീനസ്ഥിതി പൂണ്ടു മേവിനാൾ. 97

ആകമ്രഭാസ്സാൻറ കരങ്ങൾ രാവിലും
കോകങ്ങളിൽ ചേർത്താത്ത ലോകബാന്ധവൻ
ശോകം സബന്ധത്വമിയന്നവയ്ക്കുടൻ
പാകത്തിലാററിപ്പരിചോടു മിന്നിനാൻ. 98

സ്വാഭാവികം കക്ഷഭാവമുള്ളവൻ
ഭൂഭാരവാഹിക്കു നിപീഡനാർഹനാം ;
ഈ ഭാസുരാപ്പോക്തിയിലർത്ഥമുള്ളതാ-
യാഭാഗ്യവാൻ തൽക്രിയകൊണ്ടു കാട്ടിനാൻ. 99

ഓണത്തിലാർ പന്തുകളിക്കൊതുങ്ങിടാ ?
വേണം മിഥോമത്സരികൾക്കു മർദ്ദനം ;
ചേണമ്പിലാളന്നൊരു ചക്രവർത്തികൾ-
ക്കാണന്വഹം ലോകർ കരം കൊടുപ്പതും. 100

താനാഢ്യമാളും പ്രിയപാണിപീഡനം
സൂനാംഗി തൻ വത്സതനുജയുഗ്മവും
ആനാളിലാണപ്പൊഴവയ്ക്കു തുല്യമായ്-
പ്പീനാഭരം മൂത്തു വഹിച്ചു മിന്നിനാൾ. 101

പൊന്നിൻകടം കുങ്കുമചിത്രകം വഹി-
ച്ചുന്നിദ്രഭാസ്സാൻറ വിളങ്ങി നിൽക്കയോ ?
മന്നിൽഗ്ഗിരീശൻ ശശിഖണ്ഡചൂഡനായ്
വന്നിഷ്ടഭക്തന്നു വരം കൊടുക്കയോ ? 102

കാന്തിക്കിരിപ്പാം കമലത്തെ മേൽക്കുമേൽ
പ്പൂന്തിങ്കൾ ചുംബിപ്പതുവായതിൻദലം
താൻ തിട്ടമായ് സങ്കുചിതത്വമേററമ-
ന്നന്തിത്തുടങ്ങുന്നതു തൽഗ്ഗുണോചിതം. 103

സ്വാപത്തെ നീക്കും സുമനസ്സുകൾക്കുടൻ
ലോപം വെടിഞ്ഞെത്തി സുധാശനത്വവും ;
കാപട്യമററുൾത്തളിർ തമ്മിലൊക്കുകിൽ
ഭൂ പററിടും ദമ്പതിമാക്കു നാകമായ്. 104

പത്തായിരം ബിന്ദു തനിക്കു തന്നതാ-
മത്താർമിഴിക്കുള്ളു പൊടിക്കു തൻകടം
സത്താമമാത്യൻ കുറവാൻ കൊതിക്കയാൽ
മുത്താർന്നതിന്നായൊരു ബിന്ദു നൽകിനാൻ. 105

ഏകാംബരത്തിന്നു ലഭിച്ചൊരാക്ഷതം
ഭീകാളമുള്ളത്തൊടു കണ്ടനേരമേ
ഹാ ! കാലദോഷം സ്വപക്ഷലത്തിനാർന്നതായ്
വൈകാതെയന്യാംബരമോർത്തകന്നുപോയ്. 106

ആമട്ടതിൻപിൻപവരാർന്നിടുന്നതാം
പ്രേമം പുലർത്തും പെരുമാററരീതികൾ
കാമം സമീപേ കഥകണ്ടു നിന്നിടും
കാമന്നുപോലും കഴിവില്ല വാഴ്ത്തുവാൻ 107

ഓരോതരം ചാട്ടവചസ്സു ഹൃഷ്ടനായ്-
പ്പോരോലുമക്കാമിയുരച്ചു വാഴവേ
ആരോമലാൾ കണ്ണിൽ നിറഞ്ഞു നിൽപ്പതാം
നീരോടിവണ്ണം പ്രതിവാക്യമോതിനാൾ. 108

"ഹാ ! കഷ്ടമയ്യോ ! നരഹത്യഹേതുവാൽ
ലോകം വെറുക്കുന്നൊരു പാപമാർന്ന ഞാൻ
പോകട്ടെ ! വിട്ടീടുക, നാരകത്തിലോ
നാകത്തിലോ സംയമനിക്കിരിപ്പിടം ! 109

ഹന്താതിമാത്രം ക്ഷമയേന്തിടും ഭവാ-
ന്നെന്താതനെപ്പോലപരാധിയില്ലൊരാൾ ;
എന്താണു ഞാൻ കാട്ടുവ,തുള്ളവേന്ന പാ-
ലെന്താകിലും തീർച്ച,പിരിഞ്ഞു പോയിടും. 110

എന്നെക്കുറിച്ചേവനുമെത്രശങ്കയാ-
ണെന്നെന്റെ നാവാലുരചെയ്യുവാൻ പണി ;
എന്നെത്ത്യജിപ്പാനറിയിച്ചിടുന്നു ഞാൻ ;
പിന്നെ പ്രമാണം പ്രിയചിത്തവൃത്തി താൻ." 111

എന്നോതിയച്ഛൻ മരണക്കിടക്കയിൽ-
ത്തന്നോടുരപ്പാനരുൾചെയ്ത യാച്ഞയും
പൊന്നോമനക്കൊങ്കയിലശ്രു വാർത്തുകൊ-
ണ്ടന്നോഷധീശാനന ചൊല്ലിനിർത്തിനാൾ. 112

നിർമ്മായമാവാക്കുകൾ കേട്ടു വഞ്ചിഭൂ-
ശർമ്മാവലംബം സചിവൻ സ്മിതത്തൊടും
ഭർമ്മാംഗിതൻ മുഗ്ദ്ധമുഖാംബുജത്തിൻ
ഘർമ്മാശ്രുബിന്ദുക്കൾ തുടച്ചു ചൊല്ലിനാൻ. 113

"പോരും വിഷാദിച്ചതു ജീവനാഥ ! നീ
കാരുണ്യമുണ്ടായ്ക്കരയാതിരിക്കണേ !
ഭീരുക്കളിൽ ധീരതയെത്ര വായ്ക്കിലും
ഭീരുക്കൾതാനായവർ ; സമ്മതിച്ചു ഞാൻ. 114

ചേണുററ വഞ്ചിക്കരിബാധതീർക്കയാ-
ലാണുങ്ങൾ നേടാത്തൊരു പുണ്യമോമനേ !
വേണുംപടിക്കാണ്ട നിനക്കു കല്മഷം
കാണുന്നവൻ തേനിനു കയ്പുകണ്ടിടും. 115

ഇക്കുത്സിതൻ ഞാനെവിടെക്കിടപ്പു ? നീ
നിൽക്കുന്നതെ, ങ്ങോർക്കിൽ നമുക്കു സത്യമായ്
തെക്കും വടക്കും പെടുമദ്ധ്രുവങ്ങളോ-
ടൊക്കുന്നതാമന്തരമുണ്ടു തങ്കമേ ! 116

നാരിക്കു നേരായ്പ്പുരുഷന്നു നന്മയി-
പ്പാരിൽ ഭവിപ്പാൻ പണിയെന്നവാസ്തവം
ആരില്ല കാണാതെ ? കളഞ്ഞ രാമനോ
പേരിന്നുമാളുന്ന പൊരുത്ത സീതയോ? 117

നിന്നച്ഛനെന്താണപരാധ,മമ്മഹാ-
നെന്നച്ഛനെക്കാളുമെനിക്കു വേണ്ടവൻ ;
എൻനന്ദി നീർത്തുള്ളി ; തദംഘ്രിലഗ്നമാം
വന്നന്മ ദുഗ്ദ്ധാംബുധി; ഭീമമെൻകടം. 118

ഞാനല്ലയോ പാപി ? വിപത്തിനാൽപ്പരം
ദൂനത്വമേന്തീടിന നിന്നെയേകയായ്
താനങ്ങു വിട്ടോടിയ,തെന്നൊടൊപ്പമായ്
ഹാ നന്ദികേടാർന്നവനേവനൂഴിയിൽ ? 119

ജായാപദം നീയുരരീകരിച്ചിരി-
പ്പായാലുമാ,രെന്നപരോക്ഷദൈവതം ;
നീയായ ദിവ്യൗഷധിയോടു ചേൻറു മേ-
ലീയാരകൂടം തപനീയമാകണം. 120

ഹേ തമ്പി ! ദിവ്യാഞ്ജനമെൻറ കണ്ണിനും
ഗീതം ചെവിക്കും സുമനസ്സു മൂക്കിനും
നീതന്നെ തേൻ നാവിനുമഗ്ര്യവർണ്ണകം
ഭൂതന്നിലെൻത്വക്കിനുമെന്നുമെന്നുമേ.” 121

എന്നോതിയച്ഛസ്ഫടികാന്തരംഗനായ്-
പ്പൊന്നോമനക്കാൽപണിയുന്ന കാന്തനെ
കണ്ണോടെതിർക്കുംകുളുർകൊങ്കയാളുടൻ
തന്നോടണച്ചാൾ തടവേതുമെന്നിയേ. 122

ആ മട്ടിൽ നാൾ നാഴികയാക്കി മേൽക്കുമേ-
ലാമഞ്ജുകാലത്തിലുമന്തിതോറുമേ
ശ്രീമന്മഥാതിഥ്യസുഖസ്രവന്തിയിൽ-
ക്കാമം വിഹാരത്തൊടു വാണു കാമികൾ. 123

സേനാനിയും മന്ത്രിയുമാകയാൽപ്പരം
നാനാപ്രകാരം പ്രിയനുള്ള വേലയിൽ
പീനാദരാൽ പാൽമൊഴി പങ്കുകൊണ്ടുവാ-
ണാനാൾക്കുറച്ചാളുളവററ തൽഭരം. 124

മാററിത്തമെന്ന്യ പുരളീന്ദ്രന്തുഴിയെ-
പ്പോററിത്തദീയവ്യഥയാകമാനവും
മാററിത്തെളിഞ്ഞൻപൊടു വിശ്രമിക്കുവാ-
നാററിങ്ങലേക്കായെഴുന്നള്ളി റാണിയാൾ. 125

ആരാജ്ഞിയെക്കൊണ്ടുവതിന്നു വേണ്ടിയ-
സ്സാരാഭകോലും നഗരത്തിൽ മന്നനും
ദാരാഢ്യനായീടിന മന്ത്രിമുഖ്യനും
ധാരാളമാം മുത്തൊടൊരിക്കലെത്തിനാർ. 126

നെഞ്ചുറപ്പോടവിടത്തിലന്നു നാ-
ലഞ്ചു നാവികരണഞ്ഞു റാണിയെ
അഞ്ചുതെങ്ങിലൊരു കോട്ടകെട്ടുവാൻ
തഞ്ചമാശയറിയിച്ചിരുന്നതേ. 127

അവരാംഗലരെന്നു മന്ത്രിമാർത-
ന്നവതംസംവഴിപോലറിഞ്ഞനേരം
അവസാനമെഴാത്ത കൗതുകംപൂ-
ണ്ടവനീഭർത്ത്രിയൊടിക്കണക്കണത്തി. 128

“ചട്ടറെറഴുന്നൊരതലകാന്തികവീചിപെററ
കട്ടക്കിടാവിനുടെ മാതിരി മന്നിടത്തിൽ
ബ്രിട്ടൻ തുരുത്തുകൾ കൊട്ടപ്പൊരു സാർവ്വഭൗമ-
പട്ടം ധരിച്ചു പരിചോടു വിളങ്ങിടുന്നു. 129

യൂറോപ്പിലെജ്ജനപദങ്ങൾ തൊടാതിരിക്ക-
മാറാത്തുകൊണ്ടതിനു മേക്കുവടക്കുമാറി
ക്രൂരോട്ടു മേന്മയിലിതിന്നിടമീശനേകി ;
മാറോടൊടാരു കനകത്തകിടേച്ചുകെട്ടും ? 130

ചുററുംപെടും ചെറുകിടങ്ങു നികന്നിടാസ്സാൻ
മററുള്ള നാട്ടുകൾ കിടന്നുമുരഞ്ഞിടുമ്പോൾ
മുററും കിടങ്ങിനിതിനംബുധിതന്നെ വന്നു-
പററുന്നുവെങ്കിലതു ഭാഗ്യവിശേഷമല്ലേ ? 131

പാരം മലയ്ക്കു നടുവിൽപ്പെട്ടുവോരു നാട്ടും
നേരററിടുന്ന കവികൾക്കു പയോധികാഞ്ചി ;
ആ രമ്യനാമമിതിനൊന്നിനു നല്കിൽമാത്രം
ദൂരത്തുമില്ലതിശയോക്തികഥാപ്രസംഗം. 132

പങ്കംവെടിഞ്ഞൊരു ജയദ്ധ്വജമെന്നുലോകം
ശങ്കപ്പെടുന്ന പല പാമരജാലമോടും
അങ്കത്തിലംബുധിയെവെന്നടികൊണ്ടമത്തി
വൻകപ്പലുണ്ടിതിനു ചുററിലുമുല്ലസിപ്പൂ. 133

പൊക്കം കലന്നു ബലമാർന്നിടതൂർന്നു ചുററു-
മക്കപ്പലിൻെറ നിര വന്മതിലെന്നപോലെ
തക്കത്തിൽ വായ്ക്കുമളവിൽപ്പുനരുക്തി തന്നെ-
യിക്രമമാം ജനപദത്തിനു ബാഹ്യദുർഗ്ഗം. 134

മാൻതോററകണ്ണിമകളാം മലർമങ്കയാരം പോയ്-
സ്വാന്തോത്സവത്തൊടനിശം സുഖമായ് വസിപ്പാൻ
താൻ തോഷവായ്പൊടു സരിൽപതി പണ്ടുതീർത്ത
പൂന്തോട്ടമെന്നിതിനെയേവരുമോർത്തുപോകും. 135

ഊക്കമ്പെടുന്ന ഭടർ പോരിനൊരുങ്ങിനിന്നും
നീക്കംവെടിഞ്ഞു പുക യന്ത്രശതം വമിച്ചും
ഈക്കല്യനാടിതരമാമൊരു ഘോരയുദ്ധ-
ത്തീക്കപ്പലിൻകിടയിൽ വൻകടലിൽ കിടപ്പൂ. 136

കൃത്യപ്പടിക്കലകിനുള്ള മഹാഭരത്തെ
നിത്യംവഹിക്കിലുമശേഷമുലഞ്ഞിടാതെ
പ്രത്യക്ഷമാം പ്രഥമകച്ഛപമെന്ന ശങ്ക
മത്യന്തരത്തിൽ മനുജർക്കിതു നൽകിടുന്നു. 137

സ്പാനിഷ്ജനങ്ങൾ പവിഴക്കൊടിയെന്നു തെററായ്
ധ്യാനിച്ചുകൊണ്ടു ഹരണത്തിനണഞ്ഞനേരം
ഈ നിർമ്മലക്ഷിതി, യടുപ്പോരു ശത്രുവിൻെറ
ഹാനിക്കുപററിയ തിമിംഗലമായിരുന്നു. 138

ഈമഞ്ജുവായ ബലിഭൂവിനു ഭീമനാമാ-
യ്യാംമർത്ത്യസിന്ധുദയിതൻ നടകാവൽനില്ക്കെ
ക്ഷേമം കരസ്ഥ, മത്തുമല്ല പരൻപുമാന്നും-
പ്രേമം വരുന്നനിലവിട്ടൊരിരിപ്പുമില്ല. 139

ഇന്നല്ല നാട്ടിലുടലും പുകളും നിറത്തിൽ-
ഭിന്നത്വമെന്നിയെ തെളിഞ്ഞ നടത്തയോടും
ഉന്നമ്രകാന്തികലരുന്ന സരോവരത്തി-
ലന്നങ്ങളെന്നവിധമാംഗലരുല്ലസിപ്പൂ. 140

ദ്ദൂരത്തെഴുന്നൊരു തുരുത്തിലുമല്പമാകും
നേരത്തിലെത്തി വിരുതേറിടുമിസ്സിതാസ്യർ
പാരം ജഗൽപതി കനിഞ്ഞിടുവാൻ കൊതിച്ചു
നേരററ തദ്ധരണിജാർത്തി ഹരിച്ചിടുന്നു. 141

ഭൂരിപ്രതാപമൊടണഞ്ഞു വിഴിഞ്ഞമെന്ന
പൂരിൽ പ്രശസ്തരിവർ പണ്ടുകശാലകെട്ടി
പാരിച്ച കച്ചവടമുണ്ടു നടത്തിടുന്നു
ദാരിദ്ര്യമിദ്ധരയെ വിട്ടൊഴിയുംപ്രകാരം. 142

തയ്യായ നാളിലലിവാർന്നൊരു തെല്ലുനീർ തൻ
കയ്യാലണയ്ക്കുവനു കാമിതമാകെ നല്കാൻ
അയ്യായിരം കല കലയ്യൊരു തെങ്ങുകൾക്ക-
മിയ്യാളുകൾക്കുമൊരുഭേദമശേഷമില്ല. 143

ലന്തയ്ക്കു വെള്ള കളിലഗ്രഗർ തങ്ങളെന്നോ-
രന്തർമ്മദത്തിനിനിയില്ലവകാശമേതും ;
അന്തസ്സിനേതുവഴി പൌണ്ഡ്രകവാസുദേവ-
നെന്തന്നുരാൻ മധുവിമാഥിയണഞ്ഞിടുമ്പോൾ ?” 144

വേണാട്ടിന്നു ഗുണംവരാൻ വഴിയേതാ-
ണെന്നോതിടും മന്ത്രിതൻ
ചേണാളും മൊഴികേട്ടു റാണിയതിന്നായ്-
ത്തതസമ്മതം നൽകിനാൾ ;

പ്രാണാധീശനൊടൊത്തു പാണ്ഡരയശ
സ്സാർജ്ജിച്ചു തൽക്ഷോണിമേൽ
നീണാൾ വാണു നൃപാലപുത്രി ; സകലം
നമ്മൾക്കു സന്മംഗളം. 145

സമാപ്തം.

13 JUN 1966

KOTTAYAM PUBLIC LIBRARY
KOTTAYAM

Cl. No. MA9 Acc. No. 91284

This book should be returned on or before the date last stamped below.

If the book is not returned on due date
a fine of ₹1 per day will be charged

MA9 91284
PAR-4

പരമേശ്വരയ്യർ ഉള്ളൂർ
എസ്

ഉമാകേരളം
(ബാലമഹാകാവ്യം)